

Inštitut za zgodovino
delavskega gibanja
KNJIŽNICA

Sejni zapiski

LJUDSKE SKUPŠČINE
LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

(Četrta sklic)

Seje 9. aprila 1963

(Ustavna razprava)

1963

Ljubljana

Sejni zapiski

LJUDSKE SKUPŠČINE

LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

(Četrta sklic)

Seje 9. aprila 1963

(Ustavna razprava)

1963

Ljubljana

997!

D'11. XI. 1963 / 612

REPUBLIŠKI ZBOR

36. seja

(9. aprila 1963)

Predsedoval: inž. Pavle Žaucer, predsednik
Republiškega zbora

Zapisnikar: Slavica Zirkelbach

Začetek seje ob 10.10 uri.

Predsednik inž. Pavle Žaucer: Tovarišice in tovariši ljudski poslanci! Začenjam 36. sejo Republiškega zbora Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije, ki jo je sklical predsednik Ljudske skupščine LRS.

Odsotnost je zaradi bolezni opravičil ljudski poslanec Viktor Zupančič.

Zapisnik današnje seje bo vodila tovarišica Slavica Zirkelbach.

Prosim zapisnikarja zadnje seje, da prebere zapisnik. (Zapisnikar Drago Seliger prebere zapisnik 35. seje.)

Ima kdo kakšno pripombo k zapisniku? (Ne javi se nihče.) Predsednik in zapisnikar podpišeta zapisnik.)

Za današnjo sejo predlagam naslednji dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu ustave Socialistične republike Slovenije;

2. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije;

3. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o volitvah odbornikov občinskih in okrajnih skupščin;

4. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o volitvah poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije;

5. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o organizaciji in delu Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije;

6. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o določitvi volilnih enot za volitve poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Ali se zbor strinja s takim predlogom dnevnega reda? (Poslanci se strinjajo.)

Upoštevalo se bo dejstvo, da sta oba zbora Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije na svoji skupni seji dne 28. septembra 1961 soglasno sprejela odlok o ustanovitvi komisije Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije za pripravo republiške ustave in v ta namen izvolila posebno 31 člansko komisijo

— in da sta oba zbora na skupni seji dne 30. oktobra 1962 obravnavala poročilo komisije in sprejela sklep, da se da osnutek ustave Socialistične republike Slovenije v javno razpravo ter naročila komisiji naj spremlja javno razpravo ter nadaljuje z delom za sestavo dokončnega besedila predloga ustave Socialistične republike Slovenije, ki naj se predloži skupščini v dokončno obravnavo in sklepanje

— in da je komisija za pripravo nove republiške ustave po izčrpnih javnih obravnavah, ki je trajala nad dva meseca, sestavila predlog ustave Socialistične republike Slovenije in ga s svojim poročilom ter z vsemi potrebnimi predlogi spremljajočih zakonov in drugih aktov predložila Ljudski skupščini Slovenije, kar vse je bilo dostavljeno ljudskim poslancaem,

predlagam

da se zaradi smotrne razporeditve sej za obravnavo predloga ustave Socialistične republike Slovenije in drugih predlogov, ki jo spremljajo, sprejme naslednji postopek:

1. Zbor sklene, da vzame predloženo besedilo predloga ustave Socialistične republike Slovenije in predloženo besedilo predloga zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije v obravnavo. Zbor predlogov ne daje v proučitev zakonodajnemu odboru, temveč jih obravnava sam, neposredno na svoji seji.

2. Obrazložitev in načelna razprava o predlogu ustave Socialistične republike Slovenije bo na skupni seji obeh zborov. Zato se ločeni seji prekineta in se vrši skupna seja obeh zborov.

3. Po opravljeni načelni razpravi o predlogu ustave Socialistične republike Slovenije bo na skupni seji Republiškega zbora in Zbora proizvajalcev obrazložitev in načelna razprava o predlogu zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije.

4. Po opravljeni razpravi o obeh predlogih pod 2. in 3. točko, se skupna seja prekine in oba zbor nadaljujeta vsak zase ločeni seji. Predlogi se ne berejo in se ne vrši podrobna razprava od člana do člana. Zbor obravnava najprej predlog ustave, za njim pa še predlog zakona o njeni izvedbi. O predloženih amandmajih se mora izjaviti ustavna komisija.

5. Glasovanje o predlogu ustave Socialistične republike Slovenije se vrši poimensko. Glasovanje o predlogu zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije pa se glede na že poimensko ugotovljeno navzočnost poslancev ob glasovanju za ustavo vrši z dviganjem rok.

6. Po ugotovitvi istovetnosti besedila sprejetega v obeh zborih, pošlje predsednik zbora ustavo Socialistične republike Slovenije in zakon o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije predsedniku Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije zaradi razglasitve na skupni seji. Ločeni seji se prekineta.

7. V nadaljevanju skupne seje Republiškega zbora in Zbora proizvajalcev se razglasi:

a) odlok o razglasitvi ustave Socialistične republike Slovenije in

b) odlok o razglasitvi zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije.

8. V nadaljevanju seje obravnava Republiški zbor še vse ostale predloge predpisov.

Ali se zbor s takim postopkom strinja? (Poslanci se strinjajo.)

Ker je zbor sprejel tak postopek, ugotavljam, da je Republiški zbor s tem sklepom odločil, da se predlog ustave Socialistične republike Slovenije in predlog zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije vzameta v neposredno obravnavo.

Ker se lahko začne obravnavati o spremembi ustave, če je tudi Zbor proizvajalcev sprejel enak sklep, moramo ugotoviti, ali je enak sklep sprejel tudi Zbor proizvajalcev.

Prekinjam sejo zaradi ugotovitve, ali je tudi Zbor proizvajalcev sprejel enak sklep.

(Seja je bila prekinjena ob 10.15 uri in se je nadaljevala ob 10.20 uri.)

Predsednik inž. Pavle Žaucer: Predsednik Zbora proizvajalcev me je obvestil, da je tudi Zbor proizvajalcev sprejel enako odločitev.

Ker sta oba zbora sklenila, da vzameta predlog ustave Socialistične republike Slovenije in predlog zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije v obravnavo, prekinjam sejo, ker bomo obrazložitev k predlogu ustave Socialistične republike Slovenije in k predlogu zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije poslušali na skupni seji obeh zborov, kjer bo opravljena tudi načelna obravnavo.

(Seja je bila prekinjena ob 10.21 uri in se je nadaljevala ob 16.10 uri.)

Predsednik inž. Pavle Žaucer: Nadaljujemo 36. sejo Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS.

Dodatno so opravičili svojo odsotnost ljudski poslanci: Niko Šilih, Ivan Maček, Franc Treven, Bojan Polak, Ivan Rančigaj in Franc Šušteršič.

Obrazložitev predloga ustave in predloga zakona o izvedbi ustave smo slišali na skupni seji. Prav tako je bila na skupni seji opravljena načelna obravnavo. Želi še kdo načelno razpravljati o predlogu ustave? (Ne javi se nihče.) Ali želi kdo podrobno razpravljati o posameznih poglavjih ali členih? (Ne javi se nihče.)

Predno preidemo na glasovanje, bi želel zboru pojasniti, da je potrebno upoštevati tudi vse kasnejše spremembe ali dopolnitve k predlogu ustave Socialistične republike Slovenije in drugih nanjo neposredno vezanih predpisov, ki jih je predložila ustavna komisija, kot sestavni del predloga ustave Socialistične republike Slovenije in nanjo vezanih predlogov zakonov.

Prehajamo na glasovanje. Ker je predlog za spremembo ustave v Republiškem zboru sprejet, če je zanj glasovalo tri petine poslancev Republiškega zbora, to je 78 poslancev, in da se natančno ugotovi število navzočih poslancev in število oddanih glasov, prehajamo na poimensko glasovanje. Zapisnikar bo klical posamezne ljudske poslance po abecednem redu, poslanec pa se izjavi o predlogu ustave Socialistične republike Slovenije.

Prosim zapisnikarja, da opravi klicanje poslancev po abecednem redu. (Zapisnikar Slavica Zirkelbach poimensko kliče poslance, ki z odzivanjem ustno glasujejo.)

Do bi ugotovili, če je morda navzoč še kdo, ki po pomoti ni bil klican, bo zapisnikar še enkrat poklical tiste, ki se pri poimenskem glasovanju niso odzvali. (Zapisnikar Stane Sotlar znova kliče poslance, ki se niso odzvali pri prvem poimenskem glasovanju.)

Ugotavljam, da je v Republiškem zboru za predlog ustave Socialistične republike Slovenije glasovalo 122 ljudskih poslancev, to je vsi navzoči ljudski poslanci; proti ni glasoval nihče, nihče se tudi ni vzdržal.

S tem je predlog ustave Socialistične republike Slovenije dobil potrebno večino in ugotavljam, da je ustava Socialistične republike Slovenije v Republiškem zboru soglasno sprejeta.

Ugotoviti bomo še morali ali je predlog ustave Socialistične republike Slovenije v enakem besedilu sprejel tudi Zbor proizvajalcev. (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje.)

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije.

Ker je zaradi glasovanja o predlogu zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije potrebna enaka večina, kakor za spremembo ustave, prosim ljudske poslance, da nihče ne odide iz dvorane.

Ker smo obrazložitev k predlogu zakona slišali že na skupni seji obeh zborov, prehajamo na razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor sprejel zakon o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije s 122 glasovi, ker se ni nihče vzdržal niti ni glasoval proti.

S tem je zakon sprejet s potrebno večino. Ugotoviti bomo še morali ali je zakon o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije v enakem besedilu sprejel tudi Zbor proizvajalcev.

Predsednik Zbora proizvajalcev me je obvestil, da je ustavo Socialistične republike Slovenije in zakon o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije v enakem besedilu sprejel tudi Zbor proizvajalcev. Zato bom besedilo ustave Socialistične republike Slovenije in zakon o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije poslal predsedniku Ljudske skupščine LRS, da ju razglasi na skupni seji.

Prekinjam sejo Republiškega zbora zaradi skupne seje obeh zborov, na kateri bosta razglašena ustava Socialistične republike Slovenije in zakon o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije.

(Seja je bila prekinjena ob 16.25 uri in se je nadaljevala ob 17.05 uri.)

Predsednik inž. Pavle Žaucer: Nadaljujemo 36. sejo Republiškega zbora Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o volitvah odbornikov občinskih in okrajnih skupščin.

Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog tega zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor sprejel predlog zakona o volitvah odbornikov občinskih in okrajnih skupščin. Ugotoviti bomo še morali, če je zakon v enakem besedilu sprejel tudi Zbor proizvajalcev.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o volitvah poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog zakona o volitvah poslancev Skupščine

Socialistične republike Slovenije, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljamo, da je Republiški zbor sprejel predlog zakona o volitvah poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije. Ugotoviti bomo še morali, če je zakon v enakem besedilu sprejel tudi Zbor proizvajalcev.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o organizaciji in delu Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog zakona o organizaciji in delu Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor sprejel predlog zakona o organizaciji in delu Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije. Ugotoviti bomo še morali, ali je zakon v enakem besedilu sprejel tudi Zbor proizvajalcev.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o določitvi volilnih enot za volitve poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog tega zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor sprejel predlog zakona o določitvi volilnih enot za volitve poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije. Ugotoviti bomo še morali, ali je zakon v enakem besedilu sprejel tudi Zbor proizvajalcev.

Glede na sprejeto novo ustavo in nanjo vezane zakone, in ker Ljudska skupščina sedanjega sklica s tem zaključuje svoje delo, predlagam, da dnevni red dopolnimo še z naslednjimi točkami dnevnega reda, in sicer:

7. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o razpisu splošnih volitev v občinske in okrajne skupščine;

8. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o razpisu volitev za Republiški zbor in za zbornice delovnih skupnosti Skupščine Socialistične republike Slovenije;

9. obravnava in sklepanje o predlogu sklepa o imenovanju Republiške volilne komisije, in sicer

— a) za volitve odbornikov občinskih in okrajnih skupščin, in

— b) za volitve poslancev v Skupščino Socialistične republike Slovenije;

10. sklepanje o predlogu odloka o razpustu Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije.

Ali se zbor strinja s tako dopolnitvijo dnevnega reda? (Poslanci se strinjajo.)

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o razpisu splošnih volitev v občinske in okrajne skupščine. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor sprejel predlog odloka o razpisu splošnih volitev v občinske in okrajne skupščine.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o razpisu volitev za Republiški zbor in za zборе delovnih skupnosti Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Zeli kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor sprejel predlog odloka o razpisu volitev za Republiški zbor in zборе delovnih skupnosti Skupščine Socialistične republike Slovenije. Ugotoviti bomo še morali ali je oba predloga odlokov sprejel v enakem besedilu tudi Zbor proizvajalcev.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu sklepa o imenovanju Republiške volilne komisije, in sicer:

- a) za volitve odbornikov občinskih in okrajnih skupščin, in
- b) za volitve poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Zeli kdo besedo v zvezi s predlogom obeh sklepov? (Ne javi se nihče.) Če nihče, prehajamo na glasovanje, in sicer najprej o predlogu sklepa o imenovanju Republiške volilne komisije za volitve odbornikov občinskih in okrajnih skupščin. Kdor je za predlog tega sklepa, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje o predlogu sklepa o imenovanju Republiške volilne komisije za volitve poslancev v Skupščino Socialistične republike Slovenije. Kdor je za predlog sklepa, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor sprejel sklep o imenovanju Republiške volilne komisije

- a) za volitve odbornikov občinskih in okrajnih skupščin in
- b) za volitve poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, in sicer na sklepanje o predlogu odloka o razpustu Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije.

Predlagam, da Republiški zbor sprejme odlok o razpustu Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije, ki se glasi:

Na podlagi odloka o podaljšanju mandata Ljudski skupščini LR Slovenije z dne 9. aprila 1962 (Uradni list LRS, št. 13-68/62) in ker je sprejela ustavo Socialistične republike Slovenije, je Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije na seji Republiškega zbora dne 9. aprila 1963 in na seji Zbora proizvajalcev dne 9. aprila 1963 sprejela

O D L O K

o razpustu Ljudske skupščine LR Slovenije

1. Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije IV. sklica, izvoljena na volitvah dne 23., 25. in 28. marca 1958 in katere mandat je bil podaljšan z odlokom Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije z dne 9. aprila 1962, se razpusti na dan 9. aprila 1963.

2. Ta odlok velja od dne, ko ga sprejme Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije.

Zeli kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor sprejel odlok o razpustu Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije. Ugotoviti bomo še morali, ali je odlok v enakem besedilu sprejel tudi Zbor proizvajalcev.

Odrejam nekaj minut odmora, da ugotovimo ali je vse predloge predpisov sprejel v enakem besedilu tudi Zbor proizvajalcev. (Seja je bila prekinjena za nekaj minut.)

Nadaljujemo sejo. Predsednik Zbora proizvajalcev me je obvestil, da je Zbor proizvajalcev vse predloge predpisov, ki jih je obravnaval, sprejel v enakem besedilu kakor Republiški zbor. Prosim zbor, da me pooblasti, da skupno z zapisnikarjem podpiševa zapisnik današnje seje. (Poslanci se strinjajo.)

S to točko dnevnega reda končuje Republiški zbor Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije četrtega sklica svoje plodno petletno delo.

V tem času smo sprejeli mnogo zakonov in odlokov, resolucij in drugih aktov, ki so postavljali osnove našega gospodarskega, komunalnega in družbenega sistema, temelječega na delavskem in družbenem samoupravljanju.

Posebno živahno in uspešno ter vsestransko je bilo tudi delo stalnih odborov Republiškega zbora. Navdaja nas ponos in veselje ob opravljenem delu in doseženih uspehih. Najpomembnejši zakonodajni akt našega dela predstavlja nova ustava Socialistične republike Slovenije. Ustava in sprejeti zakoni pa nam nalagajo nove obveznosti in dolžnosti.

Z željo, da bi tudi te naloge vsi uspešno izvajali, se vam vsem, tovarišice in tovariši ljudski poslanci, za vestno in uspešno petletno delo v Republiškem zboru prav lepo zahvaljujem.

Ker je s tem dnevni red seje izčrpan, zaključujem 36. sejo Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS četrtega sklica. (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje.)

Seja je bila zaključena ob 17.20 uri.

ZBOR PROIZVAJALCEV

36. seja

(9. aprila 1963)

Predsedoval: Lojze Ocepek, predsednik
Zbora proizvajalcev

Zapisnikar: Franc Perše

Začetek seje ob 10.10 uri.

Predsednik Lojze Ocepek: Tovariši ljudski poslanci! Začenjam 36. sejo Zbora proizvajalcev Ljudske skupščine LRS, ki jo je sklical predsednik Ljudske skupščine LRS.

Odsotnosti ni opravičil noben poslanec.

Zapisnik današnje seje bo vodil ljudski poslanec Franc Perše.

Prosim zapisnikarja, da prebere zapisnik 35. seje. (Zapisnikar Mara Fras prebere zapisnik zadnje seje.)

Ima kdo kakšno pripombo k zapisniku? (Ne javi se nihče.) Ker ni pripomb, smatram, da je zapisnik odobren in da ga lahko podpišem. (Predsednik in zapisnikar podpišeta zapisnik.)

Za današnjo sejo predlagam naslednji dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu ustave Socialistične republike Slovenije;
2. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije;
3. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o volitvah odbornikov občinskih in okrajnih skupščin;
4. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o volitvah poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije;
5. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o organizaciji in delu Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije;
6. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o določitvi volivnih enot za volitve poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Ima kdo kakšno pripombo k predlaganemu dnevnemu redu? (Ne javi se nihče.) Če nihče, smatram, da je dnevni red sprejet.

Tovariši ljudski poslanci! Upoštevajoč dejstvo, da sta oba zbora Ljudske skupščine LRS na svoji skupni seji dne 28. septembra 1961 soglasno sprejela odlok o ustanovitvi komisije Ljudske skupščine LRS za pripravo republiške ustave in v ta namen izvolila posebno 31 člansko komisijo; da sta oba zbora na skupni seji dne 30. oktobra 1962 obravnavala poročilo komisije in sprejela sklep, da se da osnutek ustave Socialistične republike Slovenije v javno razpravo ter naročila komisiji, naj spremlja javno razpravo ter nadaljuje z delom za sestavo dokončnega besedila predloga ustave Socialistične republike Slovenije, ki se naj predloži skupščini v dokončno obravnavo in sklepanje; da je

komisija za pripravo nove republiške ustave po izčrpnih javnih obravnavi sestavila predlog ustave Socialistične republike Slovenije in ga s svojim poročilom ter z vsemi potrebnimi predlogi spremljajočih zakonov in drugih predpisov predložila Ljudski skupščini LRS, kar vse je bilo dostavljeno ljudskim poslanecem, predlagam da se zaradi smotrne razporeditve sej obravnava predloga ustave Socialistične republike Slovenije in drugih predlogov, ki ga spremljajo, opravi takole:

1. Zbor sklene, da bo vzel v obravnavo besedilo predloga ustave Socialistične republike Slovenije in besedilo predloga zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije. Zbor predlogov ne bo dal v proučitev zakonodajnemu odboru, temveč jih bo obravnaval sam neposredno na svoji seji.

2. Obrazložitev in načelna razprava o predlogu ustave Socialistične republike Slovenije bo na skupni seji obeh zborov, zato bomo ločeno sejo prekinili in imeli skupno sejo obeh zborov.

3. Po opravljeni načelni razpravi o predlogu ustave Socialistične republike Slovenije bo na skupni seji Republiškega zbora in Zbora proizvajalcev obrazložitev in načelna razprava o predlogu zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije.

4. Po opravljeni razpravi o obeh predlogih, to je o predlogu ustave in o predlogu zakona o izvedbi ustave bomo skupno sejo prekinili in bosta oba zbora nadaljevala vsak zase ločeni seji. Predlogov naj se ne bere in ni potrebna razprava od člana do člana. Zbor obravnava najprej predlog ustave, za njim pa še predlog zakona o njeni izvedbi. O predloženih amandmajih se mora izjaviti ustavna komisija.

5. Glasovanje o predlogu ustave Socialistične republike Slovenije bo poimensko, glasovanje o predlogu zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije pa se glede na že poimensko ugotovljeno navzočnost poslancev pri glasovanju za ustavo opravi z dviganjem rok.

6. Po ugotovitvi istovetnosti besedila, sprejetega v obeh zborih, pošlje predsednik zbora ustavo Socialistične republike Slovenije in zakon o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije predsedniku Ljudske skupščine LRS zaradi razglasitve na skupni seji. Ločeni seji se prekineta.

7. Na nadaljevanju skupne seje Republiškega zbora in Zbora proizvajalcev se razglasi:

a) odlok o razglasitvi ustave Socialistične republike Slovenije in

b) odlok o razglasitvi zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije.

8. Nato Zbor proizvajalcev nadaljuje sejo in obravnava še ostale predloge predpisov.

Ali se Zbor proizvajalcev s takim postopkom obravnave strinja? (Poslanci se strinjajo.) Ker se strinjate, smatram, da je postopek za takšen način obravnave sprejet.

Ker je sprejet tak postopek, ugotavljam, da je Zbor proizvajalcev s tem sklepom tudi odločil, da vzame predlog ustave Socialistične republike Slovenije in predlog zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije neposredno v obravnavo.

Ker lahko začnemo obravnavo o spremembi ustave le, če je tudi Republiški zbor sprejel enak sklep, moramo ugotoviti stališče Republiškega zbora. (V ta namen prekine predsednik za nekaj minut sejo.)

Predsednik Republiškega zbora me je obvestil, da je tudi Republiški zbor sprejel glede postopka enako odločitev.

Ker sta oba zbora sklenila, da vzameta predlog ustave Socialistične republike Slovenije in predlog zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije v obravnavo, prekinjam sejo, ker bomo obrazložitev k predlogu ustave in k predlogu zakona o izvedbi ustave poslušali na skupni seji obeh zborov, kjer bo opravljena tudi načelna razprava.

(Seja je bila prekinjena ob 10.20 uri in se je nadaljevala ob 16.10 uri.)

Predsednik Lojze Očep ek : Nadaljujemo 36. sejo Zbora proizvajalcev. Ali želi še kdo od ljudskih poslancev razpravljati o predlogu ustave v načelu? (Ne javi se nihče.) Želi morda kdo razpravljati o posameznih poglavjih ali členih? (Ne javi se nihče.)

Ker se nihče ne javi k besedi, zaključujem obravnavo in prehajamo na glasovanje.

Predno preidemo na glasovanje, bi želel zboru pojasniti, da je smatrati tudi vse dodatne spremembe in dopolnitve k predlogu ustave Socialistične republike Slovenije in drugih nanjo neposredno vezanih predpisov, ki jih je predložila ustavna komisija, za sestavni del predloga ustave Socialistične republike Slovenije in nanjo vezanih predlogov zakonov.

Prehajamo na glasovanje. Ker je predlog za spremembo ustave v Zboru proizvajalcev sprejet, če je zanj glasovalo tri petine poslancev zbora, to je 46 poslancev, in da se natančno ugotovi število navzočih poslancev in število oddanih glasov, prehajamo na poimensko glasovanje. Zapisnikar bo klical posamezne ljudske poslance po abecednem redu, vsak poslanec pa naj izjavi, ali je za predlog ustave Socialistične republike Slovenije, ali je proti, oziroma, ali se vzdrži. (Zapisnikar Franc Perše kliče poimensko poslance, ki ustno glasujejo.)

Ali kdo od prisotnih poslancev Zbora proizvajalcev ni bil klican? (Ne javi se nihče.) Zapisnikar bo prebral še enkrat imena tistih poslancev, ki se pri prvem glasovanju niso odzvali. (Zapisnikar znova kliče poslance, ki se prvokrat niso odzvali.)

Ugotavljam, da je v Zboru proizvajalcev za predlog ustave Socialistične republike Slovenije glasovalo od skupnega števila 76 poslancev vseh 71 na tej seji navzočih poslancev. Proti ni glasoval nihče, vzdržal se ni nihče.

S tem je predlog ustave Socialistične republike Slovenije dobil potrebno večino in ugotavljam, da je ustava Socialistične republike Slovenije v Zboru proizvajalcev sprejeta.

Ugotoviti bomo še morali ali je predlog ustave Socialistične republike Slovenije v enakem besedilu sprejel tudi Republiški zbor.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije.

Ker je za glasovanje o predlogu zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije potrebna tri petinska večina, kakor za spremembo ustave, prosim ljudske poslance, da nihče ne odide z dvorane.

Obrazložitev k predlogu zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije smo slišali na skupni seji obeh zborov; zato pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, prehajamo na glasovanje. Kdor

je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor proizvajalcev soglasno sprejel zakon o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije. S tem je zakon sprejet s potrebno večino.

Ugotoviti bomo še morali, če je tudi Republiški zbor sprejel predlog zakona v enakem besedilu. (Predsednik za nekaj minut prekine sejo.)

Predsednik Republiškega zbora me je obvestil, da je ustavo Socialistične republike Slovenije in zakon o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije v enakem besedilu sprejel tudi Republiški zbor. Zato bom besedilo ustave Socialistične republike Slovenije in zakon o izvedbi ustave poslal predsedniku Ljudske skupščine LRS, da ju razglasi na skupni seji.

Prekinjam sejo zbora, ker bomo nadaljevali skupno sejo.

(Seja je bila prekinjena ob 16.25 uri in se je nadaljevala ob 17.10 uri.)

Nadaljujemo 36. sejo Zbora proizvajalcev. Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o volitvah odbornikov občinskih in okrajnih skupščin. Obrazložitev je bila dana na skupni seji obeh zborov. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor proizvajalcev sprejel predlog zakona o volitvah odbornikov občinskih in okrajnih skupščin.

Ker ta zakon obravnava tudi Republiški zbor, bomo morali ugotoviti, če ga je sprejel v enakem besedilu.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o volitvah poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Tudi ta predlog zakona je bil obrazložen na skupni seji. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor proizvajalcev sprejel predlog zakona o volitvah poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Tudi ta zakon obravnava Republiški zbor in bomo morali ugotoviti, če ga je sprejel v enakem besedilu.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o organizaciji in delu Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Obrazložitev je bila dana že na skupni seji obeh zborov. Prehajamo na razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor proizvajalcev sprejel predlog zakona o organizaciji in delu Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Tudi za ta zakon moramo ugotoviti, če ga je Republiški zbor sprejel v enakem besedilu.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o določitvi volilnih enot za volitve poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor proizvajalcev sprejel zakon o določitvi volilnih enot za volitve poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Tudi za ta zakon moramo ugotoviti, če ga je Republiški zbor sprejel v enakem besedilu.

Glede na novo sprejeto ustavo in nanjo vezane zakone in ker Ljudska skupščina sedanjega sklica s tem zaključuje svoje delo, predlagam, da se dnevni red dopolni in sicer:

7. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o razpisu volitev za Republiški zbor in za zборе delovnih skupnosti Skupščine Socialistične republike Slovenije;

8. sklepanje o predlogu odloka o razpustitvi Ljudske skupščine LRS.

Ali se Zbor proizvajalcev strinja s to dopolnitvijo dnevnega reda? (Poslanci se strinjajo.)

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o razpisu volitev za Republiški zbor in za zборе delovnih skupnosti Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor proizvajalcev sprejel predlog odloka o razpisu volitev za Republiški zbor in za zборе delovnih skupnosti Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Ugotoviti bomo še morali ali je ta predlog odloka v enakem besedilu sprejel tudi Republiški zbor.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, in sicer na sklepanje o predlogu odloka o razpustu Ljudske skupščine LRS.

Predlagam, da Zbor proizvajalcev sprejme odlok o razpustu Ljudske skupščine LRS, ki se glasi:

»Na podlagi odloka o padalšanju mandata Ljudski skupščini LR Slovenije z dne 9. aprila 1962, in ker je sprejela ustavo Socialistične republike Slovenije, je Ljudska skupščina LRS na seji Republiškega zbora 9. aprila 1963 in na seji Zbora proizvajalcev dne 9. aprila 1963 sprejela

O D L O K

o razpustu Ljudske skupščine LR Slovenije

1. Ljudska skupščina LR Slovenije IV. sklica izvoljena na volitvah dne 23., 25. in 28. marca 1958 in katere mandat je bil podaljšan z odlokom Ljudske skupščine LR Slovenije z dne 9. aprila 1962, se razpusti na dan 9. aprila 1963.

2. Ta odlok velja od dne, ko ga sprejme Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije.

Pričenjam razpravo o tem predlogu. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor proizvajalcev sprejel odlok o razpustu Ljudske skupščine LRS.

Predsednik Republiškega zbora me je obvestil, da je Republiški zbor vse predloge predpisov, ki jih je obravnaval, sprejel v enakem besedilu kot naš zbor.

S to točko dnevnega reda je Zbor proizvajalcev četrtega sklica zaključil svoje delo.

Ob zaključku se Vam, tovariši poslanci, zahvaljujem za vaše vestno in aktivno delo v našem zboru, s katerim ste dali svoj prispevek, da sta naš zbor in Ljudska skupščina LRS z uspehom delovala in opravila naloge, ki so bile pred nami.

Prepričan sem, da boste tudi v prihodnjé kot občani z isto zavestjo nadaljevali svoje delo, da v celoti uresničimo načela naše nove socialistične ustave. S tem je dnevni red današnje seje izčrpan in jo zaključujem.

Seja je bila zaključena ob 17.20 uri.

SKUPNA SEJA

REPUBLIŠKEGA ZBORA IN ZBORA PROIZVAJALCEV

36. seja

(9. aprila 1963)

Predsedovala: **Vida Tomšič**, predsednik
Ljudske skupščine LRS

Tajnik: **dr. Miha Potočnik**

Začetek seje ob 10.30 uri.

Predsednik **Vida Tomšič**: Tovariši in tovarišice! Začenjam 36. skupno sejo Republiškega zbora in Zbora proizvajalcev Ljudske skupščine LR Slovenije. Zapisnik 35. seje bo prebral tovariš tajnik. (Tajnik dr. Miha Potočnik prebere zapisnik 35. skupne seje.)

Ima morda kdo kakšno pripombo k prečitanemu zapisniku? (Ne javi se nihče.) Če ne, menim, da je zapisnik odobren.

Za današnjo sejo predlagam naslednji dnevni red:

1. Obrazložitev in načelna razprava o predlogu ustave Socialistične republike Slovenije;

2. obrazložitev in načelna razprava o predlogu zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije.

Ali obstoji kakšen drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ne, menim, da je dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na obrazložitev in obravnavo predloga ustave Socialistične republike Slovenije.

Obrazložitev bo dal predsednik komisije za pripravo nove republiške ustave tovariš **Miha Marinko**.

Miha Marinko: Tovarišice in tovariši ljudski poslanci!

Naša skupščina IV. sklica ima za svojo zadnjo nalogo obravnavati in sprejeti novo ustavo Socialistične republike Slovenije, zakon o izvedbi ustave ter druge zakone, ki jih je potrebno sprejeti ob uveljavitvi nove ustave.

Predlog ustave je izdelala Republiška ustavna komisija na podlagi osnutka, ki ga je ta skupščina načelno 30. oktobra preteklega leta odobrila za javno razpravo. Pri izdelavi tega predloga se je komisija oprla na široko vseljudsko ustavno razpravo, v kateri sta se hkrati obravnavala osnutka zvezne in republiške ustave, na razpravo, ki je bila z bogastvom predlogov, pobud in pripomb izredno koristna in uspešna. V polni meri se je izpolnilo pričakovanje naše skupščine, izraženo ob načelni odobritvi osnutka ustave, da se bodo občani z njim podrobno seznanili, ga proučili in o njem povedali svoja mnenja, predloge in pobude ter tako bistveno prispevali k oblikovanju dokončnega predloga ustave Socialistične republike Slovenije.

Javna razprava je trajala dobre štiri mesece. Vso širino in globino, obseg in prizadevnost, ki so jo izpričale množice občanov z vsestransko udeležbo na ustavnih razpravah, komaj lahko ilustrirajo v zadostni meri podatki Socialistične zveze delovnih ljudi Slovenije in republiške ustavne komisije o številu organiziranih razprav, o udeležbi občanov ter o danih pripombah in o spremeni- njevalnih oziroma dopolnjevalnih predlogih. Po teh podatkih, ki ne zajemajo ustavnih obravnjav v šolah, v vrsti drugih ustanov, v strokovnih društvih, v uredništvih revij in časopisov in tudi ne zajemajo prispevkov v dnevnem in periodičnem tisku, je registriranih okoli 8000 sestankov, ki se jih je udeležilo skoraj pol milijona prebivalcev republike. Okoli 30 000 udeležencev je aktivno sodelovalo v ustavni razpravi, postavljalo vprašanja, dajalo pripombe in oblikovalo spreminjevalne ter dopolnjevalne predloge. Republiška ustavna komisija je prejela toliko pripomb in mnenj, da je bilo na temelju le-teh formuliranih 348 sprememb, ki so se nanašale na 145, to je na več kot polovico členov osnutka ustave.

Tako množičnost in kvaliteto ustavnih razprav je pospeševala velika aktivnost Socialistične zveze, ki se je tako utrdila kot organizacijski instrument občanov. Sindikalne organizacije so temeljito poskrbele, da so se delovni kolektivi seznanili z ustavno materijo. Tudi delež mladine, ki se v jeku usposabljanja za življenje aktivno udeležuje v vseh samoupravnih organizacijah in in v celokupnem našem družbenem življenju, ni bil v ustavni razpravi nič manj pomemben. Veliko pozornost so posvetila ustavnim dokumentom tudi strokovna društva, kot društvo ekonomistov, pravnikov, inženirjev in tehnikov ter druga, ki so skušala s predlogi s področja svoje stroke kar največ prispevati k temu, da bi bile ustavne formulacije vsestransko ustrezne.

Pri seznanjanju občanov z vsebino in duhom nove ustave so odigrali pomembno vlogo radio, časopis in druga množična informacijska sredstva — zlasti če upoštevamo, da več kot tri četrtine vseh Slovencev, starih nad 14 let, posluša radijski program in da nekaj stotisoč občanov bere ta ali oni časopis.

Če so imele razprave o osnutkih zvezne in republiške ustave spčetka pretežno informativni značaj in so zadevale največ načelna ustavna vprašanja, pa so za kasnejše razprave značilna poglobljena razmišljanja o posameznih ustavnih določilih, ki govore o področjih družbenega življenja, kjer občani neposredno žive in delajo. Spčetka pretežno »univerzalna« predavanja o ustavi nasploh so se spremenila v konkretno in podrobno obravnavo tistih vprašanj, ki jih občani poznajo iz svojega delovnega mesta, zaradi česar so o njih razpravljali s presenetljivo prizadevnostjo tako v mestu kot na podeželju, v gospodarski organizaciji in v ustanovi.

V teh razpravah je postajalo tudi čedalje bolj umevno, katera področja družbenega, gospodarskega in političnega življenja morata zajemati zvezna in republiška ustava, katera vprašanja pa bodo ustrezno uredili statuti občin, oziroma novi statuti delovnih organizacij. Prav iz tega časa izvira največ predlogov in pobud, ki sicer včasih tudi prehitujejo družbeni razvoj ali zaostajajo za njim, vendar se v njih čutijo prizadetost, odkritost in spontanost, s katero so delovni ljudje v naši republiki sodelovali pri oblikovanju svoje nove ustave.

Poskusil bom samo okvirno razčleniti in prikazati h katerim določilom ustavnega osnutka so bile dane pripombe in predlogi.

Predvsem moramo ugotoviti, da je vsa javna razprava s številnimi pripombami in predlogi nesporno odobrila temeljna načela osnutkov tako zvezne

kot republiške ustave. Med vsemi pripombami in predlogi, ki so bili stavljeni — nekaj tudi anonimno — ni primera, ki bi izražal nesoglasje s temeljnimi načeli; tudi razmeroma kritični predlogi, dani na kakršenkoli način, niso bili manj pozitivni v odnosu do temeljnih ustavnih načel. Prav tako so tudi tisti spremeni- njevalni predlogi, ki jih ni bilo mogoče upoštevati, izhajali iz temeljnih načel in so bili dani z željo, da prispevajo k izboljššanju formulacij ustavnih osnutkov.

Vsi predlogi izpričujejo:

prvič, svobodno, demokratično in sproščeno vzdušje v katerem so se vse ustavne razprave vodile;

drugič, globoko prizadetost ter vnemo, s katero so se množice udejevalce v ustavnih razpravah. Zato velja tudi za našo republiko, da je ustavna razprava po svojem obsegu in po svojem značaju plebiscitarno potrdila predložene ustavne osnutke. Z množično udeležbo, z bogastvom in s pestrostjo predlogov je bila ustavna obravnava hkrati najbolj prepričljiva manifestacija sistema, ki ga bo oblikovala nova ustavna ureditev;

tretjič, v ustavni razpravi se je pokazal presenetljivo visok nivo izkušenosti in poznavanja družbene problematike ter zavesti, da gre za ustavno zagotovitev sproščenega, konstruktivnega udejstvovanja, za zagotovitev pravic in dolžnosti slehernega delovnega človeka v naši socialistični družbi.

V čem je osnova za tako razpoloženje in tako udejstvovanje v ustavni razpravi? Odgovor na to vprašanje nam daje pogled na našo preteklost od narodno osvobodilne borbe, osvoboditve in socialistične revolucije, zlasti pa družbeni, ekonomski in politični razvoj zadnjih desetih do dvanajstih let.

Ne želim ponavljati, rad bi pa opozoril na splošen pregled našega dose- danjega razvoja, ki sem ga podal v obrazložitvi prvega osnutka skupščini, v katerem sem skušal analizirati razvoj socialistične Jugoslavije kot celote, posebej pa še naše republike, razvoj našega družbenega sistema in njegove demokratiza- cije, ki temelji na izhodiščnih posebnostih naše osvoboditve in socialistične revo- lucije; na množičnih političnih silah, ki so izšle okrepljene iz naše revolucije in ki so omogočale ter narekovale naš svojski demokratični razvoj. Tedaj sem hkrati analiziral razvoj naše ekonomike, naglega spreminjanja gospodarske in socialne strukture, dekoncentriranosti ekonomskih temeljev za razvijanje našega komunalnega sistema, slabe in dobre izkušnje pretekle gospodarske politike in naše, s temi vprašanji povezane naloge.

Dosedanji razvoj delavskega in družbenega samoupravljanja ter komunal- nega sistema, postopno prenašanje državne oblasti na samoupravne organe in njihovo medsebojno prepletanje, je odraz izgrajevanja takega družbeno-gospo- darskega in političnega sistema, v katerem se snujejo novi, stvarno socialistični ekonomski in drugi odnosi med ljudmi. V teh odnosih izraženo bistvo pred- stavlja, rekel bi, trdno zavest, ki preveva vse širše množice delovnih ljudi postati množičen, odločilen činitelj pri odločanju o svoji usodi.

Za utrditev procesa osvoboditve človeka in njegovega dela, za zagotovitev, da bo delo res edina podlaga človekovega družbenega in osebnega položaja, kakor tudi za splošno usmerjenost ljudi, za njihovo idejno oblikovanje predstave socialistične graditve in odnosov med ljudmi so v naši ustavni ureditvi potrebne in pomembne določbe o osnovah družbeno-ekonomskih odnosov. Vsakodnevna praksa bi lahko bila izvor deformacij, anomalij in drugih motenj v sociali-

stičnem razvoju. Tekočo prakso je treba nenehno vsklajevati s teorijo in socialistično perspektivo, kar je domena zlasti zavestnih socialističnih sil. Opirajoč se na ta določila, usmerjajoč neposredni in bližnji materialni interes človeka in njegov položaj v družbenih odnosih, bodo te sile sposobne premagovati nasprotja in spore, ki jih mora porajati slepa vsakdanja praksa.

Na materialnih temeljih neposredne zainteresiranosti vsakega poedinca in utrjevanja njegovega družbenega položaja se bo krepila njihova idejno etična zavest mnogo hitreje kakor v vsakem drugem sistemu. V vsakem drugem sistemu je namreč obsojen na položaj nezainteresiranega in neodgovornega mezdnega delavca, kateremu zapoveduje kapitalist ali državni birokrat. Suho propagiranje socialističnih idealov odmaknjenih v daljno bodočnost ne more biti tolikanj učinkovito, da bi prav vsakogar spodbujalo k zavzetosti v neposrednem delovnem in družbenem udejstvovanju. Samo neposredna povezanost njegovega lastnega, osebnega interesa z družbenim interesom ustvarja novega socialističnega človeka.

Zato se z ustavo uveljavlja načelo, da je delo osnovno merilo, po katerem se uveljavlja položaj posameznika in posameznega delovnega kolektiva v naši družbi. V načelu se izključuje vsaka druga osnova za privzajanje plodov dela, kot na primer zasebna lastnina proizvodjalnih sredstev in naravnih drugih dobrin, prav tako pa tudi vse oblike državne lastnine, ki porajajo prav take mezdne odnose in podrejanje delovnih ljudi državnemu aparatu. Gre torej za osvobodeno delo, ki edino pomeni osvoboditev človeka.

Ustavni teksti kažejo dokaj nazorno, da osvoboditev dela ne gre razumeti abstraktno — teoretično, marveč se le-ta izraža prav v odločujočem položaju ročnega in umskega delavca v upravljanju proizvodnje in vseh družbenih zadev. Človek je dosegel z razvojem znanosti in tehnike visoko stopnjo neodvisnosti od prirodne stihije, v naših pogojih, ko je gospodar plodov svojega dela, pa postaja subjekt oblasti same. Ustava mu določa tak položaj, da se lahko uspešno bori in zoperstavlja tendencam tehnokratizma. Ta pojav se v pogojih socializma običajno pojavlja v obliki državnega birokratskega centralizma, ki s centralizirano upravo v gospodarstvu, planiranju in distribuciji deformira socialistične družbene odnose.

V naših pogojih samouprave — v proizvodnji in družbenih službah — ima samoupravljaec vse možnosti z lastnimi prizadevanji urediti odnose v proizvodnji, pri delitvi dohodka in drugih odnosih, uspešno se boriti proti tehnokratskim — birokratskim deformacijam socializma. Zato se ustavno urejajo taki odnosi v materialni bazi, ki dajejo čim večjo možno samostojnost človeka in delovnega kolektiva. Tovariš Kardelj v svoji študiji o ustavnih temeljih socialističnih družbeno-ekonomskih odnosov in družbenega samoupravljanja pravi, da se na ta način zmanjšajo na minimum možnosti deformiranja socialističnih odnosov, s čimer pa se že ustvarjajo tudi pogoji za relativno veliko samostojnost in samoupravljanje človeka ter delovne organizacije in nadaljuje, da je princip, da le delo odreja ekonomski in družbeni položaj človeka, eden od teh temeljnih kamnov naše socialistične družbe in s tem tudi naše ustave. Taka osnova daje subjektivnim silam možnost uspešne akcije, ne samo politične, marveč tudi sociološke, demokratične, kulturne in humanistične vzgoje delovnih ljudi.

Značilno je, da so se razprave o ustavni obravnavi največ zadrževale na vprašanih delavskega samoupravljanja, čigar uvedba pred 13 leti je odprla široke poti novemu ustavnemu razvoju Jugoslavije. Podobne pozornosti pa so

bile deležne v ustavnih razpravah vprašanja komune. Samoupravljanje v delovnih organizacijah in komuna sta tista dva pola, okoli katerih se najbolj intenzivno giblje zanimanje našega delovnega človeka. To je hkrati dvoje temeljnih in osrednjih institucij naše nove ustave, ki jo je v ustavni obravnavi sooblikoval aktivni občan z zavestjo polne odgovornosti in z občutkom do svojih pravic, ki je po tej poti soodločal o temeljni listini družbenega sožitja.

Zato ogromna večina pripomb in predlogov izraža težnjo po nadaljnjem utrjevanju in izpopolnjevanju samouprave, demokratičnosti, pravic človeka in njegove uveljavitve s poudarkom na progresivnem razvoju družbenih odnosov. Veliko misli in predlogov je bilo podanih z željo, da bi se obvladalo in onemogočalo birokratizem v vseh pojavnih oblikah — v upravnih organih, v gospodarskih in drugih organizacijah, v družbenih službah — in pospešilo odpravo ostankov birokratskega etatizma v organih širših družbeno-teritorialnih skupnosti.

V pogojih intenzivne akcije subjektivnih sil zlasti po lanskoletnem resnem opozorilu Izvršnega komiteja CK ZK Jugoslavije in osebno tovariša Tita za odpravo negativnih pojavov v našem družbenem in gospodarskem življenju je ustavna razprava vse bolj odpirala vprašanja razvoja gospodarskega sistema in njegovega utrjevanja, vprašanja kvalitetnih sprememb v gospodarstvu. Intenzivnejše vključevanje v mednarodno menjavo blaga je postavljalo v ustavni razpravi v ospredje nujnost vse višje produktivnosti dela, vse večjega vključevanja znanstveno raziskovalnega dela v gospodarstvo, še bolj pospešenega razvijanja moderne tehnologije in organizacije dela in večje materialne stimulacije proizvajalcev. Vsi taki predlogi izražajo pozitiven odnos do našega gospodarskega in družbeno-političnega sistema in polno podporo v težnji za njegovo učinkovito izpopolnjevanje.

Omeniti je treba, da je del pripomb vendarle odražal tudi določeno nerazumevanje našega sistema. Te pripombe so zašle v skrajnost prepodrobnega urejanja samoupravljanja v delovnih organizacijah in so bodisi hotele na primer ustavno sistematizirati organizacijo ekonomskih enot znotraj gospodarske organizacije, ali omejevalno določiti pristojnosti tehničnega vodstva, bodisi urejevati pristojnosti samoupravnih organov, kar pa je bistvena naloga statutov. Z uveljavitvijo takih pripomb bi bistveno utesnjevali pristojnosti samoupravnih organov in zavirali nadaljnji razvoj njihovih oblik. Druga vrsta pripomb in predlogov pa je izhajala iz poudarjanja skoraj absolutne samostojnosti samoupravljanja v delovnih organizacijah, težila k atomiziranju naše družbe, zanikujoč pri tem odgovornost samoupravnih organov nasproti družbi in potrebo ustreznega zavarovanja interesov družbene skupnosti.

Take pripombe so izhajale iz nerazumevanja bistva družbene lastnine proizvodnih sredstev in sredstev razširjene reprodukcije ter so pomenile zanikanje usmerjevalne vloge za smotno razvijanje razširjene reprodukcije. Razvoj tehnologije, prometa, nuja mednarodne delitve dela in zblíževanje med narodi, vse bolj postavlja na dnevni red modernizacijo, realizacijo proizvodnje, dvig produktivnosti dela, kot primat dviga blagostanja. Zato se mora naš samoupravni sistem prilagajati taki razvojni nuji, temeljni nosilec sredstev družbene reprodukcije, zlasti razširjene družbene reprodukcije, pa mora biti enotni kreditni sistem in mehanizem, kot ugotavlja Milentije Popović v svoji študiji o planiranju v pogojih samoupravljanja.

Kot navadno v življenju se tudi tu taka skrajna nasprotja stikajo v negativnem smislu. Prepodrobno urejanje samoupravljanja v delovnih organizacijah z ustavo bi pomenilo krepitev birokratskih tendenc po centralističnem urejanju na veliko škodo za vso demokratično humanistično vsebino našega samoupravljanja. Omejevanje samoupravljanja zgolj na samoupravljanje v delovnih organizacijah pa bi le-te spreminjalo v vase zaprte cehe z neizbežno istimi birokratskimi tendencami. Hkrati bi taka zaprtost delovnih organizacij nujno izzvala številna nasprotja na vseh področjih družbenega življenja.

Dejavnosti katerekoli vrste — ki vrše v delitvi dela določene naloge — ne morejo biti le zadeva posameznika ali posameznega kolektiva, ki te dejavnosti opravlja, temveč so vedno tudi stvar celotne družbe, ki jih je dolžna in jih mora vsklajevati s splošnimi merili. Zato takih stališč pri redakciji dokončnega predloga ustave ni bilo mogoče upoštevati. Prednost socialistične družbe je na eni strani stremenje, da vključevanje posameznika v družbeno delitev dela ni niti naključje niti vsiljevanje podrejenosti posameznika ali kolektiva lastniku proizvodnih sredstev, temveč izraz uveljavljanja človekovih nagnjenj in stremljenj, izraz svobodnega prizadevanja delovnih ljudi, na drugi strani pa je vsklajevanje posameznih dejavnosti nujno skupen rezultat prizadevanj čim širšega kroga aktivnih in zavestnih občanov. To vsklajevanje pa najde svoj naravni okvir v družbeno političnih skupnostih, to se pravi predvsem v komuni, republiki in federaciji. Ob današnji stopnji razvoja proizvodnih sil — v današnji nujni neenakosti pogojev dela in delitve dohodka — in ob današnji stopnji človekove zavesti zahteva to vsklajevanje tudi še oblastno urejanje. Zanikati to, bi ne bilo samo neresno in tudi ne bi zmanjšalo naporov naše družbene skupnosti za stalno in vedno večjo demokratizacijo, ampak bi tudi zameglilo pomen nove ustave za doseganje prav tega cilja. Realnejše perspektive za spreminjanje upravljanja nad stvarmi odpira prav naša, nova ustavna ureditev.

Naj omenim še nekaj drugih misli in predlogov, ki niso mogli biti upoštevani pri končni redakciji osnutka ustave.

Težnje, naj bi občine imele večje oblastvene pristojnosti nasproti delovnim organizacijam so nesporejme tako za ustavo, kot za občinske statute. V našem družbeno-političnem in ekonomskem sistemu namreč ni mogoče dovoliti, da bi občine same določale vsebino odnosov občinske družbene skupnosti nasproti delovnim organizacijam, ker bi to pripeljalo delovne organizacije v posameznih občinah v neenak položaj tako s pravnega kot ekonomskega vidika, omogočilo zapiranje trga v lokalne okvire, oviralo delovne organizacije pri smotrnem poslovnem sodelovanju z drugimi gospodarskimi organizacijami, posebej pa bi partikularistične težnje motile razvoj najrazličnejših oblik integracijskih procesov. Predvsem pa bi vodilo v administrativno kontrolo in upravljanje, s tem pa tudi v zanikanje samoupravljanja samega. Regulativni ukrepi in druga poseganja v gospodarstvo so načeloma v pristojnosti federacije in deloma republike. Odnosi med občino in delovnimi organizacijami morajo namreč sloneti na sodelovanju vseh družbenih činiteljev v občini, načine in oblike tega sodelovanja pa naj razčlenijo občinski statuti.

Zato tudi niso bili upoštevani predlogi, ki so — v nasprotju z enotnostjo gospodarskega sistema v Jugoslaviji — skušali urejati gmotni položaj občine ločeno od našega družbeno ekonomskega sistema.

V pogledu sredstev je občini ustavno določen tak položaj, da ji v sistemu delitve dohodka pripadajo sredstva iz osebnih dohodkov občanov in iz tistih

virov, ki jih določa zvezni zakon. Višina teh sredstev mora biti v skladu z načelom delitve po delu in v odvisnosti od produktivnosti dela na področju občine kakor tudi v odvisnosti od splošnih potreb vseh družbenih političnih skupnosti. Le tistim občinam, ki iz svojih sredstev ne bi zogle obveznosti pri financiranju osnovnih družbenih služb, pa zagotavlja ustava dotacijo republike v mejah in po merilih, ki jih bo moral določiti poseben zakon.

Ob vprašanju posebnega ustavnega določila o obvezni pomoči, namenjeni hitrejšemu razvoju manj razvitih področij znotraj naše republike, je prevladalo stališče, da tako posebno ustavno določilo ni potrebno, ker ni takih področij, ki bi potrebovala z ustavo zagotovljene posebne ekonomske instrumente za bolj pospešen razvoj. Tako določilo bi glede na splošno stopnjo razvitosti naše republike prej delovalo destimulativno, kot pa pospeševalo izvajanje smotrne gospodarske politike in bi zlasti zaviralo reševanje problemov na gospodarsko najbolj preudaren način, ki bo utrjeval socialistične ekonomske temelje družbe. Toliko manj, ker lahko perspektivni in vsakoletni družbeni plani republike učinkovito zagotove vsklajevanje vsestranskega zdravega razvoja tudi tistih področij republike, ki zaostajajo za republiškim povprečjem.

Zelo številne pripombe javne ustavne razprave so se nanašale tudi na tisti del osnutka, ki je v nameri, da čim bolj podrobno obdela samoupravljanje v delovnih organizacijah, zašel v določeno togost. Nekaterim danes veljavnim ureditvam je bil dan prevelik poudarek, kar bi lahko po eni strani zaviralo njegov nadaljnji razvoj, po drugi strani pa je osnutek preveč razlikoval samoupravljanje delovnih organizacij v gospodarstvu od onega na torišču družbenih služb. Te pripombe so opozarjale na neutemeljeno razlikovanje osnovnih, bistvenih istovetnosti samoupravljanja na vseh področjih družbenega, gospodarskega in političnega življenja. Pripombe so bile upoštevane in so dobile tako po vsebini kot po sistematiki svoje mesto v ustavi.

Precej vprašanj, pripomb, predlogov in polemike je bilo o vlogi, mestu in vidikih zasebnega sektorja v kmetijstvu in obrti. Ker ni zvezni ustavni osnutek vseboval veljavnega zakonskega določila o deset hektarskem maksimumu lastninske pravice zasebnih kmetijskih proizvajalcev, pač pa je dokaj jasno nakazoval proces socialistične preobrazbe kmetijske proizvodnje, se je v začetku javne ustavne razprave pojavila določena zaskrbljenost zasebnih kmetovalcev. To zaskrbljenost je povečala v mnogih primerih premajhna prizadevnost političnih činiteljev na vasi, da bi pravilno tolmačili našo gospodarsko politiko v kmetijstvu. Tej zaskrbljenosti pa so še ne vedno upravičeno, prispevale tudi razne druge težave, objektivne in subjektivne narave, v gospodarjenju in organiziranju kmetijske proizvodnje, zlasti proizvodnega sodelovanja z zasebnimi kmetovalci. Določeno vlogo pa so imeli tudi odnosi na tržišču s kmetijskimi proizvodi, ki niso omogočali učinkovito preprečiti špekulativne tendence z ekonomskimi sredstvi brez administrativnih ukrepov. Zato je mnogo vprašanj in pripomb nastalo iz želje, dobiti ustavno zagotovilo, ki bi ne dopuščalo morebitne upravne posege v zasebno zemljiško posest. Prevzem sedanjega zakonskega določila o deset hektarskem maksimumu v ustavo pravzaprav ni naloga ustavnih določil. Prevladali so neposredni politični momenti, tem bolj, ker proti vključitvi takega določila v ustavo tudi ni nobenih razlogov — niti sedaj niti v bodoče ni misliti na upravne posege v zemljiško lastninske odnose zasebnih kmetovalcev, če sami obdelujejo zemljo. Prav tako je odprta pot modernizaciji kmetijske proizvodnje, ki bo še veliko bolj učinkovita, če jo bodo

zasebni kmetovalci sprejemali na temelju spoznanega lastnega interesa brez vsakega upravnega prisiljevanja. Povsem drugo vprašanje v zasebni kmetijski proizvodnji pa je prepoved izkoriščanja človeka po človeku in s tem v zvezi najemanje tuje delovne sile. Tudi dopustne izjeme najemanja tuje delovne sile uživajo posebno ustavno varstvo, ki ga še podrobneje in določneje ureja zakon. To velja pravtako za najemanje delovne sile v zasebni obrti.

Nova ustavna določila o zasebni obrti v ničemer ne menjajo obstoječega stanja in ne uvajajo novih omejitev. Nasprotno, zasebnemu obrtniku, ki vrši z lastnimi proizvodjalnimi sredstvi družbeno koristno proizvodnjo ali storitve, je zagotovljen enak položaj kakor različnim tako imenovanim svobodnim poklicem; enake pravice uživa, če pogodbeno sprejema in izvršuje obveznosti do neke družbene organizacije ali javne službe. Tako je v enakem položaju tudi v pogledu volilnih pravic za predstavniške organe samoupravnih delovnih organizacij, občine, republike, in federacije.

Kljub zasebni lastnini proizvodjalnih sredstev v kmetijstvu in obrti pa velja tudi tu v celoti temeljno ustavno načelo osvobodjenega dela — prepoved izkoriščanja tujega dela, smotrno in družbeno koristno delo in udeležba na dohodku po osebno opravljenem delu. To izhodišče zahteva onemogočanje izkoriščevalskih teženj, bodisi da izvirajo iz osebnih pobud, bodisi da jih omogočajo še neobvladani objektivni ekonomski pogoji.

Izvajanje splošne politike do obrti je predvsem naloga občine: tako odpravljanje objektivnih pogojev, ki omogočajo posebne dobičke, kakor tudi razvijanje vseh tistih obrtnih dejavnosti, ki jih ne more nadomestiti industrijska proizvodnja, zlasti pa krepitev obrtnih storitvenih zmogljivosti, ki so bistvenega pomena za izboljšanje življenskega standarda. Rešitev je iskati v intenzivnejšem razvijanju obrti in v urejanju spodbudnejših poslovnih odnosov, v vključevanju obrtnikov v organizirano družbeno obrtno dejavnost. Pretirana davčna politika vsekakor ne more dati željenih rezultatov, negativne posledice — nazadovanje obrtnih dejavnosti — pričajo o tem dovolj poučno.

Obsežnost javne ustavne razprave ilustrirajo tudi polemike in razglabljanja o osnovah in nadgradnji naše družbe. Te obravnave — četudi so mestoma načete z napačnih zornih kotov — so bile vsekakor koristne, ker so pomagale bistriti poglede teoretičnega — družbenoslovnega značaja — na našo socialistično stvarnost.

Zlasti se je zaostрила obravnavava odnosov med gospodarskimi in negospodarskimi dejavnostmi, med območjem materialne in območjem duhovne proizvodnje, v kateri so prišla do izraza nasprotujoča si stališča. Tako so bila zastopana zmotna stališča o popolni samoupravnosti in absolutni svobodi, ki jo naj bi imela samo materialna proizvodnja, ustavno pa se jo naj bi zagotovilo tudi duhovni proizvodnji. Dejansko pa take popolne samoupravnosti in absolutne svobode ne more biti ne tu ne tam, ker bi onemogočala enotnost socialistične družbe. Kakor je samouprava na gospodarskem področju le relativna, podrejena zakonom tržišča, družbenim planom ter drugim zakonitim predpisom — ki zagotavljajo enake pogoje gospodarjenja, omogočajo čim doslednejšo delitev po delu, zlasti pa čim bolj smotrno družbeno usmerjanje razširjene reprodukcije — prav tako mora biti obseg samoupravljanja na toriščih zdravstva, prosvete in kulturnih dejavnosti prilagojen njihovi naravi, pomežu in družbenim nalogam.

Ena osnovnih zahtev socialistične družbe je zmanjševati in odpravljati že obstoječe razlike med fizičnim in umskim delom, kar pa je kompleksno povezano z razvojem in stremljenji za nenehnim dviganjem produktivnosti dela v materialni proizvodnji. Čim hitrejši bo ta razvoj, tem svobodnejše bo ustvarjanje v duhovni sferi. Brez te tesne vzajemne povezanosti in medsebojne odvisnosti menimo, da ni mogoč progresiven napredek socialistične družbe.

V razpravi o oblikah samouprave v kulturnih dejavnostih pa se ni v zadostni meri izhajalo iz take osnove. Kljub sklicevanju na duha ustave, na njeno demokratičnost, na obstoječe pomanjkljivosti, slabosti in še vedno žive birokratske postopke v današnjem družbenem življenju, pa težnje po »absolutni samoupravnosti« v kulturnih dejavnostih vendarle stvarno vodijo, zavestno ali ne, k prav takemu birokratskemu absolutizmu v vase zaprtih kulturnih institucijah. Take tendence — če bi se uresničile — bi vodile v idejno odmaknjenost od naše socialistične stvarnosti, od temeljnih ustvarjalnih sil, ki omogočajo tako pospešen in buren napredek naše družbe.

Ti pogledi in težnje so vredne omembe predvsem zato, ker se ob njih krešejo in utrjujejo zdravi pogledi na razvoj naše družbe, kakor tudi zato, ker ponazorujejo vsestransko demokratičnost razprave o ustavnih osnutkih.

Tovarišice in tovariši ljudski poslanci!

Na obravnavanih vprašanjih sem se zadržal več, kakor je bilo morda potrebno, zategadelj, ker je bila prav na teh področjih javna ustavna razprava najbolj intenzivna. Obrazložitev, ki je priložena predlogu ustave, še podrobneje obravnava spremembe, ki so rezultat javne obravnave in tiste, ki so posledica vsklajevanja naše ustave z zvezno ustavo. Sam bi se zato hotel zadržati samo še na nekaterih spremembah.

Predlog ustave se od osnutka razlikuje po tem, da sta drugo in tretje poglavje osnutka obdelani v sedanjem drugem poglavju predloga, ki nosi naslov »Družbena ureditev«, kar je vplivalo tudi na redakcijo ostalih poglavij. Prvotni namen ustavne komisije je bil, razčleniti osnovna načela o organizaciji samoupravljanja iz zvezne ustave v republiški ustavi tako podrobno, da bi tekst republiške ustave mogel služiti kot podlaga za statutarno reševanje pomembnejših vprašanj znotraj samih delovnih organizacij. Zato je osnutek posvetil vprašanju samoupravljanja v delovnih organizacijah celo tretje poglavje, družbeni sistem pa le na kratko posnel v drugem poglavju in ga zaključil sklicujoč se glede določb o družbeno-ekonomskem in družbeno-političnem sistemu ter glede svobodoščin, pravic in dolžnosti človeka in občana na zvezno ustavo.

Javna ustavna razprava pa je pokazala, da mora že sama zvezna ustava obsegati bistvene norme za organizacijo samoupravljanja v delovnih organizacijah. Prepodrobna določila o tem v republiški ustavi pa bi lahko zavrla izredno dinamičen razvoj na tem področju. Zato prevzema predlog republiške ustave določbe zvezne ustave po besedilu in obsegu.

Tako je odpadel razlog, zaradi katerega je osnutek republiške ustave obravnaval celotno družbeno ureditev le na kratko, zelo obširno in podrobno pa področje samoupravljanja v delovnih organizacijah. Predlog ustave obravnava zato v posebnem poglavju družbeno ureditev z obeh vidikov: kot družbeno ekonomsko in kot družbeno politično ureditev. Zaradi take sistematike pa je bilo treba postaviti že v same uvodne določbe predloga ustave načelo, da sta družbeno ekonomska ureditev in družbeno politični sistem, določena v ustavi Socialistične federativne republike Jugoslavije, temelj tudi z našo ustavo dolo-

čene družbene in politične ureditve. V uvodnih določbah predloga je tudi določilo, da se ustava Socialistične federativne republike Jugoslavije, v tistem delu, kjer govori o svoboščinah, pravicah in dolžnostih človeka in občana, uporablja neposredno v naši republiki. Zaradi omenjene spremembe so uveljavljena v poglavju o družbeni ureditvi tudi nekatera vprašanja iz uvodnih določb in vsa vprašanja, ki se nanašajo na občine, okraje in republiko in so po svojem značaju vprašanja splošnega političnega sistema.

Najbrže ni treba posebej pojasnjevati, zakaj so določbe naše republiške ustave o družbeni ureditvi formulirane v enakem besedilu kot v zvezni ustavi. Gre namreč za enoten sistem naše jugoslovanske socialistične skupnosti, ki ga vsak zase in vsi skupaj aktivno oblikujemo in dalje razvijamo, ki ga pa hočemo enotnega glede v ustavi vsebovanih osnov. Pri tem pa ni odveč poudariti, da je prišlo do formulacij, kakršne ima sedaj zvezna ustava, tudi na temelju osnutkov republiških ustav, ki so na novo osvetlili marsikatero vprašanje s podrobnejšo obdelavo posameznih vprašanj in tako omogočili mnogo intenzivnejšo javno ustavno razpravo. Vsklajenost republiških ustav — tudi naše — z zvezno ustavo, je tako rezultat zelo intenzivnih razprav na vseh nivojih, v zvezni in v republiških ustavnih komisijah ter v javni obravnavi. Lahko omenim še to, da je sedanji predlog naše republiške ustave pridobil na celovitosti prav z opisanim postopkom.

Zaradi na novo celovito obdelane družbeno politične ureditve v samostojnem poglavju, ureditev občine, okraja in republike ni utrpela mnogo sprememb, razen tistih, ki jih je zahtevala sprememba sistematike. Posebej pa želim opozoriti na dve spremembi, ki sta posledica javne razprave. Prva je, da predlog ustave dopušča možnost formuliranja več zborov delovnih skupnosti tudi v občini. Vendar pa predlog predvideva, da občine lahko uvedejo več zborov delovnih skupnosti, če izpolnjujejo pogoje, ki jih bo predpisal poseben zakon. S tem je dana občinam z večjo razčlenjenostjo in bogatejšim družbenim življenjem možnost, da si po izkušnjah občinske skupščine v novem sestavu uredi le-te tako, kot je sedaj predvideno za republiko. Druga sprememba pa je ta, da je tudi za zборе delovnih skupnosti republiške skupščine že v ustavi predvideno število poslancev. Po določbi osnutka ustave so posamezni zbori delovnih skupnosti šteli toliko članov, kolikor je v republiki občin, tako da bi vsaka občina imela v vsakem zboru delovnih skupnosti po enega poslanca. Javna obravnava je pokazala, da bi preveč toga obravnava načela delegacije ne bila vsklajena z načinom, ki se uporablja za volitve v republiški zbor, zlasti pa ne bi dovolj upoštevala razlik v strukturi in v razvitosti občin. Zato predlog ustave določa, da bo vsak zbor delovne skupnosti štel 70 članov in da se bodo člani volili, upoštevajoč načelo, da pride en poslanec na približno enako število prebivalcev, torej z upoštevanjem količnika, ki je v predlogu ustave dosledneje izveden tudi za republiški zbor.

Končno bi omenil še dve spremembi, ki nazorno prikazujeta značilnost predloga ustave, da še bolj trdno in jasno utrjuje osnovna načela in osnovne institucije našega sistema, medtem pa hkrati osvobaja ustavno besedilo tistega podrobnega določanja, ki je po svoji naravi stvar zakonov.

V predlogu ustave je na primer močneje izražena samostojnost naših občin. To se vidi v dejstvu, da je opuščena določba osnutka, ki je dajala republiški skupščini pravico razpustiti občinsko skupščino v posebej določenih primerih. Druga sprememba, ki jo želim omeniti, pa so poenostavljene določbe o varstvu

enakopravnosti italijanske in madžarske narodnosti na naših tleh. V tem oziru predlog ustave zagotavlja enakopravnost ter možnosti vsestranskega razvoja in napredka, potrebno pomoč šolstvu, tisku, radiu in kulturno prosvetnemu delu obeh narodnosti v javnem družbenem življenju. Kako se bodo te pravice pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti uresničevale pa prepušča predlog ustave zakonu in statutom občin. Ob tej poenostavitvi predloga ustave pa ni treba posebej poudariti, da ne gre za nikakršno spreminjanje naše politike, ki bo še nadalje stremela za praktično izvajanje principov dvojezičnosti na območjih, kjer žive skupaj Slovenci in pripadniki italijanske in madžarske narodnosti.

Naš družbeni sistem — do koder se je že izoblikoval in kakršen se kaže v ustavnih tekstih — je resnična sinteza naše stvarnosti in odraža tesno povezanost vseh delovnih ljudi z vodilnimi idejnimi političnimi silami. Nadgradnja naše družbe najbolj neposredno izhaja iz njenih tvornih osnov, ki sta v vzajemni vplivni povezanosti in medsebojni regeneraciji.

Tovarišice in tovariši ljudski poslanci!

Vsa temeljna načela predloga ustave so dobila popolno potrditev v doslej najširši vseljidski manifestaciji, v kakršno se je spremenila javna ustavna razprava. Nova ustava v celoti in v podrobnostih omogoča nadaljevanje naše politike, usmerjene k uresničevanju Programa Zveze komunistov Jugoslavije. Nova ustava je utrjevanje sistema, ki smo ga zgradili v izvajanju naše politike, po drugi strani pa tudi široko odpiranje svobodnih poti za polno uresničenje našega Programa. Vsi moramo stremeti, da bomo šli po tej poti tako notranje zavzeti, kakor smo bili v ustavni obravnavi.

Ustavno uzakonjeni enotni ekonomski in družbeno politični sistem v Socialistični federativni republiki Jugoslaviji, bo temelj nadaljnjega utrjevanja enotnosti naših narodov in njihove vsestranske enakopravnosti. Ko je tovariš Tito na VII. kongresu Zveze mladine Jugoslavije obravnaval to vprašanje, je izrazil tudi izredno globoko misel: »Višja stopnja enotnosti socialistične skupnosti z več narodnostmi je tudi prav v tem, da imajo vse te narodnosti skupno nalogo razvijati in dvigati socialistično družbo na višjo stopnjo socialističnih družbenih odnosov«.

Ustavna razprava je odkrila naše enotno pristopanje k osnovnim vprašanjem našega življenja, pokazala je, kako širok je krog občanov in kako intenzivna je njihova udeležba pri reševanju vseh vprašanj naše stvarnosti. Nedvomno, potrebnih bo še mnogo naporov, da bo ustava Socialistične republike Slovenije v vseh podrobnostih vsakodnevna praksa v našem družbenem življenju pri uveljavljanju pravic in dolžnosti slehernega občana. Še tako dobro napisana in precizno formulirana ustava pa ne more polno zaživeti brez zavestne akcije delovnih ljudi — ustava je lahko le podlaga in vodilo v tej aktivnosti. Nova ustavna ureditev daje našim občanom nov instrument za uresničenje velikega cilja — za osvoboditev človeka, za izgradnjo socializma.

V imenu ustavne komisije predlagam, da Ljudska skupščina sprejme predlog ustave Socialistične republike Slovenije in druge zakone za uveljavitev nove ustavne ureditve. (Dolgotrajno ploskanje.)

Predsednik Vida Tomšič: Pred prehodom na obravnavo, odrejam krajši odmor. Prosim tovariše poslance, ki se žele udeležiti razprave, da se med odmorom prijavijo z listki.

Hkrati obveščam skupščino, da so bili na to sejo povabljeni tudi vsi člani ustavne komisije, ki niso poslanci, in ki naj imajo pravico udeležiti se razprave kot govorniki.

Odrejam 20 minut odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 11.20 uri in se je nadaljevala ob 11.50 uri.)

Predsednik Vid a Tom šič: Tovarišice in tovariši, prehajamo na obravnavo. K besedi se je prijavil ljudski poslanec Martin Košir.

Martin Košir: Tovarišice in tovariši ljudski poslanci! Današnje zasedanje Ljudske skupščine ima pred seboj zelo pomemben dokument časa, ki je bil skoraj leto dni predmet žive razprave delovnih ljudi Slovenije. Vsebina ustave je vzbudila veliko zanimanje vseh slojev prebivalstva za nov ustavni sistem, zlasti še zato, ker prvič v zgodovini slovenskega ljudstva prihajamo do dokumenta, ki v svoji osnovi od vsega začetka postavlja v ospredje vsa dogajanja okrog človeka, človeka kot nosilca in usmerjevalca vseh teženj delovnega ljudstva.

Ceprav smo v javnih razpravah naleteli tudi na napačne razlage bodočega ustavnega sistema, je vendar ogromna večina ljudi zasledovala in spoznala prave cilje in zamisli, ki jih nosi v sebi predlog ustave. Rezultati novega ustavnega sistema so hkrati tudi zmaga naših delovnih ljudi na področju uveljavljanja delavskega in družbenega upravljanja. Z novo ustavo v bistvu uzakonjujemo to, kar je naša praksa v preteklosti potrdila in je potrjevala od prvega dne, ko so naši delovni ljudje vzeli usodo v svoje roke.

Sprejetje nove ustave in uvedba novega ustavnega sistema je hkrati tudi odgovor na vse ugovore znotraj in zunaj meja in dokaz, da je delovno ljudstvo res sposobno samo sebi vladati in upravljati s stvarmi, ki so mu zaupane. Ob študiju predloga nove ustave sem s posebnim zanimanjem sledil poglavjem o družbeni ureditvi in o samoupravljanju v komuni in okraju. Ti dve poglavji, zlasti pa določila o delovnih organizacijah in določila o občini sta bili in sta v zvezi s statuti še vedno predmet živih razprav, tako v delovnih organizacijah, kot v komuni.

V svoji razpravi bi se zadržal nekoliko pri problemu statotov komun in statutarnih določb o odnosu med komuno in delovno organizacijo. Za čim popolnejšo uveljavitev ustavnih načel v naši konkretni praksi je po sprejetju ustave Socialistične republike Slovenije statut komune za življenje in urejanje odnosov znotraj komune prav gotovo velikega pomena, kajti statut naj bo v komuni tisti ustavni akt, ki bo omogočil popoln razmah mehanizma samouprave v komuni. Na probleme, ki so se v razpravi o statutih komun pojavljali in ki se še danes pojavljajo, je deloma odgovoril že sam predlog ustave. Na praktična vprašanja, ki pa so še odprta, pa bodo morali dati odgovor statuti komun.

V preteklosti smo bili večkrat v dilemi, kako naj se v statutu komune zasnije odnos med komuno in delovno organizacijo. Predlog ustave že sam ureja nekatere odnose med komuno in delovnimi organizacijami, zlasti glede postopka pri sprejetju statuta delovne organizacije, in v ta postopek vključuje občinsko skupščino kot pomemben faktor pri iskanju skupnih kriterijev in izhodišč za razvoj samoupravnega mehanizma in vloge neposrednega proizvajalca.

Prav tako predlog ustave ureja odnos med delovno organizacijo in občino glede določanja kriterijev za postavitev direktorjev gospodarskih organizacij. Pri tej določbi se mi zdi zlasti pomembno to, da se pri določanju osebnosti za položaj direktorja izključujejo subjektivni kriteriji, kajti doslej je ta moment igral včasih zelo negativno vlogo in sta se ob tem problemu večkrat razhajala komuna in gospodarska organizacija.

Predlog ustave prav tako ureja odnose v zvezi z delovnimi spori kakor tudi probleme, ki spremljajo integracijo z namenom, da bi boljše izrabili obstoječ gospodarski potencial. Toda s tem se odnosi med komuno in delovno organizacijo verjetno še ne končajo. Razumljivo je, da je predlog ustave postavil le okvir za bodoče snovanje in reševanje odnosov v konkretni praksi in da je ustavna načela treba razumeti kot živo stvarnost, pri čemer bodo ta določila dobila zlasti v statutih komun konkretnješo, včasih celo zelo originalno rešitev.

Zdi se mi, da morajo statuti komun odraziti specifičnost razvoja posamezne komune in njenih notranjih odnosov, nikakor pa ne bi smeli podpirati včasih že tudi poudarjenih teženj po splošnih, enotnih načelih komunalega razvoja. Prav tako pa bi se morali izogibati tako imenovane resorne linije, čeprav vemo, da take težnje večkrat slišimo, kajti v tem primeru bi občinski statuti lahko postali konglomerat želja in teženj posameznih služb, ne pa odraz objektivnega položaja komune v sedanji fazi njenega družbeno-ekonomskega razvoja.

V dosedanjih razpravah smo večkrat zasledili tudi težnje, naj bi v statutih komun z administrativnimi določili trdno vezali delovno organizacijo glede njenih obveznosti do različnih priporočil občinske skupščine, glede problemov združevanja sredstev na nivoju komune, potrjevanja pravnih aktov, preverjanja zakonitosti sklepanja samoupravnih organov, glede pravice odločanja o združevanju v gospodarstvu itd. Take in podobne želje, ki jih zasledujemo pri razpravah o občinskih statutih so lahko zelo škodljive za odnose med komuno in delovnimi organizacijami in uveljavitev takih želja lahko v marsičem zmanjšuje vlogo in pomen samoupravnih organov v komuni in v sami delovni organizaciji. Po mojem mnenju se ti odnosi, zasnovani na določilih ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije in ustave Socialistične republike Slovenije, morajo in se tudi lahko razvijajo v skladu s skupnimi interesi ob demokratičnem dogovarjanju med samoupravnimi organi v komuni, brez administrativnega omejevanja. Če je komuna nosilec usmerjanja razvoja gospodarstva in drugih družbenih služb na podlagi družbenega plana in na podlagi planov družbenih skladov, potem najbrž ni razloga, da ne bi našli skupnega izhodišča pri zasledovanju ciljev, tako proizvodno-tehničnega značaja, kakor tudi pri izboljšanju materialnega položaja ljudi v komuni. In če je komuna temeljna družbeno-politična skupnost, v kateri se zagotavljajo materialni in drugi pogoji za delo ljudi in za razvoj tehničnega, kulturnega ter socialnega napredka, potem menim, da se ti odnosi morajo zlit v skupne napore in skupne želje.

V praksi se večkrat srečamo tudi z različnimi problemi, ki v ustavi ne morejo dobiti svojega mesta, ampak bi morali priti do izraza v naporih za izpopolnjevanje in uresničevanje novega gospodarskega sistema, kot na primer sistem kreditiranja, ki naj bi bil urejen ali od vrha navzdol ali od spodaj navzgor — tu mislim predvsem na sistem udeležb pri kreditiranju. V sedanji situaciji smo v komuni večkrat brez moči pri usmerjanju sredstev komune, tako pri usmerjanju sredstev z družbenimi plani kakor tudi pri usmerjanju na podlagi drugih določil oziroma ukrepov. Razumljivo je, da bo treba zato, da

bi spravili v sklad dosedanjo prakso in tudi predpise s principi nove ustave, še mnogo delati. Naloge komune so odgovorne, konkretne in neposredne. Uveljavljena praksa in včasih tudi zakonodaja pa izpolnjevanje teh nalog otežujeta. Točno je, da so ukrepi komune vedno bolj pod vplivom javnih razprav, kritike in neposrednega odločanja ljudi. Temu je komuna izpostavljena bolj kot katera-koli politično-teritorialna skupnost. Zato so tudi skladi komune lahko tisti faktor, ki pomagajo usmerjati in reševati komplicirane, kot tudi vsakdanje probleme komune in samih ljudi. Vendar pa so samoupravni organi komune večkrat v položaju, da je njihova usmerjevalna vloga otežkočena.

Čeprav je sistem udeležbe komune pri večjih investicijah ali rekonstrukcijah na njenem območju koristen in nujen, bi bilo vsekakor potrebno proučiti mehanizem tega sodelovanja in ga vskladiti s funkcijo komune v novem ustavnem sistemu, kajti dosedanji način lahko v določenih primerih za nekaj let vnaprej veže vsa sredstva komune oziroma njenih skladov in v takem sistemu komuna težje izvaja funkcijo usmerjevalca razvoja na svojem območju. Razumljivo je, da mora komuna nastopati kot nosilec napredka celotnega življenja v komuni in da se bori za povečanje svoje materialne osnove, to je za povečanje proizvodnje, za vključevanje znanstveno raziskovalnega dela, za izboljševanje kadrovske politike, organizacije dela, za povečanje produktivnosti dela, za razvijanje drugih družbenih služb v komuni itd. Prav ti razlogi narekujejo, da se življenje v komuni hitro razvija in da gre v korak z razvojem hitre dinamike celotnega našega družbenega življenja. Vse to nas seveda zadolžuje, da sledimo tej rasti in da neposrednemu proizvajalcu ustvarjamo ugodne življenjske pogoje tudi izven delovnega mesta. Ta faktor lahko bistveno pripomore tudi k povečanju produktivnosti dela in s tem tudi k večanju sredstev za izboljšanje osebnega in družbenega standarda zaposlenih. Zaradi teh in sličnih problemov se pri razpravah o statutih komun porajajo tudi ideje o ustanavljanju različnih fondov komun kot namenskih sredstev za pospeševanje določenih nalog v komuni. Tu mislim predvsem na to, naj bi se razen družbeno investicijskih skladov in skladov za komunalne gradnje ustanavljali tudi skladi za razvoj kmetijstva, obrti, trgovine in gostinstva; na področju družbenih služb pa razen že ustanovljenih skladov za šolstvo in skladov za stanovanjsko izgradnjo še tudi skladi za razvoj kulture, telesne kulture in podobno. Ti skladi naj bi v komuni bistveno pripomogli k izboljšanju položaja in razvoja posameznih področij ter postali močan faktor družbenega usmerjanja odnosov v komuni, hkrati pa naj bi razvili široko družbeno upravljanje in odločanje o uporabi sredstev komune.

Poleg tega se z ustanovitvijo teh skladov močno zmanjšuje možnost, da bi posamezniki odločali o usmerjanju in koriščenju sredstev komun, kajti ti skladi lahko postanejo tudi močan faktor mobilizacije drugih sredstev na podlagi skupnih kriterijev in politike razvoja posameznih področij v komuni, brez posebnega administrativnega poseganja v samoupravnost delovnih organizacij in uporabe njihovih skladov. Le tako bo mogoče najti v komuni skupno izhodišče za reševanje skupnih interesov.

Predlog ustave Socialistične republike Slovenije o katerem danes razpravljamo, neguje in pospešuje po svoji vsebini prav te demokratične in humane procese družbenega upravljanja ter uveljavljanja človeka-proizvajalca in upravljalca. Zato bom z globokim prepričanjem o pravilnosti te poti glasoval za ta dokument zgodovinskega pomena.

Predsednik Vida Tomšič: Besedo ima ljudski poslanec Vilma Pirkovič.

Vilma Pirkovič: Ko sprejemamo ustavo Socialistične republike Slovenije, mi dovolite, tovarišice in tovariši ljudski poslanci, da v tem svečanem in pomembnem trenutku spregovorim nekaj besed.

Skladno z našimi revolucionarnimi načeli in prakso je človek tisti osnovni element, ki je izbojeval revolucijo in ki je nosilec našega sedanjega ter nadaljnega razvoja. Globoka vera v človeka in v ustvarjalne zmožnosti delovnih množic so nas vodile, da smo prvi v svetu razvili samoupravljanje delovnih ljudi.

Ko smo pred leti pričeli uvajati delavsko upravljanje, so po svetu celo progresivni elementi gledali nanj z rezervno. Sedaj, ko je vsem jasno, da smo v tem uspeli, služi sistem samoupravljanja v Jugoslaviji za vzgled vsem naprednim množicam v svetu.

V zadnjih letih smo v skladu z nadaljnjim razvijanjem samoupravljanja razvili komunalni sistem, prenesli težišče dela na komune, okrepili vlogo volilcev, njihovih zborov itd. Vzporedno s tem smo pričeli smelo uvajati samoupravljanje tudi v delovne organizacije izven gospodarstva, na področje družbenih in javnih služb. Na ta način širimo izvajanje principov samoupravljanja na domala celotno področje našega življenja.

Nova ustava je med drugim tudi rezultat našega dosedanjega razvoja samoupravljanja, ki ga še razširja in pogloblja. Ustava daje delovnim ljudem takšne pravice kot jih nimajo nikjer v svetu. Na področju samoupravljanja uvaja nov element, — nov pomemben samoupravni organizem — in sicer krajevne skupnosti. Delovni človek je preko organov upravljanja v gospodarstvu in družbenih služb ter preko občinske samouprave odločal o najpomembnejših ključnih vprašanjih rasti svojega področja. Ob naglem tempu našega razvoja pa je nekoliko ostajalo ob strani vprašanje hitrejšega izboljšanja pogojev vsakodnevnega življenja slehernega občana, čeprav smo tudi tu dosegli pomembne uspehe.

Ob vse večjem naraščanju materialnih pogojev bo uvajanje neposrednega samoupravljanja na tem novem področju, — v krajevnih skupnostih — doprineslo bistven delež k pospešenemu reševanju prav teh navidez drobnih, a za vsakdanje življenje in dobro počutje slehernega občana tako življenjsko pomembnih zadev.

Znano je dejstvo, da je od boljše ali slabše kakovosti in uspešnosti vsakodnevnega obnavljanja delovne energije slehernega delovnega človeka odvisen učinek na delovnem mestu. Zato družbi ni in ne sme biti vseeno, kako človek prebije svoj čas izven delovnega mesta, kako stanuje, kako se hrani, v kakšnih razmerah živi on in njegova družina, kako je z oskrbo, s komunalnimi ureditvami, s prometnimi zvezami, izobraževanjem, zdravstveno in socialno zaščito, z zabavo, razvedrilom itd. Vse to vpliva na delovno storilnost vsakega posameznika, zato so ta vprašanja zelo pomembna celo iz ožjega, proizvodnega vidika. Še toliko pomembnejša pa so za socialistično družbo, ki ji ne gre samo za večjo storilnost delovnih ljudi, temveč ima skrb za človeka in njegovo srečno življenje za eno svojih pglavitnih nalog. In prav tu imajo bodoče krajevne skupnosti svoje glavno torišče dela.

Kljub izrednim uspehom, ki jih je dosegel naš sistem samoupravljanja, se je verjetno, prav zaradi mladosti našega samoupravnega mehanizma, večkrat dogajalo, da je samoupravljanje v delovnih organizacijah in komuni sicer dobro

potekalo, da pa tam, kjer ljudje živijo in prebijejo svoj prosti čas, ni bilo zadostne iniciative in so se stvari bolj počasi odvijale. S tem, da z ustavo uvajamo prav na tem področju nova samoupravna telesa, ki imajo neprimerno širše naloge od dosedanjih stanovanjskih skupnosti, pa bo sleherni občan dobil možnost, da usmerja vse lokalne dejavnosti na tak način, da bodo čimbolje in hitreje zadovoljene življenjske potrebe občana in njegove družine, kot tudi vseh prebivalcev tistega območja.

Delo v krajevnih skupnostih bo še bolj sprostilo ustvarjalno iniciativo naših delovnih ljudi, kajti tam, kjer je občan živo zainteresiran in neposredno občuti koristnost svojega angažiranja, postane zelo aktiven in samoiniciativno pritegne k izvajanju še ostale sosedne in občane. Kaj pa je bolj neposrednega kot prav urejanje vsakdanjih življenjskih razmer v naselju? Vprašanja komunalnih in stanovanjskih ureditev, gospodarskih, socialnih, zdravstvenih, kulturnih, prosvetnih, vzgojnih in drugih dejavnosti na področju, kjer živimo, vse to močno zanima slehernega občana, saj se s temi vprašanji dnevno srečuje in je od načina reševanja teh vprašanj odvisno zadovoljno in srečno življenje njegove družine, njega samega in celotne soseske. Organiziranje naštetih dejavnosti za neposredno zadovoljevanje potreb občanov in za razvoj naselja, pa nalaga nova ustava prav krajevnim skupnostim. Zato lahko upravičeno pričakujemo, da bodo krajevne skupnosti zelo hitro zaživele ter razvile množično iniciativo in aktivnost naših delovnih ljudi pri reševanju teh vsakodnevnih vprašanj, ki jih sami najbolj občutijo in so zato tudi najbolj zainteresirani za njihovo uspešno reševanje.

Krajevna skupnost bo združila te doslej premalo povezane težnje in sile ter jih s smotno organiziranimi dejavnostmi na osnovi širokega lokalnega samoupravljanja vodila k vse večjim uspehom.

Ponekod v mestnih naseljih so si zamišljali krajevne skupnosti kot razširjene stanovanjske skupnosti, kjer predstavljajo servisi za pomoč gospodinjam osnovno dejavnost. Medtem pa so si ponekod na podeželju, posebno še v velikih komunah zamišljali krajevno skupnost kot podaljšek občinske uprave, kot razširjen krajevni odbor oziroma celo krajevni urad, ali komuno v miniaturi. Taki zgrešeni pogledi so prihajali do izraza celo pri sestavljanju osnutkov občinskih statutov. Vse kaže, da bo treba tudi po sprejetju ustave tolmačiti vlogo in naloge krajevnih skupnosti v tem bistveno novem širokem smislu, kot to postavlja naša ustava.

Sistem samoupravljanja, ki je pri nas tako močno razvit, se z uvajanjem krajevnih skupnosti kot novih organov široke samouprave, še nadalje pogloblja. S tem, da posega samoupravljanje občanov v okviru krajevnih skupnosti v reševanje življenjsko važnih vprašanj vsakodnevnega življenja, zagotavlja na eni strani veliko zainteresiranost in aktivnost občanov pri delu v krajevnih skupnostih, na drugi strani pa širi področje samoupravljanja domala na celotna dogajanja v naši družbi.

Tako postaja naš delovni človek vse bolj dejanski ustvarjalec, usmerjevalec in upravljaec našega življenja. Vera v človeka, v pravega socialističnega človeka, dobiva z novo ustavo in z našim nadaljnjim razvojem svoje najgloblje potrdilo.

Predsednik Vida Tomšič: Besedo ima ljudski poslanec Riko Jerman:

Riko Jerman: Tovarišice in tovariši ljudski poslanci! Med pravicami in dolžnostmi republike in ljudskih odborov, daje naša ustava poseben poudarek družbenim službam. Tak poudarek je zlasti očiten v sami sestavi Skupščine, ki predvideva posebne zборе delovnih skupnosti za posamezna področja družbenih služb. Tako bodo tudi v najvišjem predstavniskem organu ustrezno zastopane delovne organizacije s področij delovanja družbenih služb.

Po letih zelo intenzivnega gospodarskega razvoja stopajo zlasti v zadnjih letih posebej v ospredje ekonomski problemi družbenih služb. Takšen položaj družbenih služb je posledica hitrega gospodarskega razvoja, pri čemer pa se družbene službe kot enako pomemben faktor splošnega družbenega razvoja, niso razvijale vzporedno. Brez sorazmernega razvoja gospodarstva in družbenih služb, pa si skladnega družbenega razvoja ne moremo zamisliti. Zaostajanje gospodarstva bi onemogočalo obdržati doseženi nivo družbenih služb in obratno, gospodarstvo ne bi moglo napredovati, če bi njegovemu razvoju ne sledile družbene službe. Vlaganja v družbene službe, zlasti v znanstvena raziskovanja in v vzgojo kadrov so v bistvu investicije, ki morajo praviloma biti pred direktnimi investicijami v proizvodne namene, zlasti kadar gre za modernizacijo proizvodnje.

Zboljšanje produktivnosti dela je predvsem problem sodobnejših proizvodnih postopkov in kadrov, ki bodo tak proizvodni proces ugotavljali ter izvajali. Pa tudi druga področja družbenih služb, kot na primer socialna politika, zdravstvena zaščita, kulturno-prosvetna dejavnost, morajo biti zgolj odraz gospodarskega stanja in njegovih teženj k napredku. Ker so družbene službe bistveni del družbenih in gospodarskih dogajanj, so torej neločljivo povezane z našimi splošnimi prizadevanji za napredek.

Ko sprejemamo našo novo ustavo, že lahko ugotovimo, da so bili že med ustavno razpravo na terenu poudarjeni mnogi problemi in bile dane mnoge vzpodbude za urejanje nekaterih nerešenih ali neustrezno rešenih problemov na področju družbenih služb. Čeprav je vsebinska stran problemov družbenih služb bistvena in najpomembnejša, pa vendar ne moremo mimo dejstva, da ji materialni pogoji dajejo okvir in tako pomembno vplivajo na njen vsebinski razvoj. Vzporedno in skladno z razčiščevanjem same vsebine delovanja družbenih služb, moramo torej reševati tudi njihov materialni položaj. Ne gre za neka trenutna reševanja od primera do primera ali iz leta v leto, ampak za trajno nakazovanje materialnih okvirov njihovega delovanja. Vsebinsko delovanje družbenih služb je izražito dolgoročno. Zato je zelo pomembno tudi dolgoročno materialno opredeliti položaj družbenih služb.

Gledé tega obstojajo že nekaj let pomembni problemi, ki jih je tudi ustavna razprava pogosto poudarjala. Takšni problemi nastajajo na eni strani pri udeležbi družbenih služb v nacionalnem dohodku, na drugi strani pa pri problemih samega upravljanja znotraj teh služb in prilagojevanja njihovih programov okvirom, ki jih daje nacionalni dohodek. Reševanje teh problemov je tako zapleteno in družbeno pomembno, da zahteva temeljite in vsestranske znanstveno-raziskovalne proučitve.

V zadnjih desetih letih se je materialni položaj družbenih služb v nacionalnem dohodku gibal zelo različno. Zlasti v zadnjih letih pa je udeležba družbenih služb v nacionalnem dohodku hitreje rasla kot sam nacionalni dohodek. To je predvsem posledica spoznanja pomembnosti družbenih služb za skladen družbeno ekonomski razvoj. Za preciznejšo in trajnejšo opredelitev materialnega

položaj družbenih služb v nacionalnem dohodku je predvsem pomembna vloga teh služb, ki določa njihovo vsebino in potrebne kapacitete v našem splošnem družbenem razvoju.

Zaradi dolgoročnejšega značaja teh služb je navedeno še posebej pomembno. Rešitev vsega vprašanja pa odločilno posega tudi na drugo področje problemov, ki se nanašajo na organizacijske, materialne in predvsem vsebinske probleme, znotraj posameznih organizacij družbenih služb. Bolj ko se sproščajo družbene službe administrativnega usmerjanja, toliko hitreje izstopajo in zahtevajo rešitve nekateri njihovi predvsem ekonomski problemi. Le-ti niso nekaj, kar je nastalo šele v zadnjem času, ampak so trajni spremljevalci njihovega delovanja, le da jih administrativno upravljanje ni poprej odkrilo. Prenos dolžnosti upravljanja na neposredno prizadete pa jih zaradi njihove nakopičenosti postavlja v ospredje.

V zadnjih letih smo na primer priče intenzivnemu razčiščevanju ekonomskih problemov na področju socialnega zavarovanja. Nesorazmerja med rastjo nacionalnega dohodka in osebnega dohodka z rastjo izdatkov za celotno socialno zavarovanje, so v nakopičeni obliki poudarila predvsem dvoje nasprotujočih si problemov. Na eni strani zaostajanja pri reševanju problemov pokojninskega zavarovanja, na drugi strani pa nesorazmerno široka trošenja sredstev zdravstvenega zavarovanja. Prav v tem času je družbeno ekonomsko vsklajevanje teh dveh nasprotij znotraj enotnega področja posebej intenzivno. Očitno je, da je to vsklajevanje odraz nekaj let zastalih in zato nakopičenih problemov. Reševanje tega pa je zaostajalo tako dolgo, da so se neposredno prizadeti proizvajalci organizacijsko učvrstili in spoznali družbeno ekonomsko povezanost teh problemov z vsem drugim družbenim dogajanjem.

Drugo pomembnejše področje družbenih služb, kjer prav v zadnjem času čutimo pospešena prizadevanja za razčiščevanje organizacijskih in materialnih vprašanj, je področje šolstva in raziskovalnega dela. Samoupravljanje in odgovornost za zaupane družbene naloge v šolah na vseh nivojih, so zahtevale prilagoditev njihovega materialnega poslovanja principom samostojnih zavodov. Finančna samostojnost šol pa zahteva ustrezen odnos družbe. Ustanovljeni družbeni skladi za šolstvo so šele prvi korak k temu. Gre predvsem za kriterije, po katerih skladi dodeljujejo sredstva šolam. V teh kriterijih se morajo odraziti ekonomski odnosi med družbo in šolskimi zavodi. Šole se torej ne morejo več financirati po njihovih zahtevkih, pač pa po kriterijih za opravljene količine in kvalitete dela.

Preko takih ekonomskih kriterijev družba usmerja razvoj šolstva s tem, da mu določa materialne pogoje. Kriteriji za delitev sredstev iz skladov za šolstvo torej niso le računsko-tehnična ureditev medsebojnih razmerij, temveč predvsem vsebinska usmeritev njihovega delovanja glede na potrebe družbe. Zato je določanje teh kriterijev zelo pomembna, hkrati pa tudi izredno zapletena družbena naloga.

Pri tem so do sedaj tvorno delovali predvsem le činitelji izven šol, zato tudi niso redke ugotovitve, da obstoj teh skladov ni vnesel v materialno samostojnost šol bistvenega napredka. Gre zlasti za pojmovanje, kaj pomeni upravljanje s sredstvi skladov. Čeprav je odgovor jasen, da gre za specifično obliko samoupravljanja šol samih, pa je v večini primerov prav izostajanje sodelovanja šolskih kolektivov pri proučevanju in določanju teh kriterijev vzrok, da glede tega nismo ustrezno napredovali.

Pri oblikovanju splošnih meril tudi vse preveč prevladuje mnenje, da gre le za iskanje ustrezne, za vse primere enake metode financiranja, pri čemer se pogosto le na splošno trdi, da gre za objektivna merila. Že samo dejstvo, da gre zlasti pri strokovnih in visokih šolah za med seboj toliko različne naloge posameznih ustanov, izključuje možnost enotnih in za vse veljavnih kriterijev financiranja. Finančna samostojnost šol, ki v bistvu pomeni gospodarjenje po principu dohodka, pa poleg prilagoditve financiranja s strani družbe, zahteva ustrezno spoštovanje načela delitve dohodka tudi znotraj samih ustanov. Na tem področju je še zelo malo storjenega, zato pa so toliko bolj nujna prizadevanja samih šolskih kolektivov, da najdejo čimprej uspešno pot do novih pogojev dela, ki jih kratko imenujemo finančno samostojnost.

Tak prehod pa spremlja vrsta težav, nalog in problemov, tako znotraj ustanov kot tudi navzven. Med njimi je kot pomembna okoliščina tudi dejstvo, da se delovni cikel šol začneja in končuje sredi koledarskega leta in da so šole dolžne ugotavljati svoj dohodek v drugačnih časovnih obdobjih, kot zaključujejo proces svojega pedagoškega dela.

Tudi ekonomski kriteriji financiranja znanstveno-raziskovalnega dela vnašajo v raziskovalne institucije vrsto novih problemov. Predvsem gre za vire financiranja. V okviru splošne potrošnje sicer iz leta v leto znatno naraščajo sredstva za raziskovalno delo, toda ta sredstva so le manjši del sredstev za dejansko potrebna raziskovalna dela. Ostala sredstva so pri koristnikih raziskav, ki jih je mogoče vključevati le, če so za to podani ekonomski interesi. Financiranje tega področja družbenih služb je torej neposredno odvisno od aktualnosti njihovega dela. To dejstvo pa zahteva, da raziskovalne institucije čimbolj poznajo dejanske potrebe, tako na področju gospodarstva, kot tudi na drugih področjih javnega dela.

Te in še mnoge druge probleme s področja družbenih služb je uspešno osvetlila ustavna razprava in tako dala temu področju javnega dela poseben poudarek. S tem pa je tudi mobilizirala vse zainteresirane v samih delovnih skupnosti teh služb, kot tudi v drugih organih upravljanja, za boljše razumevanje teh problemov ter za hitrejše uveljavljanje ustavnih načel v vsakdanji praksi.

Predsednik V i d a T o m š i č : Besedo ima ljudski poslanec Vera Kolarič.

V e r a K o l a r i č : Tovarišice in tovariši ljudski poslanci! Želim razpravljati o 115. členu predloga ustave, ki govori o položaju in vlogi mestnega sveta.

Razdelitev enotnega mestnega področja na več občin, kot je to primer v Mariboru, zahteva, da mora nek enoten organ v mestu skrbeti in opravljati zadeve, ki so skupnega pomena za mesto. Zato je že splošni zakon o ureditvi občin in okrajev iz leta 1955 predvideval tako institucijo, vendar vkljub dani možnosti, da mestni svet na razdeljenem področju rešuje po zakonitem pooblastilu zadeve, ki so skupnega pomena za mesto, se v praksi ta možnost ni dosledno realizirala.

Dosedanje praktične izkušnje pri izvajanju nalog skupnega pomena so pokazale, da večkrat ena ali druga mestna občina ni soglašala s predlogom mestnega sveta, da ni spoštovala dogovorov in se je zapirala v občinske meje ter zagotavljala svoja sredstva za izvrševanje lokalne politike, čeprav bi morala glede na dogovor prednostno zagotoviti sredstva za skupne mestne potrebe.

Na ta način se program mestnega sveta ni mogel odvijati in smo kaj kmalu zasledili negativne posledice takega gledanja, predvsem pri zadevah s področja urbanistično-komunalne izgradnje mesta kot celote, kakor tudi drugih skupnih služb. Prav zaradi tega se je v razpravah, ki smo jih vodili ob obravnavi osnutka naše ustave, pojavila želja, da je treba okrepiti dejavnost mestnega sveta kot samoupravnega organa in zakonodajalca pri problemih skupnega mestnega pomena.

Z zadovoljstvom ugotavljam, da predlog ustave v svojem 115. členu upošteva predloge, ki so bili obravnavani na zborih občanov ter raznih političnih in strokovnih organizacijah. Ta člen določa, da mestni svet opravlja zadeve, ki so skupnega pomena za mesto in ki se določijo s statutom in z zakonom. Z zakonom in statutom se tudi določi, kako se mestni svet financira, kar je izredno pomembno za realiziranje sprejetega programa. Mnenja sem, da je pravilno, da ustava mestnemu svetu zagotavlja tak status. Praksa je namreč pokazala, da mestni svet v mestu, ki je razdeljeno na občine, mora obstajati in če je tako, menim, da je tudi pravilno, da se obseg dejavnosti določi z zakonom in statutom, če se občine same o tem ne morejo sporazumeti.

Ker je dejavnost mestnega sveta teritorialno omejena le na območje mesta, kar predvideva tudi sedanja ustava, se srečamo s problemom obsega dejavnosti mestnega sveta. Upoštevati moramo namreč, da naše mestne občine ne zajemajo le mestnega območja, ampak tudi precej obsežno izvenmestno zaledje. V Mariboru je 89 000 prebivalcev v mestu, na področju vseh treh mestnih občin pa je skupno 156 000 prebivalcev. Tako se nam vsiljuje sistem dvojne lokalne zakonodaje, kar pa je praktično nevzdržno. Težko je zagovarjati različne odloke v enakih zadevah na področju iste občine — ene namreč sprejema mestni svet in veljajo za področje mesta, občinske skupščine pa bi sprejemale enake odloke, ki bi pa veljali le za podeželski del občine. V praksi se je uveljavilo načelo, da velja tak odlok mestnega sveta za celotno področje občine kar pa je pravno nevzdržno. Vendar vkljub temu menim, da moramo stremeti za tem, da se veljavna zakonodaja raztegne le na mestno področje, čeprav bo to v praksi povzročalo težave, ker je s političnega in pravnega stališča nemogoče, da bi mestni svet, ki mu je obseg dejavnosti v ustavi določen, sprejemal predpise, ki bi veljali tudi za nemestno področje. Če bi dosedanja praksa bila uzakonjena, bi to pomenilo odvzeti občini temeljne pravice, ki ji gredo po ustavi.

Za vse zadeve, ki jih mora opravljati mestni svet in ki so skupnega pomena za mesto, je nujno, da dobi za to potrebna finančna sredstva. Doslej so se zbirala sredstva na ta način, da so mestne občine dale del svojih sredstev, v sorazmerju s svojo gospodarsko močjo, tako kot so se dogovorile. Tako je financiranje mestnega sveta bilo odvisno od dogovora z mestnimi občinami. Vendar se je večkrat zgodilo, da je ena ali druga občina zatajila s svojim prispevkom, ker je zašla v finančne težave ali pa je reševala predvsem lastne potrebe. Toda kakor hitro ena od treh občin ni izvršila dogovorjenih obveznosti, sta tudi ostali dve občini zavzeli enako stališče, in se naloge, ki so bile izredno pomembne niso mogle realizirati.

Zato bo potrebno mestnemu svetu zagotoviti finančna sredstva v tisti višini, ki so nujno potrebna za opravljanje njegovih primarnih funkcij, in sicer na enak način kot vsem ostalim politično-teritorialnim enotam.

V ustavi je tudi predvideno, da mestni svet prevzame posebne pristojnosti okraja. Zato bo potrebno za opravljanje teh zadev določiti z zakonom del sredstev. Če se to ne bi zgodilo, bi morale mestne občine pokrivati iz svojih sredstev stvari, ki jih opravlja mestni svet v imenu okraja, čeprav je okraj za izvršitev teh nalog bil udeležen na skupnih dohodkih.

Menim tudi, da se mestnemu svetu da možnost, da formira sklade za financiranje skupnih služb oziroma dejavnosti skupnega pomena za mesto, to kar danes v bistvu že obstaja in kar že v praksi izvajamo. Za primer naj služi sklad za financiranje strokovnega šolstva, sklad za financiranje komunalnega omrežja, sklad za zdravstvo in podobno. S statutom mora mestni svet določiti svoj sestav, — koliko naj ima odbornikov — in dati možnost za formiranje komisij kot pomožnih organov mestnega sveta. Če se upošteva delokrog mestnega sveta, je v pristojnosti treba iskati odgovor na vprašanje, koliko članov naj tvori mestni svet. Na terenu obstoji dvoje stališč: prvo, ki predlaga minimalno število članov mestnega sveta, in drugo po katerem naj bi skupščino mestnega sveta tvorili vsi odborniki občin, izvoljeni na mestnem področju. Če izhajam iz dejstva, da mestni svet opravlja zakonodajno funkcijo in da ne opravlja nobenih drobnih operativnih opravil, niti ne vodi nobenega upravnega postopka, potem govorijo vsi razlogi za to, da sestav mestnega sveta ne bi smel biti prešteviljen. Komisije, ki bi jih formiral mestni svet, naj bi pripravljale le tekočo problematiko, ne da bi bile pooblašene o čemerkoli odločati, ker bi za to bila merodajna edinole skupščina mestnega sveta.

Mnenja sem tudi, da mestni svet v bodoče ne bo potreboval večjega administrativnega aparata, ker se bo pri svojem delu posluževal obstoječih institucij, kot so zavodi in instituti, ki mu bodo pripravljali potrebne analize in študije. Funkcionalna povezanost mestnega sveta z mestnimi občinami izhaja iz dejstva, da je po predlogu ustave pristojnost mestnega sveta na eni strani določena z zakonom, primarno pa se ta pristojnost določi s statutom mesta. Menim, da morajo mestne občine imeti ingerenco na določitev statutarnih pristojnosti kot tudi obseg teh pristojnosti, čeprav mestni svet samostojno sprejema svoj statut. Ta rešitev je za mestne občine sprejemljiva, ker njihova samostojnost s tem ne bo okrnjena.

Na koncu želim povedati, da so vsi naši občani z izrednim interesom sodelovali pri razpravah o novi ustavi, v kateri vidijo najboljše možnosti za aktivno delovanje v izgradnji naše socialistične družbe, zato bom s polnim zaupanjem glasovala za našo novo ustavo.

Predsednik Vida Tomšič: Besedo ima ljudski poslanec Jože Vonta.

Jože Vonta: Tovarišice in tovariši ljudski poslanci! Izhajajoč iz uvodne določbe nove ustave, da je Socialistična republika Slovenija država socialistične demokratične skupnosti ljudstva Slovenije, ki temelji na samoupravljanju in oblasti delovnega ljudstva, moram takoj ugotoviti, da je pri tem osnovno težišče dejavnosti na komuni kot družbeno-politični skupnosti; da so odnosi in samoupravljanje v delovnih organizacijah javni in da je komuna tista družbena skupnost v kateri vsestransko sodeljujejo delovne organizacije pri reševanju skupnih problemov.

Dejstvo je, da smo že v dosedanjem sodelovanju med podjetjem in komuno dosegli lepe uspehe. Nova ustava pa nam v tem okviru nalaga nove dolžnosti.

Zato je zlasti potrebno, da že statuti delovnih organizacij čimbolj izvirno in konkretno obdelajo sodelovanje s komuno in da že sami statuti delovnih organizacij nakažejo smeri za aktivno delo na področju vsesplošnega gospodarskega in komunalnega udejstvovanja v komuni.

Ce hočemo to doseči, je zlasti nujno da informiramo člane kolektiva o nalogah in problemih, ki se pojavljajo v komuni. Že zbori volivcev v delovnih organizacijah so nam pokazali, da se na teh zborih problematika več ne rešuje samo enostransko. To se pravi, da je naš delovni človek prišel do spoznanja, da ni samo tisto kar se dogaja v podjetju, najpomembnejše za dvig življenskega standarda. Zato je poleg odkrivanja notranjih rezerv v podjetju treba doseči še bolj aktivno sodelovanje v naših občinskih organih in političnih organizacijah, zlasti zato, ker je raven našega realnega osebnega dohodka odvisna ne samo od našega prizadevanja v delovni organizaciji, temveč tudi od reševanja vrste problemov v občinskem merilu, kot so to cene uslug, komunalne dejavnosti itd.

Zato menim, da bodo delovne organizacije morale posvetiti več pozornosti kot doslej urejanju in financiranju nekaterih komunalnih služb.

Nujno je, da Socialistična zveza, kot prostovoljna demokratična zveza občanov, ki razpravlja o vseh problemih družbenega dogajanja, posveti več skrbi čim boljšemu seznanjanju našega proizvajalca s temi problemi in da ga vključi v aktivno sodelovanje pri reševanju skupnih problemov komune.

Menim, da je bilo v dosedanji praksi premalo povezanosti med delavskim samoupravljanjem in Socialistično zvezo, zlasti na terenu. In prav ustava nam nalaga to dolžnost, ki ni samo dolžnost, temveč je tudi želja našega proizvajalca in upravljalca.

Menim, da v bodoče ne bi moglo biti v naši družbeno-politični skupnosti nobene delovne organizacije, ki ne bi aktivno sodelovala pri reševanju materialnih in drugih vprašanj v komuni. Skratka, samoupravni predpisi naj realno odražajo notranje odnose v delovni organizaciji kakor tudi odnose med komuno in podjetjem. Zato je prav, da so nekatere delovne organizacije pred začetkom dela za novi statut in druge samoupravne akte napravile ne samo analizo odnosov v podjetju, ampak da so analizirale tudi odnose med podjetjem in komuno. Na podlagi teh analiz so ugotovile tako pozitivne kakor tudi negativne strani teh odnosov. Zato mislim, da tista podjetja, ki izhajajo iz problemov svoje delovne organizacije in problemov družbeno-politične skupnosti, pri sprejemanju statotov nimajo težav, ker imajo zadosti priporočil in mnenj delovnega kolektiva.

V komuni Ljubljana-Siška prav zato posvečamo vso skrb izdelavi statotov delovnih organizacij. Samo tako bomo lahko odpravili napake, ki so se večkrat dogajale, da so organi samoupravljanja obvestili komuno o poslovanju podjetja šele takrat, ko je podjetje že zašlo v težave. Da bi se podobni primeri več ne dogajali, menim, da je nujno, da tudi Socialistična zveza v krajevni skupnosti sodeluje pri obravnavanju važnejših problemov, ki jih obravnavajo organi samoupravljanja in celotni kolektivi. Ustava Socialistične republike Slovenije nam daje za tako sodelovanje pravno podlago in družbeno politično osnovo.

Predsednik V i d a T o m š i č : Besedo ima ljudski poslanec Pepca Perovšek.

Pepca Perovšek : Tovarišice in tovariši ljudski poslanci! Ustavna razprava je tudi v kmetijskih predelih masovno razgibala politično aktivnost

prebivalstva. Ta izredna zainteresiranost za podrobnejšo obrazložitev in debato o najpomembnejših določilih ustave s strani kmečkega prebivalstva, izhaja predvsem iz dejstva, da se naše gospodarstvo zelo hitro razvija.

Ob razvoju družbeno politične in družbeno ekonomske ureditve se kmetje vprašujejo, na kakšen način naj se še tesneje povežejo z družbenim dogajanjem, da bi našli ustrezajoče mesto v celotnem sistemu. Lastnik zemlje, katera predstavlja za celotno družbeno skupnost po svojem osnovnem proizvodnem namenu velik del narodnega bogastva, so pričakovali, da bo ustava dopolnila obstoječe predpise ali kako drugače podrobnejše nakazala bližnjo ali daljnjo perspektivo, tako glede lastništva in lastnikov samih ali glede povezovanja proizvodnje s celotno ureditvijo družbeno ekonomskega sistema.

Na vsa ta razglabljanja je v času ustavne razprave nedvomno močno vplivalo naglo povečevanje proizvodnih sredstev, med drugimi tudi zemljiškega fonda v družbenem sektorju kmetijstva. Kljub temu, da je kmetom z ustavo zagotovljeno lastništvo na 10 ha obdelovalnega kmetijskega zemljišča in da vse ostale zadeve glede racionalnega izkoriščanja kmetijske zemlje urejajo z zakonom ob upoštevanju možnosti pogodbenega sodelovanja, kmetje pričakujejo, da se jim v okviru občine ob načrtovanju nadaljnjega razvoja gospodarstva podrobnejše prikaže tudi razvoj kmetijstva. Kmetje ne oporekajo prednosti in nujnosti po razvoju družbenega sektorja kmetijstva na splošno, vendar se želijo s tem seznaniti.

Prav v času masovne razprave so na področju nekaterih občin razgrnili pred kmete karte, ki so kot idejni osnutek prikazale potrebe in možnosti perspektivnega povečanja površin družbenega sektorja, hkrati pa razvoj ostalih krajev, ki naj bi se načrtneje in z dolgoletnimi odnosi vključili v specializirano in ekonomsko upravičeno proizvodno sodelovanje. Kmetje so se v to razpravo vključili nepričakovano objektivno in sami pozitivno ocenili ter celo pozdravili tako načrtovanje in seznanjanje zasebnih lastnikov.

Po moji oceni je nujno, da o tem razpravljamo s kmeti povsod. Saj vnašamo s tem določeno stabilnost med prebivalstvo, ki bo tudi v bodoče predstavljalo dobro desetino ali še več od celotnega prebivalstva republike.

Kmetje, katerih posestvo leži v perspektivno kooperacijskem območju, z večjo zagotovljenostjo skrbijo za napredek proizvodnje, obnavljajo oziroma bolje, vzdržujejo gospodarska poslopja in izpopolnjujejo svoje strokovno znanje. S tem dobijo tudi mlajši ljudje jasnejšo perspektivo in se tako tudi laže odločajo za prevzem posestva. Razumljivo pa je, da v interesnem območju družbenega sektorja dosežemo s tako konkretno razpravo drugačen učinek, kar je tudi cilj takšnega seznanjanja: to je, mlajši ljudje se dosledneje zaposlujejo, ne gradijo se nova gospodarska poslopja in podobno. S takimi prikazi tudi kmečko prebivalstvo aktivno vključimo v družbena dogajanja, ki so ravno v tem času v kmetijstvu zelo pomembna.

Poleg družbeno političnih organizacij, ki vključujejo v samoupravljanje vse občane, je za kmeta izrednega pomena tudi zadruga, ki ga v celoti povezuje z gospodarstvom. Tudi v bodoče, kot je v ustavi povedano, kmetje sodelujejo pri upravljanju v zadrugi, glede vprašanj, ki zadevajo pogodbeno sodelovanje in ostale odnose. Zadruga dela tako kot ostale delovne organizacije, vendar ima deloma tudi po tradiciji nekdanjega zadružništva, kot najbližja kmetu, specifično družbeno zadolžitev za vsestransko delo s kmeti, kar se odraža tako v gospodarskem kot tudi v političnem pomenu. Kvaliteta dela je pri zadrugi

kot drugje odvisna od usposobljenosti in primernosti kadra, ki mora s stalnim delom usmerjati in povezovati kmeta z družbo.

S tem ko organizirajo pogodbeno sodelovanje tudi druge delovne organizacije, se nekje smatra, ali pa je celo zaželeno, da se prevzame tudi preostalo delo s kmetom. Vendar je dosedanja praksa drugače pokazala. Posestva, posebno pa industrija, povezujejo v proizvodno sodelovanje kmeta samo z določenim proizvodom in večkrat tudi v ožjih okoliših, medtem ko zadruge v svojem delokrogu zajamejo celo področje republike in imajo poleg proizvodnega sodelovanja organizirano široko servisno in odkupno mrežo, nudijo razne strojne usluge, kreditirajo proizvodnjo, zbirajo hranilne vloge, ki dobivajo značaj čekovnega finančnega poslovanja in drugo. Zaradi tega je potrebno proučiti, ali ne bi kazalo v občinskih statutih zadruge podrobnejše zadolžiti za kompleksno povezovanje zasebnega kmečkega proizvajalca z družbenim gospodarstvom v okviru načel, ki jih vsebuje ustava. Ta potreba nastopa predvsem zato, ker so zadruge v zadnjem času, ko so razvijale in razširjale lastno proizvodnjo, v nekaterih primerih stik s kmeti oslabile, namesto da bi ga izboljšale. Sicer pa bodo morali statuti v zadrugah še konkretnješe in aplicirano obravnavati tudi način dela, ki bo zagotovil tesnejše vključevanje kmeta s celotnim družbenim dogajanjem.

Ob koncu razprave pa se pridružujem vsem delovnim ljudem, ki z navdušenjem pozdravljajo sprejem tako napredne ustavne ureditve, za katero bom tudi s ponosom glasovala.

Predsednik V i d a T o m š i č : Besedo ima ljudski poslanec Stane Ravljen.

S t a n e R a v l j e n : Tovarišice in tovariši ljudski poslanci! Predlog ustave Socialistične republike Slovenije, ki je danes na dnevnem redu naše skupščine, je rezultat vsesplošne razprave delovnih ljudi Slovenije. Razprave o predosnutku zvezne in republiške ustave sodijo med najbolj razgibane politične akcije, saj so zajele vse naše delovne ljudi in kraje.

V celjskem okraju je bilo v tem času 1094 razprav, katerih se je udeležilo 57 360 občanov. V razpravah pa je sodelovalo 5400 diskutantov, ki je postavilo okrog 5700 vprašanj oziroma predlogov. Pripomniti je potrebno, da je v okraju vsaka družina dobila predosnutek zvezne in republiške ustave. Računamo, da je bilo razpečanih več kot 50 000 izvodov. V nekaterih občinah pa so občani dobili še tiskane osnutke občinskih statotov. To je bil eden izmed pogojev, ki je omogočil, da so se občani lahko seznanili z besedilom nove ustave in da so se na sestankih predvsem razčiščevali posamezni pojmi. Zato smo na razpravah zasledili veliko in življenjsko zainteresiranost vseh delovnih ljudi za novo ustavno ureditev.

Nešteto vprašanj, ki so jih občani postavljali, niso bili predlogi za spremembo ustavnih načel in določil, temveč so izražali le zanimanje in hotenje, da bi vsebino ustave popolnoma dojel. Značilno za razpravo pa je dejstvo, da so delovni ljudje obravnavali vsa vprašanja družbeno političnega in gospodarskega razvoja, da so se v tem času razčiščevali mnogi idejno politični problemi in gledanja, in da je ta politična akcija odkrila vrsto pomanjkljivosti in slabosti, ki zavirajo hitrejši socialistični razvoj pri nas, in da je močnejše orientirala družbeno politične organizacije in ves samoupravni mehanizem za odpravo teh pomanjkljivosti. Razprava je v bistvu pokazala veliko zainteresiranost obča-

nov in proizvajalcev za vsa vprašanja dosedanjega in nadaljnega razvoja, zlasti pa za tista vprašanja, ki so posameznikom najbližja. To kaže, da so delovni ljudje ob razpravljanju o ustavi našli sebe in svoje mesto v našem družbenem sistemu, kar je vplivalo na družbeno politično in ekonomsko udejstvovanje delovnih ljudi na vseh področjih družbene dejavnosti.

Predvsem so začeli kritičneje obravnavati dosedanje negativne pojave, hkrati pa so pričeli probleme našega družbenega razvoja globlje dojemati. O tem priča vsa dejavnost delovnih ljudi od prvih razgovorov o osnutku zvezne in republiške ustave pa do danes. Rezultati se že kažejo v večji proizvodnji, višji storilnosti, močnejši orientaciji na izvoz, v poglobljanju samoupravljanja, formiranju ekonomskih enot, delitvi dohodka itd. Ustavna razprava je dala močne impulze in močnejše orientirala zavestne sile na reševanje problemov materialne proizvodnje. Močno je vcepila v zavest delovnih ljudi prepričanje, da samo večja proizvodnja, višja storilnost dela in smelejše in hitrejšje vključevanje v mednarodno delitev dela ustvarja pogoje za višjo in hitrejšo rast življenjske ravni.

Ta orientacija že prihaja do izraza skoraj v vseh kolektivih, saj ni seje delavskega sveta, upravnega odbora, sestankov kolektivov ter političnih organizacij, da ne bi poglobljeno razpravljali o tej osnovni nalogi. Odkrivajo se rezerve, iščejo se novi tehnološki postopki, praksa se povezuje z znanstvenimi instituti, pristopa se k specializirani, velikoserijski proizvodnji, v podjetja se vključujejo novi strokovni kadri itd. itd.

Uspehi ustavne razprave pa se ne kažejo samo na področju materialne proizvodnje. Razprave o ustavi so politično razgibale naše občane, čutiti je večjo prizadevnost in aktivnost občinskih ljudskih odborov, organizacij, samoupravnih organov itd. Udeležba na zborih volivcev je bila v tem času mnogo številnejša kot prej. Razprave so bile kvalitetnejše, dale so vrsto pobud za uspešnejše reševanje krajevnih komunalnih problemov. Razprave o predosnutku zvezne in republiške ustave in občinskih statutov so bile oprte na probleme, ki jih je nakazalo pismo Izvršnega komiteja Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije in četrti plenum.

Takšna razprava, ki je povezovala konkretno prakso in probleme z ustavnimi načeli, je rodila lepe rezultate. Ustava je že pred sprejetjem v naši skupščini postala močno orožje delovnih ljudi proti raznim negativnim pojavom. Zato smo lahko v razpravah zasledili smelo in odkrito kritiko na račun posameznih primerov birokratskega in tehnokratskega odnosa občinskega aparata in uprav podjetij do občanov, do primerov samovolje, brezdušnega odnosa do ljudi, nedemokratskih posegov v zvezi z integriranji itd. Precej kritike je bilo iznešene tudi na račun nekaterih neaktivnih odbornikov občinskih ljudskih odborov. V ustavnih razpravah so občani načenjali vsa vprašanja, ki so vsebovana v določilih ustave, le da so na vasi bila v ospredju vprašanja kmetijskega značaja, v delovnih organizacijah pa problemi proizvodnje, delitve in samoupravljanja.

V celoti vzeto so razprave na območju celjskega okraja potrdile, da občani z velikim zadovoljstvom sprejemajo novo ustavo Socialistične republike Slovenije, zlasti pa odobravajo tista načela, ki urejajo položaj delovnega človeka. Ustava Socialistične republike Slovenije odpira obdobje nadaljnega razvijanja demokratičnih družbenih odnosov, združuje naše cilje za prihodnost in naloge v sedanjem času.

Ustava bo najmočnejše orožje v rokah delovnih ljudi za nadaljnji, še hitrejši razvoj socializma pri nas. Zato bom s ponosom glasoval za ustavo.

Predsednik V i d a T o m š i č : Besedo ima ljudski poslanec Franc Skok.

F r a n c S k o k : Tovarišice in tovariši ljudski poslanci! O predlogu ustave, ki je danes na dnevnem redu naše skupščine, je sodelovalo v razpravah zelo veliko ljudi. Tudi v občini Nova Gorica so občani pokazali veliko zanimanje za ta temeljni dokument naše družbeno-politične skupnosti. Na številnih sestankih političnih organizacij in društev, v organih družbenega upravljanja in seminarjih, ki jih je organizirala delavska univerza, je bilo izraženih mnogo misli, v katerih so ljudje odločno podpirali načela in družbene norme, ki so vsebovane v predlogu, o katerem danes razpravljamo.

Vsa ta obširna politična aktivnost ljudi je morda v določenih primerih nekoliko premalo izhajala iz konkretnih problemov, ki se pojavljajo v delovnih organizacijah in podobno. Zato bo v naslednjem obdobju potrebno nadaljevati razprave v tem smislu, da se bo duh ustave uveljavil v praktični dejavnosti organov upravljanja in v drugih organizmih naše socialistične demokracije.

V nadaljevanju bom povedal nekaj misli o problemih dela organov družbenega upravljanja v šolstvu, povezano z načeli predloga ustave.

Predlog ustave v osnovi ne postavlja nobenih razlik med samoupravljanjem v gospodarstvu in samoupravljanjem v družbenih službah. Tako omogoča dinamično razvijanje družbenega upravljanja v negospodarskih dejavnostih in prilagajanje samouprave naravi dela teh dejavnosti. V statutih delovnih organizacij bo treba te posebnosti organizacije in notranje odnose podrobneje obdelati. Že nekaj let razvijamo tak družbeni sistem, ki ga sedaj uzakonja ustava, v katerem je družbeni položaj človeka v delovnih organizacijah na področju družbenih služb in na področju gospodarstva v bistvu enak. Razvija se načelo formiranja in delitve dohodka tudi v družbenih službah. V tem procesu je dosežen že viden napredek. Potrebno pa bo na osnovi ustavnih določil ta sistem še hitreje graditi in razvijati. Skratka, vsklajevati bo treba vsebino samoupravljanja in delitve dohodka v družbenih službah v duhu novih ustavnih listin.

Ko govorimo o problemih družbenega upravljanja v šolstvu, lahko rečemo, da se je položaj prosvetnega delavca v šoli z uvajanjem načela dohodka v šolstvo že v mnogem spremenil in se prilagaja duhu ustavnih načel. Dejstvo pa je, da je to proces, ki se je komaj začel in ki bo terjal še veliko dela in prizadevanj subjektivnih sil, predno bo dosegel tako raven, kot predvideva osnutek ustave. Te probleme bo potrebno bolj detajlno razglabljati ob izdelavi in sprejemanju statotov občin in statotov šolskih zavodov. Zadnja leta, posebej pa ob ustavni razpravi, je v šolskih kolektivih in v šolskih odborih mnogo obravnav o izgrajevanju sistema formiranja in delitve dohodka v šolah. Večina kolektivov osemletnih šol je v naši občini izdelala v dobi treh let že tretji pravilnik o delitvi dohodka in osebnega dohodka. Prav tako je bil vsako leto dopolnjen in spremenjen pravilnik sklada za šolstvo. Te dokumente izpopolnjujejo in prilagajajo novim dognanjem in družbeno ekonomskim pogojem. So pa v teh dokumentih še mnoge slabosti, ki izhajajo iz objektivnih ekonomskih težav, nekatere pa so tudi plod zastarelih idejno-političnih gledanj.

Šolska reforma v osnovnih šolah je postavila pred komuno velike materialne zahteve. Še leta 1955 je bilo od 72 osnovnih šol 56 enooddelčnih in dvo-

oddelčnih. Z uvajanjem šolske reforme se je proces združevanja šol približal možnim mejam glede na geografske pogoje. Danes imamo 12 osemletk, v katerih je omogočeno popolno osemletno šolanje 87 % vseh šoloobveznih otrok. S tem pa so se odprli nelahki problemi šolskih prostorov in problemi kadrov. Četudi so se povečala sredstva za potrebe šol od 213 milijonov din v letu 1960 na 510 milijonov v tekočem letu, niso v zadovoljivi meri krite osnovne potrebe šol. Tako šibka ekonomska baza šolstva je ena od objektivnih ovir za hitrejšo osamosvajanje šol, kar narekuje, da bo potrebno v naslednjem obdobju še hitreje krepiti materialno osnovo teh zavodov.

V graditvi sistema delitve dohodka in osebnega dohodka v šolah je narejen velik napredek. Odpravljen je star uslužbenški sistem plač, izdelana so nova merila delitve celotnega osebnega dohodka in to v vsakem šolskem kolektivu posebej, kar pomeni po vsebini nekaj drugega kot določanje osebnih dohodkov od zunaj z uredbo. V tem sistemu delitve pa je še veliko slabosti, ki so odraz prejšnjega mezdnega sistema. Osnovni komponenti za delitev osebnega dohodka sta izobrazba in število službenih let, premajhne pa so razlike, ali jih skoraj ni, v višini osebnega dohodka za dobro ali za slabo opravljeno delo.

Preveč je dan poudarek le na količini dela, premalo pa na kvaliteti. Če so nekatere šole določile le od 3—6 % vsega osebnega dohodka za stimuliranje kvalitete, potem je razumljivo, da tak sistem delitve ne more imeti učinkovitega vpliva na zboljšanje kvalitete in idejnosti pouka, skratka, to ni tista gonilna sila, ki bi vplivala na prosvetne delavce, ki bi jih stimulirala za dobro opravljeno delo in za dober uspeh pri delu. To je več ali manj odraz zastarelih gledanj, ki so vnešena v nov sistem delitve.

Tudi avtomatično poviševanje osebnega dohodka glede na število službenih let, je do neke mere odraz starega plačnega sistema; ni pa mogoče teh odnosov avtomatično urejati s številom točk, če hočemo pravilno vrednotiti delo vsakega posameznika ter deliti dohodek po delu. O slabih straneh sedanjega sistema delitve dohodka, o kriterijih ocenjevanja dela vsakega posameznika za dosežene večje ali manjše uspehe bi bilo potrebno več konstruktivnih, iskrenih in odkritih razprav med samimi šolskimi delavci, ker je od njih v prvi vrsti odvisno, s kakšnim tempom se bodo razvijali novi družbeni odnosi v šolah.

Hotel sem prikazati, da se v praksi družbenega upravljanja v šolah kažejo še razna družbena gledanja, ki niso povsem v skladu z duhom te nove ustavne listine. Le s konkretnim reševanjem teh in podobnih problemov, s prilagajanjem pravilnikov o delitvi in drugih temeljnih dokumentov šolskih kolektivov načelom ustave, se bodo v šolskih kolektivih dalje razvijali družbeni odnosi, ki bodo v skladu s stopnjo našega družbenega in ekonomskega razvoja.

Predsednik Vida Tomšič: Besedo ima ljudski poslanec Martin Zakonjšek.

Martin Zakonjšek: Tovarišice in tovariši ljudski poslanci! Ne pri-glašam se k razpravi zato, da bi imel kakršen koli pomislek ali pripombo k predlogu ošnutka ustave Socialistične republike Slovenije, temveč zato, da bi nakazal nekaj misli, izrečenih ob ustavnih razpravah.

Z veseljem lahko ugotovimo, da sta predosnutka ustave Socialistične republike Slovenije in Socialistične federativne republike Jugoslavije vzbudila med delovnimi ljudmi ogromno zanimanja.

Povzročila sta široko politično aktivnost in vzbudila vse družbene politične organizacije in društva ter posameznike k širokim razpravam in razmišljanju o vseh zadevah, ki se kažejo v današnji socialistični praksi.

Lahko trdimo, da tolikšne pozornosti že dolgo ni bil deležen noben pravni akt kakor osnutek ustave, ki je vzbudil celo tiste vrste ljudi, ki v dosedanji praksi niso javno nastopali in izražali svojih pogledov na današnjo družbeno stvarnost.

Vse to je dokaz resnične demokracije v naši družbi in demanti vsem govoricam izven naših meja, ki trdijo, da v socialističnem družbenem redu ni demokracije, da v Jugoslaviji ni osebne svobode in podobno. Dejstvo, da je v Sloveniji vsak tretji občan aktivno sodeloval v razpravah o osnutku ustave, nam daje pravico tudi za trditev, da je ustava SRS že dobila soglasje in zato mi kot poslanci Ljudske republike Slovenije zanjo lahko glasujemo.

Res je tudi, da se s tem, ko se sprejme nova ustava SRS, šele začenjajo resna prizadevanja za uveljavitev ustavnih načel. Z novo ustavo se daje vrsta pravic in dolžnosti vsem delovnim ljudem, zato bo le-te nujno temeljito seznanjati z vsemi podrobnostmi ustavnih določil.

Gre namreč za podrobno usvajanje ustave kot temeljne listine socialističnih družbenih odnosov. Izhajajoč iz ustavne razprave v ljubljanskem okraju želimo omeniti nekatere misli, ki so plod teh ustavnih razprav.

Ustavna načela o organih upravljanja v delovnih organizacijah in njihovem delovnem področju ter o samoupravljanju v občinah in okrajih se po predlogu zakona o izvedbi ustave SRS začenjajo neposredno uporabljati že od dneva uveljavitve ustave. S tem dnem prenehajo veljati razen nekaj izjem vse določbe republiških predpisov, ki urejajo ta vprašanja v nasprotju z ustavo. To pomeni, da se začenja uveljavljati samoupravljanje v vseh delovnih organizacijah, ki nimajo svojega poslovanja urejenega s posebnimi predpisi.

Ravno tu se poraja vrsta vprašanj, ki so se pokazala tudi v ustavnih razpravah našega okraja. Težnja za samoupravnimi pravicami, ki ne nastopa ločeno od dolžnosti, je v delovnih organizacijah velika in jo moramo ocenjevati kot izraz in rezultat splošnega materialnega in družbenega razvoja.

V osnovi lahko take težnje vsekakor pozdravljamo. Vendar se z njimi ne moremo vedno strinjati. Zlasti takrat ne, ko si nekateri predstavljajo samoupravljanje zgolj kot suvereno in zaprto institucijsko samoupravljanje, ne vidijo pa razvejanosti, razsežnosti in medsebojne povezanosti samoupravljanja družbe na vseh nivojih.

Take težnje so se kazale med drugim tudi v kulturnih institucijah. Kolektive kulturnih delavcev so v preteklem obdobju zaposlovali problemi, ki so nastajali na relaciji družba — kulturna ustanova. Ti problemi so se obravnavali seveda z različnih zornih kotov, na različni stopnji družbene zavesti in na različni stopnji razumevanja sistema samoupravljanja in delitve dohodka. Najštevilnejših obravnav so bili v tem sklopu vprašanj deležni družbeni organi pri kulturnih institucijah.

Nekateri posamezniki vidijo v družbenem organu pri kulturni ustanovi še danes dokaz nezaupanja do kolektiva kulturnih delavcev. Drugi pojmujejo zopet samoupravljanje na področju kulture le kot suvereno samoupravljanje znotraj institucije in ločujejo celoten proces družbenega upravljanja kulture npr. na področju občine kot nekaj samosvojega, ločenega in ne vidijo v tem procesu tudi svojega mesta, vloge in soudeležbe kulturnega delavca, ne vidijo

možnosti za lasten vpliv. Ob vseh teh razpravah ugotavljamo, da si dejansko samoupravljanje v kulturnih ustanovah le počasi, prepočasi utira pot.

Ta konkretni razkorak med težnjami po večjih samoupravnih pravicah na eni strani in njihovim praktičnim uveljavljanjem v kulturnih ustanovah na drugi strani, gotovo nalaga družbenim organom v kulturnih institucijah, zlasti pa subjektivnim silam v njih, nalogo, da krepijo samoupravljanje in razvijajo zavest kulturnih delavcev. Iste težnje pa terjajo tudi od kulturnih delavcev, da se resnično in aktivno vključujejo v sistem samoupravljanja na vseh nivojih, bolj kot doslej, kajti le ob sočasni aktivnosti v procesu samoupravljanja znotraj ustanov in izven njih v občinskih skupnostih ali drugih teritorialnih političnih enotah je moči do kraja razumeti in razvijati v bistvu enoten proces samoupravljanja.

Tu sem načel, in res samo načel, vprašanje v zvezi s samoupravljanjem v kulturnih institucijah. Obstoji pa še vrsta podobnih vprašanj v vseh tistih institucijah, med njimi je tudi služba družbenega knjigovodstva, ki so še vedno močno centralistično vodene, in ki prehajajo na sistem samoupravljanja. Te bodo nujno potrebovale družbeno pomoč v idejnem in materialnem smislu, če naj postane samoupravljanje v delovnih organizacijah, kot to predvideva nova ustava SRS, osnova za nadaljnji vsestranski družbeni razvoj.

Vsi ti problemi sovpadajo z izdelavo občinskih statotov. V zadnjem letu in pol so prizadevanja za prehod nekaterih ustanov iz prejšnjega administrativnega položaja v položaj institucij samoupravljanja, iz položaja proračunskega in uradniškega formiranja sredstev na sistem samostojne notranje delitve, to je na sistem pogodbenih odnosov in delitve po delu, že obrodila določene pozitivne sadove.

V osnutkih statotov občin tega procesa ni mogoče zaslediti. Lahko bi rekli tudi drugače: v teh institucijah je ta napredek že precejšen, medtem ko v občinah še niso dovolj izoblikovali svojih ali skupnih kriterijev za medsebojne odnose.

V končni posledici lahko zanemarjanje teh odnosov v občinskih statutih zavre nadaljnji proces demokratizacije v družbenih institucijah. To vprašanje je eno izmed bistvenih, in ob njem lahko presodimo, ali je občinski statut samo formalen akt, ali pa je tudi osnova za nadaljnji razvoj ne samo v materialnem temveč tudi v družbenem in demokratičnem pogledu.

Dosedanji osnutki občinskih statotov kažejo, da se v nekaterih občinah prav te stvari niso premaknile daleč od prejšnjega administrativnega proračunskega sistema. Nekateri statuti ne poznajo originalnih rešitev in pregledov, ne poznajo različnih oblik pospeševanja družbenih dejavnosti, ne predvidevajo programskih pogodbenih odnosov, ampak kvečjemu bolj ali manj medlo sankcionirajo položaj, kakršen je trenutno v občini.

Toda tudi ob tem sankcioniranju gre pravzaprav le za morebitno vzdrževanje obstoječega stanja, ne da bi določeneje govorili o načinih financiranja različnih dejavnosti in tudi ne o tem, kako naj bi se potrebna sredstva oblikovala.

Menim, da je v takem formalizmu opravičeno videti hujše zlo. Razvoj samoupravljanja v različnih institucijah bo namreč ob takih odnosih zmeraj trčil ob čeri nerazvitega širšega družbeno političnega interesa, administrativnega odločanja in podobno, ter se ob teh čerch večinoma tudi razbijal, namesto, da bi se nadalje krepil.

Zaradi tega menim, da bi se bilo zelo koristno in potrebno določneje pogovoriti o funkcijah posameznih organov v občini ter organov v družbenih službah, o njihovih medsebojnih odnosih in kompetencah, še posebno pa o organih upravljanja. Jasno se nam zastavlja vprašanje, kaj naj ti organi pravzaprav počno, če niso dani osnovni pogoji za gospodarjenje v posameznih zavodih.

Občine bi morale imeti določen koncept svojega razvoja. V določeni obliki bi moral ta koncept priti do izraza tudi v občinskem statutu, naslovljenem na konkretne potrebe in možnosti, ki jih ima posamezna občina. Če je tako, potem se v statutu ne bi mogli in ne smeli zadovoljiti s preprostim ugotavljanjem, da je neka dejavnost družbena dejavnost, oziroma z načelnim povzemanjem misli iz zvezne in republiške ustave. Morali bi konkretnije zarisati konture družbenega razvoja, ne da bi se seveda spuščali v podrobnosti, ki prav gotovo niso stvar statotov in bi celo utegnili zavirati celovitost in elastičnost splošnega razvoja.

V tej razpravi se nisem dotaknil cele vrste vprašanj, ki izhajajo iz ustavnih razprav; toda to tudi ni bil moj namen, kot tudi ne to, da bi posamezne probleme načrtno obravnaval. Kakor sem že omenil, je bil moj namen prikazati — koliko sem uspel, ne vem, — kako plodne in vsestranske so bile razprave na ustavnih tribunah, ki jih je organizirala socialistična zveza v našem okraju.

Zato menim, da bi bilo ob tolmačenju nove ustave umestno posredovati občanom pozitivna mnenja in predloge, do katerih je prišlo na teh razpravah. Na ta način bomo enotno nastopali proti vsem negativnim pojavom, ki so se že ali pa se še bodo pokazali pri našem delu.

Tovarišice in tovariši! Ni bil moj namen zasenčiti svečano vzdušje današnjega dne, ko sprejemajo novo ustavo Socialistične republike Slovenije, z razpravo o vsakdanjih težavah. Mnenja pa sem, da je prav, če vidimo in skušamo odpravljati napake današnjega dne, da bomo imeli lepši in svetlejši jutrišnji dan. Izjavljam, da bom z veseljem glasoval za novo ustavo Socialistične republike Slovenije.

Predsednik Vida Tomšič: Lista prijavljenih govornikov je izčrpana. Želi še kdo od tovarišev poslancev sodelovati v razpravi? Besedo ima tovariš Milo Vižintin.

Milo Vižintin: Tovariši in tovarišice ljudski poslanci! Za tem petletnim obdobjem IV. sklica Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije, katere mandat se sedaj končuje, lahko z vsem pogumom potegnemo črto in ugotovimo na vseh področjih, ponekod bolj, drugod manj, pozitivno bilanco njenega dela. Pri tem moramo tudi ugotoviti, vsaj jaz mislim tako, da so vsi organi skupščine zlasti še Izvršni svet in republiška uprava izvajali z vso vnemo vse zaupane naloge, da danes z zadovoljstvom zaznamujemo resnične uspehe, ki so vidni in otipljivi povsod, kamor pogledamo.

Razumljivo je, da to niso samo uspehi tega obdobja in teh okvirov, ampak je to plod dolgoletnega boja vsega delavskega razreda s Komunistično partijo na čelu, ki je povedla slovensko ljudstvo, usodno povezano z jugoslovanskimi narodi, skozi revolucijo in povojno socialistično graditev do današnje stopnje. Skozi vse to burno obdobje več kakor dveh desetletij, ki zgodovinsko vzeto niso dolga, se je naš delovni človek v ognju kalil in v delu učil. Če naredimo prerež od takrat, ko je počila prva partizanska puška in ko je bil položen

prvi temeljni kamen nove Titove Jugoslavije, potem kaj lahko vidimo, koliko stotisočev v naši republiki in koliko milijonov ljudi v Jugoslaviji je aktivno sodelovalo in soodločalo pri rasti naše mlade ljudske oblasti, delavskega in družbenega upravljanja, s stvarmi družbene lastnine in drugimi družbenimi zadevami.

Ta velika družbeno-politična kovačnica dosedanjega razvojnega procesa, ki je utrjevala zavest vseh poštenih ljudi, nam zagotavlja, da na podlagi stvarnosti, ki se zrcali v temeljnih načelih ustave Socialistične republike Slovenije, ki jo sprejemamo, naredimo še večji vzpon k osvoboditvi dela nad stvarmi.

Ves nadaljni razvoj v tej smeri je vsekakor v rokah vsake delovne organizacije, vsakega kolektiva in v njegovi najbolj zavestni sili, zato je nujno, da se začno hitreje uresničevati načela ustave in da se prelijejo v konkretno življenje.

Kdor želi, da se naša družba obogati z bolj zlahtnimi dobrinami, da bodo medsebojni odnosi na višji socialistični stopnji, potem mora razumeti, da so potrebni premiki na vseh področjih.

Racionalno bo treba razdeliti naše visoke kvalificirane kadre, kajti naši visoko kvalificirani strokovnjaki morajo dobiti v delovnih kolektivih svoje pravo mesto. Morali bodo intenzivneje delati na raziskovalnem znanstvenem delu, kar bi v kratkem še bolj omogočilo odkriti neznanke in s tem sprostiti skrite zaloge v vseh smereh. Že se kaže, kako se je začelo fizično in umsko delo zlivati v eno, toda če bi te silnice hitreje delovale v tej smeri in to v sleherni delovni skupnosti in enoti, potem bi se tudi odnos in razmerje v delitvi dohodka kaj kmalu spremenil. O tem vprašanju je bilo mnogo govora, ko so delovni ljudje razpravljali o osnutku ustave. Govorili so o iskanju čimbolj objektivnih meril za uresničevanje pravic in dolžnosti slehernega človeka, ki dela in deli po ustvarjenem delu. Pri obravnavi osnutka nove ustave so delovni ljudje v delovnih organizacijah prišli še bolj do prepričanja, da jim ustava daje močno orožje zoper vse primere samovolje, zoper monopol nekaj ljudi nad kolektivom in zoper podcenjevanje delavskega upravljanja. Dosledno uporabljati načela ustave, se pravi, že vnaprej preprečiti dirigiranje brez kolektiva, brez njegove odločitve in s tem onemogočiti, da bi padle na kolektiv vse negativne posledice.

Nova ustava je potemtakem tudi močno orožje za odgovornost slehernega na njegovem delovnem mestu, za samoupravne organe na vseh področjih in na vseh nivojih. To je vsekakor nujnost in tudi pozitivna posledica našega razvijajočega se socialističnega sistema.

Vsekakor bosta Zveza komunistov in Socialistična zveza, o katerih govore v ustavi določbe o družbeni vlogi, morali tudi v bodoče izvajati pomembno družbeno vlogo organiziranih delovnih ljudi — občanov za zavestno akcijo, za vzgojo in pomagati ljudem, da ne bi birokratizem in tehnokratizem deformiral pravilne in dobre družbeno-politične odnose, ki so nujno potrebni za naš hitrejši napredek.

Ob sprejetju ustave Socialistične republike Slovenije si štejem v zadovoljstvo, če sem lahko prispeval skromen del k temu zgodovinskemu dogodku.

Ko zapuščamo to skupščino in s tem do sedaj ustvarjeno delo, želim bodoči skupščini in njenim zborom ob sodelovanju vseh nas mnogo plodnega dela, ki naj se razvija po načelih nove ustave Socialistične republike Slovenije, ki temeljijo na ustavi Socialistične federativne republike Jugoslavije.

S tem, ko bom glasoval za najbolj napredno ustavo na svetu, bom, — o tem sem prepričan — izrazil hotenja, želje in voljo volivcev — delovnih ljudi na Goriškem in v naši republiki.

Predsednik Vida Tomšič: Se želi še kdo od tovarišev udeležiti razprave? (K besedi se prijavi ljudski poslanec Marija Vild.)

Marija Vild: Tovarišice in tovariši ljudski poslanci! Dejstvo, da predlog ustave Socialistične republike Slovenije daje že po svojem obsegu, še bolj pa po svoji vsebini, tolikšen pomen delovnim organizacijam in položaju delovnega človeka, nas mora voditi k čimbolj temeljitim razpravam in pripravam za sprejem vseh tistih aktov, ki naj v skladu z novo ustavo tvorijo notranjo zakonodajo v komunalnih skupnostih in delovnih organizacijah.

Poudarjeno je že bilo, da bo treba v statutih delovnih organizacij dejansko zagotoviti tak položaj delovnega človeka, kakršnega predvideva ustava. Zato je samo po sebi umevno, da smo v razprave o predlogu nove ustave vključevali tudi pripravo statutov delovnih organizacij. Tam, kjer bodo statute dobro pripravili, ne bodo ti le splošni akti, ampak bodo študije osnovnih odnosov in stanja v delovnih organizacijah, v njih pa bodo ti odnosi postavljeni tako, da bodo zagotavljali nadaljnji razvoj. S pomočjo teh aktov se bo formirala politika kolektiva, predstavljali bodo dogovor vseh članov kolektiva. Ti dogovori, zaključki in obveznosti bodo služile delovnim kolektivom kot temelj samodiscipline. Če si bodo proizvajalci v statutih sami postavljali smotre za svoje delo, bodo le-ti tudi osnova za večjo produktivnost.

Statuti pa nam bodo služili tudi kot sredstvo v boju zoper zaostalost, saj v njih lahko utrdimo vse tiste dosežke, ki jih ustvarjamo. Naš nagel družbeni razvoj nosi s seboj tudi protislovja, na primer velike potrebe posameznikov in zmanjšane možnosti družbe, da te potrebe krije. Taka in podobna protislovja pogosto izzovejo negativne diskusije. V gospodarskih organizacijah se take razprave pojavljajo najbolj pogosto pri sprejemanju planov, pri razdeljevanju čistega dohodka, največkrat pa v diskusijah o aktih, s katerimi v gospodarskih organizacijah delimo osebne dohodke. Če bo statut naše možnosti predvideval perspektivno, si zaposleni ne bodo delali nobenih iluzij in bo tudi naše politično delo v kolektivih dosti bolj uspešno. Navsezadnje je pa važno poudariti tudi to, da bo statut utrjeval metode in odnose glede posameznih ukrepov in s tem izključeval vsakršno samovoljo posameznikov.

Kljub temu, da je izdelava statutov zelo važna naloga, ki naj bi jo kolektivi izvedli v prvih mesecih letošnjega leta, pa ugotavljamo, da so priprave, ki bi morale biti temeljite in že za nami, komaj na začetku. Ta ugotovitev velja skoraj za vse gospodarske organizacije. Le redke so tiste, ki imajo pripravljene res dobre teze, še manj pa je takih, ki so prišle že dalje, do dobrih osnutkov. Izgovořov je več. Od pomanjkanja sposobnih ljudi, ki bi na tem delali, časovne stiske in pomanjkanja predpisov do čakanja na sprejetje ustave.

Precej je bilo diskutirano o statutih, vendar se diskusije preveč vrtijo okrog formalnih rešitev, izogibajo pa se obdelave tistih problemov, ki bi zahtevali tudi kvalitetne spremembe. Ekonomske enote, kot rezultat decentralizacije samoupravljanja, so se že precej udomačile v naši praksi. Velika je njihova vloga pri vključevanju vedno večjega števila proizvajalcev v upravljanje, žal pa njihove pristojnosti še niso povsod urejene. Da delavski svet ekonomske

enote sam ali po svojih komisijah lahko vodi disciplinsko politiko, da sklepa, ko ga naj kolektiv sprejme ali izključi iz svoje sredine, da razpravlja o manjših proizvodnih problemih ali manjših nabavah, še ni dovolj.

Organom upravljanja bi vsak mesec morali biti predloženi vsi pokazatelji, ki so vplivali na potek proizvodnje in na ustvarjeni dohodek njihove ekonomske enote. Ti bi morali odločati, kako uporabiti ustvarjena sredstva, tudi takrat če so potrebna za večja skupna vlaganja. Sami bi si naj delili osebne dohodke, analogno temu pa nosili vse posledice svojega slabega gospodarjenja.

Te probleme bodo statuti morali rešiti in to bo tudi najtežje. Najtežje ne samo zato, ker so v številnih gospodarskih organizacijah o teh problemih doslej premalo razmišljali in premalo ukrepali, da bi lahko proizvodnjo, stroške in vse ostale pokazatelje zajemali tako, da bi ekonomska enota nastopala dejansko kot gospodarsko zaokrožena celota z vsemi pokazatelji, tudi finančnimi. Težko tudi zato, ker so predpisi s področja financ, predvsem tisti o izdelavi periodičnih obračunov in zaključnih računov, tako togi in, ne bom pretiravala, če rečem, tudi zastareli, da marsikdaj ne dopuščajo hitrega in učinkovitega zajemanja podatkov po posameznih ekonomskih enotah, mislim predvsem na ugotavljanje čistega dohodka in skladov.

Naslednji problemi, ki so teoretično popolnoma jasni, v praksi pa se le ne dajo tako enostavno reševati, so: mesto gospodarske organizacije v statutu komune, ureditev odnosov z banko, socialnim zavarovanjem in drugimi institucijami. Precej zmede so vnesli v diskusijo o teh problemih prvi osnutki statutov nekaterih občin, ki so vse to hoteli reševati preveč šablonsko. Potrebno je vsklajevati statute gospodarskih organizacij s statuti občin, z ustavo in zakoni, tako, da le-ti ne bi omejevali njihove samoupravnosti, kar se bo lahko izvajalo le z nenehnim sodelovanjem in vzporednim pripravljanjem vseh teh aktov. Nujno pa je, da se čimprej definitivno določi, do kdaj naj bi gospodarske organizacije vskladile svoje predpise z novo ustavo, ker se bo sicer lahko priprava in sprejem tako važnih aktov, kot so statuti, zavlekla še bolj in se nam bodo razprave, ki so bile sedaj ob tolmačenju ustave tako plodne, razvodenile.

V prepričanju, da bo nova ustava v vsej svoji napredni in za delovnega človeka v celoti sprejemljivi vsebini, velik korak naprej tudi k razvijanju in utrjevanju teh odnosov komunalnih skupnosti in delovnih organizacij, bom s polnim zaupanjem glasovala za ustavo.

Predsednik Vida Tomšič: Želi še kdo besedo? (Ne javi se nihče.) S tem zaključujem razpravo o predlogu ustave Socialistične republike Slovenije. Razprava v posameznostih in poimensko glasovanje bo na ločenih sejah popoldne.

Prehajamo na 2. točko našega dnevnega reda, to je na obrazložitev in obravnavo predloga zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije.

Obrazložitev bo dal sekretar republiške ustavne komisije in podpredsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS dr. Joža Vilfan.

Dr. Joža Vilfan: Tovarišice in tovariši! Po obravnavi in sprejetju ustave mora skupščina obravnavati še predloge zakonov, ki spremljajo ustavo in o njih sklepati. To so zakon o izvedbi ustave, zakon o volitvah odbornikov

občinskih in okrajnih skupščin, zakon o volitvah poslancev republiške skupščine, zakon o določitvi volilnih enot in zakon o Izvršnem svetu. Zakone navajam v istem vrstnem redu, kot jih navaja predlog zakona o izvedbi ustave. Ta zakon poleg drugega namreč tudi določa, kaj naj naša skupščina pred razpustom še opravi in kakšen naj bo vrstni red.

Dovolite mi, da se vseh teh zakonov na kratko dotaknem, in sežem na ta način čez sam okvir točke dnevnega reda, o kateri govorim.

Vsi predlogi zakona imajo daljšo in krajšo obrazložitev in so bili poslancem tudi primeren čas na vpogled. Njihova snov je bila obravnavana tudi v časopisih in drugod. Razen tega so vsi ti zakoni samo izdelava načel, ki jih vsebuje ustava. Prav zaradi tega bom, zajemajoč vso to materijo, ki spremlja ustavo, lahko zelo kratek in se bom dotaknil samo nekaterih točk.

Glede zakona o izvedbi ustave bi poudaril samo to, da je po svoji naravi ustavni zakon. Vsebuje določbe, ki imajo glede ustave isto funkcijo, kot jo imajo pri zakonih prehodna in zaključna določila. Tako je sestavni del ustave in mora biti sprejet po ustavnem postopku. Njegova glavna naloga je, da določi začetek veljavnosti ustave nasploh, začetek izvajanja posameznih določil ustave in režim za posamezne institucije in organe, ki naj velja v prehodnem obdobju, ki nastaja prav zaradi kasnejšega izvajanja posameznih ustavnih določil.

Značilno za obravnavanje vseh teh vprašanj v predloženem zakonu je to, da po eni strani predvideva daljšo dobo, to je dve leti, za popolno vskladitev vsega našega pravnega sistema z novo ustavo; pravim, daljšo dobo, to pa samo relativno, če primerjamo v naši ustavi predvideni rok s prakso v nekaterih drugih deželah.

Po drugi strani pa je značilno za ta zakon, da insistira na tem, kar je bilo že poudarjeno pri obravnavi same ustave, da se osnovni instituti sistema, kot jih definira nova ustava, uveljavijo čimprej in v čim večjem obsegu. To je razvidno iz določil predloga zakona, ki se tičejo samoupravljanja v delovnih organizacijah in občin in prav to je bilo v obravnavi poudarjeno. Zlasti na teh dveh področjih naj nova ustava začne veljati takoj, kolikor to ni izrecno drugače določeno.

Skladno s to usmerjenostjo vsega predloga zakona, je tudi določilo, da morajo delovne organizacije in občine vskladiti svoje statute z novo ustavo najkasneje v enem letu, torej v krajšem roku, kot pa je to predvideno za celotni pravni sistem. To brez dvoma ustreza tudi pripravljenosti in hotenju delovnih organizacij in občin. Te so lahko tako intenzivno in plodno sodelovale v ustavni obravnavi prav zato, ker so k vprašanju nove ustave pristopale v zavesti problematike, ki jo bodo morale reševati s svojimi statuti.

Pri posameznih organizacijskih rešitvah, ki jih predvideva zakon o izvedbi nove ustave, se ne bi zadrževal. Tudi ne bi posebej omenjal določeno zakonsko, torej neustavno materijo, ki jo predlog rešuje, recimo ustanovitev posebnega republiškega sekretariata za turizem; potreba po posebnem republiškem upravnem organu za to področje, ki je v zadnjem času vse bolj pomembno je, mišlim, na dlani.

Volitve odbornikov v občinske in okrajne skupščine in poslancev republiške skupščine je treba urediti z novima zakonoma. Politični sistem, kot ga na osnovah, položenih najprej z uvedbo delavskega samoupravljanja, potem z ustavnim

zakonom iz leta 1953 in končno s pospešenim uvajanjem samoupravljanja na vsa področja v zadnjih letih, razvija nova ustava, prinaša take institucionalne spremembe, da bi teh sprememb ne mogli ustrezno upoštevati samo s spreminjanjem in dopolnjevanjem obstoječih zakonov.

Volilni sistem, kot ga zamišljata v skladu z ustavo in zveznim zakonom predložena zakona, je izraz prizadevanj, da najdemo politično organizacijsko obliko za osnovno dejstvo naše družbene ureditve. Smo družba občanov in proizvajalcev, ki ob družbeni lastnini proizvajalnih sredstev sami odločajo o organiziranju proizvodnje in o razpolaganju s produkti svojega dela. Zato smo družba, ki vidi svoje osnovne celice v delovnih organizacijah in občinah, kjer se dejansko razvija organiziranje proizvodnje in razpolaganje s produktom. Smo zato nadalje družba, ki si postavlja za cilj, da ureja svoje življenje ravno s čim bolj smotrnim povezovanjem teh osnovnih celic, ki so samoupravne in zato ta družba tudi prisilno urejanje in organizacijsko vodstvo, to je oblast, to je državo, organizira v tem okviru.

Zato smo že takoj po uvedbi delavskega samoupravljanja z ustavnim zakonom iz leta 1953 odstopili od klasičnega predstavnškega sistema in vpeljali v naše skupščine zборе proizvajalcev kot predstavnške organe, ki rastejo iz samouprave. Danes pa je samoupravljanje uveljavljeno na vseh področjih našega življenja in ni omejeno samo na materialno proizvodnjo. S tem v zvezi so morale biti ustrezno razčlenjene in spremenjene tudi naše skupščine in skladno s tem morajo biti spremenjene tudi volitve.

Nedvomno je volilni sistem na prvi pogled dokaj zamotan. Računati mora z različnimi delovnimi področji in tudi s tem, da so poslanci v republiško skupščino člani občinskih delegacij. Toda sama osnovna misel je jasna in je dosledno izvedena. Morda ni odveč, če to pokažem na enem ali dveh primerih.

Pri določanju skupin za aktivno in pasivno volilno pravico v zbor delovnih skupnosti občinske skupščine oziroma v posamezne zборе delovnih skupnosti republiške skupščine, predlog zakona ne izhaja iz profesionalne opredelitve posameznih dejavnosti, ampak iz vključenosti te dejavnosti v določeno delovno organizacijo. Na primer: raziskovalci v razvojni enoti gospodarske delovne organizacije niso aktivni volivci v skupini kulturno-prosvetnega zbora, ampak v skupini gospodarskega zbora. Isto velja za zdravstvene delavce v gospodarski delovni organizaciji. Pri oblikovanju zborov delovnih skupnosti ne gre, kot dokazujeta ta dva primera, za cehovsko ali celo morda korporativno zapiranje posameznih interesentov, temveč gre za povezovanje, torej ne ločevanje delovnih skupnosti in to v tisti dejanski razčlenjenosti in pestrosti, kot jo prinaša moderno življenje. Gre za povezovanje samoupravnih delovnih organizacij.

V skladu s tem tudi zakon ne predlaga tako imenovanega kandidiranja skupine delovnih ljudi za zборе delovnih skupnosti. Za politične zборе v občini in republiki predvideva predloženi načrt poleg kandidiranja po zborih volivcev tudi kandidiranje po skupini občanov. Tudi vam predloženi načrt vsebuje to upoštevanje pravic manjšine. Ne predvideva pa take institucije za zборе delovnih skupnosti. Prav zato, ker gre pri zborih delovnih skupnosti za institucijo, ki raste neposredno iz samoupravnosti samostojnih delovnih organizacij, ki imajo že po naravi svoje dejavnosti organizirano kolektivno življenje z nizom organov in forumov, ki rešujejo odprta vprašanja, ne bi bilo smiselno poleg kandidiranja po zborih volivcev uvajati še drugo obliko kandidiranja.

Pri tako razširjeni osnovi tistega predstavništva, ki raste iz samoupravnih delovnih organizacij, je bilo za razdelitev na posamezne skupine, ki volijo v zbor delovne skupnosti občinske skupščine, računati predvsem s številom zaposlenih na posameznem področju. V republiški skupščini so posamezna področja že tako ali tako zastopana vsako s svojim zborom, vsak zbor pa ima enako število poslancev. Stari princip, ki upošteva udeležbo v oblikovanju nacionalnega bruto produkta, je ohranjen samo toliko, da načrt zakona o volitvah odbornikov določa, da v gospodarski skupini zbora delovnih skupnosti v občinski skupščini udeležba predstavnikov kmetijskih proizvajalcev ne more presegati števila, ki jim gre po njihovi udeležbi v bruto produktu. In iz materiala, ki ste ga danes našli na klopeh, vidite, da je ta ureditev predvidena kot prehodna in veljajoča le za naše prve volitve po novi ustavi.

K zakonu o določanju volilnih enot ne bi imel posebnih pripomb. Zakon le izvaja ustrezna ustavna določila. Morda bi opozoril samo na to, kako načrt zakona rešuje vprašanje rotacije. Iz 6. člena vidite, da je predlagani način določanja enot, v katerih bodo voljeni republiški poslanci samo za dve leti, zelo enostaven, in po drugi strani tak, ki kar najbolj mogoče zagotavlja, da so te volilne enote enakomerno razdeljene po vsej republiki. Predlagani načrt se naslanja na vrstni red volilnih enot, razporejenih abecedno po okrajih, in predvideva za prvo rotacijo enote, označene z lihimi oziroma sodnimi števili.

Končno še nekaj besed o predlogu zakona o Izvršnem svetu. Podčrtal bi samo dve stvari. Predlog zakona predvideva v skladu z vsem našim sistemom, torej tudi z ustreznim zveznim zakonom, da Republiški zbor izvoli Izvršni svet kot organ za štiri leta, pri čemer ima skupščina seveda pravico, da Izvršni svet vsak čas spremeni ali v celoti zamenja. Poleg tega pa zakon predvideva, kaj je v primeru, če posameznemu članu Izvršnega sveta mandat predčasno preneha, in posebej, da skupščina ob vsakem novem konstituiranju, ki bo po novi ustavi in novih volilnih zakonih obvezno vsako drugo leto, ponovno oceni mandat, ki ga je dala v prejšnji sestavi.

Predlog zakona nadalje ne predvideva institucije poverjenika v odnosih Izvršnega sveta s skupščino, in to je drugo, na kar želim opozoriti. Misel predloga je ta, da naj bo Izvršni svet v vsakem primeru obvezan, da ga v stikih s skupščino zastopa predstavnik z vsemi pooblastili. Pritegovanje strokovnjakov, kot so to bili v dosednji obliki poverjeniki, naj bo samo dopolnitev, ki je vedno na razpolago tako skupščini kot Izvršnemu svetu. Na ta način — to je misel zakona — naj bi bila zveza med skupščino in Izvršnim svetom tudi funkcionalno čimbolj tesna.

Na koncu želim poudariti, da je predložene zakone, čeprav jih je pripravila komisija za pripravo republiške ustave, obravnaval tudi Izvršni svet in so vsklajeni z njegovimi pripombami. V imenu komisije za pripravo republiške ustave predlagam, tovariši in tovarišice, da predloge teh zakonov obravnavate in sprejmete.

Predsednik Vida Tomšič: Pričenjam razpravo o predlogu zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije. Želi kdo govoriti o predlogu tega zakona? (Ne javi se nihče.) Če ne, zaključujem načelno razpravo.

Predlagam, da prekinemo skupno sejo, ki jo bomo nadaljevali po popoldanskih ločenih sejah obeh zborov, ki imata nalogo razpravljati v podrobnostih o predlogu ustave in predlogu zakona o izvedbi ustave Socialistične republike

Slovenije. Obe ločeni seji se bosta začeli ob 16. uri popoldne, skupna seja pa bo po končanih ločenih sejah.

(Seja je bila prekinjena ob 13.45 uri in se je nadaljevala ob 16.50 uri.)

Predsednik Vid a Tom š i č : Tovarišice in tovariši! Predsednika Republiškega zbora in Zbora proizvajalcev sta me obvestila, da sta zbora na ločenih sejah sprejela v enakem besedilu ustavo Socialistične republike Slovenije ter zakon o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije, in ju pošiljata Ljudski skupščini, da ju razglasi.

Na osnovi tega predlagam, da dopolnimo dnevni red skupne seje še s tretjo točko, to je razglasitev ustave Socialistične republike Slovenije in četrto točko, razglasitev zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije.

Se tovariši poslanci strinjajo s predlaganim dnevnim redom? (Poslanci se strinjajo.) Dovolite, da preberem odlok o razglasitvi ustave Socialistične republike Slovenije, ki se glasi:

Na podlagi 5. točke 42. člena ustavnega zakona o temeljih družbene in politične ureditve in o organih oblasti Ljudske republike Slovenije je Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije na skupni seji Republiškega zbora in Zbora proizvajalcev dne 9. aprila 1963 sprejela tale

o d l o k :

Razglasi se ustava Socialistične republike Slovenije, ki jo je sprejela Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije na seji Republiškega zbora dne 9. aprila 1963 in na seji Zbora proizvajalcev dne 9. aprila 1963. (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje.)

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na odlok o razglasitvi zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije.

Na podlagi 5. točke 42. člena ustavnega zakona o temeljih družbene in politične ureditve in o organih oblasti Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije je Ljudska skupščina LRS na skupni seji Republiškega zbora in Zbora proizvajalcev dne 9. aprila 1963 sprejela tale

o d l o k :

Razglasi se zakon o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije, ki ga je sprejela Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije na seji Republiškega zbora dne 9. aprila 1963 in na seji Zbora proizvajalcev dne 9. aprila 1963.

Tovariši in tovarišice! S tem je dnevni red naše 36. skupne seje izčrpan. Prosim, da me pooblastite, da skupno s tovarišem tajnikom podpiševa zapisnik današnje seje.

Dovolite mi, tovariši in tovarišice, da ob zaključku našega dela bežno pregledam delo skupščine IV. sklica, ko smo po svojih močeh poskušali prispevati k razvoju naše družbe in v svojem delu uveljavljati stremljenja delovnih ljudi. V stotinah zakonov, resolucij, priporočil in sklepov, ki smo jih obravnavali in jim dali končno obliko, smo skušali dati intenzivnim naporom naših občin, okrajev in delovnih organizacij podlago, usmeritev in stimulacijo za njihovo delo. V izmenjavi mišljenj, v razpravah v obeh zborih in posebno v odborih, ki so imele širok odjek med našimi delovnimi ljudmi, smo ustvarjali skupna sta-

lišča, konfrontirali interese posameznikov, interese posameznih delovnih organizacij, občin, s skupnimi interesi razvoja naše republike, pa še posebej s skupnimi težnjami in interesi delovnih ljudi in narodov socialistične Jugoslavije.

Naša skupščina si je prizadevala, da bi bila skladno z njej namenjeno družbeno vlogo instrument delovnih ljudi in naprednih socialističnih družbenih sil Zveze komunistov in Socialistične zveze delovnih ljudi, da bi dajala vsakokratni stopnji in obdobju našega družbenega in ekonomskega razvoja ustrezen izraz v svojih zakonskih aktih.

Prav s tem, da smo gradili take okvire, smo obenem tudi dajali maksimalno možnost za samostojno delo in odločanje posameznikov, delovnih organizacij in občin. Tako se je, obenem z rastjo družbenega samoupravljanja, ki je bilo prav v obdobju našega sklica razširjeno na vsa področja našega družbenega življenja, od gospodarstva do zdravstva, prosvete, kulture in socialnega varstva, tako se je tudi naše skupščinsko delo razvijalo in dobivalo nove kvalitete ter že nakazovalo bodoči razvoj tega našega najvišjega organa oblasti in družbenega samoupravljanja delovnih ljudi Slovenije.

Razprave in akti naše skupščine, za katere je večinoma dajal iniciativo in vsebino naš Izvršni svet, zvesto označujejo preteklo obdobje, ne samo dela naše skupščine, označujejo obdobje izrednih prizadevanj naših delovnih ljudi v materialni in družbeni graditvi, tistih prizadevanj pa tudi tistih uspehov, ki so nam omogočili, da smo prelili v obliko zvezne in republiške ustave prvič v zgodovini delavskega gibanja kot konkretne in že danes veljavne norme principe, ki osvobajajo človeka in njegovo delo, ukinjajo vsake vrste mezdnih odnosov, ki v samoupravljanju delovnih ljudi uveljavljajo socialistične družbene odnose.

Tovariši in tovarišice! Imamo čast in srečo, da smo kot izvrševalci in tolmači volje in želja naših občanov bili danes poklicani, da izglasujemo in razglasimo ustavo, ki ni samo mejnik v življenju naših delovnih ljudi, v življenju Socialistične republike Slovenije in Socialistične federativne republike Jugoslavije, ni samo mogočno orožje za še smelejše razvijanje naše socialistične družbe, ampak je tudi svetla pridobitev, pomembna za vse napredne ljudi v svetu.

Dovolite, da se ob zaključku našega dela zahvalim vsem vam za zveste napore pri izvrševanju od občanov zaupane vam naloge, da se zahvalim v našem skupnem imenu za izredno aktivno in zavzeto delo našemu Izvršnemu svetu, da se zahvalim vsem tovarišem in tovarišicam, ki so delali v naši skupščinski administraciji, kakor posebno tudi v organih republiške uprave in Izvršnega sveta za njihovo neumorno delo.

Vsak v svojem strokovnem in družbenem delu, v živem stiku z delovnimi ljudmi, bodimo tolmači danes sprejete ustave in omogočimo, da bodo njene ideje in norme čimprej polno zaživele v našem vsakdanjem življenju.

S tem zaključujem 36. skupno sejo Republiškega zbora in Zbora proizvajalcev. (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje.)

Seja je bila zaključena ob 17. uri.

PRILOGE

PREDLOG USTAVE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Izhajajoč iz tega

— da je slovenski narod pod vodstvom delavskega razreda in s Komunistično partijo na čelu, združen v vseljudsko organizacijo Osvobodilne fronte, v svojem osvobodilnem boju neločljivo povezan z narodi Jugoslavije in progresivnimi silami v svetu, zmagal nad silami fašistične agresije in notranje reakcije, zrušil red, ki je temeljil na gospodarskem izkoriščanju, političnem zatiranju in nacionalni neenakopravnosti, izbojeval socialistično revolucijo in začel graditi nove socialistične odnose med ljudmi;

— da je v svojem osvobodilnem boju in socialistični revoluciji, uresničujoč zgodovinske težnje svojih najprogresivnejših sil, na podlagi pravice vsakega naroda do samoodločbe, vključno pravice do odcepitve, prvič v zgodovini, po tisoč letih hlapčevanja, utemeljil svojo lastno državo — ljudsko republiko Slovenijo v okviru federativne državne skupnosti svobodnih in enakopravnih narodov Jugoslavije;

— da je boj, ki so ga narodi Jugoslavije z ramo ob rami bili in ga bijejo za svojo in vseh narodov svobodo in enakopravnost, za mir, družbeni napredek in socializem, pomenil in pomeni hkrati razvijanje in utrjevanje pogojev, negibnih za svobodno ustvarjalno dejavnost delovnega človeka;

— da slovensko delovno ljudstvo, ki se skupaj z vsemi delovnimi ljudmi Jugoslavije bori za neposredne socialistične cilje, v naporu vseh svojih ustvarjalnih sil nenehno in vsestransko dviga raven svoje materialne in duhovne kulture, premagujoč s tem zgodovinsko nastale razlike med delavci umskega in ročnega dela; da vsestransko razvija socialistični demokratizem, v čedalje večji meri omejuje področje sile in vladanja nad človekom, uveljavljajoč vse večjo moč osvobojenega dela nad stvarmi; da uspostavlja med ljudmi odnose, ki temeljijo na zavesti o njihovih skupnih interesih, na njihovi svobodni dejavnosti in na spoštovanju človeškega dostojanstva;

— da so se z razvojem materialne podlage in socialističnih družbenih odnosov izvršile družbene in politične izpremembe, ki so prerasle obstoječo ustavno ureditev;

— da socialistični družbeno-politični in ekonomski sistem, ki temelji na svobodnem delu človeka z družbenimi produkcijskimi sredstvi in pa na družbenem samoupravljanju v delovnih organizacijah in v teritorialnih družbeno-političnih skupnostih, sloni na enotnih načelih, ki so jih narodi in delovni ljudje Jugoslavije zgradili v skupnem življenju in naporih ter jih proklamirali v ustavi Socialistične federativne republike Jugoslavije;

— da so narodi Jugoslavije, ostvarjajoč svoje suverene pravice v svojih socialističnih republikah, v skupnem interesu zaupali federaciji opravljanje tistih družbenih zadev, ki jih določa ustava Socialistične federativne republike Jugoslavije kot pravico in dolžnost federacije.

Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije kot najvišje predstavniško telo delovnega ljudstva Slovenije in slovenskega naroda

sprejema

USTAVO SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

V okviru enotne ustavnosti jugoslovanske družbene skupnosti ta ustava vsklajuje in utrjuje dosežene uspehe in zagotavlja nadaljnji napredek socialističnih in demokratičnih odnosov med ljudmi kot svobodnimi in enakopravnimi proizvajalci in ustvarjalci, omogoča vsestranski nacionalni razvoj slovenskega naroda kakor tudi njegovo svobodno in enakopravno sodelovanje v federaciji narodov in narodnosti Jugoslavije in z vsemi narodi in progresivnimi silami na svetu.

Vse politične oblike upravljanja družbenih zadev, vključno tudi državno oblast, ustvarjata delavski razred in vse delovno ljudstvo zase, da bi organizirala družbo kot svobodno skupnost proizvajalcev, kar ima svojo najtrdnjšo podlago in jamstvo:

— v družbeni lastnini produkcijskih sredstev, ki onemogoča, da bi se povrnil kakršen koli sistem eksploatacije človeka po človeku, odpravlja odtujitev sredstev in pogojev človekovega dela in ustvarja trdne temelje za enakopravnost delovnih ljudi pri delu in odločanju o delitvi proizvoda; v enotnem gospodarskem sistemu produkcije in delitve, ki delovnim ljudem v delovnih organizacijah in družbeno-političnih skupnosti omogoča, da samostojno planirajo in razvijajo materialne temelje svoje dejavnosti, smotno vključujoč svoje posamične in skupne interese;

— v osvoboditvi dela, ki jo zagotavljajo odprava mezdnih odnosov in samoupravljanje delovnega človeka, vsestransko in družbeno usmerjevalni razvoj produktivnih sil, skrajševanje družbeno potrebnega delovnega časa, razvoj tehnike, znanosti in drugih področij kulture, in pa nenehno večanje izobrazbe za vse; v pravici do dela in v svobodi dela, ki delovnemu človeku omogočata, da se pod enakimi pogoji in v združenem delu poslužuje produkcijskih sredstev, ki so v družbeni lastnini, in pa v njegovi dolžnosti, da z ustvarjanjem novih produkcijskih sredstev nenehno utrjuje in razvija materialne temelje socializma, uživajoč plodove svojega dela in splošnega družbenega napredka po socialističnem načelu »vsak po svojih sposobnostih — vsakemu po njegovem delu«;

— v pravici delovnega človeka, da neposredno ali po izbranih delegatih v delovni organizaciji, v občini kot osnovni celici družbeno-ekonomskega, političnega in kulturnega življenja v vseh drugih družbeno-političnih skupnostih, v okviru enotnega družbeno-političnega sistema, enakopravno in odgovorno odloča o uporabi družbenega proizvoda, ki mu pripada po načelu delitve po delu, kakor tudi o vseh drugih vprašanih splošnega družbenega pomena;

— v demokratičnih političnih odnosih, ki človeku omogočajo, da kot delavec in občan neposredno upravlja družbene zadeve, prosto voli svoje predstavnike v predstavniške organe družbeno-političnih skupnosti, da v teh organih in v družbeno-političnih organizacijah prosto in enakopravno odloča o skupnih zadevah, daje pobude in ocenjuje delo organov, ustanov in njihovih funkcionarjev, da z odgovornostjo človeka in občana socialistične skupnosti prosto izpoveduje svoje mnenje, boreč se proti vsemu, kar pači družbene odnose bo-

disi v obliki birokratske samovolje in privilegijev, ali v obliki privatno-lastniške sebičnosti, anarhičnega individualizma in partikularizma;

— v organih za sodno kontrolo ustavnosti in zakonitosti dela vseh in vsakogar ter v družbeni kontroli nad izvrševanjem pravic in dolžnosti organov in organizacij, ki opravljajo družbene zadeve na vseh področjih družbenih odnosov;

— v solidarnosti in sodelovanju delovnih ljudi in delovnih organizacij, ki se razodevata predvsem v izpolnjevanju dolžnosti vsakogar nasproti vsem in vseh nasproti vsakomur, in pa v njihovem skupnem naporu, v katerem naj razvijajo produktivnost družbenega dela in druge dejavnosti v prid človeku in njegovi družbeni skupnosti; vzpostavljanju in razvijanju enakopravnih in demokratičnih odnosov med občani, ki z izpolnjevanjem svojih medsebojnih obveznosti ter z materialnim in družbenim razvojem socialistične skupnosti nenehno širijo svoje človeške in občanske svoboščine in pravice;

— v Socialistični zvezi delovnega ljudstva kot prostovoljni demokratični zvezi občanov, ki politično povezuje dejanske družbene nosilce socialistične demokracije v Sloveniji in Jugoslaviji in ki jim omogoča družbeno dejavnost na najširši socialistično demokratični podlagi, uveljavljajoč se s tem kot najvažnejše oporišče družbeno-politične dejavnosti in kot oblika družbenega samoupravljanja delovnih ljudi;

— v Zvezi komunistov, pobudniku in organizatorju narodnoosvobodilnega boja in socialistične revolucije, ki s svojim idejnim in političnim delom usmerja in krepi socialistično družbeno zavest in solidarnost delovnih ljudi ter bratstvo in enotnost narodov Jugoslavije v boju za obrambo, utrjevanje in nadaljnje razvijanje pridobitev socialistične revolucije, za nove, zmerom bolj napredne, zmerom bolj svobodne človeške odnose;

— v bratstvu in enotnosti med narodi Jugoslavije, v odnosu svobode in enakopravnosti in vzajemne pomoči pri gospodarskem razvoju, kar slovenskemu narodu zagotavlja polno uveljavljanje njegove nacionalne individualnosti v smislu vsestranskega razmaha njegovih tvornih sil, tako v njegov prid kakor tudi v prid nadaljnjemu vse skladnejšemu razvijanju in utrjevanju dejanske svobode in enakosti vseh narodov in narodnosti v socialistični federaciji Jugoslaviji;

— v sodelovanju med narodi, ki temelji na priznanju in spoštovanju narodne suverenosti, svobode in enakopravnosti narodov in držav na vseh področjih človeškega sožitja, na dejavnem internacionalizmu, služečem krepitvi miru, utrjevanju spoštovanja in prijateljstva med narodi, njihovem nenehnemu zbliževanju, premagovanju razlik med razvitimi in nerazvitimi deželami, svobodni razmenjavi njihovih materialnih in duhovnih dobrin, uresničevanju njihovih skupnih interesov, zlasti pa ostvarjevanju socializma in nasploh družbenega napredka.

Na tej podlagi in s temi jamstvi se ustvarjajo in množijo realne možnosti za nadaljnji razvoj socialistične družbe, za njen nenehni napredek, ki bo odpravil zaostalost in vse preostale vire ekonomske, politične in kulturne neenakosti med ljudmi in narodi. Tak razvoj socialistične družbe bo omogočil postopno uresničevanje najvišjih ciljev sodobnega humanizma, komunističnih družbenih odnosov, in izoblikovanje svobodne skupnosti proizvajalcev, v kateri bo na podlagi visoke produktivnosti dela in ob obilju proizvodov zagotovljena vsestranska sprostitvev človeka kot svobodne ustvarjalne osebnosti ter bo v njej

uresničeno načelo komunizma: »Vsak po svojih sposobnostih, vsakemu po njegovih potrebah«.

Izražajoč temeljna načela socialistične družbe in njenega napredka je ta uvodni del ustave tudi podlaga za tolmačenje ustave in zakonov, kakor tudi za dejavnost vseh in vsakogar.

I. poglavje UVODNE DOLOČBE

1. člen

Socialistična republika Slovenija je državna socialistična demokratična skupnost ljudstva Slovenije, ki temelji na oblasti delovnega ljudstva in na samoupravljanju.

Socialistična republika Slovenija je v sestavu Socialistične federativne republike Jugoslavije.

2. člen

V Socialistični republiki Sloveniji delovno ljudstvo uresničuje družbeno samoupravljanje, ureja družbene odnose, usmerja razvoj gospodarstva in družbenih služb, zagotavlja uresničevanje pravic občanov, ustavnosti in zakonitosti ter opravlja vse družbene zadeve, ki so skupnega pomena za politično gospodarsko in kulturno življenje in družbeni razvoj v Socialistični republiki Sloveniji, izvzemivši tiste zadeve, ki so po ustavi Socialistične federativne republike Jugoslavije pravica in dolžnost Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Pravice in dolžnosti Socialistične republike Slovenije, ki jih izvršujejo njeni organi, določa ta ustava.

3. člen

Družbeno-ekonomska ureditev in družbeno-politični sistem, ki sta določena v ustavi Socialistične federativne republike Jugoslavije, sta temelj družbene in politične ureditve, določene s to ustavo.

Določbe ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije o svobodah, pravicah in dolžnostih človeka in občana se neposredno uporabljajo v Socialistični republiki Sloveniji.

Svobodine, pravice in dolžnosti človeka in občana, samouprava, delovnih in drugih samoupravnih organizacij ter samouprava družbeno-političnih skupnosti so nedotakljive in uživajo sodno varstvo.

4. člen

Pravica in dolžnost ljudstva SR Slovenije je, da varuje in brani neodvisnost ter teritorialno neokrnjenost Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Obramba države je pravica in dolžnost vsakega občana, delovnih in drugih organizacij kakor tudi republike, okraja in občine.

5. člen

Meje Socialistične republike Slovenije se ne morejo spremeniti brez njene privolitve.

6. člen

Socialistična republika Slovenija sodeluje z drugimi republikami Socialistične federativne republike Jugoslavije v duhu socialistične solidarnosti. V ta namen z njimi sodeluje pri skupnih akcijah, izmenjava izkušnje, sodeluje pri ustanavljanju delovnih in drugih organizacij ter uresničuje druge oblike sodelovanja na gospodarskem, političnem in kulturnem področju ter na drugih področjih družbenega življenja.

7. člen

Vsak državljan Socialistične republike Slovenije je hkrati državljan Socialistične federativne republike Jugoslavije.

8. člen

Državljanii drugih Socialističnih republik Jugoslavije imajo na območju Socialistične republike Slovenije enake pravice in dolžnosti kot njeni državljani.

9. člen

Odločbe, listine in drugi akti državnih organov in pooblaščenih organizacij z območja drugih socialističnih republik Jugoslavije imajo v Socialistični republici Sloveniji enako veljavo kot v republici, v kateri so bili izdani.

10. člen

Grb Socialistične republike Slovenije je polje, obdano z žitnim klasjem. Klasje je spodaj povezano s trakom in prepleteno z lipovimi listi. Med vrhovoma klasja je peterokraka zvezda. V spodnjem delu polja so na dnu tri valovite črte, ki predstavljajo morje. Nad njimi se dvigajo trije stožci, ki predstavljajo Triglav; srednji stožec je višji, stranska dva pa sta enaka.

11. člen

Zastava Socialistične republike Slovenije je belo-modro-rdeča z rdečo peterokrako zvezdo na sredi. Razmerje med širino in dolžino zastave je ena proti dve. Barve zastave se vrste vodoravno od zgoraj navzdol po temle redu: bela, modra, rdeča. Vsaka barva zavzema po širini tretjino prostora zastave. Zvezda ima pravilno peterokrako obliko in zlat (rumen) rob. Središče zvezde je v presečišču diagonal zastave. Gornji krak zvezde sega do polovice belega polja, tako da imata spodnja kraka zvezde ustrezno mesto na rdečem polju zastave.

12. člen

Glavno mesto socialistične republike Slovenije je Ljubljana.

II. poglavje DRUŽBENA UREDITEV

1. Družbeno-ekonomska ureditev

13. člen

Temelj družbeno-ekonomske ureditve Socialistične republike Slovenije sta svobodno združeno delo s produkcijskimi sredstvi, ki so družbena lastnina, ter samoupravljanje delovnih ljudi v produkciji in delitvi družbenega proizvoda v delovni organizaciji in družbeni skupnosti.

14. člen

Samo delo in uspehi dela določajo materialni in družbeni položaj človeka. Nihče si ne more niti neposredno niti posredno pridobivati materialne ali drugačne koristi z izkoriščanjem tujega dela.

15. člen

Produkcijska in druga sredstva družbenega dela ter rudna in druga prirodna bogastva so družbena lastnina.

Razpolaganje s posameznimi produkcijskimi sredstvi in drugimi stvarmi, ki so v družbeni lastnini, ter druge pravice na teh sredstvih in stvareh določa zakon v skladu z njihovo naravo in njihovim namenom.

16. člen

Samoupravljanje v delovni organizaciji obsega zlasti pravico in dolžnost delovnih ljudi:

1. da upravljajo delovno organizacijo neposredno ali po organih upravljanja, ki jih sami volijo;
2. da organizirajo proizvodno ali drugo dejavnost, skrbijo za razvoj delovne organizacije in določajo načrte ter programe za njeno delo in razvoj;
3. da odločajo o menjavi proizvodov in storitev ter o drugih vprašanjih, ki se tičejo poslovanja delovne organizacije;
4. da odločajo o uporabi družbenih sredstev in o razpolaganju z njimi ter jih gospodarsko smotrno uporabljajo, da se doseže čim večji učinek za delovno organizacijo in družbeno skupnost;
5. da razporejajo dohodek delovne organizacije in zagotavljajo razvoj materialne osnove svojega dela; da delijo dohodek med delovne ljudi; da izpolnjujejo obveznosti delovne organizacije do družbene skupnosti;
6. da odločajo o vstopu delovnih ljudi v delovno organizacijo, o prenehanju njihovega dela v delovni organizaciji ter o drugih medsebojnih delovnih razmerjih; da določajo v skladu s splošnimi delovnimi pogoji delovni čas v delovni organizaciji; da urejajo druga vprašanja, ki imajo skupen pomen; da zagotavljajo notranjo kontrolo in javnost dela v delovni organizaciji;
7. da urejajo in izboljšujejo pogoje za svoje delo ter organizirajo varstvo pri delu in počitek; da zagotavljajo pogoje za svoje izobraževanje ter za zvišanje osebnega in družbenega standarda;

8. da odločajo o izločitvi dela delovne organizacije v posebno organizacijo ter o spojitvi in združitvi delovne organizacije z drugimi delovnimi organizacijami.

Pri uresničevanju samoupravljanja odločajo delovni ljudje v družbeno-političnih skupnostih o usmerjanju gospodarskega in družbenega razvoja, o delitvi družbenega proizvoda ter o drugih vprašanjih, ki so skupnega pomena.

Pri upravljanju delovne organizacije lahko sodelujejo v zadevah posebnega družbenega pomena tudi zainteresirani občani ter predstavniki zainteresiranih organizacij in družbene skupnosti.

Da bi se zagotovil enoten družbeno-ekonomski položaj delovnih ljudi, se z zakonom in statutom določajo samoupravne pravice delovnih ljudi, ki delajo v državnih organih, v družbeno-političnih organizacijah ali v društvih v skladu z naravo dejavnosti teh organov in organizacij.

Delovni ljudje uresničujejo samoupravljanje v enotnem družbeno-ekonomskem sistemu v skladu z ustavo, zakoni in statutom ter so za svoje delo odgovorni.

Protiustaven je vsak akt, s katerim se krši pravica samoupravljanja delovnih ljudi.

17. člen

Delovni ljudje, ki delajo v delovni organizaciji, vzpostavljajo kot člani delovne skupnosti medsebojna delovna razmerja ter so pri samoupravljanju enakopravni.

Organizacija dela in upravljanja v delovni organizaciji morata omogočati, da delovni ljudje na vsaki stopnji in v vseh delih delovnega procesa, ki pomenijo celoto, kar najbolj neposredno odločajo o vprašanjih dela, o urejanju medsebojnih razmerij, o delitvi dohodka in drugih vprašanjih, ki se tičejo njihovega ekonomskega položaja, hkrati pa morata zagotoviti najugodnejše pogoje za delo in poslovanje delovne organizacije kot celote.

18. člen

Proizvod družbenega dela, ustvarjen v delovnih organizacijah, se kot osnova družbene reprodukcije in zadovoljevanja družbenih potreb ter osebnih in skupnih potreb delovnih ljudi razporeja v okviru enotnega sistema delitve ter po enotnih pogojih in merilih, s katerimi se zagotavljajo družbena reprodukcija, delitev po delu in družbeno samoupravljanje.

Potem ko delovna organizacija zagotovi sredstva, s katerimi obnavlja vrednost pri delu porabljenih sredstev, in ko izloči del ustvarjene vrednosti proizvoda za izenačenje pogojev za delo in pridobivanje dohodka, razporedi dohodek delovne organizacije na del, ki služi za razširitev materialne osnove dela, in na del, ki je namenjen za zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb delovnih ljudi.

Delovni organizaciji se za razširitev materialne osnove njenega dela zagotavlja del ustvarjene vrednosti proizvoda sorazmerno z njeno udeležbo pri ustvarjanju sredstev za družbeno reprodukcijo, v negospodarskih dejavnostih pa v skladu z nalogami delovne organizacije in z družbenimi potrebami. Za zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb delovnih ljudi pripada delovni organizaciji del ustvarjene vrednosti proizvoda sorazmerno s produktivnostjo dela delovnih ljudi in odvisno od poslovnega uspeha delovne organizacije, v nego-

spodarskih dejavnostih pa sorazmerno z uspehi dela pri zadovoljevanju družbenih potreb.

Sredstva delovne organizacije, ki so namenjena za obnavljanje in razširjanje materialne osnove dela, služijo kot skupna sredstva družbene reprodukcije za razširjanje materialne osnove delovne organizacije in družbene skupnosti kot celote. Delovna organizacija razpolaga s temi sredstvi v skladu z enotnimi načeli, ki jih za uporabo sredstev družbene reprodukcije določa zvezni zakon, ter ob pogojih in po merilih, določenih s predpisi, s katerimi se zagotavlja skladnost gospodarskega razvoja in uresničevanje drugih, z družbenimi plani predvidenih razmerij.

Delovnim organizacijam je zagotovljeno, da uporabljajo za razširitev materialne osnove svojega dela poleg sredstev, ki so jih ustvarile s svojim delom, ob enakih pogojih v skladu z enotnimi načeli kreditnega sistema tudi druga družbena sredstva.

19. člen

Vsakemu delovnemu človeku v delovni organizaciji gre v skladu z načelom delitve po delu osebni dohodek, ki ustreza uspehom njegovega dela in dela delovne enote ter uspehom delovne organizacije kot celote.

20. člen

Delovno organizacijo lahko v skladu z zakonom ustanovijo družbeno-politične skupnosti, delovne in druge organizacije ter občani.

Delovna organizacija se ustanovi kot podjetje ali druga gospodarska organizacija za dejavnost s področja gospodarstva, ali pa kot zavod ali druga organizacija za dejavnosti na področjih izobraževanja, znanosti, kulture, zdravstva, socialnega varstva ali drugih družbenih služb.

Delovne organizacije imajo ne glede na to, kdo jih je ustanovil, enak položaj.

Z zakonom se lahko predpišejo pogoji za spojitve delovnih organizacij ter pogoji za osamosvojitve ali izločitve njihovih posameznih delov.

21. člen

Delovna organizacija je samostojna in samoupravna organizacija.

Delovna organizacija je pravna oseba in nosilec določenih pravic glede sredstev v družbeni lastnini, ki jih upravlja. Teh pravic delovni organizaciji ni mogoče vzeti in tudi ne omejiti, razen če to terjaa z zveznim zakonom določena splošna korist, vendar le po postopku, ki ga določaa ta zakon, in proti ustrezni odškodnini.

Delovna organizacija je dolžna ohraniti nezmanjšano vrednost družbenih sredstev, ki jih upravlja.

Delovna organizacija odgovarja za svoje obveznosti z družbenimi sredstvi, ki jih upravlja.

22. člen

Gospodarska organizacija se ob pogojih in po postopku, ki jih določaa zvezni zakon, lahko odpravi, če ne more obnavljati produkcijskih in drugih delovnih sredstev, ki jih upravlja, ali če ne more izpolnjevati drugih z zakonom določenih obveznosti.

Gospodarska organizacija se ob pogojih in po postopku, ki jih določa zvezni zakon, lahko začasno postavi pod prisilno upravo, če je s svojim poslovanjem hudo oškodovala družbene koristi.

Zavod se lahko odpravi ob pogojih in po postopku, ki jih določa zakon, če več ne izpolnjuje z zakonom določenih pogojev ali če nima pogojev za opravljanje svoje dejavnosti.

23. člen

Za uresničevanje smotrne delitve dela in za poslovanje v zadevah skupnega pomena se delovne organizacije lahko združujejo v poslovna združenja.

Delovne organizacije se lahko združujejo tudi za pospeševanje produkcije ali drugih svojih dejavnosti, za medsebojno sodelovanje ter za obravnavanje in reševanje drugih vprašanj, ki so skupnega pomena.

Upravljanje združenj delovnih organizacij temelji na načelih samoupravljanja delovnih ljudi v združenih delovnih organizacijah.

Delovne organizacije lahko združujejo svoja sredstva za pospeševanje in razvijanje svoje dejavnosti ter sklepajo druge sporazume o skupni dejavnosti in poslovanju.

Na podlagi zveznega zakona se lahko ustanavljajo zbornice in poslovne skupnosti ter predpišejo pogoji za obvezno združevanje delovnih organizacij določenih vrst v zbornice in poslovne skupnosti.

24. člen

Prepovedano je združevanje ali spajanje delovnih organizacij ter vsaka druga dejavnost organizacije ali državnega organa, ki bi šla za tem, da se prepreči ali omeji prosta menjava dobrin in storitev zaradi pridobitve materialnih ali drugih prednosti, ki ne bi temeljile na njihovem delu, ali s katero se kršijo socialistični ekonomski odnosi, ustvarjajo drugi neenakopravni odnosi v poslovanju ali prizadene škoda splošnim koristim, določenim z zveznim zakonom.

25. člen

Na podlagi zakona se lahko predpišejo splošni pogoji za opravljanje določenih dejavnosti delovnih organizacij, ki imajo poseben družbeni pomen.

26. člen

Delovni ljudje, ki z osebnim delom samostojno opravljajo kulturno, poklicno ali drugo podobno dejavnost, imajo v načelu enak družbeno-ekonomski položaj in v osnovi enake pravice in obveznosti kot delovni ljudje v delovnih organizacijah.

Delovni ljudje, ki opravljajo take dejavnosti, lahko združujejo svoje delo in ustanavljajočasne ali trajnejše delovne skupnosti, ki imajo v osnovi enak položaj kot delovne organizacije, in v katerih imajo delovni ljudje v osnovi enake pravice in dolžnosti kot delovni ljudje v delovnih organizacijah.

Zakon določa pogoje, ob katerih ti delovni ljudje in njihove skupnosti uresničujejo svoje pravice in izpolnjujejo obveznosti, ter pogoje, ob katerih smejo pri opravljanju svoje dejavnosti uporabljati in upravljati družbena sredstva.

27. člen

Občani lahko za pridobivanje dohodka opravljajo z osebnim delom kmetijsko, obrtno in drugo storitveno ali podobno dejavnost v mejah in ob pogojih, ki jih določa zakon.

Zakon določa, v katerih mejah in ob katerih pogojih imajo lahko občani za opravljanje kmetijske, obrtne in druge storitvene ali podobne dejavnosti z osebnim delom lastninsko pravico na delovnih sredstvih in poslovnih prostorih.

Prepovedano je zaposlovanje tuje delovne sile za pridobivanje dohodka.

Na področju kmetijske proizvodnje, obrti in drugih storitvenih ali podobnih dejavnosti, ki jih opravljajo občani s svojimi delovnimi sredstvi, se sme v mejah in ob pogojih, ki jih določa zakon, dovoliti uporaba dopolnilnega dela drugih oseb.

28. člen

Za organiziranje in spodbujanje družbenega dela in sodelovanja delovnih ljudi, ki delajo s svojimi delovnimi sredstvi na področju kmetijstva in na drugih gospodarskih področjih, za povezovanje teh dejavnosti z družbenim gospodarstvom in za razširjanje socialističnih družbenih odnosov na teh področjih se ustanavljajo zadruge kot delovne organizacije.

Članstvo v zadrugah je prostovoljno.

Z zakonom in s statutom zadruga ali druge delovne organizacije se lahko določi, da delovni ljudje, ki delajo s svojimi delovnimi sredstvi in trajno gospodarsko sodelujejo z delovno organizacijo, sodelujejo tudi pri upravljanju delovne organizacije v poslih tega sodelovanja.

Z zakonom se lahko predpiše, da se morajo kmetje, ki delajo s svojimi delovnimi sredstvi, združiti ali da morajo sodelovati z določeno delovno organizacijo, če je to potrebno za izvršitev melioracijskih del, za boljše izkoriščanje melioriranih zemljišč, za izkoriščanje voda in obrambo pred vodami, za zavarovanje zemljišč pred erozijo in urejanje hudournikov ali kadar to zahteva poseben družbeni interes na področju gojitve in izkoriščanja gozdov ali na področju pospeševanja kmetijske proizvodnje na določenih zemljiščih.

29. člen

Zemlja je dobrina splošnega pomena.

Vsako zemljišče je treba izkoriščati v skladu s splošnimi v zakonu določenimi pogoji, s katerimi se zagotavljajo racionalno izkoriščanje zemljišča in drugi splošni interesi.

Gozdovi in gozdna zemljišča so pod posebnim z zakonom določenim varstvom.

30. člen

Družbena skupnost zagotavlja materialne in druge pogoje za ustanavljanje in razvoj kmetijskih delovnih organizacij na podlagi družbene lastnine zemlje in družbenega dela ter za sodelovanje kmetov z zadrurnimi in drugimi delovnimi organizacijami.

Kmetom je zajamčena lastninska pravica na obdelovalnem kmetijskem zemljišču v izmeri največ 10 ha na gospodarstvo.

Zakon določa, v katerih mejah in ob katerih pogojih imajo lahko kmetje lastninsko pravico na drugih zemljiščih ter v katerih mejah in ob katerih po-

gojih imajo lahko drugi občani lastninsko pravico na kmetijskem in drugem zemljišču.

Lastninsko pravico na gozdovih in gozdnem zemljišču ureja zakon.

31. člen

Občanom je zajamčena lastninska pravica na predmetih, ki so namenjeni za osebno potrošnjo, rabo ali zadovoljevanje njihovih kulturnih in drugih osebnih potreb.

Občani imajo lahko lastninsko pravico na stanovanjskih hišah in stanovanjih za zadovoljevanje osebnih in družinskih potreb ter za opravljanje dejavnosti z osebnim delom, v skladu s pravico, ki jim je zajamčena z zvezno ustavo, ter ob pogojih, ki jih določa zakon.

Meje lastninske pravice na stanovanjskih hišah in stanovanjih določa zvezni zakon.

32. člen

Zakon določa pogoje, ob katerih imajo lahko družbeno-politične organizacije in društva občanov lastninsko pravico na nepremičninah in na drugih stvareh, ki so namenjene za uresničevanje skupnih interesov njihovih članov in nalog organizacije, kakor tudi pogoje, ob katerih smejo razpolagati z družbenimi sredstvi, ki imajo enak namen.

33. člen

Nepremičnine, na katerih imajo občani in pravne osebe lastninsko pravico, se smejo, če to terjaja na podlagi zveznega zakona določen splošni interes, proti pravični odškodnini razlastiti oziroma se sme ta pravica omejiti.

Lastninska pravica na predmetih, ki imajo poseben kulturni pomen, se sme na podlagi zakona omejiti, če to terjaja splošni interes.

34. člen

Da bi se zagotavljali pogoji za čim ugodnejši gospodarski in družbeni razvoj, izenačevali splošni pogoji za delo in za pridobivanje dohodka, določala splošna merila za delitev družbenega proizvoda, uresničevalo načelo delitve po delu in razvijali socialistični družbeni odnosi, izvajajo družbeno-politične skupnosti v okviru svojih pravic in dolžnosti ukrepe za uresničevanje enotnega ekonomskega sistema, planirajo razvoj gospodarstva in materialne osnove drugih dejavnosti ter v ta namen sprejemajo družbene plane.

Za uresničenje v družbenih planih določenih razmerij izdajajo družbeno-politične skupnosti predpise in druge splošne akte, ustanavljajo družbene sklade in družbene rezerve ter odredjajo ekonomske in druge ukrepe.

35. člen

Sredstva družbene reprodukcije, ki so ustvarjena na območju družbeno-političnih skupnosti, se kot skupna sredstva družbene reprodukcije uporabljajo v teh skupnostih sorazmerno z udeležbo delovnih ljudi pri njihovem ustvarjanju. Ta sredstva se uporabljajo v skladu z enotnimi načeli, ki veljajo za uporabo sredstev družbene reprodukcije, ter v skladu s predpisanimi pogoji in

merili, s katerimi se zagotavljata skladnost gospodarskega razvoja in uresničevanje drugih razmerij, predvidenih z družbenimi plani.

Za razvijanje materialne osnove družbeno-političnih skupnosti se uporabljajo tudi druga družbena sredstva v skladu z enotnimi načeli kreditnega sistema.

Občinam in republiki pripadajo iz osebnih dohodkov in iz drugih virov, ki jih določa zvezni zakon, v skladu z načelom delitve po delu sredstva za pokrivanje družbenih potreb na njihovem območju; občine in republika samostojno določajo ta sredstva in samostojno z njimi razpolagajo.

36. člen

Mesta, industrijskega naselja, vasi in drugi naseljeni kraji ter območja s posebnim namenom in širša območja se urejajo in izgrajujejo na podlagi urbanističnih in regionalnih planov, ki morajo biti v skladu s plani gospodarskega in družbenega razvoja.

37. člen

Občina zagotavlja splošne pogoje za razvoj stanovanjskega gospodarstva na svojem območju, organizira in usmerja gradnjo stanovanj in odreja ukrepe za vzdrževanje stanovanjskih hiš.

Graditev stanovanjskih hiš se financira iz sredstev občanov in iz družbenih sredstev.

38. člen

Družbena skupnost pospešuje razvoj šolstva in prosvete, kulture, znanstveno-raziskovalnega dela, umetnosti, zdravstvenega in socialnega varstva ter ustvarja pogoje za zdrav duhovni in telesni razvoj občanov.

39. člen

Družbeno-politične skupnosti ter delovne in druge samoupravne organizacije ustanavljajo in razvijajo šole in druge izobraževalne zavode v skladu s svojimi nalogami in materialnimi možnostmi.

Vse šole in drugi izobraževalni zavodi delujejo v skladu z načelom, da je treba ob enakih pogojih vsakemu občanu omogočiti, da si pridobi znanje in izobrazbo po svojih zmožnostih in nagnjenju.

Vzgoja in izobraževanje se v skladu z zakonom uresničujeta po enotnem sistemu vzgoje in izobraževanja.

40. člen

Obvezno je osemletno osnovno šolanje učencev. Zakon lahko predpiše tudi daljše obvezno šolanje.

Občina ustanavlja osnovne šole ter zagotavlja pogoje za njih delo.

41. člen

Družbena skupnost podpira in pospešuje znanstveno-raziskovalno delo.

Družbeno politične skupnosti ter delovne in druge samoupravne organizacije ustanavljajo znanstveno-raziskovalne zavode in zagotavljajo materialne in druge pogoje za razvoj znanstveno-raziskovalnega dela ter za uveljavitev in uporabo znanstvenih dosežkov in odkritij v praksi.

42. člen

Družbena skupnost ustvarja pogoje za razvijanje kulturnih in umetniških dejavnosti ter za zadovoljevanje kulturnih in umetniških potreb občanov in skrbi, da so plodovi kulturnega in umetniškega dela dostopni občanom.

43. člen

Kulturni, umetniški in zgodovinski spomeniki ter naravne znamenitosti, ki imajo poseben pomen za družbeno skupnost, so pod posebnim družbenim varstvom.

44. člen

Delavcem so po načelu vzajemnosti in solidarnosti v okviru enotnega sistema obveznega socialnega zavarovanja, veljavnega v Socialistični federativni republiki Jugoslaviji, zagotovljene zdravstveno varstvo in druge pravice za primere bolezni, zmanjšanja ali izgube delovne zmožnosti in starosti.

Zdravstveno varstvo, pravice za primer zavarovančeve smrti in druge pravice iz socialnega zavarovanja so ob pogojih, ki jih določa zakon, zagotovljene tudi članom delavčeve družine.

Z zakonom se uvede tudi za druge občane zavarovanje za zagotovitev zdravstvenega varstva in drugih pravic na podlagi socialnega zavarovanja.

45. člen

Zdravstveno službo organizirajo in razvijajo družbeno-politične skupnosti.

Pri organizaciji zdravstvene službe ter pri zagotavljanju zdravstvenega varstva sodelujejo delovne in druge samoupravne organizacije neposredno ter po svojih predstavnikih v organih upravljanja zdravstvenih zavodov.

Zdravstveno varstvo neposredno izvajajo zdravstveni zavodi in zdravstveni delavci.

Družbena skupnost, zlasti občina, ter delovna organizacija ustvarjajo pogoje za razvoj telesne kulture ter za odmor in razvedrilo občanov in podpirajo iniciativo občanov in njihovih društev na teh področjih.

46. člen

Družbeno-politične skupnosti, zlasti občina, ter delovne in druge samoupravne organizacije skrbijo za delovnega človeka in njegovo družino z organiziranjem ustreznih služb.

Družbena skupnost zagotavlja posebno varstvo materi, otroku in družini.

Posebno varstvo zagotavlja družbena skupnost mladoletnikom, za katere ne skrbijo starši, in drugim občanom, ki niso zmožni, da bi sami skrbeli zase, za svoje pravice in za varstvo svojih koristi.

Občanom, ki niso sposobni za delo in nimajo za preživljanje potrebnih sredstev, zagotavlja družbena skupnost pomoč.

47. člen

Družbena skupnost zagotavlja vojaškim in delovnim invalidom invalidske pravice in druge oblike invalidskega varstva ter skrbi, da se usposobijo po svoji delovni zmožnosti za delo.

Družbena skupnost ustvarja pogoje za usposobitev ter ustrezno zaposlitev občanov, ki niso popolnoma zmožni za delo.

48. člen

Družbeno-politične skupnosti ustanavljajo družbene sklade za financiranje družbenih nalog trajnejšega pomena na posameznih področjih.

Družbeni skladi se upravljajo po načelih družbenega upravljanja.

Organe in način upravljanja sklada določa v skladu z zakonom statut sklada.

49. člen

Za čim popolnejše obveščanje javnosti o dogajanju na vseh področjih družbenega življenja, družbena skupnost ustvarja pogoje za razvoj ustreznih dejavnosti in daje pomoč pri ustanavljanju organizacij, ki se ukvarjajo z objavljanjem in širjenjem informacij.

2. Družbeno-politična ureditev**50. člen**

Delovno ljudstvo je edini nosilec oblasti in upravljanja družbenih zadev.

Občani uresničujejo samoupravljanje neposredno na zborih volivcev, z referendumom in v drugih oblikah neposrednega odločanja v delovni organizaciji, v občini in v drugih družbeno-političnih skupnostih ter po svojih delegatih, ki jih volijo v organe upravljanja delovnih in drugih samoupravnih organizacij in v predstavniška telesa družbeno-političnih skupnosti.

a) Družbeno-politične skupnosti**51. člen**

Družbeno-politične skupnosti v SR Sloveniji so občine, okrajji in republika. Družbeno-politične skupnosti so pravne osebe.

52. člen

Samoupravljanje občanov v občini je politični temelj enotnega družbeno-političnega sistema.

V občini se ustvarjajo in uresničujejo oblike družbenega samoupravljanja, iz katerih izhajajo organi, ki izvršujejo funkcije oblasti.

53. člen

Funkcije oblasti in upravljanja družbenih zadev izvršujejo predstavniška telesa kot splošni organi družbenega samoupravljanja družbeno-političnih skupnosti in organi, ki so njim odgovorni.

Sodno funkcijo izvršujejo sodišča kot samostojni organi družbene skupnosti.

Varstvo ustavnosti je v mejah, ki jih določa ta ustava, poverjena Ustavnemu sodišču SR Slovenije.

54. člen

Predstavniško telo družbeno-politične skupnosti je skupščina, ki jo sestavljajo delegati občanov in delovnih ljudi v delovnih skupnostih.

55. člen

Odbornike občinske skupščine volijo neposredno občani in delovni ljudje, zaposleni v delovnih organizacijah na območju občine.

Odborniki okrajne skupščine in poslanci Skupščine SR Slovenije se volijo po načelu delegacije občine kot temeljne skupnosti občanov in delovnih ljudi.

56. člen

Neposredne volitve za člane predstaviških teles družbeno-političnih skupnosti se izvajajo na podlagi splošne in enake volilne pravice.

57. člen

Volivci lahko odpokličejo člana Skupščine, ki so ga volili.

58. člen

Glasovanje pri volitvah in odpoklicu članov vseh predstaviških teles je tajno.

59. člen

Skupščina je najvišji organ oblasti in organ družbenega samoupravljanja v mejah pravic in dolžnosti družbeno-politične skupnosti.

Skupščina določa politiko in odloča o drugih temeljnih vprašanjih, ki imajo pomen za politični, gospodarski, kulturni in družbeni razvoj, sprejema predpise, družbeni plan in proračun ter druge splošne akte, določa temeljno organizacijo in pooblastila svojih organov, voli javne funkcionarje, obravnava stanje in splošne probleme pravosodja, izvršuje proračunsko kontrolo, kontrolo nad delom politično izvršilnih upravnih organov ter družbeno nadzorstvo.

60. člen

Skupščina družbeno-politične skupnosti ustanovi komisijo, ki obravnava vprašanja v zvezi z volitvami oziroma imenovanjem članov skupščinskih teles in drugih funkcionarjev ter daje skupščini ustrezne predloge. Ta komisija obravnava tudi splošna vprašanja kadrovske politike.

Komisijo sestavljajo člani skupščine in predstavniki družbeno-političnih organizacij.

61. člen

Skupščina družbeno-politične skupnosti lahko skupno s predstavniki družbeno-političnih organizacij in društev kot splošni zbor obravnava vprašanja, ki so splošnega pomena za družbeno-politično skupnost.

62. člen

V družbeno-politični skupnosti se z ustavo, zakonom oziroma statutom ustanovijo kolegijski politično-izvršilni organi skupščine.

Politično-izvršilni organi skrbijo za uresničevanje politike in za izvrševanje zakonov, družbenih planov in drugih aktov skupščine, dajejo predloge za določitev politike skupščine in za sprejem njenih aktov, sprejemajo predpise, za katere so pooblašteni, določajo splošne smernice za delo upravnih organov in opravljajo druge politično-izvršilne zadeve.

Politično-izvršilne organe voli in razrešuje skupščina.

Politično-izvršilni organi so za svoje delo odgovorni skupščini, ki jih je izvolila.

63. člen

Skupščina družbeno-politične skupnosti na podlagi ustave, zakona oziroma statuta ustanavlja upravne organe.

Upravni organi izvršujejo zakone, družbene plane in druge akte predstavnških teles, izvajajo politiko, ki je bila določena, spremljajo stanje na ustreznem področju, organizirajo in opravljajo določene službe, odločajo o upravnih zadevah, izvajajo upravno nadzorstvo in druge upravne dejavnosti, pripravljajo akte in opravljajo druge strokovne zadeve za predstavniška telesa in njihove politično-izvršilne organe.

Upravni organi sodelujejo z drugimi upravnimi organi ter z delovnimi in drugimi organizacijami v vprašanjih, ki so skupnega pomena, zagotavljajo medsebojno obveščanje o delu ter s svojim delom omogočajo učinkovito uresničevanje pravic in interesov občanov in organizacij.

Upravni organi so v mejah svojih zakonskih pooblastil samostojni in so za svoje delo odgovorni skupščini in njenim politično-izvršilnim organom.

64. člen

Člani skupščine se volijo za štiri leta.

Vsako drugo leto se voli polovica članov vsakega zbora skupščine.

Mandat članov skupščine se lahko podaljša le po sklepu skupščine v primerih, ki jih določa ta ustava.

65. člen

Nihče ne more biti dvakrat zaporedoma član istega zbora iste skupščine in tudi ne član Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Nihče ne more biti hkrati član Zvezne skupščine in Skupščine SR Slovenije in tudi ne član dveh zborov iste skupščine. Član Skupščine SR Slovenije, ki ga je ta delegirala v Zbor narodov Zvezne skupščine, obdrži mandat republiškega poslanca.

Član Zbora narodov je lahko izvoljen tudi za nadaljnja štiri leta za republiškega poslanca, vendar pa v tej dobi ne more biti delegiran v Zbor narodov.

66. člen

Republiški sekretarji in drugi republiški funkcionarji, za katere zakon tako določi, ne morejo ostati v taki funkciji dalj kot štiri leta in tudi ne morejo biti znova postavljeni v tako funkcijo za naslednja štiri leta.

Posamezni od teh funkcionarjev so po posebnem postopku, ki ga določa ta ustava, lahko zaporedoma postavljeni v katero od navedenih funkcij največ še za štiri leta.

Z zakonom se lahko uvede načelo ponovnih volitev oziroma ponovnega imenovanja po določenem času tudi za druge nosilce javnih funkcij.

Član skupščine ne more biti hkrati imenovani funkcionar ali uslužbenec državnega organa, ki je tej skupščini odgovoren. Nezdržljivi sta funkciji sodnika in člana skupščine, ki sodnika voli.

67. člen

Skupščine, njihovi politični-izvršilni organi in upravni organi opravljajo svoje zadeve na podlagi in v mejah ustave in zakonov.

Vsak državni organ, organizacija ali posameznik, ki ima javna pooblastila, izvršuje svoje funkcije samo v mejah pooblastil, ki jih določata ustava in zakon.

Državni organi imajo nasproti delovnim in drugim samoupravnim organizacijam samo pravice, ki so določene na podlagi ustave.

68. člen

Odnosi med organi raznih družbeno-političnih skupnosti temeljijo na pravicah in dolžnostih, ki so določene na podlagi ustave.

69. člen

Nihče ne more izvrševati javnih pooblastil, ako mu jih niso v skladu z ustavo poverili občani ali organi, ki jih ti volijo.

Nosilec javne ali druge družbene funkcije je osebno odgovoren za izvrševanje te funkcije.

Z zakonom se določijo vrste in pogoji odgovornosti nosilcev javnih in drugih družbenih funkcij.

Nosilec javne funkcije ima pravico odpovedati se svoji funkciji in odpoved utemeljiti.

70. člen

Delo državnih organov, organov družbenega samoupravljanja in organizacij, ki opravljajo zadeve javnega pomena, je javno; ti organi oziroma organizacije morajo obveščati javnost o svojem delu.

Na kakšen način se zagotovi javnost, se določi z zakonom in s statutom. Z zakonom se določi, kateri podatki se morajo varovati kot tajnost oziroma, kateri podatki se ne smejo objaviti.

Občani imajo pravico, da razpravljajo o delu državnih organov, organov družbenega samoupravljanja in organizacij, ki opravljajo zadeve javnega pomena, ter da jim dajejo pripombe in predloge bodisi neposredno ali po svojih družbeno-političnih organizacijah.

71. člen

Da bi se zagotovili javnost in družbena odgovornost v delu državnih organov, organov družbenega samoupravljanja, organizacij, ki opravljajo zadeve javnega pomena in družbeno-političnih skupnosti, obravnava predstavniško telo pri izvrševanju družbenega nadzorstva splošna vprašanja, ki se tičejo razpolaganja z družbenimi sredstvi, delitve dohodka in načina izvrševanja pravic in dolžnosti teh organov in organizacij.

Predstavniška telesa izvršujejo družbeno nadzorstvo v sodelovanju z organi samoupravljanja. Z družbenim nadzorstvom vplivajo predstavniška telesa na razvijanje odgovornosti in socialističnih norm pri samoupravljanju, pri poslovanju in pri razpolaganju z družbenimi sredstvi.

Z družbenim nadzorstvom se ne smejo omejevat z ustavo in zakonom določene pravice organov, organizacij in občanov in tudi ne kršiti njihove pravice in na zakonu temelječi interesi.

72. člen

Na zborih volivcev predlagajo občani kandidate za člane predstavniških teles in obravnavajo vprašanja, ki so splošnega družbenega pomena.

Na svojih zborih v delovnih organizacijah predlagajo delovni ljudje kandidate za člane predstavniških teles in opravljajo druge zadeve, ki so določene z zakonom in statutom.

73. člen

Skupščina družbeno-politične skupnosti lahko razpiše referendum, da se občani vnaprej izjavijo o posameznih vprašanjih iz njene pristojnosti ali da potrdijo zakon ali drug akt skupščine.

Z zakonom in s statutom delovne organizacije se določi, v katerih primerih se v delovni organizaciji odloča z referendumom.

Odločitev, sprejeta na referendumu, je obvezna.

O referendumu se izda zakon.

74. člen

Vsakdo ima pravico, da svobodno izraža pripadnost k svojemu narodu ali narodnosti, goji svojo kulturo in uporablja svoj jezik.

Poslovanje vseh državnih organov ter delovnih in drugih samoupravnih organizacij, ki izvršujejo družbeno službo na območju SR Slovenije, se vodi v slovenskem jeziku.

Vsak ima pravico, da v postopku pred organi in organizacijami iz drugega odstavka uporablja svoj jezik, in da ga organ, ki vodi postopek, v njegovem jeziku seznanjani z gradivom in svojim delom.

Neznanje slovensčine ne more nikogar ovirati pri obrambi in uresničevanju njegovih pravic.

75. člen

Pripadnikom drugih narodov Jugoslavije, ki živijo na območju Socialistične republike Slovenije, zagotavlja Socialistična republika Slovenija ob pogojih, ki jih določa zakon, pravico do izobraževanja v njihovem jeziku.

76. člen

Vsaki narodnosti, ki je narodna manjšina, je zagotovljena pravica, da svobodno uporablja svoj jezik, razvija svojo kulturo in v ta namen ustanavlja ustanove ter uporablja druge s to ustavo določene pravice.

V šolah za pripadnike posamezne narodnosti se poučuje v jeziku te narodnosti.

77. člen

Italijanski in madžarski narodnosti, ki živita na območju SR Slovenije, zagotavlja SR Slovenija enakopravnost in možnost vsestranskega razvoja in napredka.

Na območjih, na katerih živijo poleg pripadnikov slovenskega naroda tudi pripadniki italijanske oziroma madžarske narodnosti, sta v javnem in družbenem življenju italijanski oziroma madžarski jezik enakopravna s slovenskim jezikom. Z zakonom in s statutom občine se določi način uresničevanja pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti.

SR Slovenija skrbi za razvoj šolstva, tiska, radia, in kulturno-prosvetnega dela italijanske in madžarske narodnosti in zagotavlja v ta namen potrebno pomoč.

b) Delovne organizacije

78. člen

Delovni ljudje uresničujejo samoupravljanje v delovni organizaciji neposredno in s tem, da v skladu z ustavo, zakonom in statutom poverjajo določene funkcije upravljanja organom delovne organizacije: delavskemu svetu, upravnemu odboru in direktorju oziroma ustreznim drugim organom upravljanja.

Z zakonom in statutom se lahko ustanovijo v delovni organizaciji tudi posebni nadzorni, strokovni in drugi organi upravljanja.

79. člen

V delovni organizaciji, ki opravlja dejavnost ali zadeve posebnega družbenega pomena, sodelujejo v skladu z zakonom pri upravljanju določenih zadev zainteresirani občani ter predstavniki zainteresiranih organizacij in družbene skupnosti kot člani organov upravljanja delovne organizacije ali na drug način, ki ga določata zakon in statut.

V taki delovni organizaciji odločajo o organizaciji dela in o delitvi dohodka samo organi upravljanja, ki jih volijo člani delovne skupnosti. Z zakonom se lahko določijo splošni pogoji in merila za delitev dohodka ter predvidi soglasje določenega organa upravljanja te delovne organizacije, druge organizacije ali državnega organa k določenim aktom o delitvi dohodka ali k aktom odločanja o delovnem procesu, ki imajo poseben družbeni pomen.

80. člen

Delovna organizacija sprejema v skladu z ustavo in zakonom statut in druge splošne akte, s katerimi se urejajo odnosi v delovni organizaciji.

S statutom se določajo notranja organizacija, delovno področje in odgovornost organov upravljanja, položaj delovnih enot in pravice delovnih ljudi pri upravljanju teh enot, delovna razmerja, in druga notranja razmerja, način poslovanja ter druga vprašanja, ki so pomembna za samoupravljanje v delovni organizaciji in njeno poslovanje. S statutom se lahko predvidi tudi določena poslovna samostojnost posameznih delov delovne organizacije.

Preden se statut delovne organizacije dokončno sprejme, ga je treba predložiti v obravnavo občinski skupščini. Z zakonom se lahko predpiše, da se predloži statut določenih delovnih organizacij v obravnavo Skupščini SRS ali skupščini druge družbeno-politične skupnosti.

Z zakonom se lahko določi obveznost delovnih organizacij, da izdajo posamezne splošne akte delovne organizacije, ter določi postopek za izdajo statuta in drugih splošnih aktov; pristojnemu organu družbeno-politične skupnosti se tudi lahko dajo določena pooblastila glede potrjevanja ali dajanja soglasja k statutu ali drugim splošnim aktom v celoti ali glede posameznih njihovih delov.

81. člen

Delavski svet sprejema statut in druge splošne akte, določa plane in programe za delo in razvoj delovne organizacije ter odloča o drugih splošnih vprašanjih.

Člane delavskega sveta delovne organizacije volijo delovni ljudje neposredno.

Delovna skupnost z manjšim številom članov opravlja neposredno tudi funkcije delavskega sveta.

Člani delavskega sveta se volijo za dve leti; vsako leto se izvoli na novo polovica njegovih članov.

Nihče ne more biti voljen dvakrat zaporedoma za člana delavskega sveta.

82. člen

Upravni odbor odloča o poslovanju delovne organizacije.

Člane upravnega odbora delovne organizacije voli za eno leto delavski svet oziroma delovna skupnost.

Z zakonom oziroma s statutom se lahko določi, da opravlja funkcijo upravnega odbora delovna skupnost z manjšim številom članov neposredno.

Nihče ne more biti izvoljen več kot dvakrat zaporedoma za člana upravnega odbora delovne organizacije.

83. člen

Direktor delovne organizacije vodi njeno poslovanje, izvršuje sklepe delavskega sveta in drugih organov upravljanja ter zastopa delovno organizacijo.

Direktor je pri svojem delu samostojen in je osebno odgovoren delovni skupnosti in organom upravljanja delovne organizacije; za zakonitost dela delovne organizacije in za izpolnjevanje z zakonom določenih obveznosti pa je odgovoren tudi družbeni skupnosti.

Direktorja delovne organizacije imenuje na podlagi javnega razpisa delavski svet na predlog razpisne komisije ob pogojih in po postopku, določenem v zakonu. Razpisno komisijo sestavlja z zakonom določeno število predstavnikov delovne organizacije in občine oziroma druge družbeno-politične skupnosti.

Z zakonom se za delovno organizacijo, ki opravlja dejavnost posebnega družbenega pomena, lahko določi tudi drugačen način imenovanja direktorja.

Direktor se imenuje za čas, ki ga določa zakon, in je lahko po istem postopku znova imenovan.

Zakon določa, ob katerih pogojih lahko delavski svet oziroma drug pristojni organ razreši direktorja še pred potekom časa, za katerega je bil imenovan.

84. člen

Za odvrčanje in reševanje določenih kolektivnih sporov med delovnimi ljudmi v posameznih delih delovne organizacije in delovno organizacijo ter med delovnimi ljudmi v delovni organizaciji in organi družbeno-politične skupnosti se na podlagi zakona ustanovijo arbitraže.

85. člen

Občani upravljajo neposredno ali po organih, ki jih sami volijo in ki so njim odgovorni za svoje delo, zadeve skupnega pomena na področjih upravljanja stanovanjskih hiš in na drugih področjih družbenega življenja.

III. poglavje

SAMOUPRAVLJANJE V OBČINI IN OKRAJU

1. Občina

a) Pravice in dolžnosti občine

86. člen

V občini kot temeljni družbeno-politični skupnosti se zagotavljajo materialni in drugi pogoji za delo ljudi in za razvoj produkcijskih sil; usmerja in usklajuje razvoj gospodarstva in družbenih služb; določajo in razdeljujejo sredstva za potrebe občine; ustvarjajo pogoji za zadovoljevanje materialnih, socialnih, kulturnih in drugih skupnih potreb občanov; usklajujejo posamezni in skupni interesi s splošnimi interesi.

V občini se uresničuje čim bolj neposredno družbeno samoupravljanje; organizirajo organi oblasti in družbenega samoupravljanja; organizirajo družbene službe, ki so skupnega pomena; zagotavljajo pogoji za uresničevanje svoboščin in pravic občanov; urejajo odnose, ki imajo neposredni pomen za občane v občini; določajo splošni pogoji za dejavnost komunalnih in podobnih organizacij; varujeta zakonitost in varnost ljudi in premoženja; zagotavljata javni red in mir; izvršuje družbeno nadzorstvo.

V občini se uresničujejo tudi druge funkcije družbene skupnosti; razen tistih, ki so z ustavo določene kot pravice in dolžnosti širših družbeno-političnih skupnosti.

87. člen

Pravice in dolžnosti občine so določene z ustavo, zakoni in statutom občine.

Pravice in dolžnosti občine opravljajo neposredno občani na zborih volivcev in v drugih oblikah neposrednega odločanja, občinska skupščina in njeni organi ter krajevne skupnosti.

88. člen

Občina se ustanovi za območje, ki je povezano s skupnimi interesi in na katerem obstoje pogoji za samostojno opravljanje nalog občine, za njen gospodarski razvoj in za razvijanje družbenega samoupravljanja.

V večjih mestih se lahko ustanovi več občin.

Občina se ustanovi ali odpravi oziroma njeno območje se spremeni z zakonom po poprejšnjem zaslišanju občanov z ustreznega območja.

89. člen

Pri uresničevanju svojih nalog občine med seboj sodelujejo in v ta namen ustanavljajo skupne organe in organizacije, združujejo sredstva, izmenjujejo izkušnje, organizirajo skupne akcije in druge oblike medsebojne pomoči in sodelovanja.

90. člen

Občina v mejah zakona samostojno določa svoje dohodke.

Občinam, ki ne morejo s svojimi sredstvi same financirati izvrševanja svojih nalog in dela družbenih služb, zagotovi Socialistična republika Slovenija iz svojih dohodkov dopolnilna sredstva za financiranje družbenih služb in dru-

gih služb v občini v skladu z obveznostmi republike, določenimi v ustavi, ter na podlagi meril, določenih v zakonu, in sicer tako, da bo zagotovljena zainteresiranost občine za racionalno uporabo teh sredstev ter omogočeno delovanje teh služb in njihov nadaljnji razvoj.

91. člen

Občina samostojno gospodari s svojimi sredstvi in v skladu s svojimi potrebami razporeja v svoj proračun in v svoje sklade.

Občina mora s svojimi sredstvi v prvi vrsti zagotoviti izvrševanje svojih z ustavo in zakoni določenih temeljnih nalog.

Z zakonom se lahko predpiše, da morajo občine ustanoviti določene sklade za financiranje družbenih dejavnosti ali drugih družbenih potreb.

92. člen

Občina izvršuje v skladu z zakonom funkcije družbene skupnosti, ki se tičejo urejanja in izkoriščanja zemljišč in stvari v splošni rabi, graditve in uporabe stanovanjskih hiš ter urejanje stanovanjsko-komunalnih odnosov.

93. člen

Občina načrtno usmerja razvoj gospodarstva in drugih družbenih dejavnosti na svojem območju z družbenim planom, z materialnimi intervencijami in drugimi ukrepi.

94. člen

Občina ima svoj statut, ki ga samostojno sprejme občinska skupščina.

S statutom občine se v okviru ustave in zakonov določijo: pravice in dolžnosti občine in način njihovega izvrševanja; način ustanovitve, območja, organizacija in pravice krajevnih skupnosti ter druge oblike samoupravljanja v naseljih; odnosi med občani, delovnimi in drugimi organizacijami pri odločanju o vprašanih, ki so zanje skupnega pomena; način, kako se zagotovi javnost dela organov in organizacij v občini; organizacija komunalnih in drugih služb; pravice občanov ter delovnih in drugih samoupravnih organizacij glede uporabe družbenih skladov, družbenih in drugih služb, stvari v splošni rabi in drugih družbenih sredstev, ki jih upravlja občina; organizacija občinske skupščine in drugih občinskih organov ter njihove pravice, dolžnosti in pooblastila.

Občinski statut se sprejme z večino glasov vseh članov vsakega zbora občinske skupščine.

b) Organizacija občinske samouprave

95. člen

Občinsko skupščino sestavljata občinski zbor in zbor delovnih skupnosti.

Z zakonom se lahko predvidi ustanovitev več zborov delovnih skupnosti v občinah, ki izpolnjujejo določene pogoje.

Če je v občini na podlagi zakona ustanovljenih več zborov delovnih skupnosti, se tem zborom s statutom občine lahko poverijo tudi določene politično-izvršilne naloge.

Število odbornikov občinske skupščine se določi s statutom občine.

96. člen

Odbornike občinskega zbora volijo neposredno občani, odbornike zbora delovnih skupnosti pa delovni ljudje, ki so na območju občine zaposleni v delovnih organizacijah, državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih, kmetje-člani zadruge ali druge delovne organizacije ter drugi občani, ki delajo na območju občine in za katere je to določeno z zakonom.

Za odbornika občinskega zbora je lahko izvoljen vsak občan, ki ima volilno pravico, za odbornika zbora delovnih skupnosti pa vsak delovni človek, ki lahko voli v ta zbor, kakor član organa upravljanja delovne organizacije oziroma delovne skupnosti, član organa upravljanja združenja delovnih organizacij, sindikalni funkcionar ter funkcionar družbeno-politične organizacije v občini.

97. člen

Volitve za mesta odbornikov občinske skupščine, ki jim poteče mandat, morajo biti opravljene najpozneje petnajst dni pred potekom mandata. Prejšnjim odbornikom občinske skupščine preneha mandat z dnevom verifikacije mandatov novih odbornikov.

Skupščina Socialistične republike Slovenije lahko zaradi izrednih razmer podaljša mandat odbornikom občinskih skupščin.

98. člen

Odborniki občinske skupščine so za opravljanje svojih dolžnosti v skupščini odgovorni občanom in občinski skupščini.

99. člen

Pravice in dolžnosti odbornikov občinske skupščine se določijo s statutom občine.

Funkcija odbornika občinske skupščine je častna družbena funkcija.

Odborniki občinske skupščine imajo pravico do povračila dejanskih stroškov, ki so jih imeli v zvezi z opravljanjem svoje funkcije v občinski skupščini.

S statutom občine se lahko določi, da pripada odborniku občinske skupščine, ki opravlja stalno funkcijo v občinski skupščini, njegovemu delu primerna stalna mesečna nagrada.

100. člen

Odbornik občinske skupščine ne sme biti poklican na odgovornost, ne sme se mu vzeti prostost in tudi ne sme biti kaznovan za glasovanje ali mnenje, izraženo v občinski skupščini.

Za kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, ni dovoljeno odborniku občinske skupščine brez privolitve njegovega zbora vzeti prostost ali začeti kazenski postopek; če zbor ni zbran, da privolitev v statutu določeni organ skupščine; zbor, ki mu odbornik pripada, mora pozneje privolitev potrditi. Privolitev ni potrebna, če gre za kaznivo dejanje, za katero je preiskovalni zapor obvezen, ali če je bil odbornik občinske skupščine zaloten pri kaznivem dejanju, za katerega je predpisana kazen strogega zavora, daljša od enega leta, ali hujša kazen.

101. člen

Občinska skupščina opravlja zadeve s svojega delovnega področja na sejah svojih zborov, po svojih svetih in komisijah ter po organih občinske uprave.

Samo na seji voli občinska skupščina svoje organe, sprejema statut občine, družbeni načrt, program razvoja občine in občinski proračun, urbanistični načrt, ustanavlja delovne organizacije in občinske sklade, sprejema odloke in opravlja druge zadeve splošnega pomena za občino, za katere to določi zakon ali statut občine.

102. člen

Zbora občinske skupščine delata in odločata praviloma skupno.

Vsak zbor občinske skupščine lahko sklene, da bo ločeno obravnaval in odločal o posameznih vprašanjih z delovnega področja občinske skupščine.

Zbora občinske skupščine obravnavata in odločata ločeno o vprašanjih, ki jih določi statut, kakor tudi v primeru, če to zahteva s statutom določeno število odbornikov posameznega zbora.

Delo zborov občinske skupščine se uredi z občinskim statutom.

103. člen

Občinska skupščina izvoli izmed sebe predsednika.

Predsednik občinske skupščine sklicuje in vodi seje skupščine, predstavlja občinsko skupščino ter zastopa občino kot pravno osebo.

Predsednik občinske skupščine skrbi za izvrševanje sklepov občinske skupščine, usklajuje delo njenih organov ter delo teh organov z delom drugih organov v občini in opravlja druge zadeve, ki so mu dane s statutom ali jih določi občinska skupščina.

104. člen

Sveti so politično-izvršilni organi občinske skupščine in organi družbenega samoupravljanja na področju, za katero so ustanovljeni. Za svoje delo so odgovorni občinski skupščini.

Svete občinske skupščine sestavljajo člani, ki jih delegirajo vanje delovne in druge organizacije, ter člani, ki jih izvoli občinska skupščina izmed svojih članov in izmed drugih oseb.

Mandat članov svetov občinske skupščine traja dve leti.

105. člen

Za proučevanje posameznih vprašanj, za pripravo predlogov in za opravljanje drugih zadev s svojega delovnega področja ima lahko občinska skupščina stalne inčasne komisije; komisije občinske skupščine se ustanove z občinskim statutom ali s posebnim odlokom občinske skupščine.

106. člen

Občinski upravni organi neposredno izvršujejo zakone in druge predpise, če ni z zakonom izrečno določeno, da jih izvršujejo drugi organi občine oziroma organi širših družbeno-političnih skupnosti, ter opravljajo strokovne naloge za občinsko skupščino in njene organe.

Občinski upravni organi opravljajo zadeve s svojega delovnega področja samostojno na podlagi zakonov in drugih predpisov ter po smernicah občinske

skupščine in njenih svetov. Za svoje delo so odgovorni občinski skupščini in njenim svetom.

Občinski upravni organi se določijo z občinskim statutom.

107. člen

Občinska skupščina in njeni organi izdajajo pri opravljanju svojih nalog splošne predpise v obliki odlokov, odredb in navodil.

Odloke lahko izdaja samo občinska skupščina.

Občinska skupščina in njeni sveti lahko dajejo priporočila za delo delovnim in drugim organizacijam v občini.

108. člen

Občinska skupščina samostojno ureja s predpisi zadeve, ki imajo splošen pomen za gospodarski, komunalni, kulturni in socialni razvoj občine, kolikor niso take zadeve urejene z zakonom.

Občinska skupščina ne more samostojno urejati zadev iz 126. člena te ustave.

109. člen

Na zborih volivcev občani obravnavajo vprašanja, ki imajo splošen pomen za življenje in delo v naselju, pa tudi za življenje in delo v občini in v širših družbeno-političnih skupnostih ter dajejo predloge za reševanje takih vprašanj, opravljajo volilne funkcije, ki so določene z ustavo ali z zakonom ter neposredno odločajo o vprašanjih, ki so določena z zakonom ali s statutom občine.

Na zborih volivcev poročajo odborniki občinske skupščine o delu občinske skupščine. Organi družbenega samoupravljanja in organizacije, ki opravljajo zadeve javnega pomena na območju občine, morajo zboru volivcev dati potrebna pojasnila, če zbor to zahteva.

Zbor volivcev lahko skliče občinska skupščina oziroma njen predsednik, organ krajevne skupnosti, občinski ali krajevni organ Socialistične zveze delovnega ljudstva ali določeno število občanov.

Občinska skupščina oziroma njeni organi morajo obravnavati sklepe in predloge zborov volivcev in jih obvestiti o svojem stališču do teh sklepov oziroma predlogov.

Zbori volivcev se sklicujejo za območja, ki se določijo z občinskim statutom.

Na zborih volivcev lahko sodelujejo vsi občani z območja zbora občanov, odločajo pa samo tisti občani, ki imajo splošno volilno pravico.

110. člen

Občinska skupščina lahko sklene, da bo dala posamezna vprašanja iz svoje pristojnosti pred odločitvijo v javno razpravo. Z občinskim statutom se določi, katera vprašanja občinska skupščina mora dati v javno razpravo.

111. člen

Na občinskem referendumu občani neposredno odločajo o skupnih vprašanjih, ki imajo pomen za posamezen kraj ali za občino kot celoto.

Z zakonom ali z občinskim statutom se lahko predpiše, katere zadeve morajo biti predložene občanom, da o njih odločajo na referendumu.

Z občinskim statutom se lahko predpiše, kdaj je občinska skupščina dolžna razpisati referendum na zahtevo občanov ali njihovih organizacij.

Občinska skupščina ne more v enem letu po izvedbi referenduma izdati nobenega akta, ki bi bil v nasprotju z izidom referenduma.

112. člen

Referendum razpisuje občinska skupščina.

Na referendumu se glasuje neposredno in tajno.

Predlog, o katerem se glasuje na referendumu, je sprejet, če je glasovala zanj večina volivcev, ki so glasovali.

c) Krajevna skupnost

113. člen

V krajevni skupnosti organizirajo občani komunalne, stanovanjske, gospodarske, socialne, zdravstvene, kulturne, prosvetne, vzgojne in druge dejavnosti za neposredno zadovoljevanje svojih potreb ter potreb družin in gospodinjestev kakor tudi za razvoj naselja.

Krajevna skupnost skrbi za napredek stanovanjskega gospodarstva in strokovno pomaga hišnim svetom in občanom pri upravljanju in vzdrževanju stanovanjskih hiš.

Krajevna skupnost obravnava poslovanje delovnih organizacij, ki na njenem območju skrbijo za zadovoljevanje dnevnih življenjskih potreb občanov.

Za uresničevanje svojih nalog krajevna skupnost lahko v skladu z zakonom ustanavlja servise in delovne organizacije.

Krajevna skupnost lahko predlaga občinski skupščini, da izda predpis ali drug splošni akt.

114. člen

Organizacijo in delo krajevne skupnosti ureja njen statut; sprejme ga krajevna skupnost, potrdi pa občinska skupščina.

Krajevna skupnost je pravna oseba.

Krajevna skupnost opravlja svoje naloge s sredstvi, ki jih v skladu z zakonom in svojim statutom zagotavlja občina, in s sredstvi, ki jih prispevajo občani in delovne organizacije v naselju.

Krajevna skupnost samostojno razpolaga s svojimi sredstvi.

č) Mestni svet

115. člen

V mestu, ki je razdeljeno na občine, opravlja zadeve, ki so skupnega pomena za mesto, mestni svet kot organ samoupravljanja mestá.

Zadeve, ki so skupnega pomena za mesto, se določijo s statutom mesta in z zakonom. Z zakonom se lahko poverijo mestnemu svetu tudi posamezne zadeve iz pristojnosti okraja.

Z zakonom in s statutom mesta se določi, kako se financira mestni svet.

Mesto je pravna oseba.

Mestni svet sestavljajo člani, ki jih vanj delegirajo občinske skupščine izmed svojih članov, izvoljenih na območju mesta.

Statut mesta sprejme mestni svet po poprejšnji obravnavi v občinskih skupščinah.

2. Okraj

116. člen

Okraj je družbeno-politična skupnost za opravljanje zadev, ki imajo skupen pomen za območje več občin.

Okraj opravlja zadeve, ki so določene s to ustavo in z zakoni, ter naloge, ki mu jih poverijo v izvrševanje občine na njegovem območju.

117. člen

Okraj organizira strokovno in drugo pomoč za občine pri opravljanju njihovih nalog; skrbi za zakonitost dela občinskih organov; ustanavlja zavode in organizira službe, ki so skupnega pomena za okraj; izdaja predpise in izvršuje zakone in druge predpise, kolikor je za to z zakonom pooblaščen.

Občine na območju okraja lahko pooblastijo okraj za opravljanje posameznih svojih nalog, ne morejo pa prenašati zadev iz svoje pristojnosti v pristojnost okraja. Skupščina Socialistične republike Slovenije lahko predpiše okrajem, da morajo opravljati take zadeve.

118. člen

Okraj se ustanovi ali odpravi oziroma njegovo območje se spremeni z zakonom na podlagi poprejšnjega mnenja skupščin prizadetih občin.

119. člen

Okraj ima za opravljanje svojih nalog lastne dohodke, ki se določijo z zakonom.

Občine zagotavljajo okraju sredstva za opravljanje nalog, ki mu jih poverijo.

Okraj samostojno gospodari s svojimi sredstvi in jih v skladu s svojimi potrebami razporeja v svoj proračun in v svoje sklade.

120. člen

Okraj ima svoj statut; sprejme ga okrajna skupščina po poprejšnji obravnavi v občinskih skupščinah.

S statutom se v skladu z ustavo in zakoni določijo naloge okraja, organizacija in delo okrajnih organov, pogoji za ustanavljanje organizacij in služb za opravljanje skupnih nalog občin ter pravice in dolžnosti občin nasproti tem organizacijam oziroma službam, razmerje med okrajem in občinami ter druga vprašanja, ki so pomembna za okraj.

121. člen

Okrajno skupščino sestavljajo odborniki, ki jih v skladu z določbami zakona izvolijo izmed svojih članov zbori občinskih skupščin po načelu sorazmernega zastopstva občin.

Odbornik občinske skupščine, ki je bil izvoljen za odbornika okrajne skupščine, obdrži mandat odbornika občinske skupščine. V naslednji mandatni dobi je lahko ponovno izvoljen za odbornika občinske skupščine, vendar v tej mandatni dobi ne more biti ponovno izvoljen v okrajno skupščino.

122. člen

Okrajna skupščina opravlja svoje delo na svojih sejah, po svojih svetih in komisijah ter po organih okrajne uprave.

Glede dela okrajne skupščine, predsednika okrajne skupščine ter glede organizacije in dela svetov, komisij in uprave okrajne skupščine se primerno uporabljajo določbe te ustave, ki veljajo za občinsko skupščino.

Svete okrajnih skupščin sestavljajo člani, ki jih delegirajo vanj ustrezni sveti občinskih skupščin, in člani, ki jih imenuje okrajna skupščina izmed svojih članov in izmed drugih oseb.

IV. poglavje

PRAVICE IN DOLŽNOSTI SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

123. člen

Socialistična republika Slovenija:

— ustvarja pogoje za uresničevanje družbenega samoupravljanja, svoboščin in pravic državljanov in zakonitosti;

— varuje družbeno in politično ureditev; varuje samoupravo delovnih organizacij, občin in okrajev ter osebne pravice človeka in občana;

— usmerja in usklajuje gospodarski razvoj in razvoj gospodarskih področij družbenega življenja;

— zagotavlja in razvija materialne in druge splošne pogoje za razvoj gospodarstva v republiki;

— zagotavlja uresničevanje pravic in izpolnjevanje dolžnosti in odgovornosti občanov, delovnih in drugih organizacij ter občin in okrajev glede priprav in organiziranja obrambe države in izvrševanje drugih nalog s področja narodne obrambe;

— skrbi za smotrno urbanistično urejanje v republiki;

— skrbi za razvoj znanosti ter za koordinacijo znanstvenega in raziskovalnega dela;

— skrbi za razvoj visokega šolstva, šolstva narodnosti, in posebnega šolstva, za enotnost sistema šolstva in izobraževanja v republiki ter za napredek šolstva;

— skrbi za razvoj kulture; pospešuje in podpira kulturna prizadevanja slovenskega naroda;

— skrbi za razvoj narodnosti in za varstvo njihovih pravic;

— skrbi za razvoj zdravstvene službe v republiki; izvaja zdravstvene ukrepe, ki so splošnega pomena za republiko;

— skrbi za razvoj socialnih služb in usmerja na tem področju ukrepe, ki so splošnega pomena za republiko;

— skrbi za razvoj službe in sredstev informacij;

— na področju družbenih služb ustanavlja zavode, ki imajo splošen pomen za republiko oziroma sodeluje pri ustanavljanju takih zavodov;

— organizira republiške organe in strokovne službe, ki imajo splošen pomen za republiko;

— skrbi za to, da delujejo organi oblasti v občinah in okrajih;

— ureja v mejah republiške pristojnosti z zakoni in drugimi predpisi vprašanja, ki imajo splošen pomen za Socialistično republiko Slovenijo;

— izvršuje naloge sodstva v mejah republiške pristojnosti in organizira sodstvo v republici;

— skrbi za to, da sta zagotovljena javni red in mir v republici;

— skrbi za skladnost pravnega sistema na območju Socialistične republike Slovenije; varuje ustavnost in zakonitost;

— opravlja druge, z ustavo določene zadeve.

Pravice in dolžnosti Socialistične republike Slovenije iz prejšnjega odstavka izvršujejo republiški organi v mejah pristojnosti, ki so jim določene s to ustavo in z zakoni.

124. člen

Zaradi ustvarjanja čim ugodnejših pogojev za gospodarski in družbeni razvoj v Sloveniji določa SR Slovenija v okviru družbenih planov in drugih aktov planiranja Socialistične federativne republike Jugoslavije splošno smer gospodarskega razvoja in razvoja drugih družbenih področij, usklajuje materialna razmerja za čim skladnejši razvoj gospodarskih in drugih področij in panog, izenačuje zaradi uresničevanja delitve po delu splošne pogoje za delo in pridobivanje dohodka ter ustvarja čim ugodnejše pogoje za uresničevanje skupnih interesov delovnih ljudi in delovnih organizacij ter funkcij občin in okrajev.

Naloge iz prejšnjega odstavka uresničuje SR Slovenija s tem, da sprejema družbene plane, zakone in druge predpise, da ustanavlja družbene sklade in družbene rezerve ter izvršuje ekonomske in druge ukrepe.

125. člen

Socialistična republika Slovenija v okviru enotnega ekonomskega sistema določa sredstva za izpolnjevanje svojih nalog, ki so določene z ustavo in zakonom.

Svoja sredstva SR Slovenija samostojno razporeja na republiški proračun in republiške sklade.

126. člen

Zadeve, ki imajo splošen pomen za republiko, ureja Socialistična republika Slovenija v okviru republiške pristojnosti z zakonom.

127. člen

Samo z zakonom se urejajo zadeve, ki se tičejo:

— ustanovitve ali odprave občine ali okraja ter določitve in spremembe območij občin in okrajev;

— republiškega državljanstva;

— republiškega referendumu;

— amnestije in pomilostitve;

— republiških praznikov;

- volitev in odpoklica poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije ter odbornikov občinskih in okrajnih skupščin;
- organizacije republiških organov in strokovnih služb;
- načel o organizaciji in delovanju državne uprave v republiki;
- visokošolskih zavodov in njihovih združenj, organizacije in delovanja šol za splošno izobraževanje, strokovnih šol, šol narodnosti in posebnih šol ter enotnosti sistema pouka in izobraževanja;
- preventivnega zdravstvenega varstva, organizacije in delovanja zdravstvene službe, službe socialnega varstva in službe zaposlovanja delavcev;
- organizacije in delovanja kulturnih in umetniških zavodov;
- organizacije in delovanja znanstvenih zavodov in znanstveno-raziskovalnega dela;
- urbanistično-prostorskega planiranja;
- drugih zadev, za katere določa ustava, da se uredijo z zakonom;
- zadev s področja popolne in temeljne zvezne zakonodaje, ki niso urejene z zveznim zakonom ali kakor so republike pooblaščen z zveznim zakonom, da jih uredijo.

Zadeve iz prejšnjega odstavka lahko urejajo občine in okraji s svojimi predpisi samo, če so in kolikor so za to z zakonom izrečno pooblaščen.

128. člen

Predpise za izvrševanje republiških zakonov izdajajo republiški politično-izvršilni in upravni organi v skladu s to ustavo.

Občinski oziroma okrajni organ lahko izda predpis za izvršitev republiškega zakona samo, če je z zakonom izrečno za to pooblaščen.

129. člen

Republiške zakone neposredno izvršujejo občinski organi.

Okrajni organi oziroma republiški organi neposredno izvršujejo republiški zakon samo, če so z zakonom izrečno za to pooblaščen.

130. člen

Pri izvrševanju svojih pravic in dolžnosti sodelujejo republiški upravni organi s pristojnimi okrajnimi in občinskimi upravnimi organi.

Republiški upravni organi lahko zahtevajo od ustreznih okrajnih oziroma občinskih upravnih organov poročila, obvestila in mnenja in jim lahko dajejo svoje mnenje in pripombe v zvezi z reševanjem upravnih zadev v posamezni upravni panogi.

Republiški upravni organi morajo opozarjati Izvršni svet na nezakonite akte občinskih in okrajnih skupščin in njihovih politično-izvršilnih organov ter na njihove akte, ki so v nasprotju s politiko Skupščine SRS.

131. člen

Republiški upravni organi imajo pravice, da v zadevah, ki so splošnega pomena za republiko, v skladu z zakonom opravljajo nadzorstvo nad delom občinskih in okrajnih upravnih organov, izdajajo tem organom obvezna navodila in lahko zadržijo izvršitev njihovih nezakonitih aktov, ki so izdani izven upravnega postopka.

Z zakonom se lahko predpiše, da so občine dolžne ustanoviti organe uprave za opravljanje določenih zadev, ki so splošnega pomena za republiko.

Okrajni in občinski upravni organi morajo zagotoviti izvrševanje zakonov, aktov in ukrepov republiških organov v zadevah, ki so splošnega pomena za republiko; v ta namen so dolžni sodelovati z republiškimi organi, če ti zahtevajo tako sodelovanje v skladu z zakonom.

Zadeve splošnega pomena za republiko so z zakonom določene zadeve, ki so bistvenega pomena za uresničevanje pravic in dolžnosti republike in jih neposredno izvršujejo organi v občinah ali okrajih.

132. člen

Republika lahko zagotavlja izvrševanje zakonov v občini in okraju neposredno po svojih organih, če in dokler občinski oziroma okrajni organi ne zagotovijo njihovega izvrševanja.

133. člen

Z zakonom se lahko določi, da republiški upravni organi na celotnem območju SR Slovenije neposredno izvršujejo inšpekcijo nad izvrševanjem zakonov in drugih predpisov, za katerih izvrševanje so dolžni skrbeti.

V. poglavje

SKUPŠČINA SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

1. Položaj in pristojnost

134. člen

Skupščina Socialistične republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Skupščina SRS) je najvišji organ oblasti in organ družbenega samoupravljanja v okviru pravic in dolžnosti Socialistične republike Slovenije.

Skupščina SRS izvršuje svoje pravice in dolžnosti na podlagi in v mejah te ustave in zakonov.

135. člen

Skupščina SRS kot temeljni nosilec pravic in dolžnosti republike je izključno pristojna, da:

- odloča o spremembi ustave;
- sklepa o vprašanih meja Socialistične republike Slovenije;
- sprejema republiški družbeni plan;
- sprejema zakone;
- sprejema republiški proračun in potrjuje sklepni račun o izvršitvi republiškega proračuna;
- daje obvezno razlago republiških zakonov;
- določa splošna načela, cilje in smer politike Socialistične republike Slovenije na posameznih področjih;
- razpisuje republiški referendum;
- odloča o razpisu javnih posojil;
- odloča o podaljšanju mandata republiškim poslancem;
- obravnava načelna stališča glede politike izvrševanja republiških zakonov;

- obravnava poročila republiških organov ter samoupravnih organizacij, za katere tako določa zakon;
- obravnava poročila republiških sodišč;
- voli določeno število članov v Zvezni zbor (Zbor narodov);
- voli in razrešuje predsednika in podpredsednike skupščine ter predsednika in člane Izvršnega sveta;
- voli in razrešuje predsednike in sodnike Ustavnega sodišča SR Slovenije, Vrhovnega sodišča SR Slovenije ter drugih republiških sodišč;
- imenuje in razrešuje republiške sekretarje ter druge republiške funkcionarje in člane organov upravljanja, za katere je tako določeno z ustavo, zakonom ali drugim aktom Skupščine;
- opravlja politično nadzorstvo nad delom republiških politično-izvršilnih in upravnih organov; opravlja nadzorstvo nad izvrševanjem republiškega družbenega plana, republiškega proračuna ter finančnih načrtov republiških skladov; opravlja družbeno nadzorstvo; sprejema načelna stališča o poročilih, ki jih obravnava;
 - razveljavlja in odpravlja protiustavne in nezakonite akte Izvršnega sveta;
 - odloča o podaljšanju mandata odbornikom občinskih in okrajnih skupščin, ter o razpisu splošnih volitev v občinske in okrajne skupščine;
 - ustanavlja delovne in druge organizacije in zavode, razen v primerih, ko je po zakonu za to pristojen Izvršni svet;
 - podeljuje amnestijo za kazniva dejanja, ki so določena z republiškimi zakoni;
 - opravlja druge zadeve, ki so ji dane s to ustavo.

136. člen

Skupščina SRS obravnava vprašanja, ki so skupnega pomena za republiko kot celoto in lahko v okviru pravic in dolžnosti republike sprejema deklaracije ter resolucije.

Skupščina daje priporočila občinskim in okrajnim organom ter delovnim in drugim organizacijam o vprašanih splošnega pomena.

137. člen

Skupščina SRS lahko sklene, da se predlog zakona ali drugo vprašanje iz njene pristojnosti predloži volivcem, da se o njem izjavijo (referendum), in sicer preden ga sprejme ali o njem odloči ali potem, ko ga je že sprejela oziroma o njem odločila.

Odločitev volivcev je za Skupščino SRS obvezna. Dve leti po referendumu Skupščina SRS ne more izdati zakona ali drugega akta, ki bi bil v nasprotju z izidom referenduma.

Postopek pri referendumu predpiše zakon.

2. Sestava in volitve

138. člen

Skupščino SRS sestavljajo Republiški zbor kot zbor delegatov občanov v občinah ter Gospodarski zbor, Prosvetno-kulturni zbor, Socialno-zdravstveni

zbor in Organizacijsko-politični zbor kot zbori delegatov delovnih ljudi v delovnih skupnostih (zbori delovnih skupnosti).

139. člen

Republiški zbor Skupščine SRS šteje 120 poslancev, vsak zbor delovnih skupnosti pa po 70 poslancev.

Poslanci vsakega zbora se volijo na način, ki ga določa zakon, in sicer po pravilu, da se voli en poslanec na približno enako število prebivalcev in da se v vsaki volilni enoti voli po en poslanec.

140. člen

Poslance Republiškega zbora volijo občinske skupščine in občani neposredno.

Poslance zborov delovnih skupnosti volijo občinske skupščine.

Poslanske kandidate za Republiški zbor predlagajo občani na svojih zbore volivcev ali skupina volivcev, poslanske kandidate za zборе delovnih skupnosti pa delovni ljudje v delovnih skupnostih z ustreznega področja.

141. člen

Pravico, biti voljen za člana Republiškega zbora ima vsak občan, ki ima splošno volilno pravico.

Pravico, biti voljen za člana Gospodarskega, Socialno-zdravstvenega in Prosvetno-kulturnega zbora ima vsak delovni človek ali član organa upravljanja v delovni organizaciji oziroma delovni skupnosti z ustreznega področja, član organa upravljanja združenja delovnih organizacij ter sindikalni funkcionar, vsak na ustreznem področju.

Pravico biti voljen za člana Organizacijsko-političnega zbora ima vsak član organa upravljanja v delovni organizaciji ali delovni skupnosti, član organa upravljanja v združenju delovnih organizacij in tudi funkcionar družbeno-politične organizacije ali društva, ki se ukvarja z vprašanji s področja družbeno-političnega sistema.

Za člana vsakega zbora delovnih skupnosti je lahko ob pogojih, ki jih določa zakon, voljen tudi drug občan, ki se ukvarja z dejavnostjo na ustreznem področju.

Za člana zbora delovnih skupnosti je lahko voljen samo občan, ki ima splošno volilno pravico.

142. člen

Član Republiškega zbora postane kandidat, ki je bil z večino, določeno v zakonu, izvoljen v občinski skupščini in je po tej izvolitvi glasovala zanj večina vseh volivcev z območja volilne enote, oziroma če je bilo izvoljenih v občinski skupščini več kandidatov, tisti kandidat, za katerega je glasovalo največ volivcev z območja volilne enote.

Član zbora delovnih skupnosti postane kandidat, ki je bil z večino, določeno v zakonu, izvoljen v občinski skupščini oziroma v občinskih skupščinah.

143. člen

Poslanec Skupščine SRS je odpoklican, če glasuje za odpoklic z zakonom določena večina volivcev.

144. člen

Volitve poslancev razpisuje predsednik Skupščine.

Volitve za poslanska mesta članov Skupščine, ki jim poteče mandat, morajo biti opravljene najpozneje petnajst dni pred potekom mandata. Z dnem verifikacije mandatov novih poslancev preneha funkcija poslanca, ki jim poteče mandat.

Če se posamezen zbor razpusti, morajo biti volitve razpisane najpozneje v 15 dneh po razpustu. Od dneva razpisa do dneva volitev ne smeta preteči manj kot en mesec in ne več kot dva meseca. Mandat članov nanovo izvoljenega zbora traja do poteka časa, za katerega so bili izvoljeni člani razpuščenega zbora.

145. člen

Skupščina SRS lahko v izrednih razmerah podaljša mandat poslanca za čas, dokler traja tako stanje. Volitve se razpišejo takoj, ko prenehajo okoliščine, zaradi katerih je bil poslanec podaljšan mandat.

146. člen

Z zakonom se predpiše postopek pri volitvah in odpoklicu poslancev Skupščine SRS.

3. Področje in delo

147. člen

Zadeve iz pristojnosti Skupščine SRS izvršuje Republiški zbor enakopravno z drugim pristojnim zborom.

Določene zadeve iz pristojnosti Skupščine izvršuje posamezen zbor Skupščine samostojno.

Določene zadeve iz pristojnosti Skupščine SRS izvršuje Skupščina na skupni seji vseh zborov.

Skupščina SRS opravlja določene zadeve iz svoje pristojnosti v odborih, komisijah ter v drugih telesih zborov in Skupščine.

148. člen

Republiški zbor enakopravno z Gospodarskim zborom obravnava vprašanja, ki imajo pomen za delovne organizacije s področja gospodarstva ter druga vprašanja s področja gospodarstva in financ; sprejema zakone in druge akte s teh področij ter republiški družbeni plan.

149. člen

Republiški zbor enakopravno s Prosvetno-kulturnim zborom obravnava vprašanja, ki imajo pomen za delovne organizacije s področja prosvete, znanstveno-raziskovalnega dela, umetnosti in drugih področij kulture in telesne kulture ter druga vprašanja s teh področij; sprejema zakone in druge akte na teh področjih.

150. člen

Republiški zbor enakopravno s Socialno-zdravstvenim zborom obravnava vprašanja, ki imajo pomen za delovne organizacije s področja zdravstva, soci-

alnega zavarovanja in z drugih področij socialne politike, ter druga vprašanja s teh področij; sprejema zakone in druge akte na teh področjih.

151. člen

Republiški zbor enakopravno z Organizacijsko-političnim zborom obravnava vprašanja s področja družbeno-političnega sistema in z drugih področij iz pristojnosti Skupščine, razen tistih vprašanj, ki spadajo po tej ustavi v enakopravno ali samostojno delovno področje kakšnega drugega zbora; sprejema zakone in druge akte, kolikor to ne spada v enakopravno področje drugih zborov ali v samostojno področje Republiškega zbora; sprejema republiški proračun in sklepni račun o izvršitvi republiškega proračuna.

152. člen

Republiški zbor samostojno:

- sklepa o spremembi meja Socialistične republike Slovenije;
- voli člane v zvezni zbor (Zbor narodov);
- voli in razrešuje predsednika in druge člane Izvršnega sveta;
- voli in razrešuje predsednike in sodnike Ustavnega sodišča SR Slovenije, Vrhovnega sodišča SR Slovenije in drugih republiških sodišč;
- imenuje in razrešuje republiške sekretarje ter druge republiške funkcionarje in člane organov upravljanja, ki jih po ustavi, zakonu ali drugem aktu Skupščine SRS voli Skupščina;
- uresničuje pravice Skupščine glede odgovornosti politično-izvršilnih organov in republiških funkcionarjev Skupščini;
- razveljavlja in odpravlja protiustavne in nezakonite akte Izvršnega sveta;
- odloča o podalšanju mandata odbornikom občinskih in okrajnih skupščin zaradi izrednih razmer in odloča o tem, da je prenehalo stanje, zaradi katerega jim je bil mandat podaljšan;
- razpisuje splošne volitve v občinske in okrajne skupščine;
- odloča o nagradah za delo republiških poslancev in funkcionarjev, ki jih imenuje ali voli Skupščina;
- opravlja druge zadeve iz pristojnosti Skupščine SRS, ki niso v enakopravnem področju drugih zborov ali v samostojnem področju kakšnega drugega zbora.

153. člen

Vsak zbor delovnih skupnosti lahko v okviru svojega delovnega področja samostojno obravnava vprašanja v zvezi z izvrševanjem zakonov in drugih skupščinskih aktov ter druga vprašanja, ki so skupnega pomena za delovne in druge samoupravne organizacije in delovne skupnosti z ustreznega področja, da se uskladijo njihovi medsebojni odnosi in razvija sodelovanje med njimi. Ti zbori imajo pravico dajati ustreznim delovnim in drugim samoupravnim organizacijam, delovnim organizacijam in državnim organom priporočila o teh vprašanjih.

Vsak zbor lahko v okviru svojega delovnega področja zahteva od Izvršnega sveta poročila in mu postavlja vprašanja.

Vsak zbor lahko v okviru svojega delovnega področja zahteva poročila in pojasnila od republiških sekretarjev in drugih funkcionarjev na čelu republiških upravnih organov.

154. člen

Na skupni seji vseh zborov Skupščina SRS odloča o podaljšanju mandata republiškim poslancem in o tem, da je prenehalo stanje, zaradi katerega je bil poslanec podaljšan mandat, ter voli predsednika in podpredsednike Skupščine SRS.

Na skupni seji vseh zborov se lahko obravnavajo tudi vprašanja, ki imajo splošen politični pomen za Socialistično republiko Slovenijo.

Skupno sejo vseh zborov skliče predsednik Skupščine SRS po lastni pobudi ali na zahtevo vsaj treh zborov.

155. člen

Vsak zbor samostojno odloča o verifikaciji mandatov in o drugih mandatno-imunitetnih vprašanjih svojih članov.

Vsak zbor ima svojo stalno mandatno-imunitetno komisijo.

156. člen

Predlog zakona ali drugega akta lahko poda vsak poslanec v svojem zboru, Izvršni svet, odbor Republiškega zbora ter občinska in okrajna skupščina.

Vsak zbor lahko predlaga izdajo zakona ali drugega akta tudi o zadevah, ki spadajo v področje drugega zbora.

Zahtevo za izdajo zakona lahko dajo tudi samoupravne organizacije, družbeno-politične organizacije, društva in občani.

157. člen

Vsak zbor Skupščine SRS veljavno sklepa z večino glasov navzočih članov na seji, na kateri je navzočih večina vseh članov zbora, če se s to ustavo ne zahteva posebna večina.

Skupščina SRS na skupni seji vseh zborov veljavno sklepa z večino glasov, če je navzočih večina poslancev vsakega zbora. To velja tudi za sklepanje na skupnih sejah dveh ali več zborov, kolikor ni z ustavo drugače določeno.

158. člen

Vsak zbor zaseda in odloča ločeno na svoji seji.

Zbora, ki enakopravno sodelujeta pri sprejemanju zakona ali drugega akta, lahko skleneta, da bosta zakon oziroma akt obravnavala ali pa tudi sprejela na skupni seji.

Če zbora skleneta, da bosta odločala na skupni seji, glasujejo člani vsakega zbora posebej.

Glasuje se javno, če Skupščina ali zbor v skladu s poslovníkom ne sklene, da se glasuje tajno.

159. člen

Dvoje ali več zborov lahko sklene, da bodo na skupni seji obravnavali vprašanja, ki so skupnega pomena za te zборе.

Skupno sejo dveh ali več zborov vodi predsednik enega teh zborov, ki ga določijo zbori na skupni seji.

Predsednik Skupščine SRS lahko v sporazumu s predsedniki ustreznih zborov skliče skupno sejo dveh ali več zborov zaradi obravnavanja vprašanj, ki so skupnega pomena za te zборе.

160. člen

Vsak zbor ima pravico, da obravnava predlog zakona, družbenega plana, proračuna ali drugo vprašanje iz področja drugega zbora in da dá glede takega predloga ali vprašanja pristojnemu zboru svoje mnenje, če posega predlog oziroma vprašanje tudi v njegovo delovno področje.

Pristojni zbor lahko zahteva od drugih zborov mnenje o predlogih zakonov in o drugih vprašanjih.

Pristojni zbor mora obravnavati tako mnenje in zavzeti do njega stališče.

161. člen

Pristojna zbora Skupščine SRS lahko skleneta, da se dá zakonski predlog v javno obravnavo ali pa, da se k obravnavanju predloga zakona ali drugega akta pokličejo predstavniki samoupravnih organizacij, družbeno-političnih organizacij in društev.

162. člen

Skupščina SRS ima svoj poslovnik, ki ga sprejmejo vsi zbori Skupščine. Vsak zbor Skupščine SRS ima svoj poslovnik.

4. Sprejemanje zakonov

163. člen

Zakon oziroma drug akt, pri katerega sprejemanju enakopravno sodelujeta Republiški zbor in zbor delovnih skupnosti, je sprejet, če sta ga oba zbora sprejela v enakem besedilu.

164. člen

Če se zbora po dveh zaporednih obravnavah spornega vprašanja ne zedinita glede besedila predloga zakona ali drugega akta, postavita skupno komisijo, v katero izvoli vsak zbor enako število članov. Skupna komisija pripravi predlog za vskladitev spornih vprašanj.

Če se skupna komisija ne sporazume ali če zbora ne sprejmeta njenega sporazumnega predloga, se obravnava predlog na skupni seji obeh zborov. Če se tudi na skupni seji zbora ne zedinita, se predlog odloži z dnevnega reda. Predlog se lahko ponovno dá na dnevni red po preteku šestih mesecev na predlog enega zbora ali Izvršnega sveta, po sklepu obeh zborov pa lahko že prej.

165. člen

Če zaradi spora med zboroma ne more biti sprejet republiški družbeni plan ali proračun do dneva, ko bi moral začeti veljati, se oba zbora razpustita in velja, da je družbeni plan oziroma proračun sprejet v besedilu, v katerem ga je sprejel Republiški zbor.

Nanovo izvoljena zbora lahko sprejmeta nov družbeni plan oziroma proračun.

5. Sprememba ustave

166. člen

Predlog za spremembo ustave lahko predloži Izvršni svet ali dvajset članov kateregakoli zbora.

Republiški zbor najprej odloča o tem, ali vzame predlog za spremembo ustave v obravnavo.

Pred odločitvijo Republiškega zbora dajo o umestnosti predlagane spremembe ustave mnenje zbori delovnih skupnosti. Če dva zbora nasprotujeta predlagani spremembi ustave, Republiški zbor pa odloči, da je sprememba ustave umestna, se predloži vprašanje umestnosti spremembe ustave volivcem na referendum.

Sprememba ustave je sprejeta, če je zanjo glasovalo dve tretjini članov Republiškega zbora.

Če najpozneje v 15 dneh po sprejetju ustave najmanj trije zbori delovnih skupnosti sporočijo Republiškemu zboru, da ne soglašajo s spremembo ustave, se da sprememba na referendum.

Spremembo ustave razglasi Republiški zbor.

6. Predsednik Skupščine in predsedniki zborov

167. člen

Skupščina SRS ima predsednika in enega ali več podpredsednikov, ki jih izvoli izmed svojih članov.

Predsednik in podpredsedniki Skupščine, ki so bili štiri leta v tej funkciji, ne morejo biti v isto funkcijo izvoljeni za prihodnjo mandatno dobo.

Predsednik Skupščine SRS predstavlja Skupščino; sklicuje in vodi skupne seje vseh zborov, skrbi, da se dela po skupščinskem poslovniku; podpisuje ukaze o razglasitvi zakonov ter vse predpise in druge splošne akte Skupščine, razen resolucij, deklaracij in priporočil, ki jih sprejme posamezni zbor; opravlja druge zadeve, ki so mu dane s to ustavo in s skupščinskim poslovnikom.

Predsednik Skupščine skupno s podpredsedniki Skupščine in s predsedniki zborov razlaga določbe poslovnikov Skupščine in zborov glede pristojnosti zborov in odborov Skupščine in sprejema stališča o drugih, s poslovnikom Skupščine določenih vprašanjih, ki so skupnega pomena za delo zborov.

Če je predsednik zadržan, ga nadomestuje podpredsednik.

Skupščina ima tajnika; imenuje in razrešuje ga Republiški zbor.

168. člen

Vsak zbor si izvoli izmed sebe predsednika zbora, lahko pa tudi podpredsednika. Predsednik zbora, ki je bil štiri leta v tej funkciji, ne more biti za prihodnjo mandatno dobo ponovno izvoljen v to funkcijo.

Predsednik zbora sklicuje in vodi seje zbora, podpisuje resolucije, deklaracije in priporočila zbora, skrbi, da se dela po poslovniku, in opravlja druge zadeve, ki so določene s poslovnikom zbora.

Predsednik zbora je dolžan sklicati sejo zbora, če to zahteva predsednik Skupščine, Izvršni svet ali najmanj petina članov zbora. Če predsednik zbora

ne skliče seje, ko bi jo po ustavi moral sklicati, jo lahko skliče skupina dvajsetih poslancev ali predsednik Skupščine SRS.

Če je predsednik zbora zadržan, ga nadomestuje podpredsednik.

7. Odbori in komisije

169. člen

Stalni odbori Republiškega zbora obravnavajo splošna vprašanja politike in dajejo Skupščini predloge o teh vprašanjih, proučujejo predloge zakonov in drugih aktov Skupščine, spremljajo izvrševanje zakonov in drugih aktov Skupščine in obravnavajo druga vprašanja iz pristojnosti Republiškega zbora.

Odbor se ustanovi in določi njegovo področje s poslovnikom ali z odlokom Republiškega zbora.

170. člen

Stalni odbori Republiškega zbora na svojem področju zlasti:

— obravnavajo stanje na posameznih področjih družbenega življenja; spremljajo izvrševanje zakonov in drugih aktov Skupščine; predlagajo pristojnim zborom Skupščine in Izvršnemu svetu, naj določijo politiko izvrševanja zakonov in drugih aktov Skupščine ter ukrepe za njihovo izvrševanje;

— proučujejo predloge zakonov in drugih aktov in druga vprašanja iz pristojnosti Skupščine in dajejo pristojnim zborom poročila in predloge;

— določajo predloge zakonov in drugih aktov Skupščine in lahko zahtevajo od republiških organov, naj pripravijo osnutke posameznih zakonov in drugih aktov.

171. člen

Stalni odbor Republiškega zbora lahko zahteva od Izvršnega sveta, naj mu po svojem predstavniku razloži svoje stališče o posameznih vprašanjih, ki so na dnevnem redu odborove seje, ali pa sporoči svoje mnenje glede osnutka zakona ali drugega akta.

Odbor lahko od republiških funkcionarjev zahteva, naj mu razložijo stanje na svojem področju, poročajo o izvrševanju zakonov in drugih predpisov in o drugih vprašanjih s področja ustreznega upravnega organa ter da mu ustno na seji ali pismeno odgovorijo na posamezna vprašanja ali dajo obvestila in pojasnila.

172. člen

Stalni odbori Republiškega zbora lahko izvršujejo ankete in poizvedbe. V ta namen lahko zahtevajo od državnih organov in od organizacij potrebne podatke, spise in listine, ne morejo pa izvrševati preiskovalne ali sodne funkcije.

Odbor lahko pokliče predstavnike posameznih organizacij, da mu dajo mnenja ali predloge glede posameznih vprašanj.

173. člen

Zbori delovnih skupnosti lahko ustanovijo svoje odbore za proučevanje predlogov zakonov in drugih aktov in za obravnavanje drugih vprašanj iz svojega delovnega področja.

174. člen

Skupščina SRS ima komisijo za volitve in imenovanja, ki proučuje vsa vprašanja v zvezi z volitvami, imenovanji in razrešitvami iz pristojnosti Skupščine ter splošna vprašanja kadrovske politike.

Predsednika in večino članov te komisije izvolijo v skladu s poslovníkom Skupščine Republiški zbor in zbori delovnih skupnosti izmed republiških poslancev, določeno število članov pa delegira Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije.

175. člen

Skupščina SRS in njeni zbori lahko ustanovijo tudi druge stalne in občasne komisije in druga telesa za proučevanje določenih vprašanj, dajanje predlogov in mnenj, za pripravljjanje osnutkov zakonov in drugih aktov in za opravljanje anket in podobno.

Komisije in druga telesa sestavljajo poslanci; za člane posameznih komisij so lahko imenovani tudi strokovnjaki in javni delavci. Mandatno-imunitetno komisijo sestavljajo samo člani ustreznega zbora.

176. člen

Skupščina SRS lahko ustanovi strokovne, posvetovalne in podobne službe, ki so potrebne za opravljanje zadev v zvezi z delom Skupščine.

8. Pravice in dolžnosti poslancev

177. člen

Vsak poslanec ima pravico dajati zboru, katerega član je, predloge zakonov in drugih aktov in sprožiti vsako vprašanje z delovnega področja zbora.

178. člen

Poslanec ima pravico predlagati zboru, katerega član je, naj obravnava vprašanje, ki se nanaša na delo Izvršnega sveta, na izvrševanje zakonov ali na delo republiških upravnih organov.

Določeno število poslancev ima pravico, da v skladu s poslovníkom predlaga izvolitev, imenovanje ali razrešitev funkcionarjev, ki jih voli ali imenuje Skupščina, če ni s to ustavo drugače določeno.

Poslanec ima pravico, obrniti se na Izvršni svet ali na starešine ustreznih republiških upravnih organov z vprašanji, ki se tičejo njihovega dela ali zadev iz njihove pristojnosti.

179. člen

Poslanec ima pravico, zahtevati pojasnilo od starešine republiškega upravnega organa. Ta mora dati poslancu zahtevano pojasnilo.

180. člen

Republiški poslanec je odgovoren volivcem volilne enote, v kateri je bil izvoljen, in jim mora poročati o svojem delu in o delu zbora, katerega član je.

Poslanec ima pravico, sodelovati pri delu občinske skupščine, v kateri je bil izvoljen. Na njeno zahtevo ji je dolžan poročati o svojem delu in o delu

zboru, katerega član je. Na zahtevo občinske skupščine je dolžan v svojem zboru razložiti predlog oziroma mnenje občinske skupščine o vprašanih iz pristojnosti svojega zbora.

Da bi lahko izvrševal svoje poslanske dolžnosti, ima poslanec pravico zahtevati od državnih organov ter od delovnih in drugih samoupravnih organizacij z območja občine, v kateri je bil izvoljen, podatke, ki so mu potrebni za njegovo delo v Skupščini.

181. člen

Član Republiškega zbora ne more biti hkrati imenovan funkcionar ali uslužbenec državnega organa.

Z zakonom se določi, ob kakšnih pogojih ima član Republiškega zbora pravico, da se vrne na svoje prejšnje ali na ustrezno delovno mesto, ter določene pravice, ki se pridobijo na podlagi dela.

182. člen

Poslanec uživa imunitetno pravico v Skupščini SRS in izven nje.

Za mnenje, ki ga je poslanec v Skupščini povedal, in za njegovo glasovanje v Skupščini ni dovoljeno poklicati poslanca na odgovornost, mu vzeti prostost ali ga kaznovati.

Poslancu brez dovoljenja zbora, katerega član je, ni mogoče vzeti prostosti. Če se sklicuje na imuniteto, ni mogoče brez dovoljenja zbora začeti zoper njega kazenski postopek.

Če je poslanec zaloten pri izvrševanju kaznivega dejanja, za katero je predpisana kazen strogega zavora nad pet let, se mu lahko odvzame prostost. Organ, ki to stori, pa mora brez odlašanja to sporočiti predsedniku Skupščine SRS. Predsednik predloži zadevo zboru, katerega član je poslanec, da odloči, ali se postopek nadaljuje oziroma ali ostane odvzem prostosti v veljavi.

Zbor sme vzpostaviti imunitetno pravico poslancu, ki se ni skliceval na imuniteto, če je to potrebno za opravljanje javne funkcije poslanca.

Če zbor ni zbran, odloči mandatno-imunitetna komisija proti poznejši potrditvi zbora o tem, ali se dovoli odvzem prostosti ali uvedba oziroma nadaljevanje kazenskega postopka oziroma o tem, ali se poslancu vzpostavi poslanska imuniteta.

VI. poglavje

IZVRŠNI SVET

183. člen

Izvršni svet je stalni organ Skupščine SRS, ki mu je poverjena politično-izvršilna funkcija v okviru z ustavo in zakoni določenih pravic in dolžnosti republike.

Izvršni svet je odgovoren za izvajanje politike, katere osnove določa Skupščina SRS.

184. člen

Izvršni svet sestavljajo predsednik, en ali več podpredsednikov in določeno število članov, ki jih izvoli Republiški zbor izmed poslancev Skupščine SRS.

Predsednika Izvršnega sveta voli Republiški zbor na predlog komisije za volitve in imenovanja ali na predlog skupine dvajsetih poslancev, druge člane Izvršnega sveta pa na predlog poslanca, ki je predlagan za predsednika Izvršnega sveta, potem ko da komisija za volitve in imenovanja svoje mnenje.

185. člen

Predsednik Izvršnega sveta ima pravico, predlagati Republiškem zboru izvolitev ali razrešitev posameznih članov Izvršnega sveta.

Razrešitev predsednika Izvršnega sveta ali ostavka večine članov Izvršnega sveta ima za posledico ostavko celotnega Izvršnega sveta.

Če se Republiški zbor razpusti ali če je Izvršni svet v ostavki, opravlja Izvršni svet svoje dolžnosti do izvolitve novega Izvršnega sveta.

186. člen

Izvršni svet:

— skrbi, da se izvršujejo zakoni, republiški družbeni plan, republiški proračun in drugi akti Skupščine SRS ter splošna politika, ki jo določi Skupščina; nadzoruje delo republiških upravnih organov in jim daje splošne smernice za delo;

— določa predloge republiškega družbenega plana, republiškega proračuna in sklepnega računa o izvršitvi republiškega proračuna;

— predlaga Skupščini izdajo zakonov in drugih aktov; daje mnenje k predlogom zakonov in aktov, ki jih ni predlagal sam;

— izdaja uredbe in druge predpise za izvrševanje zakonov in drugih splošnih aktov Skupščine, če je z zakonom za to pooblaščen;

— določa splošna načela za notranjo organizacijo republiških upravnih organov;

— predlaga ustanovitev ali odpravo republiških sekretariatov ali drugih republiških upravnih organov, ki jih po ustavi ali zakonu ustanovi Skupščina SRS; ustanavlja in odpravlja upravne organe, ki se ne ustanovijo z zakonom;

— ustanavlja zavode za proučevanje in pripravo zadev iz pristojnosti Izvršnega sveta; daje Skupščini SRS predloge za ustanovitev delovnih in drugih organizacij oziroma jih ustanavlja sam, kolikor je za to z zakonom pooblaščen.

— odpravlja predpise in splošne akte republiških upravnih organov, ki niso v skladu z zakonom, uredbo ali z drugim predpisom Izvršnega sveta.

— predlaga Republiškem zboru podaljšanje mandata odbornikom občinskih in okrajnih skupščin;

— predlaga Republiškem zboru razpis splošnih volitev v občinske in okrajne skupščine;

— daje Republiškem zboru predloge za izvolitev oziroma razrešitev predsednikov in sodnikov republiških sodišč;

— imenuje in razrešuje starešine republiških upravnih organov ter zavodov in organizacij, za katere to določa zakon;

— izvršuje republiški proračun;

— daje pomilostitve v skladu z zakonom;

— razpolaga, v skladu z zakonom, z določenimi republiškimi skladi;

— izvršuje druge pravice in dolžnosti, ki so mu dane z ustavo in zakonom.

187. člen

Izvršni svet opravlja zadeve iz svoje pristojnosti na podlagi in v mejah ustave, zakonov in drugih aktov Skupščine SRS.

Izvršni svet je za svoje delo odgovoren Skupščini SRS.

188. člen

Izvršni svet odloča o zadevah iz svoje pristojnosti na svojih sejah. Na sejah Izvršnega sveta sodelujejo tudi republiški sekretarji in drugi funkcionarji v primerih in na način, kot to določi zakon o Izvršnem svetu.

Izvršni svet lahko ustanovi odbore in druga telesa za usklajevanje dela republiških upravnih organov, za obravnavanje vprašanj, ki so skupnega pomena za več upravnih organov, ter za proučevanje vprašanj iz pristojnosti Izvršnega sveta.

V Izvršnemu svetu se lahko imenujejo republiški sekretarji in drugi funkcionarji, ki se jim poveri samostojno opravljanje določenih nalog.

189. člen

Izvršni svet lahko Skupščini predlaga, naj odloži obravnavanje predloga zakona ali drugega akta, naj sestavi Skupščina in Izvršni svet skupno komisijo za obravnavanje posameznega vprašanja ali naj se skliče seja pristojnega zbora Skupščine, da bo razložil Izvršni svet svoje stališče.

Če Skupščina sprejme predlog zakona ali drugega akta v nasprotju z obrazloženim stališčem Izvršnega sveta, lahko Izvršni svet poda kolektivno ostavko Republiškem zboru, če misli, da ne bo mogel zagotoviti izvršitve zakona oziroma drugega akta.

190. člen

Izvršni svet poroča Skupščini SRS o svojem delu.

191. člen

Predsednik Izvršnega sveta predstavlja Izvršni svet, sklicuje in vodi seje Izvršnega sveta ter skrbi, da se izvršujejo sklepi in splošna politika Izvršnega sveta.

Predsednik skliče sejo Izvršnega sveta po lastni pobudi ali na zahtevo najmanj štirih članov Izvršnega sveta.

Predsednik Izvršnega sveta usklajuje delo republiških upravnih organov zaradi izvajanja splošne politike Izvršnega sveta.

192. člen

Če je predsednik Izvršnega sveta daljši čas zadržan ali odsoten, ga nadomestuje podpredsednik Izvršnega sveta.

Predsednik lahko na podlagi sklepa Izvršnega sveta poveri podpredsedniku Izvršnega sveta določene zadeve s svojega področja.

193. člen

Organizacija in delo Izvršnega sveta in njegovih organov ter njihove pravice se uredijo z zakonom.

VII. poglavje

REPUBLIŠKA UPRAVA

194. člen

Za opravljanje zadev državne uprave iz republiške pristojnosti se ustanovijo republiški sekretariati in drugi republiški upravni organi.

Za opravljanje določenih strokovnih, upravnih in drugih zadev iz republiške pristojnosti se lahko ustanovijo sveti in zavodi.

Samostojni republiški upravni organi se ustanovijo in odpravijo z zakonom. Z zakonom se določijo tudi njihovo področje in pravice.

195. člen

Republiški upravni organi neposredno izvršujejo zakone in druge predpise samo, če je v skladu z ustavo to z zakonom izrečno dano v njihovo pristojnost.

Republiški upravni organi samostojno opravljajo zadeve iz svoje pristojnosti na podlagi in v okviru ustave in zakonov ter v skladu s predpisi Izvršnega sveta. Upravni organi so odgovorni za izvajanje zakonov in drugih predpisov ter politike, ki jo določi skupščina. Pri svojem delu se morejo ravnati po smernicah Izvršnega sveta.

196. člen

Republiške sekretarje in druge republiške funkcionarje, za katere to določa zakon, imenuje in razrešuje Republiški zbor na predlog, ki ga da predsednik Izvršnega sveta v imenu Izvršnega sveta.

Funkcionar, ki je katero od teh funkcij opravljal že štiri leta, je lahko izjemoma ponovno imenovan za tako funkcijo še za naslednja štiri leta, če to zahtevajo posebno upravičeni razlogi. Republiški zbor na predlog predsednika Izvršnega sveta najprej odloči z večino glasov o tem, ali so razlogi za odstop od načela omejitve ponovnega imenovanja utemeljeni.

197. člen

Republiški sekretarji in drugi funkcionarji na čelu republiških upravnih organov vodijo delo upravnih organov ter so osebno odgovorni za njihovo delo in za izvrševanje nalog in zadev iz njihove pristojnosti.

Funkcionarji iz prejšnjega odstavka lahko izdajajo pravilnike, odredbe in navodila za izvrševanje zakonov in predpisov Izvršnega sveta, če so za to pooblaščen z zakonom ali s predpisom Izvršnega sveta.

198. člen

Republiški sekretarji in drugi funkcionarji na čelu samostojnih republiških upravnih organov so dolžni poročati Skupščini SRS in Izvršnemu svetu o stanju na ustreznem upravnem področju in o delu upravnega organa, ki ga vodijo.

Ti funkcionarji morajo na zahtevo zbora, odbora oziroma komisije Skupščine SRS dajati obvestila in pojasnila o vprašanih s področja organa, ki ga vodijo. Na vprašanje poslancev so dolžni dati odgovor.

VIII. poglavje

SODIŠČA IN JAVNO TOŽILSTVO

1. Sodišča

199. člen

Sodna funkcija se izvršuje v enotnem sodnem sistemu, ki ga tvorijo sodišča splošne pristojnosti in specializirana sodišča za odločanje o določenih stvareh in sodne pristojnosti.

V Socialistični republiki Sloveniji opravljajo sodno funkcijo kot sodišča splošne pristojnosti občinska sodišča, okrožna sodišča in Vrhovno sodišče SR Slovenije.

Za sojenje o gospodarskih sporih in za odločanje o drugih pravnih zadevah, ki imajo pomen za gospodarstvo, so v SR Sloveniji gospodarska sodišča.

Ob pogojih, določenih na podlagi zveznega zakona, lahko izvršujejo sodno funkcijo razsodišča in arbitraže. Specializirana sodišča se ustanavljajo z zakonom.

Na podlagi zakona se lahko v SR Sloveniji ustanavljajo poravnalni sveti in druge ustanove za obravnavanje medsebojnih sporov občanov ali organizacij.

200. člen

Pristojnost sodišč se določa in spreminja samo z zakonom.

201. člen

Sodišča odločajo o temeljnih osebnih, premoženjskih, delovnih in drugih pravicah občanov ter o njihovih obveznostih, o premoženjskih in drugih pravicah in obveznostih organizacij in družbeno-političnih skupnosti; izrekajo kazni in druge ukrepe zoper storilce kaznivih dejanj in gospodarskih prestopkov; odločajo v upravnem sporu o zakonitosti posamičnih aktov državnih organov in organizacij, ki izvršujejo javna pooblastila; odločajo o drugih razmerjih, če je to predvideno v zakonu.

Sodišča pri svojem delu spremljajo in proučujejo družbene odnose in pojave, ki so pomembni za izvrševanje njihovih funkcij, in dajejo predloge za preprečevanje družbeno nevarnih in škodljivih pojavov in za utrjevanje zakonitosti.

Sodišča imajo pravico in dolžnost, da v okviru svojega delovnega področja obveščajo skupščino ustrezne družbeno-politične skupnosti o uporabi zakonov in o problemih svojega dela.

202. člen

Sodišča sodijo na podlagi ustave in zakona. Pri opravljanju sodne funkcije so neodvisna.

203. člen

Sodišča sodijo praviloma v senatu. Senat sestavljajo sodniki in sodniki porotniki.

Pri določenih sodiščih in pri določenih zadevah sodelujejo pri sojenju samo sodniki, kadar je tako določeno z zveznim zakonom, o določenih zadevah pa sodi sodnik posameznik, če je tako določeno z zakonom.

204. člen

Sodnike in sodnike porotnike voli skupščina ustrezne družbeno-politične skupnosti.

Z zakonom se lahko določi, da volijo sodnike in sodnike porotnike posameznih sodišč neposredno občani.

Sodnika in sodnika porotnika lahko razreši samo skupščina, ki ga je izvolila, in sicer ob pogojih in po postopku, ki se določijo z zakonom.

205. člen

Sodnika oziroma sodnika porotnika ni mogoče pripreti brez dovoljenja pristojne skupščine zaradi kaznivega dejanja, ki ga stori pri opravljanju dolžnosti.

Sodnik oziroma sodnik porotnik ne more biti klican na odgovornost za mnenje, ki ga je dal pri opravljanju sodniške funkcije.

206. člen

Na prvi stopnji odločajo občinska in okrožna sodišča, če ni z zakonom določena pristojnost drugega sodišča.

O pritožbah in drugih pravnih sredstvih zoper sodne odločbe odloča pristojno sodišče.

Odločbo sodišča sme spremeniti, razveljaviti ali odpraviti samo pristojno sodišče.

207. člen

Obravnava pred sodiščem je javna.

Zaradi varovanja tajnosti, varstva morale, v interesu mladoletnikov ali zaradi posebnih drugih interesov družbene skupnosti določa zakon, v katerih primerih se lahko izključi javnost od razprave pred sodiščem.

2. Vrhovno sodišče SR Slovenije

208. člen

Vrhovno sodišče SR Slovenije:

- sprejema stališča in načelna pravna mnenja o vprašanih, ki so pomembna za enotnost uporabe zakonov pri sodiščih v SR Sloveniji;
- odloča v skladu z zakonom o rednih pravnih sredstvih zoper odločbe okrožnih sodišč;
- odloča v skladu z zakonom o upravnih sporih;
- odloča o izrednih pravnih sredstvih v primerih, ki jih določa zakon;
- rešuje spore glede pristojnosti med sodišči na območju republike;
- opravlja druge zadeve iz republiške pristojnosti, ki jih določa zakon;

3. Javno tožilstvo

209. člen

Javno tožilstvo je samostojen organ, ki opravlja kazenski pregon, izdaja z zakonom določene ukrepe in uporablja pravna sredstva zaradi enotne uporabe zakonov in varstva zakonitosti.

210. člen

Izvršni svet daje soglasje k imenovanju oziroma razrešitvi republiškega javnega tožilca.

IX. poglavje

VARSTVO USTAVNOSTI IN ZAKONITOSTI

211. člen

Da bi se uresničevala z ustavo in zakoni določena družbeno-ekonomska in politična razmerja in enotnost pravnega reda ter varovale svoboščine in pravice človeka in občana, pravica samoupravljanja in druge pravice organizacij in družbeno-političnih skupnosti, se zagotavlja varstvo ustavnosti in zakonitosti.

Varovanje ustavnosti in zakonitosti je dolžnost sodišč in drugih državnih organov, organov družbenega samoupravljanja in dolžnost vsakogar, ki opravlja javne ali druge družbene funkcije.

1. Skladnost predpisov in drugih splošnih aktov

212. člen

Republiški zakoni morajo biti v skladu z ustavo. Vsi republiški predpisi ter občinski in okrajni predpisi morajo biti v skladu z ustavo in zakoni.

Predpisi republiških upravnih organov ter občinski in okrajni predpisi morajo biti tudi v skladu s predpisi Izvršnega sveta Skupščine SRS oziroma s predpisom, na katerega podlagi so izdani.

213. člen

Vsi akti in ukrepi upravnih organov in drugih državnih organov, ki opravljajo izvršilne in upravne zadeve, ter akti, ki jih izdajajo organizacije pri izvrševanju javnih pooblastil, morajo temeljiti na zakonu ali drugem zakonito izdanem predpisu.

214. člen

Statuti družbeno-političnih skupnosti ter statuti in drugi splošni akti delovnih in drugih samoupravnih organizacij morajo biti v skladu z ustavo in zakonom.

2. Veljavnost predpisov in objava

215. člen

Zakoni, drugi predpisi in splošni akti morajo biti objavljeni, preden začno veljati.

Republiški predpisi in splošni akti se objavljajo v republiškem uradnem glasilu.

Statut občine oziroma statut okraja določi, v katerem uradnem glasilu se objavljajo občinski oziroma okrajni predpisi in splošni akti.

216. člen

Predpis oziroma splošni akt začne veljati najprej osmi dan po objavi, če ni v samem predpisu drugače določeno.

Samo iz posebno utemeljenih razlogov se lahko določi, da zakon, drug predpis ali splošni akt začne veljati v roku, krajšem kot osem dni po objavi.

217. člen

Predpis in drug splošen akt ne more imeti učinka za nazaj.

Samo z zakonom se lahko določi, da imajo posamezne njegove določbe in predpisi, ki so izdani na podlagi takih določb, učinek za nazaj.

Družbeni plan in proračun ter predpisi, ki so izdani za njuno izvrševanje, se uporabljajo za čas, za katerega sta izdana družbeni plan oziroma proračun.

Če se po storjenem kaznivem dejanju, gospodarskem prestopku ali prekršku predpis o kazenski odgovornosti ali kazni spremeni, se uporablja predpis, ki je za storilca milejši.

218. člen

Predpis velja na območju družbeno-politične skupnosti, katere organ je izdal predpis, če ni v samem predpisu določeno, da velja samo za del tega območja.

3. Nadzorstvo nad ustavnostjo in zakonitostjo

219. člen

Skupščina družbeno-politične skupnosti lahko odpravi ali razveljavi protiustaven ali nezakonit predpis ali drug splošen akt svojega politično-izvršilnega organa, politično-izvršni organ pa lahko odpravi protiustaven ali nezakonit predpis ali splošni akt upravnega organa iste družbeno-politične skupnosti.

220. člen

Izvršni svet lahko do odločitve ustavnega sodišča zadrži izvršitev predpisov občinskih in okrajnih skupščin, ki so protiustavni ali nezakoniti.

221. člen

Okrajna skupščina lahko do odločitve ustavnega sodišča zadrži izvršitev protiustavnega ali nezakonitega predpisa ali splošnega akta občinske skupščine.

Pristojni svet okrajne skupščine lahko do odločitve ustavnega sodišča zadrži izvršitev protiustavnega ali nezakonitega predpisa ali splošnega akta sveta občinske skupščine, pristojni okrajni upravni organ pa izvršitev protiustavnega ali nezakonitega predpisa ali splošnega akta občinskega upravnega organa.

222. člen

Občinska skupščina lahko do odločitve ustavnega sodišča zadrži izvršitev protiustavnega ali nezakonitega splošnega akta, ki ga izda delovna ali druga samoupravna organizacija. Z zakonom se lahko določi, da zadrži izvršitev splošnih aktov določenih samoupravnih organizacij ob enakih pogojih organ druge družbeno-politične skupnosti.

223. člen

Če republiški zakon, ki ga je bilo treba uporabiti, po mneju sodišča ni v skladu s to ustavo, predlaga to sodišče Vrhovnemu sodišču SR Slovenije, naj sproži postopek za ocenitev skladnosti zakona z ustavo.

224. člen

Državni organi in organizacije, ki izvršujejo javna pooblastila, smejo v posamičnih stvareh odločati o pravicah in obveznostih občanov ter delovnih in drugih samoupravnih organizacij, uporabljati proti njim prisilne ukrepe ali omejevati njihovo dejavnost ter jim s svojimi akti nalagati obveznosti samo, kolikor so z zakonom za to pooblašteni, in v postopku, ki je določen z zakonom in v katerem je vsakomur dana možnost, da brani svoje pravice in interese ter da zoper izdani akt vloži pritožbo ali drugo z zakonom določeno pravno sredstvo.

225. člen

Zoper odločbe in druge posamične akte, ki jih izdajo na prvi stopnji sodni, upravni in drugi državni organi, ter zoper take akte, ki jih izdajo organizacije v izvrševanju javnih pooblastil, se lahko vloži pritožba na pristojni organ.

Samo z zakonom se izjemoma lahko določi, da zoper odločbo ni pritožbe, če je na drug način zagotovljenó varstvo pravic in zakonitosti.

226. člen

O zakonitosti končnih posamičnih določb, s katerimi odločajo državni organi ter organizacije v izvrševanju javnih pooblastil o pravicah in obveznostih občanov, odloča v upravnem sporu sodišče, če za določeno zadevo ni z zakonom predvideno drugo sodno varstvo.

227. člen

Državni organi in organizacije, pred katerimi se vodi postopek, morajo strankam pomagati pri uresničevanju njihovih pravic.

Družbena skupnost skrbi, da je za občane ter delovne in druge samoupravne organizacije organizirana pravna pomoč.

4. Ustavno sodišče SR Slovenije

228. člen

Ustavno sodišče SR Slovenije varuje v skladu z ustavo in zakonom ustavnost in zakonitost.

Ustavno sodišče:

- odloča o skladnosti republiških zakonov z ustavo SR Slovenije;
- odloča o skladnosti vseh drugih predpisov in splošnih aktov republiških, okrajnih in občinskih organov ter splošnih aktov delovnih in drugih samoupravnih organizacij z republiško ustavo, republiškim zakonom in z drugimi republiškimi predpisi;

— odloča o sporih glede pravic in dolžnosti med republiko in med občini ali okraji ter o sporih glede pravic in dolžnosti med več okraji ali med več občini, če za rešitev spora ni pristojno drugo sodišče;

— odloča o sporih glede pristojnosti med sodiščem ter drugim republiškim, okrajnim ali občinskim organom z območja SR Slovenije;

— opravlja druge zadeve, ki so mu dane v pristojnost z ustavo SR Slovenije ali z republiškim zakonom v skladu z ustavo.

Ustavno sodišče SRS odloča o varstvu pravice samoupravljanja in drugih z zvezno ustavo in s to ustavo določenih temeljnih svoboščin in pravic, če so kršene te svoboščine in pravice s posamičnim aktom ali pravilom republiškega, okrajnega in občinskega organa ali delovne oziroma druge samoupravne organizacije, pa ni z zakonom zagotovljeno drugo sodno varstvo.

229. člen

Ustavno sodišče SRS spremlja pojave, ki so pomembni za uresničevanje ustavnosti in zakonitosti in daje na podlagi tega Skupščini SRS mnenja in predloge za izdajo zakonov in drugih ukrepov za zagotovitev ustavnosti in zakonitosti ter za varstvo pravice samoupravljanja in drugih svoboščin in pravic občanov in organizacij.

230. člen

Postopek pred ustavnim sodiščem za oceno ustavnosti in zakonitosti lahko sprožijo;

— Skupščina SRS;

— Izvršni svet, razen za ocenitev ustavnosti republiškega zakona;

— Vrhovno sodišče SR Slovenije, če se pojavi vprašanje ustavnosti in zakonitosti v postopku pred sodišči;

— republiški javni tožilec, če se pojavi vprašanje ustavnosti in zakonitosti v zvezi z delom javnega tožilstva;

— občinske oziroma okrajne skupščine ter delovne ali druge samoupravne organizacije, če so s predpisom kršene njihove, z ustavo določene pravice.

Ustavno sodišče lahko tudi po lastni pobudi začne postopek za oceno ustavnosti ali zakonitosti.

Z zakonom se lahko določi, ob kakšnih pogojih lahko sprožijo postopek ali dajo pobudo za sprožitev postopka za ocenitev ustavnosti in zakonitosti pred ustavnim sodiščem SRS drugi državni organi, organizacije in občani.

231. člen

Če ugotovi Ustavno sodišče, da republiški zakon ali drug predpis ali splošni akt Skupščine SRS ni v skladu z ustavo SR Slovenije, ga mora Skupščina SRS v šestih mesecih od dneva, ko je bila odločba Ustavnega sodišča objavljena, uskladiti z ustavo. Če Skupščina tega ne stori, prenehajo veljati zakon, drug predpis ali splošni akt oziroma tiste njegove določbe, ki niso v skladu z ustavo; to ugotovi Ustavno sodišče s posebno odločbo.

232. člen

Če ugotovi Ustavno sodišče, da kakšen drug predpis ali splošni akt ni v skladu z ustavo ali zakonom, razveljavi ali odpravi predpis oziroma tiste njegove določbe, ki niso v skladu z ustavo ali zakonom.

233. člen

Ustavno sodišče sestavljajo predsednik in osem sodnikov. Izvoli jih Republiški zbor.

Predsednik in sodniki Ustavnega sodišča se volijo za osem let in so lahko ponovno izvoljeni samo še za naslednjih osem let. Po vsakih štirih letih se voli polovica sodnikov.

Predsednik oziroma sodnik Ustavnega sodišča ne more biti hkrati član Skupščine SRS ali član njenih politično-izvršilnih organov in tudi ne funkcionar ali uslužbenec v državni upravi ali na drugem sodišču.

Predsednik oziroma sodnik ustavnega sodišča je lahko pred potekom mandata v skladu z zakonom razrešen samo, če prosi sam za razrešitev, če je obsojen za kaznivo dejanje na kazen odvzema prostosti, če zgubi opravilno sposobnost ali če postane trajno telesno nesposoben za opravljanje svoje funkcije.

Predsednik in sodniki Ustavnega sodišča uživajo enako imuniteto kot poslanci Skupščine SRS.

234. člen

Če Ustavno sodišče SRS v postopku za ocenitev ustavnosti in zakonitosti ugotovi, da zakon ali drug predpis ni v nasprotju s to ustavo ali z republiškim zakonom, lahko ob uporabi takega predpisa ugotovi z odločbo njegov smisel, ki ustreza ustavi ali zakonu.

235. člen

Z republiškim zakonom se natančneje določijo pristojnost in postopek Ustavnega sodišča SRS in pravni učinek njegovih odločb.

Ustavno sodišče SRS samostojno ureja svojo organizacijo in delo.

X. poglavje

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

236. člen

Za izvedbo te ustave bo izdan poseben ustavni zakon.

237. člen

To ustavo razglasi Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije na skupni seji Republiškega zbora in Zbora proizvajalcev.

POROČILO

O DELU KOMISIJE ZA PRIPRAVO REPUBLIŠKE USTAVE

V naši republici so se pričele priprave za izdelavo nove ustave že v maju 1961, ko je bila s posebnim odlokom ustanovljena pri Izvršnem svetu Komisija IS za ustavna vprašanja. Komisiji IS za ustavna vprašanja je bila dana naloga, da pripravlja in proučuje gradivo za republiško ustavo, obenem pa sodeluje z Zvezno ustavno komisijo, ustanovljeno že v decembru 1960 pri pripravah za novo zvezno ustavo. Zvezna ustavna komisija je takrat že imela izdelana svoja prva stališča do bodoče politične organizacije v federaciji. Na podlagi teh, če-

prav še zelo okvirnih stališč, je bilo mogoče začeti tudi z obravnavo problematike, ki jo je porajala priprava nove republiške ustave.

Komisija IS za ustavno vprašanja je v razdobju od junija do oktobra leta 1961 na svojih treh sejah obravnavala nekatera temeljna vprašanja, ki so izhodiščnega pomena za republiško ustavo (npr. vprašanje državnosti republike, vprašanje vloge nacionalnosti v naši ustavni ureditvi); razen tega je obravnavala tudi teze o političnem sistemu, ki jih je sestavila ustrezna podkomisija Zvezne ustavne komisije. Na svoji tretji seji je dobila Komisija v obravnavo prve teze za republiško ustavo SRS. Osnutek je pripravil Sekretariat IS za zakonodajo in organizacijo na podlagi splošnih političnih stališč, ki jih je podal ob začetku dela na novi zvezni ustavi tov. Kardelj v razgovoru z urednikom »Borbe«, ter na podlagi že omenjenih prvih okvirnih materialov Zvezne ustavne komisije.

Na svoji seji dne 28. 9. 1961 je Ljudska skupščina LRS ustanovila *Komisijo za pripravo republiške ustave* kot poseben politično-strokovni organ skupščine, ki naj — najpozneje do konca mandatne dobe Ljudske skupščine LRS — pripravi osnutek republiške ustave. V komisijo je bilo imenovanih poleg predsednika še 30 članov iz vrst ljudskih poslancev, znanstvenih in družbenih delavcev. Šest članov tako sestavljene komisije so bili hkrati člani Zvezne ustavne komisije.

Komisija za pripravo republiške ustave se je sestala na svojo prvo sejo 11. 10. 1961. Ocenila je prvi osnutek republiške ustave ter obravnavala predvsem pravice in dolžnosti občanov, probleme družbene lastnine in razmerje republike do federacije. Na tej seji je tudi že formirala pet podkomisij za posamezna področja ustavnih vprašanj, in sicer: za družbeno-ekonomska vprašanja, za komunalni sistem, za politični sistem, za pravice človeka in občana ter za sistem pravnih predpisov. V te podkomisije je bilo pritegnjenih 15 oseb iz vrst družbenih, znanstvenih in strokovnih delavcev.

Nadaljnje priprave za novo republiško ustavo so tekle predvsem v okviru navedenih podkomisij. Te so obravnavale ustavno problematiko po področjih, za katera so bile ustanovljene. Podkomisije so na svojih sejah pripravile nove redakcije — nekatere tudi po več redakcij — tez za ustrezna poglavja republiške ustave, hkrati pa vlagale velike napore v sestavo pripomb, stališč in konkretnih predlogov k zveznim tezam za ustrezna poglavja nove zvezne ustave.

Na svoji drugi seji (23. 12. 1961) je komisija pretresla do takrat opravljeno delo podkomisij. Pri tem je posvetila posebno pozornost nalogam in organizaciji naše republike, komunalnemu sistemu, ponovno pravicam in dolžnostim občanov ter razmerju med republiško in zvezno ustavo. Komisija je ob tej priložnosti dala podkomisijam smernice za nadaljnje delo.

Po podrobni obdelavi vprašanj s posameznih področij v okviru podkomisij, ki je teklo od oktobra 1961 do januarja 1962, je prišlo delo v fazo redigiranja celokupne ustavne materije v nov osnutek. Tako je bila druga redakcija osnutka republiške ustave pripravljena v mesecu marcu 1962. Ker je v tem času postalo jasno, da ne bo mogoče končati dela do izteka mandata Ljudske skupščine LRS, je Republiška ustavna komisija na svoji tretji seji (9. 4. 1962) obravnavala predlog za podaljšanje mandata Ljudske skupščine, ki ga je Ljudska skupščina 9. 4. 1962 tudi osvojila.

Nato sta bili v najtesnejšem kontaktu Republiške ustavne komisije z Zvezno ustavno komisijo in njenimi podkomisijami ter drugimi republikami izdelani še dve nadaljnji celotni redakciji republiškega ustavnega osnutka.

Zadnji teh dveh osnutkov je bil potem predmet četrte seje Republiške ustavne komisije (10. in 11. 7. 1962). Republiška komisija je osnutek na dvo-dnevni seji podrobno pretresla, zavzela stališča po posameznih vprašanjih in imenovala ožjo redakcijsko komisijo z nalogo, da pripravi osnutek republiške ustave, ki naj bi ga Republiška ustavna komisija poslala Ljudski skupščini in ki naj bi bil podlaga za javno razpravo. Redakcijska komisija je v mesecu av-gustu in septembru izdelala dve redakciji osnutka republiške ustave. Zadnjo redakcijo je obravnavala Republiška ustavna komisija na svoji peti seji dne 11. 10. 1962, zavzela do nje svoja stališča in pooblastila predsednika komisije, da predloži osnutek Ljudski skupščini LRS. Predsednik komisije je predložil osnutek Republiški ljudski skupščini, ki ga je s svojim sklepom na seji dne 30. 10. 1962 dala v javno razpravo.

Republiška ustavna komisija se je nato sestala na svojo šesto sejo dne 11. 12. 1962. Na tej seji je obravnavala naloge, ki jih je pred njo postavila javna razprava. Poskrbela je za to, da Sekretariat IS za zakonodajo in orga-nizacijo zbira pripombe in predloge, ki jih je javna razprava dajala k osnutkom republiške in zvezne ustave, po drugi strani pa je sklenila, da tudi sama nepo-sredno organizira vrsto posvetovanj s predstavniki občin in s predstavniki delovnih organizacij z območja vse republike s ciljem, da bi ugotovila njihova stališča do ustavne ureditve vprašanj, ki se tičejo teh organizacij.

Na tej seji je Republiška ustavna komisija tudi pooblastila svojo redak-cijsko komisijo, da poda v njenem imenu pripombe k osnutku zvezne ustave tudi v končni fazi, potem ko je delo na zvezni ustavi ves čas intenzivno spreml-jala. Že na tej seji je bilo tudi sklenjeno, da se formira pri Sekretariatu IS za zakonodajo in organizacijo pet podkomisij za pripravo spremljevalnih zakonov k republiški ustavi, in sicer: zakona za izvedbo ustave, zakona o Izvršnem svetu, zakona o ustavnem sodišču SRS, zakona o volitvah republiških poslancev in zakona o volitvah odbornikov občinskih in okrajnih skupščin, ki naj bi bili sprejeti obenem z novo ustavo oziroma po njenem sprejemu. Posebna podkomi-sija je pričela tudi s pripravo poslovnika skupščine.

Po končani javni razpravi je stopilo delo na pripravi republiške ustave v končno fazo. Redakcijska komisija Republiške ustavne komisije je po podrobni obravnavi vseh pripomb, ki so bile dane v javni razpravi, in ob upoštevanju na isti osnovi izdelanega novega teksta zveznega osnutka izdelala nov izpopol-njeni tekst osnutka republiške ustave in ga predložila Republiški ustavni komi-siji na njeni sedmi seji (20. 3. 1963). Ta tekst je bil z nekaterimi dopolnitvami, ki jih je še sprejela komisija, poslan kot predlog republiške ustave Ljudski skupščini LRS s pismom predsednika z dne 23. 3. 1963. Na svoji zadnji seji dne 29. 3. 1963 je Republiška ustavna komisija odobrila še določene dopol-nitve in jezikovne, stilske in terminološke spremembe, ki so razvidne iz besedila poslanega Ljudski skupščini LRS dne 3. 4. 1963 in obravnavala še osnutke spremljevalnih zakonov, ki naj bi bili sprejeti hkrati z ustavo (zakon za izvedbo ustave, zakon o organizaciji in delu Izvršnega sveta, zakon o volitvah poslancev Skupščine SRS, zakon o volitvah odbornikov občinskih in okrajnih skupščin in zakon o določitvi volilnih enot za volitve poslancev Skupščine SRS.) Osnutke teh zakonov je popreje obravnaval Izvršni svet Ljudske skupščine LRS ter dal komisiji svoje pripombe in predloge. Republiška ustavna komisija je te pripombe in predloge obravnavala in jih upoštevala pri končni redakciji,

nato pa je zakonske predloge enako kot predlog ustave neposredno predložila Ljudski skupščini LRS.

Strokovno in tehnično delo za Republiško ustavno komisijo in njene podkomisije je opravljal ves čas Sekretariat IS za zakonodajo in organizacijo. Ta je skrbel tudi za ustrezno vsklajevanje dela s pripravami za zvezno ustavo in za druge republiške ustave ter vlagal velike napore v to, da je imela Republiška ustavna komisija vedno na razpolago temeljito proučeno problematiko in izdelane študije posameznih ustavnih vprašanj.

Predsednik:

Miha Marinko l. r.

PREDLOG ZAKONA

o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije

I. Uveljavitev ustave

1. člen

Ustava Socialistične republike Slovenije začne veljati z dnem, ko jo Ljudska skupščina LR Slovenije razglasi, in se od tega dne uporablja, kolikor ta zakon ne določa glede uporabe posameznih njenih določb kaj drugega.

Določbe ustave, ki urejajo organizacijo in sestavo Skupščine SR Slovenije, se uporabljajo od dneva konstituiranja Skupščine SR Slovenije, določbe ustave, ki se nanašajo na druge republiške organe, pa od dneva, ko bodo ti organi izvoljeni oziroma od dneva, ko bo Skupščina SR Slovenije imenovala funkcionarje republiških upravnih organov.

Določbe ustave, ki drugače urejajo posamezna vprašanja, kot jih urejajo obstoječi republiški zakoni, ki po določbah tega zakona ostanejo v veljavi do njihove uskladitve z novo ustavo, se uporabljajo od dneva, ko bodo ti zakoni usklajeni z ustavo oziroma od dneva, ko poteče po tem zakonu določeni rok za njihovo uskladitev.

2. člen

Predsednik, podpredsednika in tajnik Ljudske skupščine LR Slovenije opravljajo svojo dolžnost do konstituiranja Skupščine SR Slovenije.

Administrativni odbor in Komisija Ljudske skupščine LR Slovenije za razlago zakonov nadaljujeta z delom do prvega sestanka Skupščine SR Slovenije ter opravljata svoje naloge po dosedanjih predpisih.

Administrativni odbor odloča o vprašanjih, ki spadajo v njegovo delovno področje po poslovniku Ljudske skupščine LR Slovenije, v soglasju s predsednikom Ljudske skupščine LR Slovenije.

3. člen

Novo izvoljena Skupščina se sestane najpozneje v enem mesecu od dneva volitev poslancev v Republiški zbor.

Prvi sestanek novo izvoljenih poslancev nove Skupščine skliče predsednik Ljudske skupščine LR Slovenije.

4. člen

Prvi sestanek vsakega zbora nove Skupščine vodi njegov najstarejši član, dokler ni opravljena verifikacija mandatov in izvoljen predsednik zbora.

Na prvi skupni seji zborov se volijo predsednik in podpredsedniki Skupščine. Do izvolitve novega predsednika Skupščine vodi prvo skupno sejo zborov dosedanji predsednik Ljudske skupščine LR Slovenije.

5. člen

Na svoji prvi skupni seji sprejme Skupščina SR Slovenije tudi začasni poslovnik za svoje delo in izvoli člane Komisije za volitve in imenovanja.

6. člen

Dokler ne bo izvoljen na podlagi ustave Socialistične republike Slovenije novi Izvršni svet, opravlja svojo dolžnost Izvršni svet Ljudske skupščine LR Slovenije v sedanji sestavi po ustavnem zakonu o temeljih družbene in politične ureditve in o organih oblasti LR Slovenije iz leta 1953 in po drugih veljavnih republiških predpisih.

7. člen

Do konstituiranja Skupščine SR Slovenije, oziroma do ustanovitve republiških upravnih organov na podlagi ustave Socialistične republike Slovenije, nadaljujejo sedanji republiški upravni organi in republiški sveti z delom po določbah ustavnega zakona o družbeni in politični ureditvi in o organih oblasti LR Slovenije iz leta 1953 ter po določbah drugih veljavnih republiških predpisov, ki urejajo njihovo organizacijo in pristojnost, kolikor ta zakon ne določa kaj drugega.

8. člen

Funkcionarje v republiški upravi, ki jih po ustavi Socialistične republike Slovenije imenuje in razrešuje Skupščina SR Slovenije, imenuje in razrešuje do prvega sestanka Skupščine SR Slovenije Izvršni svet Ljudske skupščine LR Slovenije.

9. člen

Do konstituiranja Skupščine SR Slovenije lahko Izvršni svet v nujnih primerih odrejačasne ukrepe v zvezi z izvrševanjem republiškega družbenega plana in republiškega proračuna ter razpolaga v okviru pravic in dolžnosti republike z družbenimi sredstvi.

Predpisi o ukrepih iz prejšnjega odstavka prenehajo veljati v enem mesecu po prvem sestanku Skupščine SR Slovenije.

10. člen

Zakon o Ustavnem sodišču SR Slovenije bo sprejet najpozneje v šestih mesecih od konstituiranja Skupščine SR Slovenije.

S tem zakonom bo tudi določen dan, ko začne Ustavno sodišče z delom.

II. Uskladitev obstoječih predpisov z ustavo

11. člen

Republiški zakoni in drugi republiški predpisi veljajo še naprej, kolikor ta zakon ne določa kaj drugega.

Določbe republiških zakonov in drugih republiških predpisov, ki niso v skladu z ustavo, je treba uskladiti z določbami nove ustave v dveh letih od dneva, ko začne veljati ta zakon.

12. člen

Z zakoni o uskladitvi obstoječih republiških zakonov s posameznega področja z novo ustavo je treba hkrati prilagoditi določbam nove ustave tudi tiste določbe drugih republiških predpisov s tega področja, ki urejajo vprašanja, ki se po ustavi urejajo z zakonom.

Če po prejšnjem odstavku ne bi bili usklajeni z novo ustavo tudi predpisi, ki so bili izdani na podlagi zakona, mora take predpise uskladiti z ustavo republiški organ, ki je po zakonu pooblaščen za njihovo izdajo, in sicer najpozneje v treh mesecih od dneva, ko bo izdan zakon o uskladitvi po prejšnjem odstavku.

13. člen

Določbe republiških zakonov in drugih republiških predpisov, ki se nanašajo na organe upravljanja v delovnih organizacijah in na njihovo delovno področje, prenehajo veljati, kolikor so v nasprotju z ustavo. Namesto teh določb se neposredno uporabljajo določbe nove ustave, če ni za neposredno uporabo predvidena v ustavi izdaja zakona.

Dokler ne bo z zakonom urejena sestava organov upravljanja delovnih organizacij, ostanejo v veljavi določbe republiških predpisov ter ustanovitvenih aktov, ki določajo udeležbo predstavnikov zainteresiranih občanov in organizacij ter družbeno-političnih skupnosti v organih upravljanja delovne organizacije.

Dokler ne bodo izdani predpisi o volitvah direktorjev delovnih organizacij, ostanejo v veljavi določbe obstoječih republiških predpisov, ki urejajo postopek za postavitev direktorja delovne organizacije.

14. člen

Delovne organizacije sprejmejo nove statute najpozneje v enem letu od dneva, ko začne veljati ta zakon.

15. člen

Določbe ustave Socialistične republike Slovenije o samoupravljanju v občini in okraju se neposredno uporabljajo od dneva, ko začne veljati ustava.

Z dnevom, ko začne veljati ustava, prenehajo veljati določbe zakona o občinskih ljudskih odborih (Uradni list LRS, št. 19-88/52) in zakona o okrajnih ljudskih odborih (Uradni list LRS, št. 19-89/52), kolikor v nasprotju z ustavo urejujejo samoupravljanje v občinah in okrajih, ter splošne določbe zakona o pristojnosti občin in okrajev (Uradni list LRS, številka 49-227/57).

16. člen

Odločanje o posameznih upravnih zadevah, za katere so po obstoječih republiških zakonih in drugih republiških predpisih pristojni v prvi stopnji

okrajni ljudski odbori in njihovi organi, se prenese v pristojnost občinskih skupščin in njihovih organov.

V pristojnosti okrajnih organov ostanejo inšpekcijske zadeve, za katere so ti pristojni po posebnih predpisih.

Okrajni organi za notranje zadeve obdržijo svojo pristojnost po republiških predpisih s tega področja; okrajne skupščine in drugi okrajni organi obdržijo tudi vse pristojnosti po obstoječih predpisih za upravne zadeve, ki se nanašajo na izvrševanje nadzorstva nad zakonitostjo poslovanja zavodov.

Okrajni organi obdržijo pristojnosti po prejšnjih odstavkih tega člena za čas, dokler ne bo z ustreznimi predpisi določeno, katere od teh zadev ostanejo še naprej v pristojnosti okrajnih organov. Ti predpisi bodo izdani najpozneje v šestih mesecih od dneva, ko začne veljati ta zakon.

17. člen

Občinska oziroma okrajna skupščina določata v skladu z novo ustavo s svojimi predpisi, katere zadeve iz delovnega področja skupščine opravlja skupščina na seji ter katere ustrezni svet.

18. člen

Občinska oziroma okrajna skupščina morata svoje predpise, ki so bili sprejeti na podlagi prvega odstavka 15. člena zakona o občinskih ljudskih odborih (Uradni list LRS, št. 19-88/52) oziroma prvega odstavka 15. člena zakona o okrajnih ljudskih odborih (Uradni list LRS, št. 19-89/52) uskladiti z določbami nove ustave najpozneje v šestih mesecih po svojem konstituiranju.

19. člen

Občine sprejmejo svoje nove statute najpozneje v enem letu od dneva, ko začne veljati ta zakon.

20. člen

Sedanji občinski in okrajni ljudski odbori delajo do verifikacije mandatov odbornikov novih občinskih oziroma okrajnih skupščin.

21. člen

Po svojem konstituiranju bo Skupščina SR Slovenije ustanovila posebno komisijo, ki bo skrbela za pripravo in izdelavo predlogov za uskladitev obstoječih republiških zakonov in drugih republiških predpisov z novo ustavo.

III. Republiški upravni organi

22. člen

Obstoječi državni sekretariati, sekretariati Izvršnega sveta in sekretariati republiških svetov se z dnevom uveljavitve tega zakona preosnujejo v republiške sekretariate.

Republiški sveti se odpravijo z dnevom konstituiranja nove Skupščine; ko prenehajo republiški sveti, prevzamejo njihove upravne naloge ustrezni republiški sekretariati.

- Z delom nadaljujejo tile samostojni republiški upravni organi:
- Republiški sekretariat za finance;
 - Republiški sekretariat za industrijo; v njegovem sestavu so: Republiški elektroenergetski inšpektorat, Republiški inšpektorat parnih kotlov, Republiški rudarski inšpektorat in Republiški gradbeni inšpektorat;
 - Republiški sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo; v njegovem sestavu sta Republiški kmetijski inšpektorat in Republiški veterinarski inšpektorat;
 - Republiški sekretariat za trgovino; v njegovem sestavu je Republiški tržni inšpektorat;
 - Republiški sekretariat za promet;
 - Republiški sekretariat za delo; v njegovem sestavu je Republiški inšpektorat dela;
 - Republiški sekretariat za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve; v njegovem sestavu je Republiški urbanistični inšpektorat;
 - Republiški sekretariat za šolstvo;
 - Republiški sekretariat za kulturo in prosveto;
 - Republiški sekretariat za raziskovalno delo in visoko šolstvo;
 - Republiški sekretariat za zdravstvo;
 - Republiški sekretariat za socialno varstvo;
 - Republiški sekretariat za notranje zadeve;
 - Republiški sekretariat za pravosodno upravo;
 - Republiški sekretariat za narodno obrambo;
 - Republiški sekretariat za proračun in občo upravo;
 - Republiški sekretariat za splošne gospodarske zadeve;
 - Republiški sekretariat za zakonodajo in organizacijo;
 - Republiški sekretariat za informacije;
 - Zavod SR Slovenije za gospodarsko planiranje;
 - Zavod SR Slovenije za statistiko;
 - Zavod SR Slovenije za mednarodno tehnično sodelovanje;
 - Komisija SR Slovenije za verska vprašanja;
 - Hidrometeorološki zavod SR Slovenije, ki je pod nadzorstvom Republiškega sekretariata za proračun in občo upravo;
 - Zavod SR Slovenije za cene, ki je pod nadzorstvom Republiškega sekretariata za splošne gospodarske zadeve;
 - Geodetska uprava SR Slovenije, ki je pod nadzorstvom Republiškega sekretariata za finance;
 - Državni arhiv SR Slovenije, ki je pod nadzorstvom Republiškega sekretariata za kulturo in prosveto.

23. člen

Komisije, ki so na podlagi obstoječih predpisov ustanovljene kot republiški upravni organi, nadaljujejo z delom v skladu s temi predpisi.

24. člen

Ustanovi se Republiški sekretariat za turizem, ki opravlja upravne zadeve iz republiške pristojnosti na področju turizma.

V sestavu Republiškega sekretariata za promet se ustanovi Republiški inšpektorat za promet. Republiški inšpektorat za promet opravlja upravne zadeve iz republiške pristojnosti na področju prometnega nadzorstva.

Sanitarni inšpektorat LRS preide v sestav Republiškega sekretariata za zdravstvo kot Republiški sanitarni inšpektorat.

25. člen

V republiških sekretariatih in v Zavodu SR Slovenije za gospodarsko planiranje so lahko namestniki republiških sekretarjev oziroma namestnik direktorja. Namestnike republiških sekretarjev ter namestnika direktorja zavoda SR Slovenije za gospodarsko planiranje imenuje Skupščina SR Slovenije na predlog predsednika Izvršnega sveta.

Namestnik republiškega sekretarja oziroma direktorja Zavoda SR Slovenije za gospodarsko planiranje nadomešča z vsemi pravicami republiškega sekretarja oziroma direktorja, če je ta odsoten ali zadržan, ter ga zastopa v določenih zadevah.

IV. Druge določbe

26. člen

Ljudska skupščina LR Slovenije bo po sprejetju tega zakona sprejela zakon o volitvah odbornikov občinskih in okrajnih skupščin, zakon o volitvah poslancev Skupščine LR Slovenije, zakon o določitvi volilnih enot za volitve poslancev Skupščine SR Slovenije ter zakon o organizaciji in delu Izvršnega sveta.

Z zakonom o določitvi volilnih enot za volitve poslancev Skupščine SR Slovenije se tudi določijo volilne enote, v katerih bodo v prvi madnatni dobi poslanci izvoljeni samo za dve leti.

27. člen

Volitve poslancev v Skupščino SR Slovenije, ki jim poteče mandatna doba po dveh letih, bodo pomladi 1965, volitve poslancev, ki jim poteče mandatna doba po štirih letih, pa pomladi 1967 oziroma v naslednjih dveletnih obdobjih, vsakokrat tako, da bo Skupščina SR Slovenije na novo konstituirana najpozneje do 10. maja.

Volitve odbornikov občinskih in okrajnih skupščin, ki jim poteče mandatna doba po dveh letih, bodo pomladi 1965, volitve odbornikov, ki jim poteče mandat po štirih letih, pa pomladi 1967 oziroma v naslednjih dveletnih obdobjih, vsakokrat tako, da bodo občinske skupščine konstituirane najpozneje do 15. aprila, okrajne skupščine pa najpozneje do konca aprila.

Mandat prejšnjih republiških poslancev ter mandat prejšnjih odbornikov občinskih oziroma okrajnih skupščin preneha z dnem verifikacije mandata novo izvoljenih poslancev oziroma odbornikov.

28. člen

Prve volitve poslancev v Skupščino SR Slovenije morajo biti opravljene najpozneje v treh mesecih po njihovem razpisu.

Volitve poslancev iz prejšnjega odstavka razpiše Ljudska skupščina SR Slovenije na sejah obeh zborov.

29. člen

Volitve odbornikov novih občinskih skupščin se morajo opraviti najpozneje v dveh mesecih od dneva razpisa volitev.

Volitve iz prejšnjega odstavka razpiše Republiški zbor Ljudske skupščine LR Slovenije.

Novo izvoljeni odborniki občinskih oziroma okrajnih skupščin se sestanejo na prvi sestanek nove skupščine najpozneje v osmih dneh po opravljenih volitvah.

Prvi sestanek občinske skupščine skliče predsednik sedanjega občinskega ljudskega odbora, prvi sestanek okrajne skupščine pa predsednik sedanjega okrajnega ljudskega odbora.

30. člen

Novoizvoljene skupščine občin na območju mesta Ljubljane in Maribora izvolijo mestni svet v Ljubljani in Mariboru na podlagi obstoječih predpisov.

Mestni svet iz prejšnjega odstavka dela po sedanjem statutu, zakonih in in drugih predpisih, dokler ne bo na podlagi novega statuta izvoljen nov mestni svet.

31. člen

Omejitve, ki jih določa nova ustava glede ponovne izvolitve članov skupščin, članov Izvršnega sveta ter funkcionarjev v republiških, okrajnih in občinskih upravnih organih, se začnejo uporabljati z dnevom njihove izvolitve oziroma imenovanja na podlagi ustave Socialistične republike Slovenije oziroma novih statotov občin in okrajev.

Določbe ustave o prepovedi ponovne izvolitve se za poslance Skupščine SR Slovenije ter odbornike občinskih in okrajnih skupščin, ki bodo na prvih volitvah po uveljavitvi ustave izvoljeni za mandatno dobo dveh let, ne uporabljajo za prvo naslednjo mandatno dobo.

32. člen

Vrhovno sodišče LR Slovenije nadaljuje z delom kot Vrhovno sodišče Socialistične republike Slovenije.

Javno tožilstvo LR Slovenije nadaljuje je z delom kot Javno tožilstvo Socialistične republike Slovenije.

Javno pravobranilstvo LR Slovenije nadaljuje z delom kot Javno pravobranilstvo Socialistične republike Slovenije.

33. člen

Državni organi v SR Sloveniji morajo spremeniti pečate, stampiljke in žige najpozneje v enem letu po uveljavitvi tega zakona.

34. člen

Z dnevom uveljavitve tega zakona prenehajo veljati:

— ustava Ljudske republike Slovenije z dne 16. januarja 1947, kolikor je bila na dan uveljavitve ustave SR Slovenije še v veljavi;

— ustavni zakon o temeljih družbene in politične ureditve ter o organih oblasti Ljudske republike Slovenije z dne 30. januarja 1953, razen določb, ki ostanejo po določbah tega zakona začasno še v veljavi;

— zakon za izvršitev ustavnega zakona o temeljih družbene in politične ureditve in o organih oblasti LR Slovenije z dne 30. januarja 1935;

— zakon o organizaciji uprave ljudskih odborov (Uradni list LRS, št. 22-119/59).

35. člen

Določbe tega zakona, ki se po ustavi urejajo z zakonom, se lahko z zakonom spremenijo ali razveljavijo.

36. člen

Izvršni svet Ljudske skupščine LR Slovenije izda uredbo o organizaciji in delu Republiškega sekretariata za turizem ter določi dan, ko začne ta z delom.

37. člen

Ta zakon začne veljati z dnevom, ko ga razglasi Ljudska skupščina LR Slovenije.

O B R A Z L O Ž I T E V

Predlog zakona za izvedbo ustave SR Slovenije urejuje vprašanja uveljavitve nove ustave in ima zato sam po sebi značaj ustavnega zakona.

Najvažnejša vprašanja, ki nastajajo v zvezi z uveljavitvijo oziroma začetkom uporabe nove ustave, so vprašanja vskladitve obstoječih republiških zakonov in drugih republiških predpisov z novo ustavo, vprašanja uveljavitve ustavnih načel in določb o samoupravljanju v delovnih organizacijah, občinah in okrajih ter vprašanja, kako naj se uredi delo organov v republiki v času od sprejema nove ustave po sedanji Skupščini pa do konstituiranja nove, na podlagi nove ustave izvoljene Skupščine.

Vprašanja vskladitve obstoječih republiških zakonov in drugih predpisov z novo ustavo rešuje predlog tako, da ostanejo sedanji zakoni in predpisi — kolikor s tem zakonom niso izrečno razveljavljeni — še naprej v veljavi, posamezne določbe teh zakonov in drugih predpisov, ki niso v skladu z novo ustavo, pa morajo biti vsklajene z novo ustavo najpozneje v dveh letih; kolikor v tem roku ne bi bile vsklajene, preneha veljava takih določb. Rok dveh let je določen v zakonu za izvedbo Zvezne ustave tudi za zvezne zakone in predpise. Rok, ki ga določa predlog tega zakona, ne more biti krajši od roka, ki je določen za vskladitev zveznih predpisov, ker temelji del republiških predpisov na splošnih določbah popolnih in temeljnih zveznih zakonov. Pač pa predlog predvideva krajši — šestmesečni — rok za vskladitev izvirnih predpisov, ki so jih izdali ljudski odbori za ureditev lokalnih vprašanj na področjih, ki niso urejena z zakonom.

Ustavna načela o organih upravljanja v delovnih organizacijah in o njihovem delovnem področju ter o samoupravljanju v občini in okraju se po predlogu zakona začnejo neposredno uporabljati že od dneva uveljavitve ustave; s tem dnem prenehajo veljati vse določbe republiških predpisov, ki urejujejo ta vprašanja v nasprotju z ustavo. Izjema velja samo za take predpise, ki urejujejo vprašanja, glede katerih ustava nima neposrednih norm, marveč napotuje ureditev na zakon, predpise, ki določajo soudeležbo interesentov, predstavnikov zainteresiranih organizacij in družbene skupnosti pri upravljanju delovnih organizacij, ter za predpise, ki urejujejo postopek za postavljanje

direktorjev delovnih organizacij. Ti predpisi ostanejo v veljavi še naprej do časa, dokler ne bodo vsklajeni z novo ustavo oziroma dokler ne bodo izdani novi predpisi o sestavi organov in o volitvah direktorjev delovnih organizacij. Delovne organizacije ter občinske in okrajne skupščine morajo vskladiti svojo organizacijo in delo z novo ustavo; kot skrajni rok za sprejem novih statutov je v predlogu določen rok enega leta od uveljavitve tega zakona. Z uveljavitvijo tega zakona se prenešajo na občine tudi vse dosedanje upravne pristojnosti okrajnih organov, z izjemo inšpekcijskih zadev, področja notranjih zadev in področja nadzorstva nad zakonitostjo dela zavodov. Vskladitev predpisov, ki določajo pristojnost okrajnih organov, ki bi po tem zakonu še ostala pri okrajnih organih, mora biti izvršena v krajšem, šestmesečnem roku.

Vprašanje ureditve dela in organizacije republiških in občinskih organov v prehodnem obdobju, do izvolitve novih skupščin, obravnava predlog zakona takole:

— po sprejetju tega zakona naj bi sedanja skupščina sprejela še zakone in druge predpise o volitvah v predstavniška telesa v republiki ter zakon o Izvršnem svetu;

— predsednik, podpredsednik in tajnik sedanje Skupščine, kakor tudi njen administrativni odbor ter Komisija za razlago zakonov nadaljujejo z delom do konstituiranja oziroma do prvega sestanka nove Skupščine;

— do konstituiranja nove Skupščine nadaljujejo z delom po dosedanjih predpisih tudi sedanji Izvršni svet in republiški upravni organi;

— Izvršni svet je pooblaščen, da v času do konstituiranja nove Skupščine imenuje in razrešuje funkcionarje v republiški upravi, ki bi jih sicer po ustavi morala imenovati Skupščina, ter sprejema v nujnih primerih začasne ukrepe v zvezi z izvrševanjem družbenega plana, proračuna in razpolaganja z družbenimi sredstvi;

— Državni sekretariati LRS, sekretariati Izvršnega sveta in sekretariati republiških svetov se že z dnevom uveljavitve tega zakona preosnujejo v republiške sekretariate. Republiški sveti se odpravijo z dnevom konstituiranja nove Skupščine; na novo se ustanovi Republiški sekretariat za turizem;

— sedanji občinski in okrajni ljudski odbori delajo do verifikacije mandator novih občinskih oziroma okrajnih skupščin;

— Vrhovno sodišče LRS se preimenuje v Vrhovno sodišče SRS;

— Ustavno sodišče SRS bo začelo z delom na dan, ki ga bo določil zakon o ustavnem sodišču, ki mora biti sprejet najpozneje v šestih mesecih od konstituiranja nove Skupščine.

Razen vprašanj, ki so bila že omenjena, urejuje predlog še nekatere druge situacije, ki nastopajo z uveljavitvijo nove ustave, tako vprašanja, kdaj se začnejo uporabljati določbe nove ustave o prepovedi ponovne izvolitve poslancev, odbornikov občinskih in okrajnih skupščin in drugih funkcionarjev; vprašanja bodočih volitev v zvezi z rotacijo skupščin ter vprašanja sklicanja in vodstva novih skupščin do verifikacije mandator in izvolitve skupščinskih organov.

PREDLOG ZAKONA

o volitvah odbornikov občinskih in okrajnih skupščin

I. poglavje

TEMELJNE DOLOČBE

1. Volitve

1. člen

V občinski zbor občinske skupščine volijo na podlagi splošne, enake in neposredne volilne pravice občani, ki so na območju občine vpisani v volilni imenik.

V občinski zbor je lahko izvoljen vsakdo, ki ima splošno volilno pravico.

2. člen

V zbor delovnih skupnosti občinske skupščine volijo delovni ljudje v ustreznih skupinah in sicer:

1. v skupini gospodarstva

— delovni ljudje, ki delajo v delovnih organizacijah in drugih delovnih skupnostih na področju proizvodnje, prometa in zvez, trgovine, gostinstva, obrtništva, komunalnih dejavnosti, bančništva, založniških, časopisnih in drugih gospodarskih dejavnosti;

— kmetje, ki so člani kmetijskih zadrug, in tisti člani njihovih gospodarstev, ki se po statutu zadruge štejejo kot njeni člani, kmetje, ki so člani drugih delovnih organizacij, ter kmetijski delavci, ki delajo izven delovne organizacije;

— obrtniki, ki so člani zbornice, in obrtniški delavci, ki delajo izven delovne organizacije;

2. v skupini prosvete in kulture

— delovni ljudje, ki delajo v delovnih organizacijah in v drugih delovnih skupnostih s področja prosvete, znanosti, umetnosti in drugih področij kulture in telesne kulture (osnovne, srednje, višje in visoke šole, fakultete, znanstveni zavodi, muzeji, knjižnice, gledališča, akademije, radijske in televizijske postaje, založniški in časopisni zavodi, zavodi na področju informativne službe in dr.);

3. v skupini zdravstva in socialnega varstva

— delovni ljudje, ki delajo v delovnih organizacijah in v drugih delovnih skupnostih na področju zdravstva in socialnih služb (bolnice, zdravstveni domovi, zdravstvene postaje, dispanzerji, zdravstveni centri, zavodi za zdravstveno varstvo, lekarne, naravna zdravilišča, centri za rehabilitacijo, centri za socialno delo, zavodi za mladino in odrasle, zavodi za dnevno varstvo otrok, socialni zavodi, zavodi za socialno zavarovanje itd.);

4. v skupini delovnih ljudi v državnih organih, družbenih organizacijah in društvih

— delovni ljudje, ki delajo v delovnih organizacijah in drugih delovnih skupnostih v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih, razen izvoljenih funkcionarjev v predstavniških organih.

3. člen

V zборе delovnih skupnosti občinske skupščine so lahko izvoljeni v ustrezno skupino:

1. delovni ljudje, zaposleni oziroma včlanjeni v organizacijah na ustreznih področjih iz 2. člena tega zakona:

2. člani organov upravljanja v delovnih organizacijah in v delovnih skupnostih;

3. člani organov upravljanja združenja delovnih organizacij;

4. funkcionarji sindikatov in funkcionarji drugih družbeno-političnih organizacij.

4. člen

V zbor delovnih skupnosti občinske skupščine lahko volijo in so lahko izvoljeni tisti delovni ljudje iz 2. in 3. člena tega zakona, ki so zaposleni oziroma včlanjeni v organizacijah na območju občine in imajo splošno volilno pravico.

5. člen

Od skupnega števila odborniških mest zbora delovnih skupnosti se v vsaki skupini voli toliko odbornikov zbora delovnih skupnosti, kot ustreza razmerju med skupnim številom delovnih ljudi v občini in številom delovnih ljudi v posamezni skupini, pri čemer mora dobiti vsaka skupina najmanj en mandat.

Od skupnega števila odbornikov zbora, ki po prejšnjem odstavku pripada skupini gospodarstva, odpade na področje kmetijstva toliko odbornikov, kot ustreza razmerju, v katerem je kmetijstvo udeleženo pri skupnem družbenem produktu v občini.

6. člen

Odbornike okrajne skupščine volijo izmed svojih članov občinske skupščine z območja okraja po načelu sorazmernega zastopstva občin.

7. člen

Kandidate za odbornike občinskega zbora predlagajo volivci na zborih volivcev in tudi določeno število volivcev (v nadaljnjem besedilu: skupina volivcev).

Kandidate za odbornike zbora delovnih skupnosti občinske skupščine lahko predlagajo delovni ljudje na zborih delovnih ljudi v organizacijah.

Kandidate za odbornike okrajne skupščine lahko predlaga vsak odbornik občinske skupščine.

8. člen

Zaradi čim širše udeležbe občanov in zaradi zagotovitve javnosti v volilnih pripravah obravnava Socialistična zveza delovnega ljudstva na svojih konferencah vprašanja v zvezi s predlaganjem kandidatov za odbornike občinske skupščine. Na teh konferencah sodelujejo tudi predstavniki drugih zainteresiranih družbenih organizacij.

9. člen

Odborniki občinske skupščine se volijo po volilnih enotah.

10. člen

Nihče ne more biti kandidiran za odbornika iste občinske skupščine v več kot eni volilni enoti in tudi ne za odbornika obeh zborov iste občinske skupščine.

Kdor je bil v prejšnji mandatni dobi odbornik občinske skupščine, ne more biti v prvi zaporedni mandatni dobi ponovno kandidiran za odbornika istega zbora iste občinske skupščine.

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka je lahko ponovno kandidiran v prvi zaporedni mandatni dobi odbornik občinske skupščine, ki je bil v prejšnji mandatni dobi izvoljen za odbornika okrajne skupščine. Vendar v drugi mandatni dobi ne more biti ponovno kandidiran oziroma izvoljen za odbornika okrajne skupščine.

11. člen

Za odbornika občinske skupščine je izvoljen kandidat, ki je dobil večino glasov vseh volivcev z območja volilne enote. Če je bilo pri volitvah več kandidatov, kot je treba v volilni enoti izvoliti odbornikov, so izvoljeni tisti izmed njih, ki so dobili največ glasov.

Za odbornika okrajne skupščine je izvoljen kandidat, ki je dobil večino glasov vseh odbornikov občinske skupščine.

12. člen

Uslužbenec občinske uprave ter sodnik in uslužbenec občinskega sodišča ne morejo biti hkrati odborniki občinske skupščine.

Uslužbenec okrajne uprave ter sodnik in uslužbenec okrožnega sodišča ne morejo biti hkrati odborniki okrajne skupščine.

Uslužbencu oziroma sodniku iz prejšnjih dveh odstavkov, ki je bil izvoljen za odbornika občinske oziroma okrajne skupščine, preneha funkcija oziroma služba, ko je njegov mandat verificiran.

2. Odpoklic

13. člen

Volivci lahko odpokličejo odbornika občinske skupščine, ki ne uživa več njihovega zaupanja.

Odbornika okrajne skupščine lahko odpokliče občinska skupščina, ki ga je izvolila.

14. člen

Postopek za odpoklic odbornika občinskega zbora se uvede na predlog zborov volivcev z območja volilne enote, v kateri je bil izvoljen, ali na predlog skupine volivcev z območja te volilne enote.

Postopek za odpoklic odbornika zbora delovnih skupnosti občinske skupščine se uvede na predlog zborov delovnih ljudi v volilni enoti, v kateri je bil izvoljen.

Postopek za odpoklic odbornika občinske skupščine se lahko uvede tudi na podlagi sklepa zbora občinske skupščine, katerega odbornik je, če se odbornik najmanj šest mesecev zaporedoma ne udeležuje sej zbora.

15. člen

Odbornik občinske skupščine je odpoklican, če je za odpoklic glasovala večina vseh volivcev oziroma delovnih ljudi z območja volilne enote, v kateri je izvoljen.

Odbornik okrajne skupščine je odpoklican, če je za odpoklic glasovala večina vseh odbornikov občinske skupščine, ki ga je izvolila.

Če je odbornik okrajne skupščine odpoklican, mu preneha mandat kot odborniku občinske skupščine.

Če je odpoklican odbornik občinske skupščine, ki je bil izvoljen za odbornika okrajne skupščine, mu preneha tudi mandat odbornika okrajne skupščine.

16. člen

Odpoklicanemu odborniku občinske oziroma okrajne skupščine preneha mandat z dnem, ko skupščina ugotovi, da mu je prenehal mandat zaradi odpoklica.

3. Skupne določbe o volitvah in odpoklicu

17. člen

Volivci in odborniki občinske skupščine glasujejo osebno. Nihče ne more glasovati po poblaščenju.

Glasovanje pri volitvah in odpoklicu je tajno. Glasuje se z glasovnicami.

18. člen

Kdor je vpisan v volilnem imeniku, se mu ne sme vzeti glasovalna pravica in tudi ne preprečiti glasovanje.

19. člen

Svoboda pri odločanju volivcev in tajnost glasovanja se ne smeta omejevati.

Noben organ in tudi nihče drug ne sme v nobenem primeru poklicati volivca oziroma odbornika občinske skupščine na odgovornost zaradi glasovanja in tudi ne od njega zahtevati, naj pove, kako je glasoval ali zakaj ni glasoval.

20. člen

Volitve in postopek o odpoklicu vodijo volilne komisije in volilni odbori ter drugi organi po določbah tega zakona.

Volilni organi so pri svojem delu neodvisni od drugih državnih organov in delajo po zakonu in po drugih, na podlagi zakona izdanih predpisih.

II. poglavje

RAZPIS VOLITEV

21. člen

Splošne volitve v občinske oziroma okrajne skupščine razpiše Republiški zbor Skupščine SR Slovenije.

Splošne volitve za mesta odbornikov skupščine, ki jim poteče mandat, morajo biti opravljene najpozneje petnajst dni pred potekom mandata.

Če je odbornikom občinske skupščine podaljšan mandat, razpiše Republiški zbor Skupščine SR Slovenije volitve za mesta tistih odbornikov občinske skupščine, ki bi jim sicer v tem času potekel mandat, ko ugotovi, da je prenehalo izredno stanje, zaradi katerega je bil podaljšan mandat.

Volitve morajo biti opravljene najpozneje v dveh mesecih po razpisu.

22. člen

Če preneha mandat posameznemu odborniku občinske skupščine, razpiše nadomestne volitve zbor občinske skupščine, ki mu je odbornik pripadal; nadomestne volitve morajo biti opravljene najpozneje v dveh mesecih po razpisu volitev.

Če preneha mandat posameznemu odborniku okrajne skupščine, razpiše nadomestne volitve okrajna skupščina; občinska skupščina opravi nadomestne volitve najpozneje v enem mesecu po razpisu volitev.

23. člen

Volitve odbornikov v občinski zbor so v nedeljo.

Volitve odbornikov v zbor delovnih skupnosti občinske skupščine so lahko tudi na delavnik.

Če so razpisane volitve hkrati v občinski zbor in v zbor delovnih skupnosti občinske skupščine, morajo biti volitve za oba zbora opravljene v razdobju osmih dni.

Dan volitev odbornikov občinske skupščine se določi z aktom o razpisu volitev.

Volitve v okrajno skupščino morajo biti opravljene najpozneje v enem mesecu potem, ko so končane volitve v občinsko skupščino, če so bile razpisane volitve hkrati v okrajno skupščino in v občinsko skupščino.

Če so razpisane volitve samo v okrajno skupščino, morajo biti opravljene v roku, ki je določen v razpisu volitev.

24. člen

Odlok Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije o razpisu volitev v občinske in okrajne skupščine se objavi v »Uradnem listu SRS«.

Odlok o razpisu nadomestnih volitev za posameznega odbornika občinske skupščine se objavi v uradnem glasilu, v katerem se objavljajo odloki občinske skupščine in na krajevno običajni način v vseh krajih na območju volilne enote.

III. poglavje

VOLILNI ORGANI

25. člen

Volilne komisije so:

1. Republiška volilna komisija v Ljubljani;
2. okrajne volilne komisije na sedežih okrajev;
3. občinske volilne komisije na sedežih občin.

Volilne komisije so imenovane za štiri leta.

26. člen

Republiško volilno komisijo sestavljajo predsednik, tajnik in pet članov, vsak ima namestnika. Imenuje in razrešuje jih Republiški zbor Skupščine SR Slovenije.

Okrajno volilno komisijo sestavljajo predsednik, tajnik in trije člani, občinsko volilno komisijo pa predsednik, tajnik in en član; vsak ima namestnika.

Predsednika in člane okrajne volilne komisije ter njihove namestnike imenuje in razrešuje okrajna skupščina, predsednika in člane občinske volilne komisije ter njihove namestnike pa občinska skupščina.

Za predsednika Republiške volilne komisije in njegovega namestnika se imenuje sodnik Vrhovnega sodišča SRS, za predsednika okrajne in občinske volilne komisije in njuna namestnika sodnik okrožnega ali občinskega sodišča.

Imenovanja in spremembe Republiške volilne komisije se objavijo v »Uradnem listu SRS«, imenovanja in spremembe okrajnih in občinskih volilnih komisij pa v uradnem glasilu, v katerem se objavljajo odloki okrajnih oziroma občinskih skupščin.

27. člen

Republiška volilna komisija opravlja splošno nadzorstvo nad delom okrajnih in občinskih volilnih komisij v zvezi z izvajanjem volitev, jim daje strokovna in tehnična navodila in opravlja druge naloge po določbah tega zakona.

Republiška volilna komisija predpiše obrazce za izvršitev tega zakona.

28. člen

Okrajna volilna komisija ima te naloge:

1. izvršuje tehnične priprave za volitve v okrajne skupščine;
2. razglaša volilne izide za volitve v okrajno skupščino;
3. daje okrajni skupščini poročila o izidu volitev v okrajno skupščino;
4. nadzoruje delo občinskih volilnih komisij in jim daje strokovna in tehnična navodila;
5. opravlja druge naloge po določbah tega zakona.

29. člen

Občinska volilna komisija ima te naloge:

1. izvršuje tehnične priprave za volitve v občinsko skupščino;
2. imenuje volilne odbore za vodstvo glasovanja pri volitvah oziroma odpoklicu odbornikov občinske skupščine in nadzoruje njihovo delo;
3. potrjuje kandidature za volitve odbornikov občinske skupščine;
4. ugotavlja volilne izide in razglaša, kateri kandidati so bili izvoljeni za odbornike občinske skupščine; ugotavlja izide glasovanja o odpoklicu članov občinske skupščine;
5. daje poročila o izidu volitev in glasovanja o odpoklicu odbornikov občinske skupščine;
6. opravlja druge naloge po določbah tega zakona.

30. člen

Glasovanje pri volitvah oziroma odpoklicu odbornikov občinske skupščine vodijo volilni odbori. Volilni odbor se postavi za vsako volišče.

Volilni odbor sestavljajo predsednik in dva člana; vsak ima namestnika. Predsednika in člana volilnega odbora za volitev v občinski zbor ter njihove namestnike imenuje občinska volilna komisija izmed občanov z območja občine.

Predsednika in člana volilnega odbora za volitev odbornikov zbora delovnih skupnosti ter njihove namestnike imenuje občinska volilna komisija izmed delovnih ljudi z območja volilne enote, v kateri je volišče.

Volilna komisija izda predsedniku volilnega odbora odločbo o imenovanju volilnega odbora; predsednik sporoči imenovanje članom volilnega odbora in namestnikom.

31. člen

Volitve odbornikov okrajne skupščine na seji občinske skupščine vodi predsednik občinske skupščine; predsedniku pomagata dva odbornika, ki ju izmed sebe določi občinska skupščina.

32. člen

Člani volilnih komisij in volilnih odborov ter njihovi namestniki so lahko samo osebe, ki imajo volilno pravico.

Člani volilne komisije in volilnega odbora ter njihovi namestniki ne morejo biti kandidati za odbornika občinske skupščine; če dajo svoj pristanek na kandidaturo, jim preneha funkcija člana oziroma namestnika v teh organih.

Odbornik občinske oziroma okrajne skupščine, o čigar odpoklicu se glasuje, ne more biti član ali namestnik člana volilne komisije ali volilnega odbora, ki vodi glasovanje o odpoklicu.

33. člen

Občinske in okrajne volilne komisije in volilni odbori so sklepčni samo v polni sestavi.

Volilni organi sklepajo veljavno z večino glasov.

34. člen

Državni organi in organi družbenega upravljanja morajo pomagati volilnim komisijam in volilnim odborom pri njihovem delu.

Državni organi ter delovne in druge organizacije morajo dati volilni komisiji na njeno zahtevo podatke, ki jih potrebuje pri svojem delu.

IV. poglavje

VOLITVE ODBORNIKOV OBČINSKE SKUPŠČINE

1. Volilne enote

35. člen

Za volitve odbornikov občinskega zbora se določijo volilne enote tako, da je volilna enota teritorialno čimbolj zaokrožena celota. Večji kraji se po potrebi lahko delijo na dve ali več volilnih enot; manjši kraji pa se lahko združijo v eno volilno enoto. Ne smejo se združevati v eno volilno enoto posamezni deli krajev z drugimi kraji in tudi ne deli različnih krajev med seboj.

V vsaki volilni enoti se voli po en odbornik občinskega zbora.

Volilne enote je treba določiti tako, da se voli vsak odbornik občinskega zbora na približno enako število prebivalcev. Število prebivalcev se ugotovi po podatkih zadnjega popisa prebivalstva.

36. člen

Za volitve odbornikov zbora delovnih skupnosti se določijo volilne enote po skupinah iz 2. člena tako, da tvorijo volilno enoto ena ali več organizacij določene skupine, ali pa tvori ena organizacija več volilnih enot. V skupini gospodarstva se združujejo organizacije s področja kmetijstva v posebne volilne enote.

V vsaki volilni enoti se voli po en odbornik zbora delovnih skupnosti, izjemoma pa lahko tudi več odbornikov.

37. člen

Občinska skupščina določi volilne enote in njihova območja z navedbo krajev ali delov kraja oziroma z navedbo organizacij ali delov organizacij, ki tvorijo volilno enoto.

Razdelitev občine na volilne enote za volitve v občinski zbor se razglasi najpozneje tri dni po razpisu volitev na razglasni deski in tudi na krajevno običajni način.

Pri volitvah v zbor delovnih skupnosti se v roku iz prejšnjega odstavka razglasi določitev vsake volilne enote posebej v vseh obratih, delavnicah in drugih enotah organizacij, ki sestavljajo volilno enoto.

Vsaka volilna enota za volitve v posamezen zbor ima svojo zaporedno številko.

2. Predlaganje kandidatov

a) Po zborih volivcev in zborih delovnih ljudi

38. člen

Zbori volivcev, na katerih se predlagajo kandidati za odbornike občinskega zbora, se sklicujejo po volilnih enotah.

Če obsega volilna enota dva ali več krajev, se sklicujejo zbori volivcev praviloma za vsak kraj posebej. Izjemoma se lahko skliče skupen zbor volivcev za več manjših krajev.

Občinska skupščina določi območja zborov volivcev najpozneje tri dni po razpisu volitev. Območja je treba razglasiti, kot je določeno v drugem odstavku 37. člena tega zakona.

39. člen

Zbor volivcev skliče predsednik občinske skupščine najpozneje v treh dneh od dneva, ko so določena območja zborov volivcev (tretji odstavek 38. člena).

Če predsednik občinske skupščine ne skliče zbora volivcev v roku iz prejšnjega odstavka, ga skliče v nadaljnjih petih dneh občinska volilna komisija.

Sklicanje zbora volivcev se razglasi najpozneje tri dni pred opravo zbora na običajni način z navedbo dnevnega reda zbora.

Čas in kraj zbora se določita tako, da se ga lahko udeleži kar največ volivcev.

40. člen

Zbor volivcev se lahko opravi, če je navzočih najmanj desetina vseh volivcev z območja, za katero je zbor sklican, najmanj pa 50 volivcev. Če je na območju zbora volivcev manj kot 100 volivcev, se zbor lahko opravi, če je prisotna najmanj tretjina volivcev z območja zbora.

Če na zboru ni navzočih toliko volivcev, kot je določeno v prejšnjem odstavku, se lahko čez eno uro od časa, ki je bil določen za začetek zbora, opravi zbor volivcev s prisotnimi volivci; lahko pa se oprava zbora odloži oziroma skliče nov zbor.

Na zboru volivcev imajo pravico predlagati in glasovati samo občani, ki imajo volilno pravico in ki prebivajo na območju, za katero je zbor sklican.

41. člen

Zbori delovnih ljudi, na katerih se predlagajo kandidati za odbornike zbora delovnih skupnosti, se opravijo po organizacijah oziroma delovnih skupnostih, ki sestavljajo volilne enote.

Zbor delovnih ljudi sestavljajo delovni ljudje, ki so zaposleni oziroma včlanjeni v organizacijah, za katere se opravi zbor, če imajo splošno volilno pravico (2. člen).

Zbori delovnih ljudi se opravijo praviloma za vsako organizacijo, lahko pa se opravijo tudi za dve ali več organizacij oziroma delovnih skupnosti z manjšim številom članov delovnih kolektivov v istem kraju. Zbori delovnih ljudi se lahko opravijo tudi po posameznih obratih in drugih enotah večjih organizacij oziroma delovnih skupnosti.

42. člen

Občinska skupščina določi najpozneje v treh dneh od dneva razpisa volitev, v katerih organizacijah oziroma enotah posameznih organizacij oziroma delovnih skupnosti bodo zbori delovnih ljudi.

Odločba o tem se objavi za vsako volilno enoto posebej v vseh obratih in drugih prostorih organizacij.

43. člen

Zbor delovnih ljudi v organizaciji skliče predsednik delavskega sveta, predsednik združnega sveta oziroma njim ustrezni funkcionar v organu upravljanja, v obratih in drugih enotah, ki nimajo organa upravljanja, pa vodja delovne enote, za katero se skliče zbor; v delovni skupnosti skliče zbor funkcionar, ki vodi delo organa oziroma službe (sklicatelj zbora).

Če je zbor delovnih ljudi skupen za več organizacij oziroma delovnih skupnosti, ga skliče predstavnik tiste organizacije oziroma delovne skupnosti, v kateri bo zbor oziroma funkcionar, ki vodi organ ali službo.

Sklic zbora delovnih ljudi se objavi najpozneje tri dni pred opravo zbora v vseh obratih, delavnicah ali enotah organizacije z navedbo dnevnega reda.

Če upravičeni predstavnik organizacije ne skliče zbora delovnih ljudi najpozneje v treh dneh po določitvi območja zborov delovnih ljudi, ga skliče v nadaljnjih petih dneh občinska volilna komisija.

44. člen

Zbor delovnih ljudi se lahko opravi, če je navzočih najmanj desetina vseh delovnih ljudi, ki imajo pravico, udeležiti se zbora delovnih ljudi v organizaciji, za katero je sklican zbor, najmanj pa 50 delovnih ljudi. Če je v organizaciji oziroma v organizacijah ali enotah, za katere je sklican skupen zbor, manj kot 100 delovnih ljudi, ki imajo pravico, udeležiti se zbora delovnih ljudi, se lahko opravi zbor samo, če je navzočih najmanj tretjina vseh delovnih ljudi, ki imajo pravico udeležiti se zbora.

Če na zboru ni navzočih toliko delovnih ljudi, kot je določeno v prejšnjem odstavku, se lahko čez eno uro od časa, ki je bil določen za začetek zbora, opravi zbor delovnih ljudi s prisotnimi delovnimi ljudmi; lahko pa se oprava zbora odloži oziroma skliče nov zbor.

Čas in kraj zbora se določita tako, da se ga lahko udeleži kar največ delovnih ljudi.

45. člen

Zbor volivcev začne in ga vodi do izvolitve predsedstva zbora predsednik občinske skupščine ali odbornik občinskega zbora, ki ga on določi. Če je sklicala zbor volivcev občinska volilna komisija, začne zbor in ga vodi do izvolitve predsedstva zbora oseba, ki jo določi občinska volilna komisija.

Zbor delovnih ljudi začne sklicatelj zbora in ga vodi do izvolitve predsedstva zbora. Če je sklicala zbor občinska volilna komisija, ga začne in vodi do izvolitve predsedstva delovni človek, ki ga določi občinska volilna komisija.

46. člen

Delo zbora volivcev oziroma delovnih ljudi vodi predsedstvo zbora, ki ga volivci oziroma delovni ljudje izvolijo na zboru izmed sebe. Predsedstvo zbora sestavljajo predsedujoči in dva člana.

Zbor volivcev oziroma delovnih ljudi izvoli izmed sebe tudi dva overitelja zapisnika.

Zapisnikarja za zbor volivcev priskrbi tajnik občinske skupščine, za zbor delovnih ljudi pa organizacija, v kateri je zbor. Zbor lahko izbere drugega zapisnikarja.

47. člen

Predsedujoči razloži namen zbora in način njegovega dela; v ta namen prebere ustrezne določbe 45. do 48. člena tega zakona. Dnevni red zbora obsega:

1. predlaganje kandidatov in
2. določitev kandidatov.

48. člen

Kandidate predlagajo na zborih volivcev oziroma na zborih delovnih ljudi navzoči volivci oziroma delovni ljudje. Vsak volivec ima pravico, da predlaga po enega kandidata. Predlog, ki ga podpirajo najmanj štirje volivci, je treba prevzeti v listo kandidatov, o katerih zbor glasuje.

Predlogi se dajejo ustno.

Po končanem predlaganju kandidatov določi zbor volivcev kandidate za odbornike občinskega zbora, zbor delovnih ljudi pa kandidate za odbornike zbora delovnih skupnosti.

Zbor glasuje o vsakem predlaganem kandidatu posebej, in sicer po vrsti kot so bili predlagani. Glasuje se z dviganjem rok.

Od predlaganih kandidatov je sprejet vsak kandidat, za katerega je glasovala večina navzočih volivcev. Če noben izmed predlaganih kandidatov ni dobil večine glasov, se ponovi predlaganje in določanje kandidatov.

Po končanem glasovanju predsednik zbora objavi rezultat glasovanja in posebej, kateri od predlaganih kandidatov so bili sprejeti kot kandidati zbora volivcev oziroma zbora delovnih ljudi.

49. člen

O delu zbora volivcev oziroma delovnih ljudi se piše zapisnik. Zapisnik podpišejo predsedujoči, zapisnikar in dva overitelja.

Zapisnik obsega zlasti: kraj in dan zbora volivcev oziroma delovnih ljudi ter uro začetka in konca zbora; volilno enoto, za katero je bil zbor sklican, kdo ga je sklical in začel; priimek in ime članov predsedstva, zapisnikarja in overiteljev zapisnika; koliko volivcev oziroma delovnih ljudi je vpisanih v volilnem imeniku za območje zbora; koliko volivcev je bilo navzočih na zboru; dnevni red; predloge za kandidate; kateri kandidati so bili sprejeti in s kakšnim številom glasov; kako je bil ugotovljen izid glasovanja in druge za delo zbora pomembne okoliščine.

50. člen

Na podlagi sklepa zbora se sestavi predlog kandidature. Predlog kandidature obsega tele podatke:

1. ime občinske skupščine in njenega zbora, v katerega se voli, ter dan volitev; pri kandidaturi za odbornike zbora delovnih skupnosti je treba tudi navesti, za katero skupino se predlaga kandidatura;

2. volilno enoto, za katero se predlaga kandidatura;

3. kraj, dan in območje zbora volivcev oziroma delovnih ljudi, na katerem je bil predlog kandidature sprejet; za zbor delovnih ljudi je treba navesti tudi organizacijo, v kateri je bil zbor oziroma za katere organizacije je bil skupen zbor;

4. priimek, rojstno ime in prebivališče vsakega kandidata; pri kandidatih, ki jih predlaga zbor delovnih ljudi, je treba navesti tudi, v kateri organizaciji dela oziroma njegovo funkcijo ali drugo razmerje, na podlagi katere je predlagan za kandidata (član organa upravljanja, kmetijski proizvajalec — član kmetijske zadruge itd.).

Predlog kandidature podpiše predsedujoči. Poleg podpisa je treba tudi navesti njegov priimek in rojstno ime ter prebivališče. Podpis predsedujočega mora biti overjen od pristojnega organa za overitve.

51. člen

Predlogu kandidature je treba priložiti:

1. potrdilo pristojnega občinskega upravnega organa za vsakega kandidata, da je vpisan v volilnem imeniku; to potrdilo se lahko da na samem predlogu kandidature; glede kandidata za zbor delovnih skupnosti je treba priložiti potrdilo o njegovi zaposlitvi, funkciji ali drugem razmerju, na podlagi katerega je lahko voljen v zbor delovnih skupnosti za določeno področje;

2. zapisnik o delu zbora.

52. člen

Kandidat zborov volivcev postane vsak kandidat, ki so ga predlagali zbori volivcev, na katerih območju je najmanj petina vseh volivcev z območja volilne enote, ki so vpisani v volilnem imeniku.

Kandidat zborov delovnih ljudi postane vsak kandidat, ki so ga predlagali zbori delovnih ljudi v organizacijah, ki obsegajo najmanj petino vseh delovnih ljudi, ki imajo volilno pravico na območju volilne enote.

b) Po skupini volivcev

53. člen

Predlog kandidature, ki jo predloži v potrditev skupina volivcev, mora podpisati najmanj petdeset volivcev, ki so vpisani v volilnem imeniku na območju volilne enote, za katero se predlaga kandidatura. V predlogu se lahko predlaga samo en kandidat.

54. člen

Predlog kandidature skupine volivcev obsega tele podatke:

1. ime občinske skupščine in zbora, v katerega se voli ter dan volitev;
2. volilno enoto, za katero se vlaga predlog kandidature;
3. priimek, rojstno ime in prebivališče kandidata.

Predlog morajo podpisati vsi predlagatelji z navedbo priimka, rojstnega imena, poklica in prebivališča. Njihovi podpisi morajo biti overjeni od pristojnega organa za overitve.

55. člen

Predlogu kandidature je treba priložiti pismeno privolitev vsakega kandidata v kandidaturo; privolitev mora biti overjena od pristojnega organa za overitve.

Predlogu kandidature, ki ga vloži skupina volivcev, je treba priložiti tudi:

- potrdilo pristojnega občinskega upravnega organa za kandidata, da je vpisan v volilnem imeniku;
- potrdilo občinskega upravnega organa, da imajo podpisniki kandidature volilno pravico v volilni enoti, za katero je vložena kandidatura.

Potrdila iz prejšnjega odstavka se lahko dajo tudi na samem predlogu kandidature.

56. člen

Isti volivec je lahko predlagatelj samo za eno kandidaturo, ki jo vloži skupina volivcev. Če podpiše kdo kot predlagatelj dva ali več predlogov kandidature za isti zbor, se šteje za predlagatelja samo tiste kandidature, ki je bila najprej predložena v potrditev.

3. Potrjevanje kandidatur

57. člen

Predlogi kandidatur se predložijo pristojni občinski volilni komisiji v potrditev najpozneje petnajst dni pred dnevom volitev.

Za vlagatelja predloga kandidature zbora volivcev oziroma zbora delovnih ljudi se šteje podpisnik predloga, za vlagatelja predloga kandidature skupine volivcev pa prvi trije podpisniki predloga.

58. člen

Ko prejme občinska volilna komisija predlog kandidature, preizkusi takoj, ali je sestavljen po določbah tega zakona, ali je bil pravočasno vložen in ali je dana overjena pismena privolitev kandidata v kandidaturo.

Če ugotovi volilna komisija samo formalne pomanjkljivosti, zahteva naj-pozneje v 24 urah od vlagateljev, naj jih v treh dneh odpravijo.

Če je predlog kandidature vložen šele po preteku predpisanega roka, ga volilna komisija zavrne in sporoči to najpozneje v 24 urah vlagateljem s pis-meno odločbo. Tako ravna volilna komisija tudi, če vlagatelji v določenem jim roku ne odpravijo formalnih pomanjkljivosti ali če ugotovi, da kandidat ni privolil v kandidaturo.

59. člen

Če je predlagan en sam kandidat, pa volilna komisija ugotovi, da nima pravice biti voljen, zavrne predlog in izda o tem vlagateljem odločbo najpozneje v 24 urah. Tako postopa volilna komisija tudi, če je predlaganih več kandi-datov, pa nima nobeden pravice biti voljen.

Če je predlaganih več kandidatov, pa volilna komisija ugotovi, da posa-mezni kandidati nimajo pravice biti voljeni, zavrne predlog glede njih in izda v 24 urah vlagateljem o tem odločbo. Predlagatelji imajo pravico, da najpozneje 10 dni pred dnevom volitev predlagajo namesto zavrnenih kandidatov druge kandidate.

Če je za isto osebo vložena kandidatura v več kot eni volilni enoti, ali kandidature za odbornika občinskega zbora in za odbornika zbora delovnih skupnosti, zavrne občinska volilna komisija glede te osebe tisto kandidaturo, ki je pozneje vložena, in sporoči to v 24 urah vlagateljem kandidature. Pred-lagatelji zavrnjene kandidature imajo pravico, da najpozneje 10 dni pred dne-vom volitev predlagajo namesto zavrnenega kandidata drugega kandidata.

60. člen

Če je predlog kandidature v redu ali če predlagatelji grajane pomanjklji-vosti v določenem jim roku odpravijo, izda volilna komisija v 48 urah odločbo, s katero potrди kandidaturo. V tej odločbi mora biti tudi povedano, kdaj je komisija predlog kandidature sprejela in kateri je ta predlog po vrstnem redu.

Odločbo o potrditvi kandidature pošlje volilna komisija vlagateljem kan-didature.

61. člen

Če je bil predlog kandidature vrnjen vlagateljem z zahtevo, naj odpravijo formalne pomanjkljivosti in to v določenem roku storijo, se šteje, da je bil predlog kandidature vložen takrat, ko je bil prvič predložen volilni komisiji. To velja tudi, če predlagatelji kandidature v primerih iz drugega in tretjega odstavka 59. člena namesto zavrnenih kandidatur predlagajo v določenem roku nove kandidate.

62. člen

Če kandidat, katerega kandidatura je bila potrjena, umre ali izgubi volilno pravico, lahko namesto takega kandidata zbor volivcev oziroma delovnih ljudi ali skupina volivcev najpozneje deset dni pred dnevom volitev predlaga občinski volilni komisiji v potrditev drugega kandidata.

Predlog nove kandidature, ki ga vloži skupina volivcev, mora podpisati določeno število volivcev (53. člen). Med podpisniki nove kandidature mora biti najmanj dve tretjini tistih predlagateljev, ki so podpisali prvotni predlog kandidature.

63. člen

Zbor volivcev oziroma delovnih ljudi lahko umakne potrjeno kandidato, ki jo je predlagal v potrditev.

Skupina volivcev lahko umakne potrjeno kandidato, ki jo je predlagala v potrditev. Umik kandidature velja, če podpišeta izjavo o umiku kandidature najmanj dve tretjini podpisnikov predloga kandidature.

Zbor volivcev oziroma skupina volivcev ali zbor delovnih ljudi lahko najpozneje deset dni pred dnevom volitev namesto umaknjene kandidature predlaga občinski volilni komisiji v potrditev drugo kandidato.

Med podpisniki nove kandidature, ki jo predlaga skupina volivcev, mora biti najmanj dve tretjini tistih, ki so podpisali prvotni predlog kandidature.

64. člen

Če umre ali izgubi volilno pravico kakšen kandidat s potrjene kandidature v zadnjih desetih dneh pred dnevom volitev ali če so bile zavrnjene ali umaknjene vse kandidature in ni nobene potrjene kandidature, se opravijo volitve v občinski zbor drugo naslednjo nedeljo na podlagi še veljavnih in morebitnih novih potrjenih kandidatur, v zbor delovnih skupnosti pa lahko tudi prvi delavnik po tej nedelji.

Predlog kandidature za novega kandidata namesto tistega, ki je umrl ali izgubil volilno pravico, in predlog za potrditev novih kandidatur namesto zavrjenih ali umaknjenih kandidatov se lahko vloži v primeru iz prejšnjega odstavka najpozneje deset dni pred dnevom, določenim po prvem odstavku tega člena za nove volitve.

Občinska volilna komisija obravnava nove predloge kandidatur kot zelo nujne.

Če so predlagali kandidature iz prvega odstavka zbori volivcev ali delovnih ljudi, skliče občinska volilna komisija najpozneje za peti dan od dneva, ki je bil prvotno določen za volitve, zbere volivcev oziroma delovnih ljudi, ki so predlagali prvotno kandidato.

4. Objavljanje in razglašanje kandidatov

65. člen

Občinska volilna komisija mora razglasiti vsako potrjeno kandidato takoj, ko jo potrdi, najpozneje pa deset dni pred dnevom volitev na razglasni deski občinske skupščine. V primerih iz 62., 63. in 64. člena tega zakona mora kan-

didaturo, ki je bila pozneje potrjena, razglasiti najpozneje pet dni pred dnevom volitev.

Razglas kandidature mora obsegati tele podatke: za kateri zbor občinske skupščine in za katero volilno enoto je kandidatura potrjena ter priimek, rojstno ime in prebivališče kandidata.

66. člen

Občinska volilna komisija poskrbi za to, da bodo razglasi potrjenih kandidaturo razobešeni najpozneje pet dni pred dnevom volitev v vseh krajih oziroma v vseh organizacijah in njihovih obratih, delavnicah in drugih enotah na območju volilne enote.

Občinska volilna komisija mora poslati pristojnemu občinskemu organu po en izvod razglasa vsake potrjene kandidature za vsako volišče najpozneje 3 dni pred dnevom volitev.

5. Volišče in volilni material

67. člen

Odborniki občinskega zbora se volijo na voliščih; volišča določi občinska volilna komisija najpozneje petnajst dni pred dnevom volitev.

Volišča za volitve v zbor delovnih skupnosti določi občinska volilna komisija v organizacijah na predlog organizacij oziroma delovnih skupnosti v roku iz prvega odstavka.

Za vsako volišče se določi zaporedna številka v okviru volilne enote.

Najmanj pet dni pred volitvami razglasi volilna komisija, kje bodo volišča in kateri volivci bodo glasovali na posameznih voliščih.

68. člen

Volišča se določijo tako, da glasuje na posameznem volišču približno 500 volivcev.

V bolnišnicah, sanatorijih, porodnišnicah, invalidskih domovih in podobnih zavodih, v katerih je nad 25 volivcev, so posebna volišča.

V vsaki organizaciji, v kateri je zaposlenih najmanj 25 delovnih ljudi, ki imajo volilno pravico, se določi posebno volišče.

Za glasovanje delovnih ljudi v organizacijah, v katerih je zaposlenih manj kot 25 delovnih ljudi — volilnih upravičencev, se določi v okviru volilne enote skupno volišče.

Za vsako volišče se določi poseben prostor.

V sobi, kjer se glasuje, se uredi poseben prostor za glasovanje tako, da ne more nihče videti, kako volivec izpolnjuje glasovnico.

69. člen

Vlagatelj vsake potrjene kandidature smejo najpozneje tri dni pred dnevom volitev priglasiti občinski volilni komisiji po enega predstavnika kandidature in njegovega namestnika za vsako volišče in za občinsko volilno komisijo. Predstavniki oziroma njegov namestnik je lahko samo, kdor ima volilno pravico.

Predsednik občinske volilne komisije izda najpozneje 48 ur po prejemu proglasitve vsakemu predstavniku in njegovemu namestniku potrdilo, na podlagi katerega lahko sodeluje pri delu volilnega odbora oziroma pri delu občinske volilne komisije, nima pa pravice sodelovati pri odločanju. Na zahtevo predstavnika oziroma namestnika se vpišejo pripombe v zapisnik.

70. člen

Občinska volilna komisija določi sporazumno z volilnim odborom v bližini volišča primerno mesto, kjer se izobesijo razglasi potrjenih kandidatur za tisto volilno enoto. To mesto je treba dati predstavnikom kandidatur na razpolago 48 ur pred dnevom volitev.

71. člen

Občinska volilna komisija pripravi ob sodelovanju pristojnega občinskega upravnega organa pravočasno za vsako volilno enoto število glasovalnih skrinjic, tiskanih glasovnic in drug volilni material.

72. člen

Glasovnica obsega:

1. ime občinske skupščine in zbora, v katerega se voli, dan volitev in navedbo volilne enote;
2. število odbornikov zbora, ki jih je treba voliti v volilni enoti;
3. priimek in rojstno ime vseh kandidatov, katerih kandidature so potrjene za volilno enoto.

Kandidati morajo biti na glasovnici vpisani po vrsti kot na razglasih potrjenih kandidatur. Pred imenom vsakega kandidata se vpiše zaporedna številka. Na glasovnici se najprej vpišejo kandidati s kandidature zbora volivcev oziroma delovnih ljudi, nato pa kandidati s kandidature skupine volivcev. Če so skupine volivcev predlagale več kandidatur, se vpišejo imena kandidatov na glasovnici po vrstnem redu, kot so bile kandidature potrjene.

Glasovnice morajo biti overjene s pečatom občinske volilne komisije ali s pečatom občinske skupščine.

73. člen

Na dan pred volitvami se zberejo predsednik in člani volilnega odbora v prostoru, kjer se bo glasovalo, in prevzamejo proti potrdilu od pooblaščenega uslužbenca občinske uprave glasovalno skrinjico, potrebno število glasovnic, overjeni izpisek iz volilnega imenika za območje volišča, overjene razglase o potrditvi kandidatur in drugo, kar je potrebno.

Volilni odbor prešteje glasovnice, pregleda glasovalno skrinjico in pripravi vse drugo, kar je potrebno za glasovanje. O prevzemu volišča in materiala se napravi zapisnik, ki ga podpišejo vsi člani volilnega odbora.

6. Glasovanje

74. člen

Volilni odbor se zbere na dan volitev ob 7. uri v prostoru, določenem za glasovanje in napravi o stanju prostora in o stanju volilnega materiala zapisnik. Zapisnik podpišejo vsa člani volilnega odbora in navzoči predstavniki kandidatur. Nato razglasi predsednik volilnega odbora, da se prične glasovanje.

75. člen

Pri volitvah v zbor delovnih skupnosti lahko volilni odbor v sporazumu z delovno ali drugo organizacijo določi, da se glasovanje začne pred 7. uro ali konča po 19. uri, če je to potrebno, da se omogoči glasovanje delovnim ljudem posameznih delovnih posad. Vendar se glasovanje ne more začeti pred 4. uro zjutraj in končati po 22. uri.

76. člen

Ves čas glasovanja morajo biti navzoči vsi člani volilnega odbora oziroma njihovi namestniki. Če predstavnik kakšne kandidature zapusti volišče, se to vpiše v zapisnik, glasovanje pa se nadaljuje brez njega.

77. člen

Predsednik volilnega odbora skrbi s pomočjo drugih članov odbora za red in mir na volišču. Če je treba, lahko zahteva predsednik volilnega odbora pomoč ljudske milice; dokler je ljudska milica na volišču, je pod njegovim vodstvom.

Nihče ne sme priti na volišče z orožjem ali nevarnim orodjem, razen ljudske milice, kadar jo pokliče predsednik volilnega odbora.

78. člen

Volivec glasuje osebno na volišču, na katerega območju je vpisan v volilnem imeniku.

Občan-volivec, ki po razpisu volitev spremeni prebivališče, lahko glasuje na volišču, na katerega območje se je preselil, če predloži potrdilo pristojnega upravnega organa, da je vpisan v volilnem imeniku na območju prejšnjega prebivališča in potrdilo o prijavi v kraju novega prebivališča.

V primerih iz drugega odstavka lahko izda pristojni organ potrdilo o vpisu v volilnem imeniku po razpisu volitev, vendar najpozneje tri dni pred glasovanjem. Izdaja takega potrdila se zaznamuje v volilnem imeniku, na podlagi katerega je bilo izdano.

Če glasuje občan-volivec po določbah drugega odstavka, se to vpiše v zapisnik o glasovanju z navedbo njegovega priimka, rojstnega imena in prebivališča ter z navedbo razloga, zakaj ne glasuje volivec tam, kjer bi praviloma moral glasovati. Potrdilo o vpisu v volilnem imeniku se priloži zapisniku.

79. člen

Volivec najprej glasno pove svoj priimek, rojstno ime in poklic, po potrebi pa tudi svoje stanovanje. Če je potrebno, lahko predsednik volivca legitimira ali na drug način dožene njegovo istovetnost.

Nato obkroži predsednik volivčevo zaporedno številko v izpisku iz volilnega imenika, pojasni volivcu, kako se glasuje, in mu izroči glasovnico.

Volivec, ki ni vpisan v izpisku iz volilnega imenika, ne sme biti pripuščen k glasovanju, razen v primerih iz drugega odstavka 78. člena. Če v izpisku pomotoma ni vpisan, lahko glasuje na podlagi potrdila občinskega upravnega organa, da je vpisan v splošnem volilnem imeniku za območje volišča, na katerem želi glasovati. V zapisnik se vpišejo podatki iz zadnjega odstavka 78. člena. Potrdilo se priloži zapisniku.

80. člen

Člani volilnega odbora morajo volivcu na njegovo zahtevo ponovno pojasniti, kako se glasuje. Posebno morajo paziti na to, da volivca nihče ne ovira, ko izpolnjuje glasovnico, in da je tajnost glasovanja popolnoma zagotovljena.

Na volišču je prepovedana vsakršna agitacija za posamezne kandidate.

81. člen

Volivec izpolni glasovnico v za to določenem prostoru. Izpolni jo tako, da obkroži zaporedno številko kandidatov, za katere želi glasovati.

Volivec lahko glasuje največ za toliko kandidatov, kot je treba v volilni enoti izvoliti odbornikov, vendar samo za tiste kandidate, katerih imena so vpisana na glasovnici. Pripisovanje novih kandidatov nima veljave.

Ko volivec izpolni glasovnico, jo prepogne po polovici tako, da so imena kandidatov na notranji strani, pokaže volilnemu odboru, da ima samo eno glasovnico, jo odda v glasovalno skrinjico in odide z volišča.

82. člen

Če volivec zaradi telesne hibe ali zato, ker je nepismen, ne bi mogel glasovati tako, kot je določeno v prejšnjem členu, ima pravico, pripeljati pred volilni odbor osebo, ki naj bi namesto njega izpolnila oziroma oddala glasovnico. O tem odloči volilni odbor in vpiše to v zapisnik.

83. člen

Volilni odbor ne sme odreči glasovanja nikomur, ki je vpisan v izpisku iz volilnega imenika za to volišče, in tudi ne osebam iz drugega odstavka 87. člena ter iz tretjega odstavka 79. člena tega zakona. Če ima član volilnega odbora ali predstavnik kandidature glede posameznih volivcev kakšno pripombo, se to vpiše v zapisnik. Če hoče glasovati volivec, pa je njegovo ime v izpisku iz volilnega imenika že obkroženo, se njegov priimek, rojstno ime, poklic in prebivališče vpišejo v zapisnik, glasovati pa mu volilni odbor ne dovoli.

84. člen

Glasovanje traja nepretrgoma od 19. ure oziroma do ure, ki jo določi volilni odbor v organizaciji po 75. členu tega zakona. Samo zaradi nereda sme volilni odbor glasovanje odložiti, dokler se ne napravi red. Zakaj je bilo glasovanje prekinjeno in za koliko časa, se vpiše v zapisnik.

Ob uri, določeni v prvem odstavku se volišče zapre; po tem času se ne sme nihče več pustiti na volišče. Volivci, ki so že v poslopju oziroma na dvorišču, pa imajo pravico glasovati. Če je bilo glasovanje zaradi nereda prekinjeno za več kot eno uro, se glasovanje za toliko časa podaljša, kolikor je bilo prekinjeno nad eno uro.

85. člen

O glasovanju se piše zapisnik; vanj se vpišejo vsi pomembni dogodki na volišču.

Vsak član volilnega odbora in vsak predstavnik kandidature lahko zahteva, naj se vpišejo v zapisnik posamezne okoliščine, njegovo posebno mnenje in njegove pripombe k zapisniku. Zapisnik podpišejo vsi člani volilnega odbora.

7. Ugotavljanje izida glasovanja na volišču

86. člen

Ko je glasovanje končano, prešteje volilni odbor neuporabljene glasovnice, ki jih da v poseben omot in omot zapečati.

Nato ugotovi volilni odbor po izpisku iz volilnega imenika in po potrdilih (78. in 79. člen) skupno število volivcev, ki so glasovali. Potem odpre glasovalno skrinjico in prešteje oddane glasovnice takole: eden jemlje glasovnice posamič iz glasovalne skrinjice, z vsake glasovnice glasno prebere imena kandidatov, za katere je volivec glasoval in izloča neveljavne glasovnice. Drugi zapisuje za vsakega kandidata posebej, kolikor je dobil glasov, in koliko glasovnic je neveljavnih. Tretji zbere prebrane glasovnice, in sicer veljavne posebej in neveljavne posebej.

Predsednik pokaže vsako glasovnico predstavniku kandidata, če to zahteva.

Glasovnice, na katerih je obkrožena zaporedna številka pred imenom več kandidatov, kot je treba izvoliti odbornikov, glasovnice, na katerih so pripisana nova imena, ter neizpolnjene ali tako izpolnjene glasovnice, da se ne da zanesljivo dognati, za katere kandidate je volivec glasoval, so neveljavne.

Če se pokaže razlika med številom glasovalcev po izpisku volilnega imenika in glasovalcev, ki so glasovali s potrdilom, ter številom glasov oddanih po glasovnicah, velja izid glasovanja po glasovnicah.

87. člen

O delu volilnega odbora pri ugotavljanju izida glasovanja se sestavi zapisnik. Vanj se vpiše: koliko je na območju volišča volilnih upravičencev po izpisku iz volilnega imenika; koliko volivcev je glasovalo po izpisku iz volilnega imenika, koliko jih je glasovalo s potrdilom (78. in 79. člen) in koliko jih je skupno glasovalo po glasovnicah; koliko glasov je dobil posamezni kandidat; koliko glasovnic je bilo neveljavnih. V zapisnik se vpišejo tudi morebitna posebna mnenja in pripombe članov volilnega odbora in predstavnikov.

Zapisnik podpišejo člani volilnega odbora.

Predstavnikom kandidatur izda volilni odbor potrdilo o izidu glasovanja, če to zahtevajo.

Predsednik volilnega odbora javno razglasi izid glasovanja.

88. člen

Nato da volilni odbor v omot vse zapisnike; izpisek iz volilnega imenika, potrdila, na podlagi katerih so volivci glasovali (78. in 79. člen), ter uporabljene glasovnice in zapečateni omot z neuporabljenimi glasovnicami. Omot zapečati in ga takoj pošlje občinski volilni komisiji.

Po končanem delu, najpozneje pa prihodnji dan vrne volilni odbor drug volilni material proti potrdilu organu, od katerega ga je prejel.

8. Ugotavljanje volilnih izidov v volilni enoti

89. člen

Izid volitev ugotavlja občinska volilna komisija dokončno na podlagi volilnih spisov in glasovnic, ki jih sprejme od volilnih odborov.

90. člen

Občinska volilna komisija ugotovi za vsako volilno enoto posebej, koliko je glasovalo vseh volivcev skupaj, koliko je dobil vsak kandidat glasov, koliko glasovnic je bilo neveljavnih in kateri kandidat je v posamezni volilni enoti izvoljen za odbornika občinskega zbora oziroma za odbornika zbora delovnih skupnosti.

Če za kakšno mesto odbornika občinske skupščine ni bil izvoljen noben kandidat ali če občinska volilna komisija razveljavi volitve zaradi nepravilnosti, ki so utegnile vplivati na izid volitev, se opravijo ponovne volitve (111. do 117. člen zakona).

91. člen

Če občinska volilna komisija ugotovi, da so bile pri volitvah na posameznih voliščih ali na vseh voliščih take nepravilnosti, ki so ali ki bi lahko vplivale na izid volitev, razveljavi glasovanje na voliščih, na katerih so bile ugotovljene, ali v vsej volilni enoti ter odredi ponovno glasovanje.

92. člen

Občinska volilna komisija napravi zapisnik o svojem delu, in sicer za vsak zbor občinske skupščine poseben zapisnik. V zapisnik se vpiše za vsako volilno enoto posebej: koliko je bilo potrjenih kandidatov ter priimek, rojstno ime in prebivališče vsakega kandidata, koliko glasov je bilo oddanih za vsakega kandidata in koliko glasovnic je bilo neveljavnih; priimek, rojstno ime in prebivališče kandidata, ki je izvoljen za odbornika, morebitne pripombe članov volilne komisije ter predstavnikov kandidatur.

Zapisnik podpišejo vsi člani volilne komisije.

93. člen

Občinska volilna komisija izda izvoljenim odbornikom občinske skupščine potrdilo o izvolitvi z navedbo občinske skupščine in zbora, v katerega je izvoljen. Pri odborniku zbora delovnih skupnosti se tudi navede, za katero področje je izvoljen.

94. člen

Občinska volilna komisija izda izvoljenim odbornikom občinske skupščine volilne spise s svojim poročilom, v katerem navede, koliko glasov je dobil vsak kandidat v svoji volilni enoti, kateri kandidati so izvoljeni za odbornike zbora in koliko glasovnic je bilo neveljavnih.

Poročilo občinske volilne komisije se objavi na razglasni deski občinske skupščine in v uradnem glasilu, v katerem se objavljajo odloki občinske skupščine.

Občinska volilna komisija pošlje po en overjen prepis poročila iz prvega odstavka okrajni in Republiški volilni komisiji.

V. poglavje

VOLITVE ODBORNIKOV V OKRAJNO SKUPŠČINO

95. člen

Občinska skupščina vsake občine na območju okraja voli toliko odbornikov v okrajno skupščino, kot ustreza razmerju med številom prebivalstva v občini. Vsaka občinska skupščina voli najmanj enega odbornika v okrajno skupščino.

96. člen

Število odbornikov, ki jih volijo v okrajno skupščino posamezne občinske skupščine, določi z odlokom okrajna skupščina po podatkih zadnjega popisa prebivalstva.

97. člen

Volitve odbornikov okrajne skupščine se opravijo na skupni seji obeh zborov občinske skupščine.

Volitve se lahko opravijo, če je na seji navzočih večina odbornikov vsakega zbora občinske skupščine.

Sejo občinske skupščine, na kateri se opravijo volitve, vodi predsednik občinske skupščine; predsedniku pomagata dva odbornika, ki ju izmed sebe določi občinska skupščina.

98. člen

Vsak odbornik občinske skupščine lahko predlaga enega ali več kandidatov.

Po končanem predlaganju kandidatov ugotovi predsednik skupščine, kateri odborniki so predlagani za kandidate, in njihov vrstni red.

99. člen

Vsak odbornik občinske skupščine glasuje za toliko kandidatov, kot je treba izvoliti odbornikov v okrajno skupščino.

100. člen

Glasovnica obsega:

1. ime občinske skupščine, ki voli;
2. ime okrajne skupščine, v katero se voli;
3. navedbo, koliko odbornikov okrajne skupščine se voli;
4. priimek, rojstno ime in prebivališče kandidatov; kandidati se vpišejo po vrsti, kakor so bili predlagani; pred imenom vsakega kandidata je zaporedna številka.

Vsaka glasovnica mora biti opremljena s pečatom občinske skupščine.

101. člen

Predsednik občinske skupščine izroči vsakemu odborniku skupščine po eno glasovnico.

Odbornik občinske skupščine izpolni glasovnico tako, da obkroži zaporedne številke pred imeni kandidatov, za katere želi glasovati.

Ko odbornik občinske skupščine glasovnico izpolni, jo prepogne na polovico, tako da so imena kandidatov na notranji strani, in jo odda v glasovalno skrinjico.

102. člen

Po končanem glasovanju ugotovi predsednik občinske skupščine, kateri od predlaganih kandidatov so bili izvoljeni in koliko glasov je bilo oddanih za vsakega kandidata.

Glede veljavnosti glasovnic veljajo določbe četrtega odstavka 86. člena tega zakona.

103. člen

Če pri prvem glasovanju ni bilo izvoljenih toliko kandidatov, kot je treba izvoliti odbornikov okrajne skupščine, se volitve na isti seji ponovijo za manjkajoče število odbornikov okrajne skupščine. Volitve se ponovijo med tistimi kandidati, ki so dobili največ glasov.

104. člen

Predsednik občinske skupščine razglasi nato izid glasovanja na seji občinske skupščine in izda odbornikom, ki so bili izvoljeni v okrajno skupščino, potrdilo o izvolitvi.

105. člen

O seji občinske skupščine, na kateri se opravijo volitve v okrajno skupščino, se piše zapisnik; vanj se vpišejo zlasti tile podatki: navedba občinske skupščine; dan in ura začetka in konca seje; navedba okrajne skupščine, v katero se voli; skupno število odbornikov vsakega zbora in število navzočih odbornikov vsakega zbora občinske skupščine; koliko odbornikov okrajne skupščine voli občinska skupščina; imena predlaganih kandidatov; imena odbornikov občinske skupščine, ki so sodelovali pri vodstvu glasovanja; imena odbornikov, ki so bili izvoljeni v okrajno skupščino in koliko glasov je dobil vsak odbornik; morebitne pripombe glede postopka pri volitvah in ugotavljanju izida volitev; ugovori glede pravilnosti volitev; druge za volitve pomembne okoliščine.

Zapisnik podpišejo predsednik občinske skupščine in odbornika, ki sta sodelovala pri vodstvu glasovanja, ter zapisnikar.

106. člen

Predsednik občinske skupščine da nato vse oddane glasovnice, seznam odbornikov skupščine in zapisnik o seji v omot, ga zapečati in ga kar najhitreje dostavi okrajni volilni komisiji.

107. člen

Okrajna volilna komisija pregleda volilni material. Če ugotovi okrajna volilna komisija, da so bile pri volitvah take nepravilnosti, ki bi utegnile vplivati na izid volitev, razveljavi volitve in razpiše ponovne volitve.

108. člen

Okrajna volilna komisija napravi o svojem delu zapisnik; vanj vpiše zlasti tele podatke: koliko je bilo predlaganih kandidatov ter priimek, rojstno ime in prebivališče vsakega kandidata; skupno število odbornikov vsakega zbora občinske skupščine in koliko odbornikov vsakega zbora se je udeležilo seje občinske skupščine; koliko glasov je bilo oddanih za vsakega kandidata in število neveljavnih glasovnic; priimek, rojstno ime in prebivališče kandidatov, ki

so bili izvoljeni; morebitne pripombe in ločena mnenja članov okrajne volilne komisije.

Zapisnik podpišejo vsi člani volilne komisije.

109. člen

Okrajna volilna komisija pošlje okrajni skupščini poročilo o izidu volitev skupaj s celotnim volilnim materialom.

Okrajna volilna komisija razglasi izid volitev v okrajno skupščino v okrajnem uradnem glasilu.

Okrajna volilna komisija pošlje izvod poročila o izidu volitev Republiški volilni komisiji.

VI. poglavje

PONOVNE IN NADOMESTNE VOLITVE

110. člen

Za ponovne in nadomestne volitve se primerno uporabljajo določbe IV. in V. poglavja, kolikor ni v tem poglavju drugače določeno.

1. Ponovne volitve

111. člen

Ponovne volitve se opravijo:

1. če pristojna volilna komisija razveljavi volitve zaradi nepravilnosti pri volitvah;
2. če je v volilni enoti dobilo dvoje ali več kandidatov enako največje število glasov ali če sicer ni bil v volilni enoti izvoljen noben kandidat;
3. če se ob verifikaciji mandatov razveljavi izvolitev kakšnega kandidata.

112. člen

Ponovne volitve za odbornike okrajne skupščine razpiše okrajna volilna komisija, za odbornike občinske skupščine pa občinska volilna komisija.

113. člen

Ponovne volitve za odbornike občinskega zbora se opravijo v roku, ki ne sme biti krajši od 15 dni in ne daljši od enega meseca. Ta rok se računa v primerih iz 1. in 2. točke 111. člena od dneva razveljavitve volitev oziroma od dneva ugotovitve, da ni bil izvoljen noben kandidat, v primerih 3. točke 111. člena pa od dneva razveljavitve mandata. Razpis ponovnih volitev, v katerem se določi tudi dan volitev, se razglasi na občinski razglasni deski in na krajevno običajni način v vseh krajih na območju volilne enote oziroma v vseh organizacijah, ki sestavljajo volilno enoto.

Ponovne volitve za odbornike okrajne skupščine morajo biti opravljene v 15 dneh potem, ko prejme predsednik občinske skupščine sklep okrajne volilne komisije o razpisu ponovnih volitev. Sejo občinske skupščine skliče predsednik občinske skupščine.

114. člen

Če se ob verifikaciji mandata odbornika občinske skupščine razveljavi mandat zaradi nepravilnosti pri volitvah, določi zbor, ki je razveljavil mandat, ali se glede na vrsto in obseg nepravilnosti ponovijo volitve v celoti ali pa samo posamezne faze volilnega postopka oziroma ali se ponovi glasovanje v vsej volilni enoti ali samo na posameznih voliščih, kjer so bile nepravilnosti.

115. člen

Če razveljavi volilna komisija volitve zaradi nepravilnosti pri glasovanju, ki so bile samo na posameznih voliščih, se ponovi glasovanje samo na teh voliščih.

116. člen

Če se ponovijo volitve zato, ker je dobilo dvoje ali več kandidatov enako največje število glasov, se ponovi glasovanje na območju celotne volilne enote samo med temi kandidati.

117. člen

V drugih primerih, ki niso naštetih v prejšnjih členih, se pri ponovnih volitvah odbornika občinske skupščine glasuje na podlagi obstoječih kandidatur in na podlagi morebitnih novih potrjenih kandidatur.

Predlogi novih kandidatur za volitve odbornikov občinske skupščine morajo biti vloženi najpozneje deset dni pred dnevom volitev. Občinska volilna komisija mora potrjene nove kandidature razglasiti najpozneje pet dni pred dnevom volitev.

Za odbornika okrajne skupščine se lahko predlagajo novi kandidati na seji občinske skupščine, na kateri se opravijo ponovne volitve.

Kandidat s potrjene kandidature lahko ob ponovnih volitvah umakne pri-volitev v kandidaturo.

2. Nadomestne volitve

118. člen

Nadomestne volitve se opravijo, če odbornik občinske ali okrajne skupščine umre ali mu sicer preneha mandat pred potekom časa, za katerega je bil izvoljen.

Če bi potekla odborniku mandatna doba, za katero je bil izvoljen, naj-pozneje v šestih mesecih po prenehanju mandata se nadomestne volitve ne opravijo.

119. člen

Odborniku preneha mandat pred potekom časa, za katerega je bil izvoljen:

1. če izgubi volilno pravico — z dnem, ko jo izgubi;
2. če se odpove mandatu — z dnem, ko sprejme občinska oziroma okrajna skupščina njegovo odpoved;
3. če nastopi službo ali sprejme funkcijo, ki ni združljiva s funkcijo od-bornika občinske oziroma okrajne skupščine — z dnem nastopa službe oziroma sprejema funkcije;
4. če je odpoklican — z dnem, ko ugotovi skupščina, da je odborniku pre-nehaj mandat zaradi odpoklica;

5. če je obsojen za kaznivo dejanje na kazen zapora, daljšo od šest mesecev, ali na hujšo kazen — z dnem, ko postane sodba pravnomočna.

Odborniku zbora delovnih skupnosti občinske skupščine ne preneha mandat zato, če mu preneha delovno ali drugo razmerje ali funkcija, na podlagi katere je kandidiral za člana.

120. člen

Nadomestne volitve razpiše zbor občinske skupščine, katerega odborniku je prenehal mandat.

Če je prenehal mandat odborniku okrajne skupščine, razpiše nadomestne volitve okrajna skupščina. Akt o razpisu nadomestnih volitev pošlje predsedniku občinske skupščine, ki je izvolila odbornika okrajne skupščine.

VII. poglavje

ODPOKLIC

A. Odpoklic odbornikov občinske skupščine

1. Predlaganje odpoklica

a) Po zborih volivcev in zborih delovnih ljudi

121. člen

Postopek za odpoklic odbornika občinskega zbora se sproži na predlog zborov volivcev, na katerih je bilo navzočih najmanj tretjina vseh volivcev z območja volilne enote, v kateri je bil odbornik občinskega zbora izvoljen.

Postopek za odpoklic odbornika zbora delovnih skupnosti občinske skupščine se sproži na predlog zborov delovnih ljudi, na katerih je bilo navzočih najmanj tretjina vseh delovnih ljudi z območja volilne enote, v kateri je bil odbornik zbora delovnih skupnosti izvoljen.

122. člen

Sklicanje posameznega zbora volivcev, ki naj sklepa o tem, ali naj se sproži postopek za odpoklic odbornika občinskega zbora, lahko predlaga najmanj 50 volivcev z območja, za katero naj se skliče zbor. Predlog pošljejo predsedniku občinske skupščine in obvestijo o tem občinsko volilno komisijo.

Sklicanje zbora delovnih ljudi v organizaciji, ki naj sklepa o tem, ali naj se sproži postopek za odpoklic odbornika zbora delovnih skupnosti občinske skupščine, lahko predlaga najmanj 30 delovnih ljudi v organizacijah, ki so pri volitvah v zbor delovnih skupnosti sestavljale volilno enoto, v kateri je bil odbornik zbora izvoljen in v kateri naj se skliče zbor. Če je v volilni enoti manj kot 60 delovnih ljudi, predlaga sklicanje zbora delovnih ljudi najmanj polovica volivcev. Predlog pošljejo za sklicanje zbora upravičenemu predstavniku organizacije ter obvestijo o tem predsednika občinske skupščine in občinsko volilno komisijo.

Predlog za sklicanje zbora volivcev oziroma zbora delovnih ljudi mora biti pismen.

123. člen

Zbor volivcev skliče predsednik občinske skupščine, zbor delovnih ljudi pa upravičeni predstavnik organizacije.

Če predsednik skupščine oziroma predstavnik organizacije ne skliče zbora najpozneje v 15 dneh potem, ko je dobil predlog, ga mora na zahtevo volivcev, ki so predlagali sklicanje zbora sklicati občinska volilna komisija v nadaljnjih petih dneh.

124. člen

Predsednik občinske skupščine ali odbornik občinske skupščine, ki ga on določi, oziroma upravičeni predstavnik organizacije začne zbor in ga vodi do izvolitve predsedstva.

Če je sklicala zbor občinska volilna komisija, začne zbor in ga vodi do izvolitve predsedstva volivec oziroma delovni človek, ki ga določi občinska volilna komisija.

125. člen

Predsedujoči najprej pojasni namen in način zborovega dela in pozove predstavnika predlagateljev, naj utemelji predlog, da se začne postopek za odpoklic odbornika.

Po končani obravnavi se o predlogu glasuje. Glasuje se z dviganjem rok, kolikor zbor ne odloči, da se glasuje tajno.

Predlog za sprožitev postopka za odpoklic je sprejet, če je zanj glasovala večina navzočih.

126. člen

Če predlog za sprožitev postopka za odpoklic ni sprejet, ni mogoče iz istih razlogov predlagati sklicanja zbora pred potekom enega leta od dneva, ko je zbor volivcev oziroma delovnih ljudi prejšnji predlog odklonil.

127. člen

O delu zbora volivcev oziroma zbora delovnih ljudi se piše zapisnik; podpišejo ga predsedujoči, zapisnikar in overovatelja zapisnika.

Zapisnik obsega zlasti tele podatke: kraj in uro pričetka in konca zbora; navedbo območja oziroma organizacij, za katere je bil sklican zbor volivcev oziroma zbor delovnih ljudi; na čigav predlog je bil sklican zbor, kdo ga je sklical in kdo pričel; priimek in rojstno ime članov predsedstva zbora, zapisnikarja in overovateljev zapisnika; priimek in rojstno ime odbornika, čigar odpoklic se predlaga, z navedbo zbora občinske skupščine, ki mu pripada; skupno število volivcev oziroma delovnih ljudi, ki imajo pravico sodelovati na zboru; število navzočih volivcev oziroma delovnih ljudi; izid glasovanja o predlogu za uvedbo postopka za odpoklic in razloge za odpoklic, če je bil predlog sprejet, kako je bil ugotovljen izid glasovanja; druge okoliščine, ki so pomembne za delo zbora.

128. člen

Če je zbor volivcev oziroma delovnih ljudi sprejel predlog za sprožitev postopka za odpoklic odbornika, se sestavi predlog za odpoklic.

Predlog sestavi predsedstvo zbora. Zbor pa lahko določi za to tri druge na zboru navzoče volivce oziroma delovne ljudi.

Predlog za sprožitev postopka za odpoklic podpišejo člani predsedstva zbora oziroma trije drugi volivci, ki jih določi zbor; njihovi podpisi morajo biti overjeni od organa, pristojnega za overitev.

b) Po skupini volivcev

129. člen

Če predlaga sprožitev postopka za odpoklic odbornika občinskega zbora skupina volivcev, mora predlog podpisati najmanj tretjina vseh volivcev, ki so vpisani v volilnem imeniku na območju volilne enote, v kateri je bil izvoljen odbornik, ki naj se odpokliče.

Podpisi predlagateljev morajo biti overjeni od organa, pristojnega za overitev.

130. člen

Predlogu za sprožitev postopka za odpoklic mora biti priloženo tudi potrdilo občinskega upravnega organa, da so predlagatelji vpisani v volilnem imeniku, ter potrdilo občinske volilne komisije o skupnem številu volivcev v volilni enoti. Potrdila se lahko dasta tudi na samem predlogu.

c) Po zboru občinske skupščine

131. člen

Vsak odbornik zbora občinske skupščine ima pravico zahtevati, da se na dnevni red seje razpravljanje o predlogu za sprožitev postopka za odpoklic odbornika tega zbora, ki se najmanj šest mesecev zaporedoma ni udeležil sej zbora.

Predlog za sprožitev postopka za odpoklic odbornika je sprejet, če je glavovala za sprožitev postopka večina vseh odbornikov ustreznega zbora.

2. Vsebina predloga za odpoklic

132. člen

Predlog za odpoklic obsega tele podatke:

1. priimek, rojstno ime, poklic in prebivališče odbornika, čigar odpoklic se predlaga, ter navedbo zbora skupščine, katerega odbornik je;
2. navedbo volilne enote, v kateri je bil odbornik izvoljen;
3. zakaj se predlaga odpoklic.

Če predlaga odpoklic zbor volivcev ali delovnih ljudi oziroma skupina volivcev, je treba poleg podpisa vsakega podpisnika predloga navesti priimek, rojstno ime, poklic in prebivališče podpisnika.

Predlogu za odpoklic, ki ga vloži zbor volivcev ali delovnih ljudi, je treba priložiti zapisnik o delu zbora.

Predlogu za odpoklic, ki ga vloži zbor občinske skupščine, je treba priložiti overjen prepis zapisnika seje zbora, na kateri je bil sprejet sklep, da se uvede postopek za odpoklic.

133. člen

Predlog za odpoklic odbornika občinske skupščine se pošlje občinski volilni komisiji.

3. Preskus predloga; razpis glasovanja o odpoklicu

134. člen

Občinska volilna komisija preskusi, ali je predlog za odpoklic sestavljen v skladu z določbami tega zakona, ne preskuša pa utemeljenosti predloga za odpoklic.

Če so v predlogu samo formalne pomanjkljivosti, vrne volilna komisija predlog predlagateljem in jim določi rok, v katerem morajo pomanjkljivosti odpraviti.

Volilna komisija zavrne predlog, če niso izpolnjeni pogoji iz 121., 122., 129. do 132. člena tega zakona ali če vlagatelji v določenem roku ne odpravijo formalnih pomanjkljivosti; o tem obvesti z odločbo vlagatelje predloga.

Za vlagatelje predloga se štejejo podpisniki predloga. Če je predlog vložila skupina volivcev, se štejejo za vlagatelja prvi trije podpisniki.

135. člen

Če je predlog za odpoklic odbornika v redu ali če vlagatelji odpravijo pomanjkljivosti v določenem roku, občinska volilna komisija potrdi predlog in razpiše glasovanje o odpoklicu v volilni enoti, v kateri je bil odbornik izvoljen. Volilna komisija razpiše glasovanje o odpoklicu najpozneje za trideseti dan po potrditvi predloga za odpoklic.

Odločba o razpisu glasovanja obsega tele podatke: priimek, rojstno ime in prebivališče odbornika, o čigar odpoklicu se bo glasovalo, navedbo zbora občinske skupščine, ki mu pripada, navedbo volilne enote, v kateri bo glasovanje o odpoklicu in dan glasovanja.

Glasovanje o odpoklicu odbornika občinskega zbora je v nedeljo, glasovanje o odpoklicu odbornika zbora delovnih skupnosti pa lahko tudi na delavnik.

136. člen

Odločbo o razpisu glasovanja o odpoklicu odbornika pošlje občinska volilna komisija zboru občinske skupščine, ki mu odbornik pripada, in odborniku.

Odločbo razglasi volilna komisija v uradnem glasilu, v katerem se objavljajo odloki občinske skupščine, najpozneje petnajst dni pred dnevom glasovanja.

Najpozneje sedem dni pred dnevom glasovanja mora biti odločba razglašena tudi v vseh krajih oziroma organizacijah na območju volilne enote, v kateri je bil odbornik izvoljen.

4. Glasovanje o odpoklicu; gotavljanje izida glasovanja

137. člen

O odpoklicu odbornika se glasuje na vseh voliščih na območju volilne enote, v kateri je bil odbornik izvoljen.

Občinska volilna komisija mora najpozneje sedem dni pred dnevom, ki je določen za glasovanje o odpoklicu, določiti volišča in za vsako volišče postaviti volilni odbor, ki bo vodil glasovanje o odpoklicu.

138. člen

Najpozneje tri dni pred dnevom glasovanja o odpoklicu lahko odbornik, o čigar odpoklicu se glasuje, in vlagatelj predloga za odpoklic priglasijo volilni komisiji po enega predstavnika in njegovega namestnika za vsako volišče (69. člen tega zakona).

139. člen

Glasovnica obsega priimek in rojstno ime odbornika, o čigar odpoklicu se glasuje, z navedbo zбора, ki mu pripada; pod imenom odbornika so druge pod drugimi napisane besede »za odpoklic« in »proti odpoklicu«.

Volivec glasuje tako, da obkroži besedi »za odpoklic« oziroma besedi »proti odpoklicu«.

Glasovnica, ki na njen nista obkroženi besedi »za odpoklic« ali »proti odpoklicu«, ali ki je sicer takò izpolnjena, da se ne da zanesljivo ugotoviti, ali je glasoval volivec za odpoklic ali proti odpoklicu, je neveljavna.

140. člen

Ko je glasovanje končano, prešteje volilni odbor glasovnice ter ugotovi, koliko glasovnic je bilo oddanih za odpoklic, koliko proti odpoklicu in koliko glasovnic je neveljavnih.

V zapisniku o glasovanju se navede skupno število vseh volivcev, vpisanih v volilnem imeniku oziroma v izpisku iz volilnega imenika, število glasovnic oddanih za odpoklic, število glasovnic oddanih proti odpoklicu in število neveljavnih glasovnic.

Volilni odbor pošlje takoj zapisnik o glasovanju z glasovnicami in z vsem drugim volilnim materialom občinski volilni komisiji.

141. člen

Občinska volilna komisija dokončno ugotovi na podlagi spisov volilnih odborov: koliko je vseh volivcev v volilni enoti, koliko volivcev je glasovalo za odpoklic, koliko proti odpoklicu in koliko glasovnic je neveljavnih. Na podlagi tega ugotovi, ali je odbornik odpoklican. Te podatke vpiše komisija v zapisnik.

142. člen

Občinska volilna komisija objavi izid glasovanja na razglasni deski občinske skupščine in pismeno sporoči izid glasovanja odborniku, o čigar odpoklicu se je glasovalo.

Volilna komisija pošlje takoj zboru občinske skupščine, katerega odbornik je odpoklican, svoje poročilo z zapisnikom in vsemi spisi, ki se nanašajo na postopek o odpoklicu.

B. Odpoklic odbornikov okrajne skupščine

143. člen

Postopek za odpoklic odbornika okrajne skupščine se začne na predlog najmanj tretjine odbornikov občinske skupščine, ki je izvolila odbornika v okrajno skupščino, ali na predlog okrajne skupščine. Okrajna skupščina lahko

predlaga občinski skupščini odpoklic odbornika, ki se najmanj šest mesecev zapored ni udeležil sej okrajne skupščine.

Če je podan predlog za odpoklic odbornika okrajne skupščine, razpravlja občinska skupščina najprej o tem, ali bo glasovala o odpoklicu.

Če občinska skupščina sklene, da bo glasovala o odpoklicu odbornika okrajne skupščine, glasuje o odpoklicu na svoji prvi prihodnji seji, vendar ne prej kot sedem dni od dneva, ko je bil sprejet sklep, da bo glasovala o odpoklicu.

144. člen

Sejo občinske skupščine, na kateri se glasuje o odpoklicu, vodi predsednik skupščine ob sodelovanju dveh odbornikov, ki ju določi skupščina izmed svojih članov.

O odpoklicu odbornika okrajne skupščine glasujejo odborniki občinske skupščine z glasovnicami (139. člen).

O glasovanju o odpoklicu se napravi poseben zapisnik, v katerem se navede skupno število odbornikov vsakega zbora, koliko odbornikov vsakega zbora se je udeležilo seje, koliko glasov je bilo oddanih za odpoklic in koliko proti odpoklicu in koliko glasovnic je bilo neveljavnih.

Izid glasovanja o odpoklicu ugotovi in razglasi na seji predsednik občinske skupščine. O izidu glasovanja obvesti pismeno odbornika, o čigar odpoklicu se je glasovalo.

Zapisnik o izidu glasovanja o odpoklicu odbornika okrajne skupščine z glasovnicami se pošlje okrajni volilni komisiji, ki volilni material pregleda in ga predloži s svojim poročilom okrajni skupščini.

Poročilo okrajne volilne komisije se objavi v okrajnem uradnem glasilu.

C. Uporaba določb IV. in V. poglavja

145. člen

Določbe IV. in V. poglavja tega zakona o delu volilne komisije in volilnega odbora, o voliščih in volilnem materialu, o postopku pri glasovanju ter o ugotavljanju in razglasitvi izida glasovanja se primerno uporabljajo tudi v postopku o odpoklicu, kolikor ni v tem poglavju drugače določeno.

VIII. p o g l a v j e

VARSTVO VOLILNE PRAVICE

1. Ugovori in pritožbe

146. člen

Zaradi nepravilnosti v postopku pri predlaganju in potrjevanju kandidatur in pri izvedbi volitev in odpoklica odbornika občinske skupščine ima vsak kandidat oziroma odbornik, čigar odpoklic se predlaga, in vsak volivec pravico, vložiti ugovor pri občinski volilni komisiji. Ugovor ne zadrži postopka.

Če dožene občinska volilna komisija na podlagi ugovorov, ki so bili podani pred potekom roka, določenega za predložitev predlogov kandidatov v potr-

ditev, takšne nepravilnosti pri delu zbora volivcev oziroma zbora delovnih ljudi, ki so ali ki bi lahko bistveno vplivale na določitev kandidature po zboru volivcev oziroma zboru delovnih ljudi, razveljavi delo zbora, na katerem so se dogodile takšne nepravilnosti, in odredi, da se v določenem roku skliče nov zbor volivcev oziroma zbor delovnih ljudi.

Zaradi nepravilnosti pri delu občinske skupščine pri volitvah oziroma odpoklicu odbornika okrajne skupščine ima vsak odbornik občinske skupščine pravico vložiti ugovor pri okrajni skupščini.

147. člen

Skupina najmanj 10 delovnih ljudi v organizacijah, ki imajo pravico predlagati kandidata za ustrezno skupino zbora delovnih skupnosti, ima pravico ugovarjati pri pristojni občinski volilni komisiji, da kandidat za odbornika ne izpolnjuje pogojev za izvolitev za odbornika zbora delovnih skupnosti v skupini, v kateri kandidira.

Občinska volilna komisija odloča o ugovoru obenem, ko odloča o potrditvi kandidature.

Zoper odločbo občinske volilne komisije, s katero se potrди kandidatura odbornika zbora delovnih skupnosti, glede katerega je bil vložen ugovor, ima vlagatelj ugovora pravico pritožbe na Vrhovno sodišče SRS. Pritožba mora biti vložena v 48 urah od potrditve kandidature. Vrhovno sodišče SRS mora o pritožbi odločiti v 48 urah po prejemu pritožbe.

148. člen

Zoper odločbo občinske volilne komisije, s katero se zavrne predlog kandidature ali predlog za odpoklic odbornika občinske skupščine, imajo vlagatelji kandidature oziroma predloga za odpoklic pravico do pritožbe na Vrhovno sodišče SRS. Pritožba mora biti vložena v 48 urah po prejemu odločbe. Sodišče mora izdati odločbo o pritožbi v 48 urah po prejemu pritožbe.

149. člen

Zoper vsako odločbo občinske volilne komisije, razen zoper odločbo iz prejšnjega člena, ima vsak kandidat, vsak odbornik, o čigar odpoklicu se je glasovalo, in vsak volivec pravico do pritožbe na okrajno volilno komisijo oziroma na zbor občinske skupščine, za katerega so bile volitve. Vsak kandidat in vsak volivec lahko tudi opozori pristojni zbor občinske skupščine na nepravilnosti pri delu volilnega odbora in na nepravilnosti pri delu zbora volivcev oziroma zbora delovnih ljudi, na katerem so bili predlagani kandidati.

Odbornik občinske skupščine, čigar odpoklic je predlagan, vsak drug odbornik občinske skupščine in vsak volivec ima pravico, da vloži proti odločbi občinske volilne komisije v zvezi z odpoklicem, razen v primeru iz 147. in 148. člena, pritožbo na okrajno volilno komisijo oziroma na pristojni zbor občinske skupščine.

Pritožba po prejšnjih odstavkih se vloži do dneva volitev oziroma do dneva glasovanja o odpoklicu pri okrajni volilni komisiji, pozneje pa pristojnem zboru občinske skupščine.

Prižozba na zbor občinske skupščine mora biti vložena najpozneje do se-
stanka verifikacijske komisije oziroma mandatno-imunitetne komisije zbora
občinske skupščine.

Zoper prvostopne odločbe okrajne volilne komisije je dopustna pritožba
na Republiško volilno komisijo.

2. Kazenske določbe

150. člen

Z denarno kaznijo ali z zaporom do enega leta se kaznuje za sodno kaz-
nivo dejanje:

1. kdor s podkupovanjem vpliva na volivca ali na odbornika občinske
skupščine, da bi pri volitvah ali odpoklicu glasoval ali ne glasoval za določenega
kandidata oziroma glasoval za odpoklic ali proti odpoklicu odbornika občinske
oziroma okrajne skupščine, ali da bi sploh ne glasoval ali da bi podpisal pred-
log kandidature ali predlog za odpoklic ali da bi odrekel svoj podpis na takem
predlogu;

2. volivec ali odbornik občinske skupščine, ki več kot enkrat glasuje ali
poskuša glasovati pri volitvah za isti zbor občinske skupščine oziroma za okraj-
no skupščino ali pri glasovanju o odpoklicu istega odbornika občinske oziroma
okrajne skupščine;

3. kdor pri volitvah ali pri glasovanju o odpoklicu glasuje ali poskuša
glasovati namesto drugega pod njegovim imenom;

4. kdor v nasprotju z določbo 77. člena tega zakona pride na volišče z orož-
jem ali nevarnim orodjem; kdor brez naročila predsednika volilnega odbora
ukaže, da se pripelje oborožena sila na volišče, ali pa jo sam pripelje;

5. kdor uniči, prikrije, poškoduje ali odnese kakšne listine o volitvah ali
o glasovanju o odpoklicu ali kakršenkoli predmet, ki je namenjen za volitve
oziroma za glasovanje o odpoklicu;

6. uradna oseba, ki pokliče volivca na odgovor zaradi glasovanja ali zah-
teva od njega, naj pove, za koga je glasoval, ali je glasoval za odpoklic ali
proti odpoklicu ali zakaj ni glasoval.

151. člen

Z denarno kaznijo do 50 000 dinarjev ali s kaznijo zopora do treh mesecev
se kaznuje za sodno kaznivo dejanje:

1. kdor se pri glasovanju nespodobno obnaša;

2. kdor potem, ko je glasoval ali ko se dožene, da ni vpisan v volilnem
imeniku, na opomin predsednika volilnega odbora noče oditi z volišča;

3. kdor ovira delo volilnega odbora ali volilne komisije;

4. član volilnega odbora ali volilne komisije in vsaka druga oseba, ki na
kakršenkoli način prekrši tajnost glasovanja.

152. člen

Za sodno kaznivo dejanje ponarejanja, kršitve proste odločitve volivcev,
oviranja uradne osebe pri opravljanju uradne dolžnosti, žalitve ali obrekovanja
člana predsedstva zbora volivcev oziroma zbora delovnih ljudi, ali člana volil-

nega odbora ali volilne komisije pri izvrševanju njihove uradne dolžnosti in za vsako drugo kaznivo dejanje, ki je določeno v kazenskem zakoniku in je storjeno v zvezi z volitvami ali odpoklicem odbornikov občinskih oziroma okrajnih skupščin, se kaznuje storilec po določbah kazenskega zakonika.

153. člen

Dejanja, ki so kazniva po tem zakonu ali po kazenskem zakoniku in so storjena na volišču, vpiše volilni odbor v svoj zapisnik z navedbo storilčevega priimka, rojstnega imena, poklica in prebivališča.

Ko konča volilna komisija svoje delo, naznani na podlagi zapisnikov vsa kazniva dejanja javnemu tožilcu, da sproži postopek.

IX. poglavje

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

154. člen

Do imenovanja organov upravljanja v delovnih skupnostih v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvi so lahko izvoljeni v zbor delovnih skupnosti občinske skupščine člani izvršnih oziroma upravnih organov, sindikalnih organizacij pri teh organih oziroma organizacijah.

155. člen

Pri prvih volitvah po tem zakonu imajo pravico sodelovati na zborih delovnih ljudi, na katerih se predlagajo kandidati za odbornike zbora delovnih skupnosti občinske skupščine, poleg kmetov, ki so člani zadruga ali drugih delovnih organizacij, tudi člani njihovih gospodarstev, ki se ukvarjajo s kmetijstvom.

156. člen

Pri prvih volitvah po tem zakonu pri določanju sorazmernega števila odborniških mest po 5. členu tega zakona najštevilnejša skupina ne more dobiti več kot 75 % skupnega števila odborniških mest. Preostalo število odborniških mest se porazdeli med druge tri skupine po razmerju delovnih ljudi v posamezni skupini, pri čemer mora dobiti vsaka skupina najmanj en mandat.

Od skupnega števila odborniških mest, ki po prejšnjem odstavku pripade skupini gospodarstva, odpade na področje kmetijstva toliko odbornikov, kot ustreza razmerju, v katerem je kmetijstvo udeleženo pri skupnem družbenem produktu v občini.

157. člen

Najpozneje pet dni od dneva objave tega zakona določi občinski ljudski odbor z odlokom:

1. številčni sestav občinske skupščine,
2. število odborniških mest, ki se volijo v vsaki skupini zbora delovnih skupnosti,
3. volilne enote za volitve občinskih odbornikov, število odbornikov, ki se volijo v vsaki volilni enoti zbora delovnih skupnosti,

4. volilne enote, v katerih preneha odbornikom v prvi mandatni dobi mandat po dveh letih,

5. območja zborov volivcev in območja zborov delovnih ljudi.

V roku iz prejšnjega odstavka imenuje občinski ljudski odbor občinsko volilno komisijo.

158. člen

Najpozneje 10 dni od dneva objave tega zakona določi okrajni ljudski odbor številčni sestav okrajne skupščine in število odbornikov, ki jih volijo v okrajno skupščino posamezne občinske skupščine ter koliko od teh volijo v prvi mandatni dobi za dve leti.

159. člen

Do verifikacije mandatov odbornikov novoizvoljenih občinskih in okrajnih skupščin opravljajo zadeve, ki so s tem zakonom dane v pristojnost občinskih in okrajnih skupščin in njihovih organov, sedanji ljudski odbori občin in okrajev in njihovi organi.

160. člen

Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije izda po potrebi navodila za izvrševanje tega zakona.

161. člen

Z dnem, ko začne veljati ta zakon, preneha veljati zakon o volitvah in odpoklicu odbornikov ljudskih odborov (Uradni list LRS, št. 25/57).

162. člen

Ta zakon začne veljati z dnem objave v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

V okviru splošnih sprememb v strukturi predstavniških teles družbenopolitičnih skupnosti, ki jih prinaša nova ustavna ureditev, se spreminja tudi sestava predstavniškega telesa komune, to je občinske skupščine. Sedanji občinski ljudski odbor je bil sestavljen iz občinskega zbora kot splošnega zbora in iz zbora proizvajalcev kot zbora delovnih ljudi, ki na območju občine sodelujejo pri ustvarjanju družbenega produkta. Zbor proizvajalcev so volili in vanj so bili voljeni delovni ljudje, ki so na območju občine zaposleni v industriji, v prometu, trgovini, gostinstvu, obrti in v kmetijski proizvodnji, skratka vsi, ki delajo na področju gospodarstva. Danes se družbeno samoupravljanje ne omejuje več na delovno samoupravljanje na področju gospodarstva, ampak zajema tudi druga področja družbenega življenja, zlasti področje prosvete in kulture, zdravstva in socialnega varstva, ter se razširja tudi na področje državnih organov. S tem v zvezi je tudi sedanji občinski zbor proizvajalcev moral odstopiti svoje mesto občinskemu zboru delovnih skupnosti, katerega osnova je praktično razširjena na vse delovne organizacije in druge delovne skupnosti na območju občine, vključujoč tudi zasebne kmetijske proizvajalce, ki so člani zadruga in člani njihovih gospodarstev, ter zasebne obrtnike, ki so člani zbornice. V zvezi s tako spremenjeno osnovo občinskega zbora delovnih skupnosti

in v posledici tega tudi njegovo novo sestavo, ne more biti za razmerje zastopstva posameznih področij v tem zboru več splošni kriterij družbeni produkt. Tudi glede sestave okrajne skupščine je nastala v zvezi z novo vlogo okraja bistvena sprememba v tem, da bo v bodoče ta skupščina enodomna in da bo formirana na osnovi čiste delegacije skupščin občin, ki sestavljajo okraj. Vse to je seveda terjalo nekatere bistvene spremembe v dosedanem sistemu volitev občinskih in okrajnih odbornikov, zaradi česar se predlaga, da se izda nov zakon o volitvah odbornikov občinskih in okrajnih skupščin.

Glede izvrševanja aktivne in pasivne volilne pravice pri volitvah v občinski zbor se obstoječa ureditev ne spreminja. Aktivna volilna pravica se omejuje na občane, ki so na območju občine vpisani v volilni imenik, pravico biti voljen v občinski zbor pa ima vsakdo, ki ima splošno volilno pravico.

Pri volitvah v občinski zbor delovnih skupnosti predlog zakona razčlenjuje in konkretizira načelo glede izvrševanja aktivne volilne pravice, ki po ustavi pripada vsem delovnim ljudem, ki na območju občine delajo v delovnih organizacijah in v delovnih skupnostih v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in združenjih, kmetom, ki so člani zadruga ali druge delovne organizacije ter drugim občanom, ki delajo na področju občine in za katere zakon to določi. Prav tako predlog zakona uresničuje načelo ustave glede izvrševanja pasivne volilne pravice pri volitvah v občinski zbor delovnih skupnosti; pravico biti voljen v ta zbor ima vsak tisti, ki vanj lahko voli, poleg tega pa tudi člani organov upravljanja delovnih organizacij oziroma delovnih skupnosti, člani organov upravljanja združenj delovnih organizacij ter funkcionarji sindikatov ali družbeno-političnih organizacij v občini.

Čeprav je občinski zbor delovnih skupnosti enotno telo — po ustavi se lahko le s posebnim zakonom vpelje več zborov delovnih skupnosti za posamezna področja — se vendar volitve izvajajo v okviru posameznih skupin (gospodarstvo; prosveta in kultura; zdravstvo in socialno varstvo; državni organi, družbeno-politične organizacije in društva). Zastopstvo posameznih skupin v občinskem zboru delovnih skupnosti se določa v sorazmerju glede na število delovnih ljudi v posamezni skupini, s tem da vsaki skupini pritiče pravica na najmanj en mandat, ter z omejitvijo, da nobena skupina ne more imeti več kot 75 % skupnega števila odbornikov tega zbora. Znotraj skupine gospodarstva je za razmerje pri številu odbornikov, ki pripada kmetijstvu, merodajno razmerje, v katerem je kmetijstvo udeleženo pri ustvarjanju družbenega produkta v občini.

Odborniki občinske skupščine se volijo po volilnih enotah, s tem da se voli po en odbornik v posamezni volilni enoti; le pri volitvah odbornikov zbora delovnih skupnosti je dopustna izjema, da se v eni volilni enoti lahko voli več odbornikov. Volilne enote za volitve v zbor delovnih skupnosti se formirajo po prej omenjenih skupinah tako, da spadajo v isto volilno enoto ena ali več organizacij ustrezne skupine.

Osnovna oblika postavljanja kandidatur je določanje kandidatov na zborih volivcev oziroma na zborih delovnih ljudi; le pri volitvah v občinski zbor je možno tudi določanje kandidatov po skupini občanov. Zaradi čim širše udeležbe občanov in zagotovitve javnosti v pripravah za kandidiranje se najprej načelno razpravlja o kandidatih na konferencah v Socialistični zvezi. Kandidati se neposredno določijo na zborih volivcev oziroma na zborih delovnih ljudi. Glede kvoruma, ki je potreben za sklepčnost zbora, je zadržana dosedanja ure-

ditev, ki pa je dopolnjena s tem, da se v primeru nesklepčnosti zbora lahko čez eno uro opravi zbor samo z volivci, ki so na zboru navzoči, ne glede na predpisani kvorum. Vsaka kandidatura mora biti predložena v potrditev občinski volilni komisiji.

Zakonska ureditev samega postopka pri izvajanju neposrednih volitev v občinsko predstavniško telo je ostala nespremenjena ter daje vse potrebno jamstvo za svobodo in tajno odločitev volivca na volišču.

V novo enodomno okrajno skupščino volijo odbornike občinske skupščine z območja okraja, in sicer neposredno izmed svojih odbornikov. Vsaka občinska skupščina voli toliko odbornikov v okrajno skupščino, kot ustreza razmerju med številom prebivalstva v okraju in številom prebivalstva v ustrezni občini. To število ugotovi okrajna skupščina.

Posebno poglavje zakona ureja primere ponovnih in nadomestnih volitev. Vprašanje predčasnega prenehanja mandata odbornikov, ki je bilo doslej urejeno v zakonih o ljudskih odborih, ustava ne rešuje. Ker se v novi ustavni ureditvi več ne predvidevajo posebni zakoni o občinski in okrajni samoupravi, je omenjeno vprašanje regulirano v predlogu tega zakona pri nadomestnih volitvah.

V okviru predloga zakona o volitvah odbornikov občinskih in okrajnih skupščin je urejen tudi postopek o odpoklicu, pri čemer so v bistvu prevzete določbe sedanjega zakona.

Predlog zakona tudi glede posameznih drugih vprašanj, kot so npr. organizacija in naloge volilnih organov, varstvo volilne pravice itd. ne prinaša kakšnih pomembnejših sprememb v odnosu na dosedanjo zakonsko ureditev.

PREDLOG ZAKONA

o volitvah poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije

I. poglavje

TEMELJNE DOLOČBE

1. Volitve

1. člen

Določbe ustave SR Slovenije o volitvah in odpoklicu republiških poslancev se uresničujejo na način in po postopku, ki je predpisan s tem zakonom.

2. člen

Poslance Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije volijo občinske skupščine in volivci neposredno.

Volivci volijo poslance Republiškega zbora na temelju splošne, enake in neposredne volilne pravice.

3. člen

Pravico voliti in biti voljen v Republiški zbor Skupščine SR Slovenije ima vsak občan, ki ima splošno volilno pravico.

4. člen

Poslanca Gospodarskega zbora, Prosvetno-kulturnega zbora, Socialno-zdravstvenega zbora in Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije (v nadaljnjem besedilu: zbori delovnih skupnosti) voli občinska skupščina oziroma skupščina dveh ali več občin.

5. člen

Za poslanca Gospodarskega zbora je lahko izvoljen:

1. delovni človek v delovni organizaciji ali v drugi delovni skupnosti in član organa upravljanja v delovni organizaciji ali v delovni skupnosti na področju proizvodnje, prometa in zvez, trgovine, gostinstva, obrti, komunalnih dejavnosti, bančništva, založniških, časopisnih in drugih gospodarskih dejavnosti, kakor tudi delovni človek, ki je zaposlen v delovni organizaciji, ki se ukvarja z znanstvenim raziskovanjem na področju gospodarstva ter član organov upravljanja take organizacije;

2. član organa upravljanja združenja delovnih in drugih organizacij na področju gospodarstva;

3. kmet, ki je član kmetijske zadruge ali druge delovne organizacije;

4. obrtnik, ki je bil član zbornice;

5. kmetijski in obrtniški delavci, ki delajo izven delovne organizacije;

6. funkcionar sindikata, v katerega so včlanjeni delovni ljudje na področju gospodarstva.

6. člen

Za poslanca Prosvetno-kulturnega zbora je lahko izvoljen:

1. delovni človek v delovni organizaciji ali v drugi delovni skupnosti in član organa upravljanja v delovni organizaciji in v delovni skupnosti na področju prosvete, znanosti, umetnosti in na drugih področjih kulture in telesne kulture;

2. samostojni znanstvenik, umetnik in drugi kulturni delavec;

3. član založniškega sveta ali ustreznega drugega organa upravljanja delovne organizacije;

4. član organa upravljanja združenja delovnih organizacij na področjih iz 1. točke tega člena;

5. funkcionar sindikata, v katerega so včlanjeni delovni ljudje na področjih iz 1. točke tega člena.

7. člen

Za poslanca Socialno-zdravstvenega zbora je lahko izvoljen:

1. delovni človek v delovni organizaciji ali v drugi delovni skupnosti in član organa upravljanja v delovni organizaciji in delovni skupnosti na področju zdravstva in socialnih služb, kakor tudi delovni človek v delovni organizaciji, ki se ukvarja z znanstvenim raziskovanjem na področju zdravstva in socialnih služb ter član organa upravljanja take organizacije;

2. član organa upravljanja združenja delovnih organizacij na področju zdravstva in socialnih služb;

3. funkcionar sindikata, v katerega so včlanjeni delovni ljudje na področju zdravstva in socialnih služb.

8. člen

Za poslanca Organizacijsko-političnega zbora je lahko izvoljen:

1. član organa upravljanja vsake delovne organizacije ali druge delovne skupnosti;
2. član organa upravljanja združenja delovnih organizacij;
3. funkcionar družbeno-politične organizacije ali društva, katerih dejavnost se nanaša na vprašanja s področja družbeno-političnega sistema.

9. člen

Za poslanca vsakega posameznega zbora delovnih skupnosti je lahko izvoljen tudi delovni človek, ki dela v državnem organu in funkcionar družbeno-politične organizacije ali društva, ki se javno ukvarja z dejavnostjo z ustreznega področja.

Za poslanca vsakega posameznega zbora delovnih skupnosti je lahko izvoljen samo občan, ki ima splošno volilno pravico.

10. člen

Volitve poslancev Skupščine SR Slovenije razpiše predsednik Skupščine.

Volitve za poslanska mesta članov Skupščine, ki jim poteče mandat, morajo biti opravljene najpozneje 15 dni pred potekom mandata.

V primeru razpusta posameznega zbora Skupščine SR Slovenije morajo biti volitve razpisane najpozneje 15 dni po razpustu.

Od dneva razpisa volitev do dneva volitev ne sme poteči manj kot en mesec in ne več kot dva meseca.

11. člen

Imenovani funkcionar in uslužbenec v državnem organu ter sodnik ne more biti hkrati poslanec Republiškega zbora.

Imenovani funkcionar oziroma uslužbenec v republiškem organu, sodnik Ustavnega sodišča SRS ali drugega republiškega sodišča ne more biti hkrati poslanec nobenega zbora delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije.

Določbe prvega odstavka se ne uporabljajo za aktivne oficirje.

Funkcionarju, uslužbencu ali sodniku iz prvega in drugega odstavka, ki je izvoljen za poslanca Skupščine SR Slovenije, preneha služba oziroma funkcija, ko je njegov mandat verificiran.

12. člen

Od skupnega števila poslanskih mest za posamezni zbor Skupščine SR Slovenije se dodeli vsaki občini toliko mandatov, kot ji pripada glede na število prebivalstva po količniku; količnik se določi po razmerju med številom prebivalcev v SR Sloveniji in številom poslancev posameznega zbora. Poslanska mesta, ki preostanejo, se dodelijo po vrsti med občine, ki imajo največji ostanek nad količnikom.

Občina, ki po gornji razdelitvi ne dobi nobenega poslanskega mandata v zborih delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije, se združi s sosednjo občino v enotno območje, na katerem se voli eden ali več poslancev v zборе delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije.

13. člen

Poslanci Skupščine SR Slovenije se volijo po volilnih enotah.

Volilne enote se določijo za vsak zbor Skupščine SR Slovenije tako, da se v volilni enoti voli po en poslanec ustreznega zbora Skupščine SR Slovenije.

Občina, v kateri se voli en poslanec posameznega zbora Skupščine SR Slovenije, je volilna enota za volitve v ta zbor.

Občina, v kateri se voli več poslancev posameznega zbora Skupščine SR Slovenije, se deli na toliko volilnih enot za volitve v ta zbor, kolikor poslancev tega zbora se voli v občini.

Volilna enota za volitve v vsak zbor delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije je tudi enotno območje dveh občin, ki se združita po drugem odstavku 12. člena tega zakona; če se na tem območju voli en poslanec. Če pa se na tem območju volita dva ali več poslancev, se to območje deli na toliko volilnih enot, kolikor poslancev se voli na tem območju.

14. člen

Volilne enote se določijo s posebnim zakonom.

Volilne enote se določijo na temelju podatkov splošnega popisa prebivalstva.

15. člen

Nihče ne more biti pri istih volitvah kandidiran v več kot eni volilni enoti in tudi ne za poslanca dveh ali več zborov Skupščine SR Slovenije.

16. člen

Kandidate za poslance Republiškega zbora lahko predlagajo zbori volivcev in tudi s tem zakonom določeno število volivcev (v nadaljnjem besedilu: skupina volivcev).

17. člen

Kandidate za poslance zborov delovnih skupnosti lahko predlagajo zbori delovnih ljudi v delovnih organizacijah in drugih delovnih skupnostih iz ustreznega področja.

Kandidate za poslance teh zborov lahko predlagajo ob pogojih, ki jih določa ta zakon, na svojih zborih tudi drugi delovni ljudje, ki se ukvarjajo z dejavnostjo z ustreznega področja.

18. člen

Zaradi čim širše udeležbe občanov in njihovih organizacij ter zaradi zagotovitve javnosti v volilnih pripravah obravnava Socialistična zveza delovnega ljudstva na svojih konferencah vprašanja v zvezi s predlaganjem kandidatov za poslance Skupščine SR Slovenije. Na teh konferencah sodelujejo tudi predstavniki drugih zainteresiranih družbenih organizacij.

19. člen

Volitve poslancev se za vse zборе Skupščine SR Slovenije opravijo isti dan v vseh občinskih skupščinah na vsem območju SR Slovenije.

Volivci volijo poslance Republiškega zbora v vsej SR Sloveniji isti dan, in sicer v nedeljo.

Z aktom o razpisu volitev se določi dan volitev.

20. člen

Poslanec Republiškega zbora postane kandidat, ki je bil izvoljen v občinski skupščini z večino, ki jo določa ta zakon, če je zanj glasovala večina vseh volivcev z območja volilne note, med več kandidati, izvoljenimi v občinski skupščini, pa tisti, ki je dobil največ glasov v volilni enoti.

Poslanec zbora delovnih skupnosti postane kandidat, ki je bil z večino, določeno z zakonom, izvoljen v občinski skupščini oziroma v občinskih skupščinah.

21. člen

Vsak zbor Skupščine SR Slovenije opravi verifikacijo mandatov svojih članov.

V primeru razpusta posameznega zbora Skupščine SR Slovenije se mora seja novo izvoljenega zbora zaradi verifikacije mandatov opraviti najpozneje v 15 dneh po opravljenih volitvah.

2. Odpoklic

22. člen

Volivci lahko odpokličejo poslanca Skupščine SR Slovenije, ki so ga izvolili.

Poslanca Republiškega zbora lahko odpokličejo volivci, ki so ga izvolili.

Poslanca vsakega zbora delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije lahko odpokliče občinska skupščina oziroma občinske skupščine, ki so ga izvolile.

23. člen

Poslanec Republiškega zbora je odpoklican, če je za odpoklic glasovala večina vseh volivcev v volilni enoti, v kateri je bil izvoljen.

Poslanec v zboru delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije je odpoklican, če sta za odpoklic glasovali dve tretjini vseh odbornikov občinske skupščine, oziroma dve tretjini vseh odbornikov vsake od občinskih skupščin, ki so ga izvolile.

24. člen

Poslancu, ki je odpoklican, preneha mandat, ko Skupščina SR Slovenije ugotovi, da mu je prenehal mandat zaradi odpoklica.

3. Skupne določbe o volitvah in odpoklicu

25. člen

Volivci in odborniki občinske skupščine glasujejo osebno.

Glasovanje je tajno. Glasuje se z glasovnicami.

26. člen

Kdor je vpisan v volilnem imeniku, se mu ne sme vzeti glasovalna pravica in tudi ne preprečiti glasovanje.

27. člen

Svoboda pri odločanju volivcev in tajnost glasovanja se ne smeta omejevati.

Noben državni organ ali uradna oseba ne sme poklicati volivca na odgovornost zaradi glasovanja in tudi ne od njega zahtevati, naj pove, kako je glasoval ali zakaj ni glasoval, oziroma ali je glasoval za odpoklic ali proti odpoklicu.

28. člen

Volitve in postopek za odpoklic vodijo volilne komisije in volilni odbori. Volilni organi so pri svojem delu neodvisni od drugih državnih organov in delajo po zakonu in drugih na podlagi zakona izdanih predpisih.

Volilne komisije se imenujejo za štiri leta.

II. poglavje

VOLILNI ORGANI

29. člen

Voline komisije so:

1. Republiška volilna komisija s sedežem v Ljubljani;
2. občinske volilne komisije.

30. člen

Republiško volilno komisijo sestavljajo predsednik, tajnik in pet članov. Občinsko volilno komisijo sestavljajo predsednik, tajnik in en član. Predsednik, tajnik in vsak član volilne komisije imajo namestnike.

31. člen

Republiško volilno komisijo imenuje Republiški zbor Skupščine SR Slovenije, občinske volilne komisije pa Republiška volilna komisija.

Za predsednika Republiške volilne komisije in njegovega namestnika se imenuje sodnik Vrhovnega sodišča SR Slovenije, za predsednika občinske volilne komisije in njegovega namestnika pa sodnik okrožnega ali občinskega sodišča.

Imenovanja in spremembe volilnih komisij se objavijo v »Uradnem listu SRS«.

32. člen

Republiška volilna komisija ima te naloge:

1. skrbi za zakonitost volitev;
2. vsklajuje delo in daje strokovna in tehnična navodila občinskim volilnim komisijam v zvezi z izvajanjem volitev;
3. skrbi za zagotovitev volilnega materiala (volilne skrinjice, glasovnice itd.) za vse volilne organe;
4. objavlja izid volitev poslancev za Skupščino SR Slovenije in izid glasovanja o odpoklicu;
5. daje pojasnila o uporabi določb tega zakona o volilnem postopku;
6. opravlja druge naloge po določbah tega zakona.

Republiška volilna komisija predpiše obrazce za izvršitev tega zakona.

Materialna sredstva za izvedbo volitev zagotovi Skupščina SR Slovenije.

33. člen

Občinska volilna komisija ima te le naloge:

1. tehnično pripravlja volitve;
2. imenuje volilne odbore, skrbi za pravilnost dela volilnih odborov in nadzoruje njihovo delo;
3. potrjuje kandidature za volitve poslancev;
4. ugotavlja volilne izide in razglša, kateri kandidati so bili na njenem območju izvoljeni za poslance; ugotavlja izide glasovanja o odpoklicu poslancev;
5. daje poročila o izidu volitev in glasovanja o odpoklicu na svojem območju;
6. opravlja druge naloge po določbah tega zakona.

Če se dve občini združita v enotno območje za volitve poslancev zborov delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije, opravlja naloge iz prejšnjega odstavka glede volitev v te zборе na območju teh dveh občin tista občinska volilna komisija, ki jo določi Republiška volilna komisija.

34. člen

V primerih, v katerih po določbah tega zakona občani neposredno glasujejo na voliščih, vodijo glasovanje volilni odbori. Volilni odbor skrbi za pravilnost in tajnost glasovanja. Volilni odbor se postavi za vsako volišče.

Volilni odbor sestavljajo predsednik in dva člana; vsak od njih ima namestnika. Imenuje jih občinska volilna komisija izmed občanov, ki imajo volilno pravico. Odločbo o imenovanju volilnega zbora izda volilna komisija predsedniku volilnega odbora; predsednik obvesti o imenovanju oba člana in namestnika.

35. člen

Sejo občinske skupščine, na kateri se volijo poslanci Skupščine SR Slovenije, vodi predsednik občinske skupščine ob sodelovanju dveh odbornikov, ki ju izvoli občinska skupščina izmed sebe.

36. člen

Člani volilnih komisij in volilnih odborov ter njihovi namestniki so lahko samo osebe, ki imajo volilno pravico.

Člani volilne komisije in volilnega odbora ter njihovi namestniki ne morejo biti kandidati za poslanca; če dajo svojo privolitev na kandidaturo, jim preneha funkcija člana oziroma namestnika v teh organih.

Poslanec, o čigar odpoklicu se glasuje, ne more biti član ali namestnik člana volilne komisije ali volilnega odbora, ki vodi glašovanje o odpoklicu.

37. člen

Volilni organi sklepajo veljavno z večino glasov vseh svojih članov. Občinske volilne komisije in volilni odbori so sklepčni samo v polni sestavi.

38. člen

Državni organi in organi družbenega upravljanja morajo pomagati volilnim komisijam in volilnim odborom pri njihovem delu.

Državni organi ter delovne in druge organizacije morajo dati volilni komisiji na njeno zahtevo podatke, ki jih potrebuje pri svojem delu.

III. poglavje

PREDLAGANJE KANDIDATOV

A. Predlaganje kandidatov za poslance Republiškega zbora

a) Po zborih volivcev

39. člen

Predlaganje kandidatov za poslance Republiškega zbora se opravi na zborih volivcev.

Zbori volivcev po tem zakonu se sklicujejo za območja, za katera se sklicujejo zbori volivcev pri volitvah odbornikov občinskega zbora.

Najpozneje tri dni po razpisu volitev razglasi občinska volilna komisija območja zborov volivcev. Objavo razglasi na sedežu občine in v vseh naseljih.

40. člen

Zbor volivcev skliče predsednik občinske skupščine najpozneje v treh dneh od dneva, ko so objavljena območja zborov volivcev.

Če predsednik občinske skupščine ne skliče zbora volivcev v roku iz prejšnjega odstavka, ga skliče v nadaljnjih petih dneh občinska volilna komisija.

Sklicanje zbora volivcev se razglasi najpozneje tri dni pred opravilo zbora na običajni način z navedbo dnevnega reda zbora.

Čas in kraj zbora se določi tako, da se omogoči udeležba kar največjemu številu volivcev.

41. člen

Zbor volivcev, ki je sklican zaradi predlaganja kandidatov, se lahko opravi, če je navzočih najmanj desetina vseh volivcev z območja, za katero je zbor sklican, najmanj pa 50 volivcev. Če je na območju zbora volivcev manj kot 100 volivcev se zbor lahko opravi, če je prisotna najmanj tretjina volivcev z območja zbora.

Če na zboru ni navzočih toliko volivcev, kot je določeno v prejšnjem odstavku, se lahko čez eno uro od časa, ki je bil določen za začetek zbora, opravi zbor volivcev s prisotnimi volivci; lahko pa se oprava zbora odloži oziroma se skliče nov zbor volivcev.

42. člen

Na zboru volivcev imajo pravico predlagati in glasovati samo osebe, ki imajo volilno pravico in ki prebivajo na območju, za katero je zbor sklican.

43. člen

Predsednik občinske skupščine ali odbornik občinskega zbora, ki ga on določi, začne zbor volivcev in ga vodi do izvolitve predsedstva zbora. Če je sklicala zbor volivcev občinska volilna komisija, začne zbor in ga vodi do izvolitve predsedstva zbora oseba, ki jo določi občinska volilna komisija.

44. člen

Delo zbora volivcev vodi predsedstvo zbora, ki ga volivci izvolijo na zboru izmed sebe. Predsedstvo zbora sestavljajo predsedujoči in dva člana.

Zbor volivcev izvoli izmed sebe tudi dva overitelja zapisnika.

45. člen

Predsedujoči razloži namen zbora in način njegovega dela; v ta namen prebere določbe 42. člena ter 44. do 48. člena tega zakona.

Dnevni red zbora obsega:

1. predlaganje kandidatov in
2. določitev kandidatov.

46. člen

Po določitvi dnevnega reda se začne predlaganje kandidatov.

Vsak volivec ima pravico, da predlaga po enega kandidata. Predlog, ki ga podpirajo najmanj štirje volivci, je treba prevzeti v listo kandidatov, o katerih zbor glasuje.

Predlogi se dajejo ustno.

47. člen

Po končanem predlaganju kandidatov določi zbor volivcev kandidate za poslance Republiškega zbora.

Volivcu glasujejo o vsakem predlaganem kandidatu posebej. Glasuje se po vrsti, kakor so bili kandidati predlagani. Glasuje se javno z dviganjem rok. Po potrebi se glasovi preštejejo. Vsakih pet volivcev ima pravico zahtevati, da se glasovi preštejejo.

48. člen

Od predlaganih kandidatov je sprejet vsak kandidat, za katerega je glasovala večina navzočih volivcev. Če nobeden izmed predlaganih kandidatov ni dobil večine glasov, se ponovi predlaganje in določanje kandidatov.

Po končanem glasovanju predsednik zbora objavi izid glasovanja in posebej, kateri od predlaganih kandidatov so bili sprejeti kot kandidati zbora volivcev.

49. člen

O delu zbora volivcev se piše zapisnik. Zapisnik podpišejo predsedujoči, zapisnikar in oba overitelja.

Tajnik občinske skupščine mora priskrbeti zapisnikarja. Zbor volivcev lahko izvoli za zapisnikarja tudi koga drugega.

Zapisnik o delu zbora volivcev obsega zlasti: dan in uro začetka zbora in kraj, kjer je bil zbor; označbo območja, za katero je bil sklican zbor; kdò je sklical zbor in kdo ga je začel; priimek in rojstno ime članov predsedstva zbora, zapisnikarja in overiteljev zapisnika; skupno število volivcev, ki so vpisani v volilnem imeniku na območju zbora; število navzočih volivcev; dnevni red zbora, kateri kandidati so bili predlagani in kateri so bili sprejeti ter s kolikšnim številom glasov; kako je bil ugotovljen izid glasovanja; druge okoliščine, ki so pomembne za delo zbora, in uro, ko je bil zbor končan.

50. člen

Na podlagi sklepa zborov volivcev se sestavi predlog kandidature. Predlog kandidature obsega:

1. navedbo, da se vlaga predlog kandidature za volitve poslancev v Republiški zbor, za katero volilno enoto se vlaga, in dan volitev v občinski skupščini;
2. navedbo, da je bil predlog sprejet na zboru volivcev, kje in kdaj je bil zbor in za katero območje;

3. priimek, rojstno ime in prebivališče vseh na zboru volivcev določenih kandidatov.

Predlog kandidature zbora volivcev podpiše tisti, ki je predsedoval zboru. Poleg podpisa je treba navesti tudi priimek, rojstno ime ter poklic in prebivališče. Njegov podpis mora biti overjen od pristojnega organa za overitve.

Predlogu kandidature zbora volivcev je treba priložiti zapisnik o delu zbora volivcev.

51. člen

Kandidat zborov volivcev postane vsak kandidat, ki so ga predlagali zbori volivcev, na katerih območju je najmanj petina vseh volivcev, vpisanih v volivnih imenikih na območju volilne enote.

b) Po skupini volivcev

52. člen

Kandidate za poslanca Republiškega zbora lahko predlaga tudi skupina volivcev. Predlog kandidature mora podpisati najmanj sto volivcev, ki so vpisani v volilnem imeniku za območje volilne enote.

53. člen

Predlog kandidature, ki ga vloži skupina volivcev, obsega:

1. navedbo, da se vlaga predlog kandidature za volitve poslancev Republiškega zbora, za katero volilno enoto se vlaga in dan volitev;
2. priimek, rojstno ime in prebivališče kandidata.

Predlog kandidature podpišejo vsi predlagatelji. Poleg podpisa vsakega predlagatelja je treba navesti njegovo prebivališče. Podpisi predlagateljev morajo biti overjeni od pristojnega organa za overitve.

54. člen

Predlogu kandidature je treba priložiti:

1. pismeno privolitev kandidata v kandidaturo; izjava mora biti overjena od pristojnega organa za overitve;
2. potrdilo pristojnega občinskega upravnega organa, da imajo podpisniki kandidature volilno pravico v volilni enoti, za katero je vložena kandidatura; to potrdilo se lahko da na samem predlogu kandidature.

55. člen

Isti volivec je lahko predlagatelj samo za eno kandidaturo, ki jo vloži skupina volivcev. Če podpiše kdo kot predlagatelj dvoje ali več predlogov kandidatur, se šteje za predlagatelja samo tiste kandidature, ki je bila najprej predložena v potrditev.

B. Predlaganje kandidatov za poslance zborov delovnih skupnosti po zborih delovnih skupnosti

56. člen

Kandidate za poslance zborov delovnih skupnosti predlagajo zbori delovnih ljudi.

Zbori delovnih ljudi po tem zakonu se opravijo praviloma za tiste delovne organizacije (gospodarske organizacije, kmetijske zadruge, zavodi) in delovne skupnosti v državnem organu, družbeno-politični organizaciji oziroma društvu (delovna skupnost), za katere se opravijo zbori delovnih ljudi za predlaganje kandidatov za odbornike zbora delovnih skupnosti občinske skupščine.

57. člen

Predlaganje poslanskih kandidatov za Gospodarski zbor se opravi na zborih delovnih ljudi v delovnih organizacijah na področju proizvodnje, prometa in zvez, trgovine, gostinstva, obrtnišva, komunalnih dejavnosti, bančništva, založniških, časopisnih in drugih gospodarskih dejavnosti.

Zbor delovnih ljudi sestavljajo vsi delovni ljudje, ki delajo v delovni organizaciji oziroma delovni skupnosti, kmetje — člani zadruge in člani njihovih gospodarstev, ki se po statutu zadruge štejejo kot njeni člani, kmetje — člani drugih delovnih organizacij, kmetijski delavci, ki delajo izven delovne organizacije, obrtniki — člani zbornice in obrtniški delavci, ki delajo izven delovne organizacije.

58. člen

Predlaganje poslanskih kandidatov za Prosvetno-kulturni zbor se opravi na zborih delovnih ljudi v delovnih organizacijah in drugih delovnih skupnostih na področju prosvete, znanosti, umetnosti in na drugih področjih kulture in telesne kulture (osnovne, srednje, višje in visoke šole, fakultete, znanstveni zavodi, muzeji, knjižnice, gledališča, akademije, radijske in televizijske postaje, založniški in časopisni zavodi, zavodi na področju informativne službe in dr.).

Zbor delovnih ljudi v delovni organizaciji in v delovni skupnosti na področju iz prvega odstavka tega člena sestavljajo vsi delovni ljudje, ki delajo v tej organizaciji oziroma skupnosti.

59. člen

Predlaganje poslanskih kandidatov za Socialno zdravstveni zbor se opravi na zborih delovnih ljudi v delovnih organizacijah oziroma delovnih skupnostih na področju zdravstva in socialnih služb (bolnice, zdravstveni domovi, zdravstvene postaje, dispanzerji, zdravstveni centri, zavodi za zdravstveno varstvo, lekarne, naravna zdravilišča, centri za rehabilitacijo, centri za socialno delo, zavodi za mladino in odrasle, zavodi za dnevno varstvo otrok, socialni zavodi, zavodi za socialno zavarovanje in dr.).

Zbor delovnih ljudi v delovni organizaciji oziroma v delovni skupnosti na področju iz prvega odstavka tega člena sestavljajo vsi delovni ljudje, ki delajo v tej organizaciji oziroma delovni skupnosti.

60. člen

Predlaganje poslanskih kandidatov za Organizacijsko-politični zbor se opravi na zborih delovnih ljudi v vseh delovnih organizacijah in delovnih skupnostih v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah kakor tudi v društvih.

Zbor delovnih ljudi v delovni organizaciji in delovni skupnosti v državnem organu, družbeno-politični organizaciji oziroma društvu sestavljajo vsi delovni ljudje, ki delajo v tej organizaciji oziroma v delovni skupnosti.

61. člen

Občinska volilna komisija objavi najpozneje v treh dneh od dneva razpisa volitev, za katero delovno organizacijo, obratno in poslovno enoto oziroma delovno skupnost v državnem organu, družbeno-politični organizaciji ali društvu se opravi poseben zbor ter za katere od teh organizacij oziroma delovnih skupnosti se opravijo skupni zbori zaradi predlaganja kandidatov za poslance ter tudi kraj zbora.

62. člen

Zbor delovnih ljudi skliče predsednik delavskega sveta, predsednik združenega sveta oziroma njim ustrezajoč funkcionar v organu upravljanja; v obratih ali drugih poslovnih enotah, ki nimajo organa upravljanja, pa vodja delovne enote, za katero se skliče zbor; v delovni skupnosti skliče zbor funkcionar, ki vodi delo organa oziroma službe (sklicatelj zbora).

Če je zbor delovnih ljudi skupen za dve ali več organizacij oziroma delovnih skupnosti, ga skliče predstavnik tiste organizacije oziroma delovne skupnosti, v kateri je zbor, oziroma funkcionar, ki vodi organ oziroma službo.

Sklicanje zbora delovnih ljudi se objavi najpozneje tri dni pred zborom v vseh obratih in delavnicah organizacije z navedbo dnevnega reda.

Čas in kraj zbora je treba določiti tako, da se ga lahko udeleži kar največ delovnih ljudi.

63. člen

Sklicatelj začne zbor delovnih ljudi in ga vodi do izvolitve predsedstva.

Na zboru delovnih ljudi imajo pravico predlagati in glasovati samo delovni ljudje, ki delajo v delovni organizaciji oziroma v delovni skupnosti, za katero se opravi zbor, oziroma drugi delovni ljudje, ki imajo pravico sodelovati na zboru in imajo splošno volilno pravico.

64. člen

Kolikor v prejšnjih členih ni drugače določeno, se za delo zborov delovnih ljudi primerno uporabljajo določbe 39. do 50. člena tega zakona.

65. člen

Kandidat zborov delovnih ljudi v delovni organizaciji oziroma v delovnih skupnostih postane tisti, ki so ga predlagali zbori delovnih ljudi v delovnih organizacijah oziroma v delovnih skupnostih, v katerih je najmanj petina vseh delovnih ljudi z ustreznega področja na območju volilne enote.

IV. poglavje

POTRJEVANJE KANDIDATUR

66. člen

Predlog kandidature se predloži občinski volilni komisiji najpozneje petnajst dni pred dnevom, ki je določen za volitve poslancev v občinski skupščini.

Podpisnik predloga kandidature zbora volivcev oziroma zbora delovnih ljudi ter prvi trije podpisniki predloga skupine volivcev se štejejo za vlagatelje predloga kandidature.

67. člen

Občinska volilna komisija preizkusi takoj po prejemu predloga kandidature, ali je predlog pravočasno vložen in ali je sestavljen po določbah tega zakona kakor tudi, ali je dana overjena pismena privolitev kandidata v kandidaturo.

Če komisija ugotovi samo formalne pomanjkljivosti, zahteva najpozneje v 24 urah od predlagateljev, naj jih v treh dneh odpravijo.

Če je predlog kandidature vložen po preteku predpisanega roka, ali če predlagatelji niso postopali po določbah prejšnjega odstavka, zavrne komisija z odločbo tak predlog kandidature.

68. člen

Če predlogi kandidature zborov volivcev oziroma zborov delovnih ljudi nimajo pomanjkljivosti oziroma če so bile ugotovljene pomanjkljivosti v določenem roku odpravljene, preizkusi komisija, ali je glede predlaganih kandidatov izpolnjen pogoj iz 51. oziroma 65. člena tega zakona.

69. člen

Če je pogoj iz prejšnjega člena izpolnjen, komisija potrdi vloženo kandidaturo. Če ta pogoj ni izpolnjen, ugotovi volilna komisija to z obrazloženo odločbo in jo pošlje vlagateljem vseh prizadetih predlogov.

Če občinska volilna komisija ugotovi, da kakšen kandidat po zakonu ne more biti voljen za poslanca, zavrne z odločbo predloge te kandidature in pošlje odločbo vlagateljem teh predlogov.

70. člen

Odločbo o potrditvi ali zavrnitvi kandidature, ki so jo predlagali zbori volivcev ali zbori delovnih ljudi oziroma odločbo, s katero se ugotovi, da niso izpolnjeni pogoji za potrditev kandidature, izda občinska volilna komisija najpozneje v 48 urah po poteku roka za vlaganje predlogov kandidatur v potrditev oziroma 48 ur po poteku roka, določenega vlagateljem za odpravo pomanjkljivosti.

V odločbi o potrditvi kandidature se navede dan in ura, ko je bil za posameznega kandidata sprejet predlog kandidature, ter katera je po vrstnem redu kandidatura.

Vrstni red kandidature, ki so jo predložili zbori volivcev oziroma zbori delovnih ljudi, se določi po času, ko je za posameznega kandidata sprejet zadnji predlog kandidature. Če zadnji predlog posameznega zbora, ki je potreben za

potrditev kandidature, obsega dva ali več kandidatov, ki jih obsegajo že prejšnji predlogi, se določi vrstni red njihovih kandidatur po vrsti, v kateri so imena teh kandidatov navedena v zadnjem predlogu.

71. člen

Če v predlogu kandidature skupine volivcev ni pomanjkljivosti ali če se te pomanjkljivosti odpravijo, potrdi občinska volilna komisija kandidaturu najpozneje v 48 urah po prejemu predloga; v odločbi o potrditvi kandidature navede tudi uro, ko je bila sprejeta in katera je po vrstnem redu kandidatura.

72. člen

Če je bil predlog kandidature vrnjen vlagateljem zaradi odprave formalnih pomanjkljivosti in vlagatelji v določenem roku to storijo, se šteje, da je bil predlog vložen takrat, ko je bil prvič predložen komisiji.

73. člen

Občinska volilna komisija mora razglasiti v svojih uradnih prostorih vsako potrjeno kandidaturu takoj, ko jo potrdi. Ta objava nadomešča dostavitev odločbe o potrditvi kandidature vlagateljem.

Odločbe o potrditvi kandidature za vsak zbor Skupščine SR Slovenije pošlje občinska volilna komisija občinski skupščini oziroma občinskim skupščinam na območju volilne enote, odločbe o potrditvi kandidature za poslance zborov delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije pošlje tudi Republiški volilni komisiji.

74. člen

Če do poteka roka, določenega za vlaganje predlogov kandidatur v potrditev ni predložena v potrditev nobena kandidatura ali pa so vsi predlogi kandidatur zavrženi, lahko zbori volivcev oziroma zbori delovnih ljudi predlagajo nove kandidate, vendar najpozneje 10 dni pred dnevom volitev.

Najmanj 20 volivcev z območja, za katero se sklicuje zbor volivcev oziroma najmanj 20 delovnih ljudi zaposlenih v delovni organizaciji oziroma v delovni skupnosti, za katere se opravi zbor delovnih ljudi, lahko zahteva sklicanje zbora volivcev oziroma zbora delovnih ljudi.

Če zbor ni sklican najpozneje v 24 urah po tem, ko je bil dan pismeni predlog za sklicanje zbora, lahko skličejo zbor predlagatelji sami; to morajo takoj pismeno sporočiti občinski volilni komisiji. V tem primeru začne in vodi zbor do izvolitve predsedstva oseba, ki jo določi občinska volilna komisija.

Glede sklicanja in dela teh zborov se primerno uporabljajo določbe 39. do 51. člena in 56. do 65. člena tega zakona.

75. člen

Če kandidat s potrjene kandidature umre ali, če ne izpolnjuje pogojev za kandidata, lahko zbor oziroma skupina, ki ga je predlagala, predlaga občinski volilni komisiji v potrditev drugega kandidata. Kandidatura novega kandidata obdrži vrstni red, ki ga je imela kandidatura prvotnega kandidata.

Glede sklicanja zborov volivcev ali zborov delovnih ljudi zaradi predlaganja novega kandidata veljajo določbe drugega do četrtega odstavka 74. člena tega zakona.

Predlog nove kandidature, ki ga vloži skupina volivcev, mora podpisati določeno število volivcev (52. člen zakona), med podpisniki mora biti najmanj polovica predlagateljev, ki so podpisali predlog prvotne kandidature.

Predlog kandidature po prejšnjih odstavkih je treba predložiti občinski volilni komisiji najpozneje 10 dni pred dnevom volitev.

76. člen

Zbori volivcev oziroma delovnih ljudi ter skupina volivcev lahko umaknejo potrjeno kandidaturu, ki so jo predložili v potrditev. Umik kandidature velja, če je umaknilo kandidaturu najmanj dve tretjini tistih zborov, ki so jo predlagali oziroma najmanj dve tretjini podpisnikov kandidature, ki jo je predlagala skupina.

Zbori volivcev oziroma delovnih ljudi ter skupina volivcev lahko najmanj 10 dni pred dnevom volitev namesto kandidata, katerega kandidatura je bila umaknjena, predlagajo v potrditev občinski volilni komisiji drugega kandidata.

Glede sklicanja zborov volivcev zaradi predlaganja novega kandidata in dela teh zborov veljajo določbe 2. do 4. odstavka 74. člena tega zakona.

77. člen

Vsak kandidat lahko odstopi od potrjene kandidature.

Odstop od kandidature se poda pismeno pri pristojni občinski volilni komisiji.

Če kandidat odstopi od kandidature, lahko predlagajo zbori oziroma skupina, ki so predlagali njegovo kandidaturu, najpozneje 10 dni pred dnevom volitev pristojni občinski volilni komisiji v potrditev drugega kandidata.

Glede sklicanja zborov volivcev zaradi predlaganja novega kandidata in dela teh zborov veljajo določbe 2. do 4. odstavka 74. člena tega zakona.

78. člen

Če je kandidatura razveljavljena ali umaknjena ali če kandidat odstopi od potrjene kandidature ali umre, nova kandidatura pa ni vložena najpozneje 10 dni pred volitvami, se opravijo določenega dne volitve na podlagi preostalih potrjenih kandidatur.

Če kakšen kandidat s potrjene kandidature umre ali izgubi volilno pravico zadnjih deset dni pred dnevom volitev ali če v primerih iz prejšnjega odstavka ni nobene druge potrjene kandidature, se volitve ne opravijo določenega dne, ampak največ 30 dni pozneje.

V primerih iz prejšnjega odstavka je treba vložiti predloge novih kandidatov najpozneje 10 dni pred dnevom, ki je določen za poznejše volitve.

Če so v primerih iz 2. odstavka tega člena prvotnega kandidata predlagali zbori volivcev oziroma zbori delovnih ljudi, skliče občinska volilna komisija zbere, ki naj določijo novega kandidata, najpozneje peti dan od dneva, ki je bil prvotno določen za volitve.

79. člen

V primerih iz 74. do 78. člena tega zakona veljajo glede določitve novih kandidatov na zborih volivcev oziroma delovnih ljudi in glede kandidature teh kandidatov določbe 41. do 51. člena ter 62. do 65. člena tega zakona.

Občinska volilna komisija obravnava takšne predloge kot zelo nujne po določbah tega zakona o potrjevanju kandidatur.

80. člen

Občinska volilna komisija mora najpozneje 10 dni, v primerih 74. do 77. člena tega zakona pa najpozneje 5 dni pred dnevom volitev poslancev v občinskih skupščinah objaviti v vseh krajih na območju volilne enote seznam vseh potrjenih kandidatur z navedbo volilnih enot in zborov, za katere so posamezni kandidati kandidirani.

V. poglavje

VOLITVE POSLANCEV V OBČINSKI SKUPŠČINI

1. Volitve in ugotovitve izidov glasovanja v občinski skupščini

81. člen

Občinska skupščina voli poslance v vse zборе Skupščine SR Slovenije in za vse volilne enote z območja občine na skupni seji obeh zborov na podlagi kandidatur zborov volivcev, skupine volivcev oziroma zborov delovnih ljudi, ki jih je potrdila občinska volilna komisija.

V občinski skupščini ima pravico voliti poslance vseh zborov Skupščine SR Slovenije vsak odbornik občinske skupščine.

82. člen

Najpozneje pet dni pred dnevom volitev mora predsednik občinske skupščine sklicati skupno sejo obeh zborov občinske skupščine zaradi volitev poslancev. Če predsednik ne skliče občinske skupščine v tem roku, jo skliče občinska volilna komisija.

83. člen

Seja občinske skupščine, ki je sklicana zaradi izvolitve poslancev, se lahko opravi, če je na njej navzočih večina odbornikov vsakega zbora občinske skupščine.

Če zaradi premajhne udeležbe seja občinske skupščine ni sklepna, se opravi nova seja občinske skupščine najpozneje v 7 dneh po prvi seji.

84. člen

Predsednik občinske skupščine ugotovi za začetku seje na podlagi seznama odbornikov občinske skupščine, ali je navzoče potrebno število odbornikov vsakega zbora občinske skupščine in razloži namen seje.

Skupščina izvoli izmed sebe dva odbornika, ki pomagata predsedniku pri vodenju glasovanja in ugotavljanju volilnega izida.

85. člen

Občinska skupščina voli poslanca izmed kandidatov, ki so jih predlagali zbori volivcev oziroma delovnih ljudi ali ki jih je predložila skupina volivcev in katerih kandidature je potrdila občinska volilna komisija.

86. člen

Poslanci se volijo z glasovnicami.

Glasovnica je enotna za volitve poslancev v vse zборе Skupščine SR Slovenije.

Na glasovnici se navede priimek in rojstno ime vsakega kandidata s potrjenih kandidatur, in sicer najprej kandidatov iz vseh volilnih enot za Republiški zbor, potem pa po vrstnem redu kandidatov vseh volilnih enot za Gospodarski zbor, Prosvetno-kulturni zbor, Socialno-zdravstveni zbor in Organizacijsko-politični zbor.

Na glasovnici se navedejo najprej imena kandidatov s potrjenih kandidatur, ki so jih predlagali zbori delovnih ljudi, nato pa imena kandidatov s potrjenih kandidatur, ki so jih predložile skupine volivcev, in sicer po vrstnem redu, kot so bile te kandidature potrjene.

Pred imenom vsakega kandidata mora biti zaporedna številka.

Glasovnica mora biti overjena s pečatom občinske skupščine.

87. člen

Za vse zборе Skupščine SR Slovenije se postavi ena glasovalna skrinjica.

V prostoru, kjer se glasuje, je treba razobesiti razglase o potrditvi vsake kandidature za vsak zbor Skupščine SR Slovenije.

88. člen

Predsednik izroči vsakemu odborniku občinske skupščine glasovnico in obkroži njegovo zaporedno številko v seznamu odbornikov občinske skupščine.

Odbornik občinske skupščine glasuje tako, da obkroži zaporedno številko pred imenom kandidata oziroma kandidatov, za katere glasuje in odda glasovnico v glasovalno skrinjico. Odbornik glasuje samo za enega kandidata v vsaki volilni enoti.

Glasuje se lahko samo za kandidate, katerih imena so navedena na glasovnici. Pripisovanje novih kandidatov ne velja.

89. člen

Po končanem glasovanju ugotovi predsednik izid glasovanja za vsak zbor Skupščine SR Slovenije posebej.

Izid glasovanja se ugotovi tako, da se najpreje ugotovi skupno število odbornikov po seznamu odbornikov občinske skupščine nato pa, koliko glasov je bilo oddanih za posameznega kandidata in koliko glasovnic je v celoti ali deloma neveljavnih.

Če se pokaže razlika med številom glasovalcev po seznamu odbornikov občinske skupščine in številom oddanih glasovnic, velja izid glasovanja po glasovnicah.

Predsednik razglasi na seji izid glasovanja. Izid glasovanja se razglasi tudi na oglasni deski občinske skupščine.

90. člen

O delu občinske skupščine se napravi zapisnik.

Zapisnik obsega zlasti: dan, uro začetka in kraj seje; navedbo volilne enote oziroma volilnih enot; skupno število odbornikov občinske skupščine; število

navzočih odbornikov občinske skupščine; katere kandidature so bile potrjene za posamezen zbor Skupščine SR Slovenije; koliko odbornikov občinske skupščine je glasovalo, koliko glasov je dobil vsak posamezni kandidat za posamezni zbor Skupščine SR Slovenije in koliko glasovnic je bilo neveljavnih; potek glasovanja in vse okoliščine, ki so pomembne za glasovanje, kakor tudi morebitne ugovore odbornikov občinske skupščine glede pravilnosti glasovanja ter uro konca glasovanja.

Zapisnik podpišejo predsednik občinske skupščine in oba odbornika, ki sta sodelovala pri vodenju glasovanja.

91. člen

Predsednik občinske skupščine dostavi nemudoma občinski volilni komisiji poseben oмот z volilnimi spisi, ki obsega: seznam odbornikov občinske skupščine, na podlagi katerega se je glasovalo; glasovnice in zapisnik o delu občinske skupščine.

2. Ugotavljanje izida glasovanja po občinski volilni komisiji

92. člen

Izid glasovanja ugotavlja občinska volilna komisija na podlagi volilnih spisov za vsak zbor posebej.

93. člen

V občinski skupščini je izvoljen za poslanca Republiškega zbora kandidat, ki je dobil v volilni enoti večino glasov vseh odbornikov občinske skupščine. O njem glásujejo volivci neposredno.

Če je bila v volilni enoti potrjena kandidatura za dva ali več kandidatov, pa nobeden od njih ni dobil večine glasov po prejšnjem odstavku, volijo poslanca Republiškega zbora neposredno volivci izmed tistih dveh kandidatov, ki sta dobila največ glasov.

Če so v volilni enoti dva ali več kandidatov z največjim številom glasov dobili enako število glasov, volijo volivci poslanca Republiškega zbora izmed vseh teh kandidatov.

94. člen

Za poslanca posameznega zbora delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije v volilni enoti je izvoljen kandidat, ki je dobil večino glasov vseh odbornikov občinske skupščine.

Če noben kandidat ni dobil v občinski skupščini večine glasov po prejšnjem odstavku, se glasovanje ponovi in je pri ponovnem glasovanju izvoljen kandidat, ki je dobil največ glasov.

Če tvorijo volilno enoto dve ali več občin, je za poslanca v zboru delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije izvoljen kandidat, ki je dobil večino glasov v vsaki občinski skupščini z območja volilne enote.

Če noben kandidat ni dobil potrebne večine glasov iz prejšnjega odstavka, se glasovanje ponovi. Če tudi na ponovnem glasovanju noben kandidat ne dobi potrebne večine v vsaki občinski skupščini, se glasovanje ponovi drugič; pri drugi ponovitvi glasovanja je izvoljen kandidat, ki je dobil največ glasov v skupščini ene ali več občin, ki imajo več kot polovico skupnega števila delovnih ljudi z ustreznega delovnega področja.

Če se tudi ob drugi ponovitvi glasovanja ne doseže potrebna večina iz prejšnjega odstavka, se volitve ponovijo.

Če v primeru drugega in četrtega odstavka tega člena dva ali več kandidatov z največjim številom glasov dobita enako število glasov, se glasovanje med temi kandidati ponovi.

95. člen

O delu občinske volilne komisije se napravi za vsak zbor poseben zapisnik, v katerem se navede zlasti:

1. koliko je bilo kandidatov v vsaki volilni enoti po potrjenih kandidaturah občinske volilne komisije;
2. priimek, rojstno ime in prebivališče vsakega kandidata;
3. skupno število odbornikov občinske skupščine oziroma občinskih skupščin, ki so glasovali;
4. skupno število glasov, ki jih je dobil vsak kandidat na območju volilne enote in število neveljavnih glasovnic;
5. priimek in rojstno ime vsakega kandidata, ki je bil izvoljen za poslanca zbora.

Zapisnik podpišejo vsi člani občinske volilne komisije. Vsak član ima pravico zahtevati, da se vpišejo v zapisnik njegovo ločeno mnenje in njegove pripombe.

96. člen

Občinska volilna komisija razglasi na občinski oglasni deski za vsako volilno enoto v občini:

1. koliko glasov je dobil vsak kandidat za posamezni zbor in koliko je bilo neveljavnih glasovnic;
2. priimek in rojstno ime vsakega kandidata, ki je izvoljen za poslanca, in za kateri zbor Skupščine SR Slovenije.

97. člen

Občinska volilna komisija izda izvoljenim poslancem zborov delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije potrdilo o izvolitvi.

Občinska volilna komisija pošlje zapisnik o izidu glasovanja predsedniku občinske skupščine.

Občinska volilna komisija pošlje zapisnik z vsemi volilnimi spisi, ki se tičejo volitev poslancev zborov delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije, takoj Republiški volilni komisiji na način, ki ga določi ta komisija. Ta volilni material mora biti zbran in urejen.

Republiška volilna komisija se sestane, brž ko dobi od vseh občinskih komisij volilne spise, ki se tičejo volitev v zборе delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije. Komisija izdela na podlagi volilnih spisov za vsak zbor delovnih skupnosti posebno poročilo o izidu volitev, in ga predloži ustreznemu zboru Skupščine SR Slovenije z vsemi volilnimi spisi.

Poročilo Republiške volilne komisije se objavi v »Uradnem listu SRS«.

98. člen

Občinska volilna komisija obvesti Republiško volilno komisijo o izidu glasovanja v Republiški zbor v občinski skupščini ter ji dostavi volilni material.

3. Razglasitev kandidatov, ki jih je občinska skupščina izvolila v Republiški zbor

99. člen

Republiška volilna komisija objavi v »Uradnem listu SRS« najpozneje 10 dni pred dnevom neposrednih volitev seznam kandidatov, ki so jih občinske skupščine izvolile v Republiški zbor ter volilne enote, v katerih so bili izvoljeni.

V primerih 74. in 78. člena tega zakona objavi Republiška volilna komisija naknadno potrjene kandidature na isti način najpozneje pet dni pred dnevom volitev.

100. člen

Občinska volilna komisija razglasi na deski v svojih uradnih prostorih imena kandidatov, izvoljenih v občinski skupščini za Republiški zbor najpozneje sedem dni pred volitvami.

V primerih 74. in 78. člena tega zakona razglasi občinska volilna komisija potrjene kandidature najpozneje tri dni pred dnevom volitev.

Razglas obsega naziv volilne enote ter priimek in rojstno ime in prebivališče kandidata, izvoljenega v Republiški zbor.

101. člen

Občinska volilna komisija skrbi za to, da se razglasi potrjenih kandidatur objavijo v vseh krajih volilne enote najpozneje sedem dni pred dnevom volitev. Občinskemu ljudskemu odboru je treba poslati za vsako volišče najmanj po en izvod vsake potrjene kandidature najpozneje pet dni pred dnevom volitev.

VI. poglavje

VOLITVE POSLANCEV V REPUBLIŠKI ZBOR

1. Volišča in volilni material

102. člen

Pri neposrednih volitvah poslancev Republiškega zbora glasujejo občani na voliščih, ki jih določi občinska volilna komisija na predlog za zadeve občne uprave pristojnega organa občinske skupščine.

Občinska volilna komisija določi volišča najpozneje 15 dni pred dnevom volitev.

103. člen

Vsako volišče v občini ima svojo tekočo številko.

Najpozneje pet dni pred dnevom volitev razglasi občinska volilna komisija v vseh krajih volilne enote, kje bodo volišča in kateri volivci bodo glasovali na posameznih voliščih.

104. člen

Volišča se določijo tako, da glasuje na posameznem volišču približno petsto volivcev. V bolnišnicah, sanatorijih, porodnišnicah, invalidskih domovih in po-

dobnih zavodih, v katerih je več kot petindvajset volivcev, se določijo posebna volišča.

Za volišče se določi poseben prostor.

V prostoru, kjer se glasuje, se uredi poseben prostor za glasovanje tako, da ne more nihče videti, kako volivec izpolnjuje glasovnico.

105. člen

Najpozneje tri dni pred glasovanjem lahko vsak kandidat, o katerem se bo glasovalo, priklasi občinski volilni komisiji po enega predstavnika in njegovega namestnika za vsako volišče in za sodelovanje pri delu občinske volilne komisije. Predstavniki oziroma njegov namestnik je lahko samo, kdor ima splošno volilno pravico.

Predsednik občinske volilne komisije izda najpozneje v 48 urah vsakemu prijavljenemu predstavniku in njegovemu namestniku posebno potrdilo, na podlagi katerega lahko sodeluje pri delu volilnega odbora oziroma komisije.

Predstavniki kandidatov imajo pravico sodelovati pri delu volilnega odbora oziroma volilne komisije, nimajo pa pravice odločati. Na njihovo zahtevo se njihove pripombe zapišejo v zapisnik.

106. člen

Občinska volilna komisija pripravi ob sodelovanju pristojnega občinskega upravnega organa pravočasno potrebno število glasovalnih skrinjic, tiskanih glasovnic in drug volilni material.

107. člen

Glasovnica obsega:

1. navedbo volilne enote in občine, v kateri je volilna enota;
2. priimek in rojstno ime vsakega poslanca Republiškega zbora, o katerem se glasuje.

Glasovnice morajo biti overjene s pečatom občinske volilne komisije ali s pečatom občinske skupščine.

108. člen

Če je občinska skupščina izvolila v volilni enoti dva ali več kandidatov, je treba na glasovnici navesti najpreje tiste kandidate, ki so jih predlagali zbori volivcev in to v takšnem vrstnem redu, kot so bili vloženi predlogi kandidatov pri občinski volilni komisiji; za temi se navedejo kandidati, ki so jih predlagale skupine volivcev in to v vrstnem redu, kot so bili vloženi predlogi kandidatov pri občinski volilni komisiji.

Pred imenom vsakega kandidata mora biti zaporedna številka.

109. člen

Na dan pred volitvami se zberejo predsednik in člani volilnega odbora ter njihovi namestniki v prostoru, v katerem se bo glasovalo, in prevzamejo proti potrdilu od pristojnega občinskega upravnega organa: glasovalno skrinjico; potrebno število glasovnic; potrjeni spisek iz splošnega stalnega volilnega imenika za območje volišča, overjene razglase o glasovanju (99. člen) in drugo, kar je potrebno.

Volilni odbor pregleda glasovalno skrinjico, prešteje glasovnice in pripravi vse drugo, kar je potrebno za glasovanje.

O delu volilnega odbora pred dnevom glasovanja se napravi zapisnik, ki ga podpišejo vsi člani volilnega odbora in njihovi namestniki.

2. Glasovanje

110. člen

Na dan glasovanja se zbere volilni odbor ob 7. uri v prostoru, določenem za glasovanje, in napravi o stanju prostora in stanju volilnega materiala zapisnik, ki ga podpišejo vsi člani volilnega odbora in prisotni predstavniki kandidatov. Predsednik volilnega odbora nato razglasi, da se prične glasovanje.

111. člen

Ves čas glasovanja morajo biti navzoči vsi člani volilnega odbora oziroma njihovi namestniki. Če kakšen predstavnik kandidata zapusti volišče, je treba to vpisati v zapisnik, glasovanje pa se nadaljuje brez njega.

112. člen

Predsednik volilnega odbora skrbi s pomočjo drugih članov odbora za vzdrževanje reda in miru v času glasovanja. Če je potrebno, zahteva predsednik pomoč ljudske milice; ta je pod njegovim vodstvom, dokler je na volišču.

Nihče ne sme priti na volišče z orožjem ali nevarnim orodjem, razen ljudske milice v primeru iz prejšnjega odstavka.

113. člen

V glasovalni prostor vstopajo volivci po vrsti drug za drugim, toda tako, da v prostoru za glasovanje ne more biti več kakor 10 volivcev.

Volivec mora najprej glasno povedati svoj priimek, ime in poklic, po potrebi tudi stanovanje. Če je potrebno, predsednik volivca legitimira ali na drug način doseže njegovo istovetnost.

Nato obkroži predsednik zaporedno številko tega volivca v izpisku iz volilnega imenika, pojasni volivcu, kako se glasuje, in mu da glasovnico.

Volivec, ki ni vpisan v izpisku iz volilnega imenika, ne sme glasovati. Če v izpisku pomotoma ni vpisan, lahko glasuje na podlagi potrjila občinskega upravnega organa, da je vpisan v splošnem stalnem volilnem imeniku za območje, kjer je volišče. To se vpiše v zapisnik; potrdilo se priloži zapisniku.

114. člen

Člani volilnega odbora morajo volivcu na njegovo zahtevo znova pojasniti, kako se glasuje. Paziti morajo zlasti na to, da je popolnoma zavarovana tajnost glasovanja in da volivca nihče ne moti pri izpolnjevanju glasovnic.

Na volišču je prepovedana vsaka agitacija za posameznega kandidata.

115. člen

Volivec izpolni glasovnico v za to določenem prostoru. Izpolni jo tako, da obkroži zaporedno številko pred imenom tistega kandidata, za katerega želi glasovati.

Volivec lahko glasuje samo za kandidata, ki je vpisan v glasovnici.

Volivec lahko glasuje samo za enega kandidata.

Izpolnjeno glasovnico volivec prepogne po polovici tako, da so imena kandidatov na notranji strani, pokaže, da ima samo eno glasovnico in jo odda v volilno skrinjico.

Ko volivec odda glasovnico, mora zapustiti volišče. Za volišče se šteje poslopje in njegovo dvorišče.

116. člen

Če volivec zaradi telesne hibe ali zato, ker je nepismen, ne bi mogel glasovati tako, kot je določeno v prejšnjem členu, ima pravico, da pripelje s seboj pred volilni odbor osebo, ki namesto njega izpolni oziroma odda glasovnico. O tem odloči volilni odbor in vpiše to v zapisnik.

117. člen

Volilni odbor ne sme odreči glasovanja nikomur, ki je vpisan v volilni imenik, in tudi nikomur, ki je po zakonu upravičen glasovati na podlagi potrdila, da je vpisan v volilnem imeniku. Če ima član volilnega odbora ali predstavnik kandidata glede kakšnega volivca pripombo, se to vpiše v zapisnik.

Če pride kakšen volivec glasovat, pa je njegovo ime v izpisku iz volilnega imenika že obkroženo, se vpiše v zapisnik priimek, rojstno ime, poklic in prebivališče takega volivca, ne dovoli pa se mu glasovati.

118. člen

Volivec glasuje osebno na volišču, na katerega območju je vpisan v volilnem imeniku.

Volivec, ki na dan glasovanja ni v kraju, kjer je vpisan v volilnem imeniku, lahko glasuje v kraju, kjer se nahaja na dan volitev, na podlagi potrdila pristojnega organa, da je vpisan v volilnem imeniku. Tak volivec glasuje za tistega kandidata, katerega kandidatura je potrjena v volilni enoti, na katere območju se nahaja na dan volitev.

Potrdila iz prejšnjega odstavka izdaja pristojni organ od dneva razpisa volitev do najpozneje tri dni pred glasovanjem. Izdaja takega potrdila se zaznamuje v volilnem imeniku, na podlagi katerega je bilo izdano.

Če glasuje volivec po določbah drugega in tretjega odstavka, se to vpiše v zapisnik o glasovanju z navedbo njegovega priimka, rojstnega imena in prebivališča. Potrdilo o vpisu v volilnem imeniku se priloži zapisniku.

119. člen

Glasovanje traja nepretrgoma do 19. ure. Samo zaradi nereda sme volilni odbor prekiniti glasovanje, dokler se ne napravi red. V zapisniku se navede, zakaj je bilo glasovanje prekinjeno in za koliko časa.

Ob 19. uri se volišče zapre in se ne sme nihče več pustiti na volišče. Volivci, ki so že v poslopju oziroma na dvorišču, pa imajo pravico glasovati. Če je bilo glasovanje zaradi nereda prekinjeno za več kot eno uro, se podaljša za toliko časa, kolikor je bilo glasovanje prekinjeno nad eno uro.

120. člen

O glasovanju se piše zapisnik. Vanj se vpišejo vsi dogodki, ki so pomembni za glasovanje. Vsak član volilnega odbora in predstavniki kandidatov lahko zahtevajo, da se vpišejo v zapisnik posamezne okoliščine v zvezi z glasovanjem, njihovo mnenje oziroma pripombe k zapisniku.

Zapisnik podpišejo vsi člani volilnega odbora.

3. Ugotavljanje izida glasovanja po volilnem odboru na volišču

121. člen

Ko je glasovanje končano, volilni odbor najprej prešteje neuporabljene glasovnice, jih da v poseben omot in omot zapečati.

Nato ugotovi volilni odbor po izpisku iz volilnega imenika in po potrilih skupno število volivcev, ki so glasovali na volišču. Potem odpre volilni odbor glasovalno skrinjico in prešteje oddane glasove tako: eden jemlje glasovnice posamič iz glasovalne skrinjice in z vsake glasovnice glasno prebere ime kandidata, za katerega je volivec glasoval, ter izloča neveljavne glasovnice; drugi zapisuje za vsakega kandidata posebej, koliko glasov je bilo oddanih za potrditev izvolitve in koliko proti potrditvi ter koliko glasovnic je neveljavnih; tretji zbira pregledane glasovnice, in sicer veljavne glasovnice posebej in neveljavne posebej.

Predsednik volilnega odbora pokaže vsako glasovnico predstavniku kandidata, če ta to zahteva.

Za neveljavne se štejejo glasovnice, na katerih je obkrožena zaporedna številka pred imenom več kot enega kandidata, na katerih so pripisana nova imena, in neizpolnjene ali tako izpolnjene glasovnice, da se iz njih ne da zanesljivo dognati, za katerega kandidata je volivec glasoval.

Če se pokaže razlika med številom volivcev, ki so glasovali po izpisku iz volilnega imenika, in s potrdilom ter med številom glasov po oddanih glasovnicah, velja izid glasovanja po glasovnicah.

122. člen

Ko volilni odbor ugotovi izid glasovanja, sestavi zapisnik. Vanj se vpiše skupno število volivcev po izpisku iz volilnega imenika za to volišče; koliko volivcev je glasovalo po izpisku iz volilnega imenika, koliko volivcev je glasovalo s potrdilom in koliko skupaj; koliko glasov je dobil vsak posamezen kandidat in koliko glasovnic je bilo neveljavnih. V zapisnik se vpišejo tudi posebna mnenja članov volilnega odbora in predstavnikov kandidatov ter njihove pripombe k zapisniku.

Zapisnik podpišejo vsi člani volilnega odbora in navzoči predstavniki kandidatov.

Predstavnikom kandidatov se izda na njihovo zahtevo potrdilo o izidu glasovanja.

Predsednik volilnega odbora javno razglasi izid glasovanja.

123. člen

Volilni odbor da nato zapisnike, izpisek iz volilnega imenika, potrdila (113. člen in 118. člen) in vse uporabljene glasovnice v omot, ga zapečati in naslovi

na občinsko volilno komisijo. V ta omot se v posebnem omotu vložijo tudi ne-uporabljene glasovnice.

Nato volilni odbor kar najhitreje in po najkrajši poti pošlje omot z volilnimi spisi občinski volilni komisiji, in sicer na način, ki ga določi Republiška volilna komisija.

124. člen

Po končanem delu, najpozneje pa drugi dan, vrne volilni odbor drug volilni material organu, od katerega ga je dobil, organ pa mu da o tem potrdilo.

4. Ugotavljanje izida glasovanja po občinski volilni komisiji v volilni enoti

125. člen

Izid glasovanja o volitvah za Republiški zbor ugotovi občinska volilna komisija dokončno na podlagi volilnih spisov in glasovnic, ki jih sprejme od volilnih odborov.

126. člen

Če so v volilni enoti volivci volili samo enega kandidata, se šteje, da je izvoljen za poslanca Republiškega zbora, če je zanj glasovala večina vseh volivcev, ki so vpisani v volilne imenike na območju volilne enote.

Če večina iz prejšnjega odstavka ni bila dosežena, se opravijo ponovne volitve v volilni enoti.

Če so v volilni enoti volivci volili dva ali več kandidatov, je izvoljen kandidat, ki je dobil največ glasov. Če je dvoje ali več kandidatov dobilo enako največje število glasov, se opravijo med njimi ponovne volitve.

127. člen

Občinska volilna komisija ugotovi skupno število vseh volivcev, vpisanih na območju volilne enote v splošnih volilnih imenikih; koliko glasov je v vsej volilni enoti dobil vsak kandidat in koliko glasovnic je bilo neveljavnih. Na podlagi tega ugotovi komisija, kateri kandidat je po prejšnjem členu izvoljen v volilni enoti za poslanca.

Če občinska volilna komisija ugotovi, da kandidat, ki je sam kandidiral na volitvah, ni dobil potrebne večine (prvi odstavek 126. člena), ali da je dvoje ali več kandidatov dobilo enako največje število glasov (tretji odstavek 126. člena) razglasi, da v tej volilni enoti noben kandidat ni izvoljen za poslanca Republiškega zbora, in sporoči to Republiški volilni komisiji.

128. člen

Če občinska volilna komisija ugotovi, da so bile pri glasovanju na posameznih voliščih ali na vseh voliščih takšne nepravilnosti, ki so ali ki bi lahko vplivale na izid volitev, razveljavi glasovanje na voliščih, na katerih so bile ugotovljene, ali v vsej volilni enoti ter odredi ponovno glasovanje.

129. člen

Občinska volilna komisija napravi o svojem delu zapisnik; vanj vpiše zlasti:

1. koliko je bilo kandidatov v volilni enoti ter priimek, rojstno ime in prebivališče vsakega kandidata;

2. skupno in po voliščih: koliko je bilo oddanih glasov za vsakega kandidata in koliko glasovnic je bilo neveljavnih;

3. priimek, rojstno ime in prebivališče kandidata, ki je bil izvoljen za poslanca.

Vsak član volilne komisije in predstavnik kandidata lahko zahteva, naj se vpiše v zapisnik njegovo posebno mnenje in pripombe.

Zapisnik podpišejo vsi člani volilne komisije.

130. člen

Občinska volilna komisija razglasi na oglasni deski občinske skupščine podatke iz prvega odstavka prejšnjega člena ter poroča o tem občinski skupščini.

Občinska volilna komisija izda izvoljenim poslancem Republiškega zbora potrdilo o njihovi izvolitvi za poslanca.

Ko konča občinska volilna komisija svoje delo, dostavi zapisnik z vsemi volilnimi spisi, ki se tičejo volitev poslancev Republiškega zbora, takoj Republiški volilni komisiji na način, ki ga določi ta komisija.

131. člen

Republiška volilna komisija se sestane, brž ko dobi volilne spise, ki se tičejo volitev v Republiški zbor.

Komisija izdelata na podlagi volilnih spisov poročilo o izidu volitev po volilnih enotah in ga predloži Republiškem zboru z vsemi volilnimi spisi.

Poročilo Republiške volilne komisije se objavi v »Uradnem listu SRS«.

VII. poglavje

PONOVNE IN NADOMESTNE VOLITVE

1. Ponovne volitve in ponovno glasovanje

132. člen

Ponovne volitve poslancev za Republiški zbor po občinah se opravijo:

1. če pristojna volilna komisija razveljavi volitve zaradi nepravilnosti pri volitvah;

2. če je v kakšni volilni enoti kandidiral za poslanca Republiškega zbora en sam kandidat, pa ni dobil večine glasov vseh volivcev, ki so vpisani v volilnem imeniku v volilni enoti (prvi odstavek 126. člena);

3. če je dobilo v volilni enoti dvoje ali več kandidatov enako največje število glasov (četrti odstavek 126. člena);

4. če niti na drugi ponovitvi glasovanja v občinski skupščini noben kandidat zbora delovnih skupnosti ne dobi potrebne večine (peti odstavek 94. člena);

5. če ob verifikaciji mandатов zbor Skupščine SR Slovenije razveljavi izvolitev poslanca zaradi nepravilnosti pri volitvah.

133. člen

Ponovne volitve razpiše občinska volilna komisija. Če se opravijo ponovne volitve na podlagi sklepa zbora Skupščine SR Slovenije, razpiše volitve Republiška volilna komisija.

134. člen

Ponovne volitve poslancev Republiškega zbora, ki jih volivci neposredno volijo, se opravijo naslednjo nedeljo po dnevu volitev. Če se ponovne volitve opravijo po sklepu zbora Skupščine SR Slovenije, določi dan ponovnih volitev Republiška volilna komisija.

135. člen

Če ob verifikaciji mandatov zbor Skupščine SR Slovenije razveljavi izvolitev poslanca zbora zaradi nepravilnosti pri volitvah, zbor hkrati odloči, ali se glede na vrsto in obseg nepravilnosti ponovijo volitve v celoti ali pa se ponovi samo glasovanje v posameznem štadiju volilnega postopka.

136. člen

Če razveljavi volilna komisija volitve zaradi nepravilnosti pri glasovanju, ki so bile samo na posameznih voliščih, se ponovi glasovanje samo na teh voliščih.

137. člen

Če se ponovijo volitve zato, ker je dobilo dvoje ali več kandidatov enako največje število glasov, se ponovi glasovanje samo med temi kandidati.

138. člen

V drugih primerih, ki niso našteti v 135. do 137. členu, se pri ponovnih volitvah glasuje na podlagi obstoječih kandidatur in na podlagi pozneje potrjenih kandidatur. Predlogi kandidatur za nove kandidate morajo biti vloženi najpozneje 10 dni pred dnevom, ki je določen za ponovne volitve.

139. člen

Dan ponovnih volitev oziroma ponovnega glasovanja razglasi volilna komisija najpozneje pet dni pred dnevom volitev, oziroma glasovanja. Obenem razglasi kandidate, ki so bile že prej potrjene, če so bile vložene in potrjene nove kandidate, razglasi tudi te.

2. Nadomestne volitve

140. člen

Nadomestne volitve se opravijo, če poslanec umre ali mu sicer predčasno preneha mandat (143. člen).

141. člen

Nadomestne volitve se razpišejo v 15 dneh od dneva, ko poslancu predčasno preneha mandat.

Nadomestne volitve se razpišejo samo, če do rednega poteka mandata preostaja še več kot šest mesecev.

142. člen

Nadomestne volitve se morajo opraviti najpozneje v treh mesecih od dneva, ko je bilo poslansko mesto izpraznjeno.

Razpis nadomestnih volitev se objavi v »Uradnem listu SRS« najpozneje šest tednov pred dnevom, določenim za volitve.

143. člen

Poslancu Skupščine SR Slovenije preneha mandat pred potekom časa, za katerega je bil izvoljen:

1. če izgubi volilno pravico — z dnem, ko jo izgubi;
2. če se odpove mandatu — z dnem, ko sprejme Skupščina SR Slovenije njegovo odpoved;
3. če nastopi službo ali sprejme funkcijo, ki ni združljiva s funkcijo republiškega poslanca — z dnem nastopa službe oziroma sprejema funkcije;
4. če je odpoklican — z dnem, ko ugotovi Skupščina SR Slovenije, da je poslancu prenehal mandat zaradi odpoklica;
5. če je obsojen za kaznivo dejanje na kazen zapora, daljšo od šest mesecev ali na hujšo kazen — z dnem, ko postane sodba pravomočna.

Poslancu zbora delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije ne preneha mandat zato, če mu preneha delovno ali drugo razmerje ali funkcija, na podlagi katere je kandidiral za poslanca.

144. člen

Kolikor ni v določbah tega poglavja drugače določeno, se za ponovne in nadomestne volitve uporabljajo ustrezne določbe III., IV., V. in VI. poglavja tega zakona.

VIII. poglavje

ODPOKLIC POSLANCEV

1. Vlaganje predloga za odpoklic

a) Po zborih volivcev oziroma zborih delovnih ljudi

145. člen

Postopek za odpoklic poslanca Republiškega zbora se sproži na predlog zborov volivcev samo, če je predlog za sprožitev postopka za odpoklic sprejela večina volivcev na zborih, na katerih območju je najmanj tretjina vseh volivcev, vpisanih v volilnih imenikih na območju volilne enote, v kateri je bil izvoljen poslanec, čigar odpoklic se predlaga ali na predlog tretjine skupnega števila volivcev volilne enote, v kateri je izvoljen poslanec, čigar odpoklic se predlaga.

146. člen

Postopek za odpoklic poslanca zbora delovnih skupnosti se sproži na predlog zborov delovnih ljudi v delovnih organizacijah oziroma v delovnih skupnostih s področja zbora in drugih delovnih ljudi, ki imajo pravico predlagati kandidate za poslanca, če je predlog za sprožitev postopka sprejela večina delovnih ljudi na zborih, na katerih območju je najmanj tretjina vseh delovnih ljudi v volilni enoti, v kateri je bil izvoljen poslanec, čigar odpoklic se predlaga.

147. člen

Sklicanje zborov volivcev oziroma zborov delovnih ljudi, da se sproži postopek za odpoklic poslanca Skupščine SR Slovenije, lahko predlaga najmanj

50 občanov oziroma 50 delovnih ljudi s področja ustreznega zbora delovnih skupnosti, ki imajo pravico predlagati kandidate za volitve poslancev ustreznega zbora.

Sklicanje zborov volivcev oziroma zborov delovnih ljudi, da se sproži postopek za odpoklic poslanca Skupščine SR Slovenije, lahko predlaga tudi večina odbornikov občinske skupščine oziroma občinskih skupščin, ki so poslanca izvolile.

Predlog za sklicanje zbora mora biti pismen.

148. člen

Predlog za sklicanje zborov volivcev zaradi sprožitve postopka za odpoklic člana Republiškega zbora se pošlje predsedniku občinske skupščine; o tem se hkrati obvesti tudi občinska volilna komisija.

Predlog za sklicanje zborov delovnih ljudi zaradi sprožitve postopka za odpoklic poslanca zbora delovnih skupnosti se pošlje za sklicanje zbora delovnih ljudi pristojnemu predstavniku organizacije (62. člen); o tem se hkrati obvesti pristojna občinska volilna komisija.

149. člen

Zbor volivcev skliče predsednik občinske skupščine, zbor delovnih ljudi pa pristojni predstavnik delovne organizacije (62. člen).

Če predsednik občinske skupščine oziroma pristojni predstavnik delovne organizacije ne skliče zbora volivcev oziroma zbora delovnih ljudi najpozneje v 15 dneh potem, ko je predlog dobil, skliče zbor občinska volilna komisija v nadaljnjih petih dneh.

150. člen

Zbor volivcev začne in vodi do izvolitve predsedstva zbora predsednik občinske skupščine ali odbornik skupščine, ki ga on določi, zbor delovnih ljudi pa za sklicanje pristojni predstavnik organizacije.

Če je sklicala zbor volivcev oziroma zbor delovnih ljudi občinska volilna komisija, začne zbor in ga vodi do izvolitve predsedstva zbora volivec oziroma delovni človek, ki ga določi občinska volilna komisija.

151. člen

Po izvolitvi predsedstva pojasni predsedujoči namen in način zborovega dela, prebere predlog za sklicanje in pozove predstavnika predlagateljev, naj obrazloži predlog za sprožitev postopka za odpoklic poslanca.

Nato zbor obravnava predlog. Ko je obravnava končana, se o predlogu glasuje. Glasuje se javno z dviganjem rok. Če je potrebno, se glasovi preštejejo.

Predlog za sprožitev postopka za odpoklic je sprejet, če je zanj glasovala večina navzočih volivcev oziroma delovnih ljudi.

152. člen

Če zbor volivcev oziroma delovnih ljudi ne sprejme predloga za sprožitev postopka za odpoklic, se ne more iz istih razlogov predlagati sklicanje novega zbora, dokler ne preteče eno leto od dneva, ko je zbor predlog za uvedbo postopka za odpoklic poslanca odklonil.

153. člen

O delu zbora se piše zapisnik; podpišejo ga predsedujoči, zapisnikar in overitelj zapisnika.

Zapisnik obsega zlasti: kraj, ime občine ter dan in uro pričetka in konca zbora, navedbo območja, za katero je bil sklican zbor, kdo je sklical in začel zbor, ime in priimek članov predsedstva zbora, zapisnikarja in overiteljev zapisnika; skupno število volivcev oziroma delovnih ljudi, ki imajo pravico sodelovati na zboru; število navzočih; dnevni red zbora; priimek, rojstno ime in prebivališče poslanca, čigar odpoklic se predlaga, z navedbo zbora Skupščine SR Slovenije, ki mu pripada; izid glasovanja o predlogu in razlog za sprožitev tega postopka, če je bil predlog sprejet; kako je bil ugotovljen izid glasovanja; druge za delo zbora pomembne okoliščine.

154. člen

Če je zbor sprejel predlog za sprožitev postopka za odpoklic poslanca, se sestavi predlog za odpoklic.

Predlog za odpoklic sestavi predsedstvo zbora, zbor pa lahko določi za to tri druge, na zboru navzoče volivce oziroma delovne ljudi. Predlog podpišejo člani predsedstva oziroma trije drugi volivci oziroma delovni ljudje, ki jih je zbor za to določil; njihovi podpisi morajo biti overjeni od organa, pristojnega za overitve.

b) Po skupini volivcev

155. člen

Če predlaga odpoklic poslanca Republiškega zbora skupina volivcev, mora predlog podpisati najmanj tretjina volivcev, ki so vpisani v volilnih imenikih na območju volilne enote.

Podpisi predlagateljev morajo biti overjeni od organa, pristojnega za overitve.

Predlogu za odpoklic poslanca Republiškega zbora mora biti priloženo potrdilo pristojnega občinskega upravnega organa o tem, da so predlagatelji vpisani v volilnem imeniku, in potrdilo občinske volilne komisije o skupnem številu volivcev, vpisanih na območju občine v volilnih imenikih.

Potrdili iz prejšnjega odstavka se lahko tudi dasta na samem predlogu.

2. Vsebina predloga za odpoklic

156. člen

Predlog za odpoklic mora obsegati:

1. priimek, rojstno ime in prebivališče poslanca, čigar odpoklic se predlaga, in navedbo zbora Skupščine SR Slovenije, katerega član je ter volilne enote, v kateri je poslanec izvoljen;

2. razloge, zaradi katerih se predlaga odpoklic.

Poleg podpisa vsakega podpisnika predloga za odpoklic je treba navesti njegov priimek, rojstno ime, poklic in prebivališče.

Predlogu zbora volivcev oziroma zbora delovnih ljudi je treba priložiti zapisnik zbora, na katerem je bil predlog sprejet.

157. člen

Predlog za odpoklic se vloži pismeno pri občinski volilni komisiji. Ta ga pošlje takoj Republiški volilni komisiji.

3. Preizkus predloga in razpis glasovanja o odpoklicu

158. člen

Republiška volilna komisija preizkusi, ali je predlog za odpoklic sestavljen v skladu z določbami tega zakona, ne preizkuša pa, ali so razlogi v predlogu za odpoklic upravičeni.

Če so v predlogu samo formalne pomanjkljivosti, vrne Republiška volilna komisija predlog vlagateljem in jim določi rok, v katerem morajo pomanjkljivosti odpraviti.

Republiška volilna komisija zavrne predlog, če niso izpolnjeni pogoji, ki jih določa ta zakon, ali če vlagatelji v določenem roku ne odpravijo formalnih pomanjkljivosti. O tem obvesti z odločbo vlagatelje predloga. Za vlagatelje predloga se štejejo podpisniki predloga. Če je predlog vložila skupina volivcev, se štejejo za vlagatelje prvi trije podpisniki predloga.

159. člen

Če Republiška volilna komisija ugotovi, da predlog za odpoklic poslanca ustreza določbam tega zakona, potrdi predlog in razpiše glasovanje o odpoklicu najpozneje za trideseti dan po potrditvi predloga za odpoklic.

Odločba o razpisu glasovanja obsega priimek in rojstno ime poslanca, o čigar odpoklicu se bo glasovalo, navedbo zbora Skupščine SR Slovenije, ki mu poslanec pripada, označbo volilne enote, v kateri je bil izvoljen, in dan glasovanja.

Glasovanje o odpoklicu poslanca Republiškega zbora neposredno po volivcih se odpravi v nedeljo.

160. člen

Republiška volilna komisija obvesti o razpisu glasovanja o odpoklicu zbor Skupščine SR Slovenije, katerega član je poslanec, čigar odpoklic se predlaga, tega poslanca, pristojno občinsko skupščino in pristojno občinsko volilno komisijo.

Odločba Republiške volilne komisije o razpisu glasovanja o odpoklicu se objavi v »Uradnem listu SRS« najpozneje 15 dni pred dnevom, ki je določen za glasovanje.

4. Glasovanje o odpoklicu**a) Za poslanca Republiškega zbora**

161. člen

O odpoklicu poslanca Republiškega zbora se glasuje na voliščih v območju volilne enote, kjer je bil poslanec izvoljen.

Občinska volilna komisija mora najpozneje sedem dni pred dnevom, ki je določen za glasovanje o odpoklicu, določiti volišča in imenovati za vsako volišče volilni odbor, ki bo vodil glasovanje o odpoklicu.

162. člen

Občinska volilna komisija mora razglasiti, da je določeno glasovanje o odpoklicu.

Razglas mora obsegati priimek, rojstno ime in prebivališče poslanca, o čigar odpoklicu se bo glasovalo; navedbo zbora Skupščine SR Slovenije, katerega član je; navedbo volilne enote, kjer se bo glasovalo o odpoklicu, in dan glasovanja.

Občinska volilna komisija poskrbi za to, da se objavijo razglasi o določitvi glasovanja o odpoklicu poslanca najpozneje sedem dni pred dnevom glasovanja v vseh krajih volilne enote, v kateri se bo glasovalo.

163. člen

Najpozneje tri dni pred dnevom glasovanja o odpoklicu, lahko poslanec, o čigar odpoklicu se bo glasovalo, in vlagatelji predloga za odpoklic, prigrasijo občinski volilni komisiji po enega predstavnika in njegovega namestnika za vsako volišče. Za predstavnika poslanca oziroma za predstavnika vlagateljev predloga za odpoklic in za njegovega namestnika se lahko prigrasijo samo osebe, ki imajo volilno pravico.

Predsednik občinske volilne komisije izda najpozneje v 48 urah po prejemu prigrasitve za vsakega prigrasjenega predstavnika in namestnika posebno potrdilo, da sme biti navzoč pri delu volilnega odbora.

Poslanec, o čigar odpoklicu se bo glasovalo, in vlagatelji predloga za odpoklic lahko prigrasijo svojega predstavnika in njegovega namestnika tudi za občinsko volilno komisijo.

Predstavniki poslanca in predlagateljev imajo pravico sodelovati pri delu volilnega odbora oziroma volilne komisije, nimajo pa pravice odločati.

164. člen

Na vsakem volišču se postavi skrinjica za glasovanje o odpoklicu, na katero se obesi razglas o določitvi glasovanja o odpoklicu.

165. člen

Predsednik volilnega odbora da vsakemu glasovalcu glasovnico.

Glasovnica obsega navedbo priimka, rojstnega imena in prebivališča poslanca o čigar odpoklicu se glasuje. Pod njegovim imenom so druga pod drugo natisnjene besede »za odpoklic« in »proti odpoklicu«.

Če glasuje glasovalec za odpoklic poslanca, obkroži besedi »za odpoklic«, če pa glasuje proti odpoklicu, obkroži besedi »proti odpoklicu«.

Glasovnice, na katerih nista obkroženi besedi »za odpoklic« niti besedi »proti odpoklicu«, ter glasovnice, ki so tako izpolnjene, da se ne more zanesljivo ugotoviti, ali je volivec glasoval za odpoklic ali proti odpoklicu, so neveljavne.

166. člen

Ko je glasovanje končano, se preštejejo glasovnice; ugotovi se število glasovnic oddanih za odpoklic, število glasovnic oddanih proti odpoklicu ter število neveljavnih glasovnic.

Ko je štetje končano, vpiše volilni odbor v zapisnik o delu volilnega odbora skupno število volivcev, ki so vpisani v izpisku iz volilnega imenika, število

volivcev, ki so glasovali po izpisku iz volilnega imenika, število glasovnic, oddanih za odpoklic, število glasovnic, oddanih proti odpoklicu ter število neveljavnih glasovnic.

Nato volilni odbor razglasi pred poslopjem, v katerem se je glasovalo, izid glasovanja na tem volišču.

Volilni odbor pošlje najhitreje in po najkrajši poti zapisnik o glasovanju z glasovnicami in z vsem drugim volilnim materialom pristojni občinski volilni komisiji tako, kot to določi Republiška volilna komisija.

167. člen

Na podlagi materiala, ki ga je prejela od volilnih odborov, ugotovi občinska volilna komisija skupno število volivcev po volilnem imeniku v vsej volilni enoti, skupno število volivcev, ki so glasovali v volilni enoti, skupno število volivcev, ki so glasovali za odpoklic, skupno število volivcev, ki so glasovali proti odpoklicu ter skupno število neveljavnih glasovnic; na podlagi tega ugotovi, ali je poslanec odpoklican. Vse to vpiše komisija v zapisnik o svojem delu.

Občinska volilna komisija pismeno sporoči izid glasovanja Republiški volilni komisiji in poslancu, o čigar odpoklicu se je glasovalo.

168. člen

Ko ugotovi občinska volilna komisija izid glasovanja o odpoklicu, ga razglasi na razglasni deski občinske skupščine ter pošlje takoj po Republiški volilni komisiji Republiškemu zboru poročilo o svojem delu z vsemi spisi, ki se nanašajo na glasovanje o odpoklicu.

b) Za poslanca zborov delovnih skupnosti

169. člen

O odpoklicu poslancev zborov delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije glasuje občinska skupščina na svoji seji.

Če obsega volilna enota dve ali več občin, glasuje o odpoklicu vsaka občinska skupščina posebej.

Pravico glasovanja o odpoklicu imajo vsi odborniki občinske skupščine.

170. člen

Odborniki občinske skupščine glasujejo o odpoklicu tako, da obkrožijo na glasovnici besedi »za odpoklic« ali besedi »proti odpoklicu«.

O glasovanju se sestavi zapisnik.

171. člen

Na podlagi materiala, ki ga je prejela od občinske skupščine, občinska volilna komisija ugotovi izid glasovanja o odpoklicu in na podlagi tega ugotovi, ali je bil poslanec odpoklican po drugem odstavku 23. člena tega zakona.

Ko ugotovi občinska volilna komisija izid glasovanja o odpoklicu, pošlje takoj po Republiški volilni komisiji pristojnemu zboru delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije, čigar poslanec je odpoklican, poročilo o svojem delu z vsemi spisi, ki se nanašajo na glasovanje o odpoklicu.

172. člen

Kolikor ni z določbami 161. do 171. člena drugače določeno, se glede glasovanja o odpoklicu poslancev in o ugotovitvi izida glasovanja primerno uporabljajo določbe III., IV. in V. poglavja tega zakona; glede glasovanja o odpoklicu poslancev zborov delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije, ter o ugotovitvi izida glasovanja o odpoklicu teh poslancev se primerno uporabljajo določbe 161. do 168. člena tega zakona.

IX. poglavje

VARSTVO VOLILNE PRAVICE

1. Ugovori in pritožbe

173. člen

Zaradi nepravilnosti pri delu zborov volivcev in zborov delovnih ljudi, na katerih so bili predlagani kandidati za volitve poslancev ali je bil predlagan odpoklic poslanca in zaradi nepravilnosti pri delu volilnega odbora pri volitvah oziroma pri glasovanju o odpoklicu, ima vsak kandidat, o katerem se je glasovalo, oziroma poslanec, katerega odpoklic se predlaga, in vsak volivec oziroma vsak odbornik občinske skupščine pravico vložiti ugovor pri pristojni občinski volilni komisiji. Ugovor ne zadrži volilnega postopka oziroma postopka za odpoklic.

Če dožene občinska volilna komisija na podlagi ugovorov, ki so bili podani pred potekom roka, določenega za predložitev predlogov kandidatov v potrditev, takšne nepravilnosti pri delu zbora volivcev oziroma zbora delovnih ljudi, ki so ali ki bi lahko bistveno vplivale na določitev kandidature po zboru volivcev oziroma zboru delovnih ljudi, razveljavi delo zbora, na katerem so se dogodile takšne nepravilnosti, in odredi, da se v določenem roku skliče nov zbor.

Zaradi nepravilnosti pri delu občinske skupščine pri volitvah oziroma odpoklicu poslanca ima vsak kandidat oziroma vsak poslanec, o čigar odpoklicu se glasuje, in vsak odbornik občinske skupščine pravico vložiti ugovor pri občinski volilni komisiji.

174. člen

Zaper odločbo občinske volilne komisije s katero se zavrne predlog kandidature ali ugotovi, da niso izpolnjeni pogoji za potrditev kandidature, imajo vlagatelji predloga pravico do pritožbe na Vrhovno sodišče SRS; pritožba mora biti vložena v 48 urah po prejemu odločbe. Vrhovno sodišče SRS mora odločiti o pritožbi najpozneje v 48 urah po prejemu pritožbe.

175. člen

Skupina najmanj 10 delovnih ljudi v organizacijah, ki imajo pravico predlagati kandidata za ustrezní zbor delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije, lahko ugovarja pri pristojni občinski volilni komisiji, da kandidat za poslanca ne izpolnjuje pogojev za izvolitev za poslanca zbora delovnih skupnosti, v katerega je kandidiran.

Občinska volilna komisija odloča o ugovoru obenem, ko odloča o potrditvi kandidature.

Zoper odločbo občinske volilne komisije, s katero se potrdi kandidatura poslanca zbora delovnih skupnosti, glede katerega je bil vložen ugovor, ima vlagatelj ugovora pravico pritožbe na Vrhovno sodišče SRS. Pritožba mora biti vložena v 48 urah po prejemu odločbe.

176. člen

Zoper vsako odločbo občinske volilne komisije, razen zoper odločbo iz prejšnjih dveh členov, ima vsak kandidat, vsak odbornik občinske skupščine in vsak volivec pravico do pritožbe na pristojni zbor Skupščine SR Slovenije. Ti lahko opozorijo zbor Skupščine SR Slovenije tudi na nepravilnosti pri delu občinske skupščine, volilnega odbora in na nepravilnosti pri delu zbora volivcev oziroma zbora delovnih ljudi, na katerem so bili predlagani kandidati.

Poslanec, o čigar odpoklicu se je glasovalo, in vsak odbornik občinske skupščine ima pravico, da proti odločbi občinske volilne komisije v zvezi z odpoklicem poslanca vloži pritožbo na pristojni zbor Skupščine SR Slovenije.

Pritožba, ki se vloži najpozneje do dneva volitev oziroma do dneva glasovanja o odpoklicu, se predloži po Republiški volilni komisiji; pozneje se vloži pritožba pri pristojnem zboru Skupščine SR Slovenije. Pritožbo na zbor Skupščine SR Slovenije je treba vložiti najpozneje do sestanka verifikacijskega odbora.

177. člen

Zoper odločbo Republiške volilne komisije, s katero je bil zavrnjen predlog za odpoklic poslanca, imajo vlagatelji pravico do pritožbe na Vrhovno sodišče SRS. Pritožba mora biti vložena v treh dneh po prejemu odločbe.

2. Kazenske določbe

178. člen

Z denarno kaznijo ali z zaporom do enega leta se kaznuje za sodno kaznivo dejanje:

1. kdor s podkupovanjem vpliva na volivca ali na odbornika občinske skupščine, da bi pri volitvah ali pri glasovanju o odpoklicu poslancev glasoval ali ne glasoval za določenega kandidata oziroma glasoval za odpoklic ali proti odpoklicu poslanca ali da bi sploh ne glasoval ali pa da bi podpisal predlog kandidature ali predlog za odpoklic ali da bi odrekel svoj podpis na takem predlogu;

2. volivec ali odbornik občinske skupščine, ki več kot enkrat glasuje ali poizkuša glasovati pri volitvah za isti zbor Skupščine SR Slovenije ali pri glasovanju o odpoklicu;

3. kdor pri volitvah ali pri glasovanju o odpoklicu glasuje ali poskuša glasovati namesto drugega pod njegovim imenom;

4. kdor v nasprotju z določbo 112. člena tega zakona pride na volišče z orožjem ali nevarnim orodjem, kdor brez naročila predsednika volilnega odbora ukaže, da se pripelje na volišče oborožena sila ali jo sam pripelje;

5. kdor uniči, prikrije, poškoduje ali odnese kakšne listine o volitvah ali o glasovanju o odpoklicu ali kakršenkoli predmet, ki je namenjen za volitve oziroma za glasovanje o odpoklicu;

6. uradna oseba, ki pokliče volivca na odgovor zaradi glasovanja ali zah-teva od njega, naj pove, za koga je glasoval ali zakaj ni glasoval oziroma zakaj je glasoval za odpoklic ali proti odpoklicu.

179. člen

Z denarno kaznijo do 50 000 dinarjev ali s kaznijo zapora do treh mesecev, se kaznuje za sodno kaznivo dejanje:

1. kdor se pri glasovanju nespodobno obnaša;
2. kdor potem, ko je glasoval, ali ko se dožene, da ni vpisan v volilni imenik, na opomin predsednika volilnega odbora noče oditi z volišča; ;
3. kdor ovira delo volilnega odbora ali volilne komisije;
4. član volilnega odbora ali volilne komisije in vsaka druga oseba, ki na kakršenkoli način prekrši tajnost glasovanja.

180. člen

Za sodno kaznivo dejanje ponarejanja, kršitve proste odločitve volivcev, oviranja uradne osebe pri opravljanju uradne dolžnosti, žalitve ali obrekovanja člana predsedstva zbora volivcev oziroma zbora delovnih ljudi ali člana volilnega odbora ali volilne komisije pri izvrševanju njihove uradne dolžnosti in za vsako drugo kaznivo dejanje, ki je določeno v kazenskem zakoniku in je storjeno v zvezi z volitvami ali odpoklicem poslancev, se kaznuje storilec po določbah kazenskega zakonika.

181. člen

Dejanja, ki so kazniva po tem zakonu ali po kazenskem zakoniku in so storjena na volišču, vpiše volilni odbor v svoj zapisnik z navedbo storilčevega priimka, rojstnega imena, poklica in prebivališča.

Ko občinska volilna komisija konča svoje delo, naznani na podlagi zapisnikov vsa kazniva dejanja javnemu tožilstvu, da sproži postopek.

X. poglavje

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

182. člen

V delovnih skupnostih v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih, kjer ni organov upravljanja, so lahko izvoljeni za poslance v Organizacijsko-politični zbor Skupščine SR Slovenije pri prvih volitvah po tem zakonu člani izvršilnih odborov sindikalnih organizacij v teh organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih.

183. člen

Pri prvih volitvah po tem zakonu imajo pravico sodelovati na zborih delovnih ljudi, na katerih se predlagajo poslanski kandidati v Gospodarski zbor

poleg kmetov, ki so člani zadruge ali druge delovne organizacije, tudi člani njihovih gospodarstev, ki se ukvarjajo s kmetijstvom.

184. člen

Materialna sredstva za izvedbo prvih volitev po tem zakonu zagotovi Izvršni svet Ljudske skupščine LRS.

185. člen

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije izda po potrebi navodilo za izvrševanje tega zakona.

186. člen

Ko začne veljati ta zakon, preneha veljati zakon o pravicah in dolžnostih, volitvah in odpoklicu republiških poslancev (Uradni list LRS, št. 43/57).

187. člen

Ta zakon začne veljati z dnem objave v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

V organizacijski strukturi političnega sistema so v novi ustavni ureditvi predvidene bistvene spremembe v sestavi predstavniških teles družbeno-političnih skupnosti, zlasti Republiške in Zvezne skupščine, ki so izpeljane naravnost iz občin in iz delovnih organizacij kot osnovnih organizmov družbenega samoupravljanja. Novo Republiško skupščino bodo sestavljali poleg Republiškega zbora še štiri zbori delovnih skupnosti: Gospodarski zbor, Prosvetno-kulturni zbor, Socialno-zdravstveni zbor in Organizacijsko-politični zbor. V zvezi z navedenim uveljavlja nova ustava tudi nekatera nova načela, glede volilnega sistema. Izvedbo teh novih načel ustave, ki bistveno posegajo v obstoječo ureditev volilnega postopka, ni bilo mogoče uresničiti z dopolnitvami in spremembami sedanjega zakona o volitvah poslancev v Ljudsko skupščino LRS. Zato je potrebna izdaja novega zakona.

Uresničitev ustavnega principa, po katerem bo nova Skupščina izpeljana iz občine oziroma njenega samoupravnega mehanizma, terja spremembo obstoječega volilnega sistema predvsem v smeri, da se namesto klasičnih neposrednih volitev uveljavi sistem delegacije občin, katera po svoji sestavi zajame vsa področja družbenega življenja. V novem volilnem zakonu je to prišlo do izraza v tem, da poslance v vse zборе nove Skupščine volijo občinske skupščine; volijo jih izmed kandidatov, ki jih predlagajo občani oziroma delovni ljudje v delovnih organizacijah in v delovnih skupnostih s posameznih področij na svojih zbori. Glede na posebno vlogo in funkcije Republiškega zbora kot splošnega političnega zbora in v zvezi s tem potrebno zagotovitvijo neposredne vloge občanov pri izbiranju poslancev je sprejeto načelo, da volijo poslance v Republiški zbor ne samo občinske skupščine, ampak tudi volivci neposredno, in sicer izmed tistih kandidatov, ki so bili izvoljeni v občinski skupščini. Pri volitvah poslancev Republiškega zbora je tedaj sistem volitev na temelju delegacije občin na specifičen način kombiniran z neposrednimi volitvami. Ne glede na te bistvene novosti v volilnem sistemu, v katerih je zakon sledil ustavnim

določbam o novi strukturi Skupščine, pa so vendarle ohranjene temeljne značilnosti našega dosedanjega volilnega postopka, ki so že v praksi preizkušene kot jamstvo za demokratično izvedbo volitev v predstavniška telesa.

V skladu z ustavo so v predlogu zakona predvideni pogoji za izvrševanje aktivne in pasivne volilne pravice. Glede na vlogo Republiškega zbora kot splošno političnega zbora ima pravico voliti in biti izvoljen v Republiški zbor Skupščine SR Slovenije vsak občan, ki ima splošno volilno pravico, kot je bilo to določeno že do sedaj.

V predlogu zakona so podrobno razčlenjene in konkretizirane določbe ustave o pasivni volilni pravici za zbere delovnih skupnosti Republiške skupščine. Z določitvijo pasivne volilne pravice je predlog zakona na splošno zajel delovne ljudi v obeh temeljnih razmerjih, v katerih nastopajo v naši družbeni stvarnosti, in sicer: prvič, kot delovni ljudje, ki delajo v delovnih organizacijah in drugih delovnih skupnosti, in drugič, kot delovni ljudje, ki so člani organov upravljanja v delovnih organizacijah in delovnih skupnostih. Vsi navedeni delovni ljudje so po predlogu zakona lahko izvoljeni glede na področje svoje delovne skupnosti v Gospodarski zbor (področje proizvodnje, prometa in zvez, trgovine, obrti, gostinstva, bančništva itd.), v Prosvetno-kulturni zbor (področje prosvete, znanosti, umetnosti, telesne kulture itd.) ter Socialno-zdravstveni zbor (področje zdravstva in socialnih služb).

Ker Organizacijsko-politični zbor ne zajema določenega področja družbenega življenja kot drugi zbori delovnih skupnosti, zato pasivna volilna pravica v ta zbor ni določena po posebnih delovnih organizacijah oziroma delovnih skupnostih. Organizacijsko-politični zbor predstavlja tisto družbeno aktivnost, ki posega na vsa področja družbenega življenja, na katerih je uveljavljen sistem družbenega samoupravljanja in ustrezno temu so v ta zbor lahko izvoljeni člani organov upravljanja vsake delovne organizacije ali delovne skupnosti.

V okviru teh splošnih načel zakon podrobneje razčlenjuje pasivno volilno pravico in jo daje tudi nekaterim drugim skupinam delovnih ljudi. Delovni ljudje in člani organov upravljanja v delovnih organizacijah in delovnih skupnostih na področju znanosti so lahko izvoljeni na splošno v Prosvetno-kulturni zbor; če pa se delovna organizacija oziroma delovna skupnost ukvarja z znanstvenim raziskovanjem na področju gospodarstva oziroma na področju zdravstva in socialnih služb, so lahko delovni ljudje in člani organov upravljanja v takih organizacijah izvoljeni v Gospodarski zbor oziroma v Socialno-zdravstveni zbor. V Gospodarski zbor so lahko izvoljeni tudi kmetje, ki so člani kmetijske zadruge, obrtniki, ki so člani zbornice ter kmetijski in obrtniški delavci, ki delajo izven delovne organizacije. V Prosvetno-kulturni zbor so lahko izvoljeni tudi samostojni znatstveniki, umetniki in drugi kulturni delavci in poleg tega člani založniških, izdajateljskih filmskih svetov, t. j. člani tistih organov, ki odločajo o založniških, filmskih in drugih programih, medtem ko so člani drugih organov upravljanja takih delovnih organizacij (npr. člani delavskega sveta, upravnega odbora itd.) lahko izvoljeni v Gospodarski zbor. V ustreznem zboru delovnih skupnosti so lahko izvoljeni tudi člani organov upravljanja združenj delovnih organizacij, funkcionarji sindikatov ter delovni ljudje, ki se javno ukvarjajo z vprašanji ustreznega področja in delajo v državnih organih ali pa so funkcionarji družbeno-političnih organizacij ali društev.

V kandidacijskem postopku je predlog zakona obdržal načelo, da je temeljna oblika kandidiranja poslancev Republiškega zbora določanje kandidatov na zborih volivcev. S kandidiranjem po zborih volivcev je omogočeno vsakemu občanu, da aktivno sodeluje že pri postavljanju kandidatov. Predlog zakona zahteva kvorum za sklepčnost zbora volivcev, ki se je zahteval že do sedaj. Na zboru volivcev se lahko predlagajo kandidati, če je navzoča najmanj desetina volivcev s področja zbora, najmanj pa 50 volivcev. Če je na področju zbora manj kot sto volivcev, je potrebna prisotnost najmanj tretjine volivcev. Novost je določba zakona, da se v primeru, če na zboru ni prisotno dovolj volivcev za njegovo sklepčnost, lahko čez eno uro opravi zbor samo s prisotnimi volivci; lahko pa se v takem primeru skliče nov zbor. Na zboru ima vsak volivec pravico, da predlaga po enega kandidata. Predlog, ki ga podpirajo najmanj štirje volivci, je treba prevzeti v listo, o kateri zbor glasuje. Zbor volivcev glasuje o vsakem predlaganem kandidatu z dviganjem rok. Sprejet je vsak kandidat, za katerega je glasovala večina navzočih volivcev. Predlog zakona torej opušča tzv. kandidacijsko konferenco, na kateri so delegati zborov volivcev sestavljali predloge kandidatur, o katerih so potem glasovali ponovno sklicani zbori volivcev. Z opustitvijo kandidacijske konference se znatno skrajša postopek kandidiranja po zborih volivcev. S tem pa se hkrati poveča vloga in odgovornost Socialistične zveze in drugih družbenih organizacij v kandidacijskem postopku, katere vlogo zakon izrecno nakazuje.

Predlog zakona pozna samo eno obliko kandidiranja poslancev v zbere delovnih skupnosti, in sicer kandidiranje po zborih delovnih ljudi. Kandidate za poslance v Gospodarski zbor, Prosvetno-kulturni zbor in Socialno-zdravstveni zbor predlagajo zbori delovnih ljudi v delovnih organizacijah in delovnih skupnostih s področja ustreznega zbora. Glede na že omenjeno posebno funkcijo, ki jo ima po ustavi Organizacijsko-politični zbor, bodo vanj predlagali kandidate zbori delovnih ljudi v vseh delovnih organizacijah in delovnih skupnostih v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in tudi v društvih. Postopek kandidiranja v zborih delovnih ljudi je enak opisanemu postopku v zborih volivcev.

Zakon ohranja tudi kandidiranje v Republiški zbor po skupini volivcev. Skupina 100 volivcev lahko predlaga kandidate Republiškega zbora Opuščeno je kandidiranje po skupini delovnih ljudi za poslance v zbere delovnih skupnosti.

Zbori volivcev, skupine volivcev in zbori delovnih ljudi predlagajo občinski volilni komisiji predloge kandidatur najpozneje 15 dni pred volitvami. Občinska volilna komisija preizkusi predloge kandidatur glede na njihovo zakonitost in potrdi vsak predlog, ki je v skladu z zakonom. Obdržan je sedanji postopek potrjevanja kandidatur, ki omogoča hitro reševanje.

Kandidiranje in volitve se opravijo po volilnih enotah. Zakon ohranja dosedanje načelo, po katerem se v vsaki volilni enoti voli po en poslanec. Zato bo cela občina ena sama volilna enota, kadar se voli v posamezni zbor Skupščine SRS en poslanec; sicer pa se bo občina delila za volitve v vsak zbor na toliko volilnih enot, kolikor poslancev bo volila v ta zbor. O delitvi območja republike na volilne enote se izda poseben zakon v skladu s splošnimi načeli, ki jih postavlja predlog zakona.

Volitve izvajajo Republiška volilna komisija in občinske volilne komisije. V skladu s funkcijo občine kot temeljne družbene skupnosti so temeljni organi za izvajanje volitev občinske volilne komisije, ki neposredno tehnično pri-

pravljajo volitve, potrjujejo kandidature in dokončno ugotavljajo volilne izide. Republiška volilna komisija skrbi le za zakonitost volitev, vsklajuje in nadzoruje delo občinskih volilnih komisij ter objavlja izide volitev v republiki. Republiška volilna komisija predpiše tudi obrazce za izvršitev zakona o volitvah. Mandatna doba volilnih komisij traja 4 leta. Glasovanje na voliščih, kjer bodo neposredno voljeni člani Republiškega zbora, bodo vodili kot doslej volilni odbori.

Volitve poslancev v občinski skupščini so izraz uvodoma omenjenega delegatskega volilnega sistema v Skupščino SRS. Občinska skupščina voli poslance v vse zборе Skupščine SRS, in sicer izmed kandidatov, ki so jih predlagali zbori volivcev, skupine volivcev ali zbori delovnih ljudi, ter jih je potrdila občinska volilna komisija. Občinska skupščina voli poslance na skupni seji obeh zborov. Poslanci se volijo z glasovnicami. Uvaja se enotna galsovnica na kateri bodo navedeni kandidati za poslanca vseh zborov Skupščine SRS in v vseh volilnih enotah v občini.

V Republiški zbor je izvoljen tisti kandidat, ki je dobil večino glasov vseh odbornikov občinske skupščine. O njem nato glasujejo volivci na neposrednih volitvah. Če noben kandidat za poslanca Republiškega zbora v občinski skupščini ne dobi absolutne večine glasov vseh odbornikov občinske skupščine, volijo neposredno volivci poslance izmed tistih dveh kandidatov, ki sta v občinski skupščini dobila največ glasov.

Tudi v posamezni zbor delovnih skupnosti je izvoljen v občinski skupščini kandidat, ki je dobil večino glasov vseh odbornikov občinske skupščine. Če noben kandidat ni dobil potrebne absolutne večine, je treba v občinski skupščini volitve ponoviti; če bi tudi po dvakratni ponovitvi noben kandidat ne dobil absolutne večine, se šteje za izvoljenega kandidat, ki je pri drugi ponovitvi dobil največ glasov. Z glasovanjem v občinski skupščini je volilni postopek glede poslancev zbora delovnih skupnosti v glavnem končan.

V občinski skupščini izvoljene poslance Republiškega zbora volijo volivci neposredno na voliščih. Predlog zakona je obdržal skoraj nespremenjen postopek glasovanja na voliščih z glasovnicami. Ta postopek je znan in v praksi preiskuščen ter zato ne potrebuje podrobnejše obrazložitve. Volivec, ki bo na dan volitev izven kraja, kjer je vpisan v izpisku iz volilnega imenika, bo lahko glasoval v kraju, kjer se bo ta dan nahajal, s potrdilom, da je vpisan v stalnem volilnem imeniku. Glasoval bo za tistega kandidata, ki kandidira v volilni enoti, na območju katere bo tak volivec glasoval.

Poleg splošnih volitev ureja predlog zakona še ponovne volitve in nadomestne volitve. Ponovne volitve se opravijo v volilni enoti, kjer pri volitvah ne bi prišlo do izvolitve poslanca iz razlogov, ki jih našteva zakon. Nadomestne volitve pa se opravijo v primerih, ko poslancu predčasno preneha mandat. Predlog zakona določa tudi primere, v katerih predčasno preneha poslancu mandat. Ponovne in nadomestne volitve se opravijo po že omenjenih principih, ki veljajo za splošne volitve.

Podrobneje je urejen tudi postopek o odpoklicu poslanca. Uveljavljeno je načelo, da o odpoklicu poslanca Republiškega zbora glasujejo volivci neposredno. Poslanca vsakega zbora delovnih skupnosti pa odpokliče občinska skupščina, ki ga je izvolila, in sicer na temelju predloga, ki ga poda večina delovnih ljudi na zborih, na katerih območju je najmanj tretjina vseh delovnih ljudi v volilni enoti. Sicer pa predlog zakona prevzema v glavnem sedaj

veljavni postopek o odpoklicu. Če pride do odpoklica, se namesto odpoklicanega poslanca na nadomestnih volitvah izvoli nov poslanec.

Zakon sprejema tudi doseganji sistem varstva volilne pravice. Volivcem in drugim zainteresiranim občanom daje najširšo pritožbeno pravico in pravico ugovora ter zagotavlja hitro reševanje ugovorov in pritožb, tako da se s pritožbami in ugovori ne morejo zavlačevati volitve. Učinkovito varstvo volilne pravice predvideva zakon s sankcioniranjem vrste kaznivih dejanj in prekrškov.

PREDLOG ZAKONA

o organizaciji in delu Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije

I. Uvodna določba

1. člen

Izvršni svet kot stalni organ Skupščine Socialistične republike Slovenije opravlja politično-izvršilne naloge v okviru z ustavo in zakoni določenih pravic in dolžnosti Socialistične republike Slovenije.

V okviru s tem zakonom določenih osnov za organizacijo in delo Izvršnega sveta, Izvršni svet samostojno ureja svojo notranjo organizacijo in način dela ter organizacijo in delovno področje organov in služb, ki opravljajo zadeve za potrebe Izvršnega sveta.

II. Sestava in volitve

2. člen

Izvršni svet sestavljajo: predsednik, en ali več podpredsednikov in najmanj sedem članov, ki jih izvoli Republiški zbor Skupščine SRS izmed članov Skupščine.

3. člen

Predsednika Izvršnega sveta voli Republiški zbor na predlog komisije za volitve in imenovanja ali na predlog skupine dvajsetih poslancev, druge člane Izvršnega sveta pa na predlog poslanca, ki je predlagan za predsednika Izvršnega sveta, potem ko da komisija za volitve in imenovanja svoje mnenje.

4. člen

Izvršni svet se voli za štiri leta.

Republiški zbor lahko vedno razreši posamezne njegove člane ali Izvršni svet v celoti.

Namesto članov Izvršnega sveta, ki jim je prenehal mandat republiškega poslanca, izvoli Republiški zbor na predlog predsednika Izvršnega sveta za člane Izvršnega sveta druge poslance.

Vsako drugo leto, po izvolitvi polovice poslancev Skupščine SR Slovenije namesto tiste polovice poslancev, ki jim je potekel mandat, odloča Republiški zbor o sestavi Izvršnega sveta, Republiški zbor potrdi obstoječo sestavo Izvršnega sveta ali jo izpopolni, lahko pa izvoli nov Izvršni svet.

III. Predsednik in člani Izvršnega sveta

5. člen

Predsednik Izvršnega sveta predstavlja Izvršni svet ter skrbi za izvajanje sklepov in za uresničevanje politike Izvršnega sveta.

Predsednik Izvršnega sveta vodi seje in določa predlog dnevnega reda za seje Izvršnega sveta, skrbi za organiziranje zadev v zvezi z delom Izvršnega sveta in uravnava delo v Izvršnem svetu.

Predsednik Izvršnega sveta podpisuje predpise in druge akte Izvršnega sveta.

6. člen

Če je predsednik Izvršnega sveta zadržan, ga nadomestuje podpredsednik; če je več podpredsednikov, nadomestuje predsednika podpredsednik, ki ga določi Izvršni svet.

7. člen

Člani Izvršnega sveta imajo pravico in dolžnost udeleževati se sej Izvršnega sveta, sodelovati pri obravnavi in odločanju ter predlagati, naj se izdajo predpisi in drugi akti iz pristojnosti Izvršnega sveta.

8. člen

Sekretar Izvršnega sveta pomaga predsedniku Izvršnega sveta pri organiziranju zadev v zvezi z delom Izvršnega sveta in z izvajanjem njegovih sklepov, vodi delo sekretariata in opravlja druge zadeve, ki mu jih določi Izvršni svet ali predsednik Izvršnega sveta.

9. člen

Izvršni svet predstavlja v Skupščini SRS predsednik, podpredsednik ali član Izvršnega sveta, ki ga določi Izvršni svet, ali pa republiški sekretar oziroma drug republiški funkcionar, ki ga določi Izvršni svet.

IV. Delo Izvršnega sveta

10. člen

Izvršni svet odloča o zadevah iz svoje pristojnosti na sejah.

Za obravnavanje vprašanj iz pristojnosti Izvršnega sveta se ustanovijo odbori in komisije Izvršnega sveta.

Posameznim komisijam Izvršnega sveta se lahko v skladu s tem zakonom poveri tudi odločanje o posameznih zadevah iz pristojnosti Izvršnega sveta.

11. člen

Seje Izvršnega sveta sklicuje predsednik po lastni pobudi ali na zahtevo najmanj štirih članov Izvršnega sveta.

12. člen

Kadar se na sejah Izvršnega sveta obravnava in odloča o splošnih in načelnih vprašanjih, določa predlog republiškega družbenega plana in predlog

republiškega proračuna, ali kadar se odloča o vprašanjih, ki imajo skupen pomen za vse republiške upravne organe, sodelujejo, poleg članov Izvršnega sveta, na seji s pravico člana Izvršnega sveta republiški sekretarji, direktor Zavoda SR Slovenije za gospodarsko planiranje in drugi funkcionarji, za katere to določi poslovnik Izvršnega sveta.

Na drugih sejah Izvršnega sveta sodelujejo s pravico člana Izvršnega sveta republiški sekretarji, direktor Zavoda SR Slovenije za gospodarsko planiranje in drugi funkcionarji, za katere to določi poslovnik Izvršnega sveta, takrat kadar so na dnevnem redu vprašanja iz delovnega področja upravnega organa, ki mu načelujejo.

13. člen

Izvršni svet, njegovi odbori in komisije sodelujejo pri pripravljanju osnutkov predpisov in drugih aktov in pri opravljanju drugih zadev iz pristojnosti Izvršnega sveta s samoupravnimi in drugimi organizacijami.

14. člen

Izvršni svet odloča na seji z večino glasov navzočih članov.

15. člen

Izvršni svet izdaja v mejah svojih z ustavo določenih pooblastil uredbe, odloke, navodila, odločbe in sklepe.

V. Odbori in komisije

a) Odbori

16. člen

Odbori uravnavajo delo republiških upravnih organov pri izvajanju politike, izražene v zakonih in drugih aktih Skupščine SRS in Izvršnega sveta, obravnavajo vprašanja iz pristojnosti Izvršnega sveta, predlagajo izdajo zakonov in ukrepov o takih vprašanjih, obravnavajo osnutke zakonov in drugih aktov, ki jih predložijo Izvršnemu svetu republiški upravni organi, in dajejo mnenja o teh osnutkih.

Odbori lahko v okviru svojega delovnega področja zahtevajo od republiških upravnih organov, naj pripravijo osnutke posameznih predpisov in drugo gradivo, ki je potrebno za delo odborov.

Izvršni svet z odlokom ustanovi oziroma odpravi odbore in določi njihovo delovno področje.

17. člen

Člane odborov imenuje Izvršni svet izmed članov Izvršnega sveta, republiških sekretarjev in drugih republiških funkcionarjev.

Za člane posameznih odborov so lahko glede na delovno področje odbora imenovani tudi predstavniki Gospodarske zbornice SRS, zavodov ter družbeno-političnih in drugih samoupravnih organizacij.

Sestavo in število članov posameznih odborov določi Izvršni svet z odlokom o imenovanju članov odborov.

b) *Komisije*

18. člen

Izvršni svet ima Administrativno komisijo. Administrativna komisija izdaja odločbe v upravnem postopku in druge odločbe o posameznih zadevah iz pristojnosti Izvršnega sveta, za katere to določi Izvršni svet z odlokom. Odločbe Administrativne komisije podpisuje predsednik komisije.

Izvršni svet lahko ustanovi z odlokom tudi druge komisije za pripravljanje posameznih predlogov in za dajanje mnenj o posameznih vprašanjih.

19. člen

Predsednika in člane Administrativne komisije imenuje Izvršni svet izmed svojih članov.

Predsednike in člane drugih komisij imenuje Izvršni svet izmed svojih članov in izmed republiških funkcionarjev.

VI. **Strokovni sveti Izvršnega sveta**

20. člen

Izvršni svet lahko ustanovi strokovne svete za posamezna področja. Strokovni sveti dajejo strokovna mnenja in predloge o vprašanjih iz svojega področja. Predsednika in člane strokovnega sveta imenuje Izvršni svet.

VII. **Izvrševanje dolžnosti Izvršnega sveta nasproti Skupščini SRS**

21. člen

Izvršni svet ima pravico in dolžnost, da skrbi za pripravo predlogov zakonov in drugih aktov v zvezi z izvajanjem politike, ki jo je določila Skupščina SRS, če ne odloči Skupščina, da pripravi predlog zakona ali drugega akta odbor ali komisija Skupščine.

Izvršni svet je dolžan poročati Skupščini SR Slovenije o svojem delu.

22. člen

Republiški sekretar, ki je pripravil osnutek zakona za Izvršni svet, sodeluje kot predstavnik Izvršnega sveta pri delu odborov in zborov Skupščine.

Izvršni svet lahko določi svojega člana, republiškega sekretarja ali drugega funkcionarja, da kot predstavnik Izvršnega sveta sodeluje pri delu odborov in zborov Skupščine.

23. člen

Odgovore na vprašanja republiških poslancev, ki so postavljena Izvršnemu svetu in se tičejo splošne politike Izvršnega sveta, daje predsednik Izvršnega sveta ali podpredsednik oziroma član Izvršnega sveta, ki ga določi Izvršni svet.

Odgovore na vprašanja republiških poslancev, ki so postavljena Izvršnemu svetu in se tičejo zadev s področja republiških upravnih organov, da republiški sekretar, če Izvršni svet drugače ne določi.

24. člen

Izvršni svet lahko določi posamezne svoje člane in republiške funkcionarje za svoje stalne predstavnike v posameznih odborih Skupščine ali za določena vprašanja.

Predstavnik Izvršnega sveta se udeleži seje Skupščine in njenih odborov in razloži stališče Izvršnega sveta o posameznih vprašanjih; predstavnik ima pravico, da v imenu Izvršnega sveta predlaga amandmaje k predlogu zakona ali drugega akta, o katerem odloča Skupščina in da se izjavi o drugih amandmajih k predlogom zakonov, ki jih je predložil Izvršni svet.

Predstavnik Izvršnega sveta lahko predlaga zboru ali odboru Skupščine, naj odloži odločanje glede posameznega vprašanja, da bi lahko Izvršni svet zavzel svoje stališče.

25. člen

Izvršni svet skrbi za to, da republiški upravni organi in drugi republiški organi pripravijo osnutke posameznih predpisov in drugih aktov in opravljajo druge strokovne zadeve za potrebe Skupščine SRS, njenih zborov, odborov in komisij.

**VIII. Izvrševanje pravic in dolžnosti Izvršnega sveta nasproti republiškim
upravnim organom****26. člen**

Izvršni svet in njegovi odbori lahko zahtevajo od republiških upravnih organov, da v mejah svojega delovnega področja pripravijo osnutek zakona ali drugega akta ter elaborat, dokumentacijo in drugo gradivo, ki je potrebno Izvršnemu svetu pri njegovem delu.

27. člen

Izvršni svet lahko zahteva od republiških upravnih organov poročila o stanju glede posameznih zadev in o izvrševanju določenih nalog iz njihovega delovnega področja.

Izvršni svet lahko naroči republiškem upravnemu organu naj razišče stanje na določenem področju, prouči posamezna vprašanja ali izvrši v določenem roku posamezno zadevo iz svojega delovnega področja in Izvršnemu svetu o tem poroča.

Izvršni svet lahko obravnava stanje v posameznih republiških upravnih organih in na podlagi obravnave določi ukrepe in naloge, ki so jih upravni organi dolžni storiti, da se izvršijo zadeve, ki so z zakonom in drugimi predpisi dane v njihovo delovno področje.

28. člen

Republiški sekretariat predloži Izvršnemu svetu po lastni pobudi ali na zahtevo Izvršnega sveta osnutek zakona in drugega akta iz pristojnosti Skupščine, da bi Izvršni svet določil predlog zakona, oziroma mu predložil osnutek predpisa in drugega akta, ki naj ga izda Izvršni svet.

29. člen

Republiški upravni organ mora ob predložitvi osnutka zakona ali predloga drugega predpisa ali akta sporočiti Izvršnemu svetu tudi vse načelne in druge pomembnejše pripombe drugih organov, zavodov in organizacij, ki jih v osnutku oziroma predlogu ni upošteval, ter razložiti svoje stališče glede takih pripomb.

Predsednik Izvršnega sveta lahko pošlje osnutek zakona oziroma predlog predpisa ali drugega akta, ki ga je predložil Izvršnemu svetu republiški upravni organ, najprej v mnenje pristojnemu odboru Izvršnega sveta.

30. člen

Če je republiški upravni organ pooblaščen, da izda predpis v soglasju z drugim upravnim organom, pa ne doseže njegovega soglasja, jima določi Izvršni svet obvezne smernice za rešitev vprašanj, ki so med njima sporna.

Izvršni svet da republiškim upravnim organom obvezne smernice tudi takrat, kadar pride med njimi do spora glede pristojnosti ali kadar se pri opravljanju zadev iz njihove pristojnosti pojavijo druga sporna vprašanja.

IX. Službe Izvršnega sveta

31. člen

Strokovno, tehnično in drugo delo za potrebe Izvršnega sveta se opravlja v Sekretariatu Izvršnega sveta.

Za opravljanje zadev v zvezi s kadrovskimi vprašanji iz pristojnosti Izvršnega sveta je v Sekretariatu Uprava za kadrovska vprašanja.

Strokovno in drugo delo za predsednika, podpredsednika in določene druge člane Izvršnega sveta opravljajo kabineti.

32. člen

Urad za zunanje zadeve, urad za narodnosti in urad za prošnje in pritožbe delajo kot samostojni uradi Izvršnega sveta.

33. člen

Za samostojno opravljanje določenih zadev iz področja Izvršnega sveta se v Izvršnem svetu lahko imenujejo republiški sekretarji in drugi funkcionarji.

X. Končne določbe

34. člen

Ko začne veljati ta zakon, prenehajo veljati uredba o organizaciji in delu Izvršnega sveta Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije (Uradni list LRS, št. 20/58), poznejše spremembe te uredbe ter drugi predpisi, ki so v nasprotju s tem zakonom.

35. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«, uporabljati pa se bo začel, ko bo konstituirana Skupščina Socialistične republike Slovenije.

OBRAZLOŽITEV

Po 192. členu predloga ustave SR Slovenije se organizacija in delo Izvršnega sveta predpišeta z zakonom, ne z uredbo kot po ustavnem zakonu iz leta 1953.

Predlog zakona določa le osnove za organizacijo in delo Izvršnega sveta in pooblašča Izvršni svet, da v okviru teh osnov samostojno s poslovníkom in z odloki ureja svojo notranjo organizacijo in način dela ter organizacijo in delovno področje organov in služb, ki delajo za potrebe Izvršnega sveta (2. člen).

V predlogu zakona se načeloma ne ponavljajo določbe iz ustave, razen kjer je zaradi zaokroženosti in razumljivosti to potrebno.

Temeljne določbe o sestavi Izvršnega sveta so v predlogu ustave (184. čl.). Zato so v predlogu zakona samo določbe o številu podpredsednikov in članov Izvršnega sveta (2. člen); o tem, da Republiški zbor izvoli Izvršni svet za štiri leta na predlog poslanca, ki mu je poveril mandat za sestavo Izvršnega sveta, in na podlagi mnenja skupščinske komisije za volitve in imenovanja (3. člen) ter o tem, da lahko Republiški zbor vsak čas razreši Izvršni svet ali posamezne njegove člane, da je pa ob vsaki rotaciji, to je vsako drugo leto po izvolitvi polovice poslancev, dolžan sklepiti o sestavi Izvršnega sveta (4. člen).

V predlogu zakona so določene pravice in dolžnosti predsednika in članov Izvršnega sveta ter sekretarja Izvršnega sveta.

Ker republiški sekretarji po novi ustavi ne bodo več mogli biti člani Izvršnega sveta, je v skladu z ustrezno določbo v predlogu ustave urejen način sodelovanja republiških sekretarjev in določenih drugih republiških funkcionarjev na sejah Izvršnega sveta tako, da pri določenih vprašanih sodelujejo na sejah Izvršnega sveta s pravico člana Izvršnega sveta (12. člen).

V predlogu zakona je v skladu z ustrezno določbo predloga ustave določeno, da lahko Izvršni svet ustanovi odbore in komisije (16. do 19. člen). V predlogu zakona so določene splošne naloge odborov in komisij ter načela za njihovo sestavo. Konkretna organizacija odborov in komisij ter določitev njihovega delovnega področja nista fiksirani v zakonu, ker je treba prepustiti odločitvi Izvršnega sveta, da ju določi tako, kot najbolj ustreza danim potrebam. V zakonu naj bi bila kot obvezna komisija Izvršnega sveta določena samo Administrativna komisija (18. člen), in sicer zato, ker se ji poverja samostojno odločanje o upravnih zadevah in pristojnosti Izvršnega sveta.

Strokovni sveti Izvršnega sveta so predvideni tudi za bodoče (20. člen), in sicer kot posvetovalni organi, ki dajejo Izvršnemu svetu strokovna mnenja in predloge.

V poglavjih o izvrševanju dolžnosti Izvršnega sveta nasproti Skupščini in nasproti republiškim upravnim organom se v glavnem, v skladu z novo ustavno ureditvijo, urejajo tista vprašanja kot doslej. Odpadla je posebna določba o poverjenikih Izvršnega sveta. To pa seveda ne bo oviralo, da bo lahko Izvršni svet iz lastne pobude ali na zahtevo zbora ali odbora poslal na sejo skupščinskega zbora ali odbora ne samo svojega predstavnika, ampak tudi

strokovnjaka, katerega naloga bo po naravi stvari omejena na dajanje strokovnih pojasnil in mnenj.

Predlog zakona nima podrobnih določb o postopku pri pripravljanju osnutkov zakonov ter drugih predpisov in aktov, ki so bile v dosedanji uredbi o organizaciji in delu Izvršnega sveta.

Določbe o administraciji Izvršnega sveta so v predlogu zakona zelo okvirne (31. in 32. člen), konkretna ureditev je prepuščena Izvršnemu svetu (2. člen).

Ker bo po predlogu zakona o izvedbi nove ustave do izvolitve Izvršnega sveta na podlagi nove ustave delal sedanji Izvršni svet po dosedanjih predpisih, je v 35. členu predloga zakona predvideno, da se bo predloženi zakon začel uporabljati šele po konstituiranju nove Skupščine SR Slovenije.

PREDLOG ZAKONA

o določitvi volilnih enot za volitve poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije

1. člen

Za volitve poslancev Republiškega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije se ozemlje SR Slovenije razdeli na 120 volilnih enot, v katerih se voli po en poslanec Republiškega zbora, in sicer:

I. V OKRAJU CELJE

1. *volilna enota Brežice I*: obsega območje občine Brežice na desnem bregu Save ter tale naselja občine Brežice na levem bregu Save: Brežice, Bukošek, Cundrovec, Črnc, Sentlenart, Gornji Lenart in Trnje;

2. *volilna enota Brežice II*: obsega ostali del območja občine Brežice, ki ni zajet v I. volilni enoti Brežice I;

3. *volilna enota Celje I*: obsega območja tehle krajev, naselij, ulic oziroma trgov: Breg-Polule, Pečovnik, Lisce, Otok-vzhodni del, Otok-zahodni del, Ljubljanska cesta, Zidanškova ulica, Slomškov trg, Tomšičev trg, Stanetova in Gregorčičeva ulica;

4. *volilna enota Celje II*: obsega območja tehle krajev, naselij in ulic: Mariborska cesta, Koviinarska ulica, Spodnja in Zgornja Hudinja, Ipavčeva ulica, Oblakova ulica, Vrunčeva ulica, Dečkova cesta, Šaranovičeva ulica, Ostrožno in Medlog;

5. *volilna enota Celje III*: obsega območja tehle krajev in naselij: Aljažev hrib, Teharje-Bukovžlak, Štore, Prožinska vas, Svetina, Trnovlje-Gaji in Ljubčna;

6. *volilna enota Celje IV*: obsega območja tehle krajev in naselij: Vojnik-trg, Vojnik-okolica, Škofja vas, Zadobrova, Šmartno v Rožni dolini, Dobrna, Frankolovo, Strmec in Socka;

7. *volilna enota Laško*: obsega območje občine Laško;

8. *volilna enota Mozirje*: obsega območje občine Mozirje;

9. *volilna enota Sevnica*: obsega območje občine Sevnica;

10. *volilna enota Slovenske Konjice*: obsega območje občine Slovenske Konjice;

11. *volilna enota Šentjur pri Celju*: obsega območje občine Šentjur pri Celju;
12. *volilna enota Šmarje pri Jelšah I*: obsega območja krajevnih uradov Kozje, Lesično, Bistrica ob Sotli, Podsreda, Polje ob Sotli, Podčetrtek in Pristava;
13. *volilna enota Šmarje pri Jelšah II*: obsega območja krajevnih uradov Šmarje pri Jelšah, Rogaška Slatina in Rogatec;
14. *volilna enota Velenje I*: obsega mesto Šoštanj, naselja Šmartno ob Paki, Rečica ob Paki, Veliki vrh, Mali vrh, Podgora, Gavce, Slatina, Paška vas, Gorenje, Skorno, Bele vode, Sv. Florjan pri Šoštanju, Skorno pri Šoštanju, Topolšica, Zavodnje, Šentvid pri Zavodnju, Ravne, Gabrke, Družmirje, Lokovica, Preloge, Pesje in Podgorje;
15. *volilna enota Velenje II*: obsega mesto Velenje in naselja Plešivec, Škale, Hrastovec, Podkraj pri Velenju, Kavče, Arnače, Laze, Ložnica, Silova, Šalek, Konovo, Bevče, Paka pri Velenju, Šmartinske Cirkovce, Škalske Cirkovce, Lopatnik (del) in Paški Kozjak;
16. *volilna enota Videm-Krško I*: obsega del občine Videm-Krško, ki leži na desnem bregu Save z izjemo naselij, ki so naštetá v 17. volilni enoti Videm-Krško II;
17. *volilna enota Videm-Krško II*: obsega del občine Videm-Krško, ki leži na levem bregu reke Save ter del mesta Videm-Krško, ki leži na desnem bregu reke Save in naselje Trška gora;
18. *volilna enota Žalec I*: obsega območje krajevnih uradov Griže, Petrovče, Šempeter v Savinjski dolini in Žalec;
19. *volilna enota Žalec II*: obsega območja krajevnih uradov Braslovče, Gomilsko, Prebold, Polzela, Tabor in Vransko.

II. V OKRAJU KOPER:

20. *volilna enota Ajdovščina I*: obsega naselja Ajdovščina, Grivče, Ustje, Zapuže, Brje, Dobravlje, Skrilje, Stomaž, Velike Žablje, Lokavec, Kovk, Otlica, Predmeja, Dolenje, Planina, Tevče, Batuje, Črniče, Gojače, Kamnje, Ravne, Selo, Vrtovin, Gabrje, Šmarje, Vrtovče, Zavino, Vipavski Križ;
21. *volilna enota Ajdovščina II*: obsega naselja Col, Gozd, Križna gora, Malo polje, Orešje, Podkraj, Višnje, Vodice, Erzelj, Goče, Lože, Manče, Slap, Lozice, Orehovica, Podnanos, Podraga, Podbreg, Podgrič, Poreče, Gradišče pri Vipavi, Nanos, Vipava, Zemono, Bela, Duplje, Sanabor, Vrhpolje, Budanje in Dolga poljana;
22. *volilna enota Idrija*: obsega območje občine Idrija;
23. *volilna enota Ilirska Bistrica*: obsega območje občine Ilirska Bistrica;
24. *volilna enota Izola*: obsega območje občine Izola;
25. *volilna enota Koper I*: obsega naselja Bertoki, Pobegi, Čežarji, Ankan, Hrvatini, Jelarji, Barizoni, Kolomban, Cerej, Premančan, Spodnje Škofije, Zgornje Škofije, Plavje, Tinjan, Marezige, Montinjan, Truške, Trsek, Lopar, Bočaji, Kozloviči, Babiči, Labor, Boršt, Glem, Potok, Pridvor, Kocjančiči, Dekani, Črni kal, Cepki, Rižana, Rožar, Kortine, Krnica, Stepani, Gabrovica pri Črnem kalu, Osp, Socerb, Kastelec, Brežec pri Podgorju, Praproče, Črnotiče, Bezovica, Dol pri Hrastovljah, Hrastovlje, Loka, Podpeč, Zanigrad, Gračišče, Kubed, Butari, Popetre, Zabavlje, Poletiči, Smokvica, Sočerga, Dvori, Maršiči,

Movraž, Ilika, Lukini, Karli, Pisari, Peraji, Šeki, Sokoliči, Trebeše, Tuljaki, Gradin, Brezovica pri Gradinu, Abitanti, Belvedur, Sirči, Topolovec, Močunigi, Koromači-Boškini, Pregara;

26. *volilna enota Koper II*: obsega naselja Koper, Semedela, Šalara, Kampel, Bošamarin, Škocjan, Triban, Bonini, Vanganel, Čentur, Manžan, Gažon, Srgaši, Grintovec, Šmarje, Grinjan, Pomjan, Župančiči, Dilici, Fijegoro, Koštabona, Puče, Brič, Krkavče;

27. *volilna enota Nova Gorica I*: obsega naselja Šempeter pri Gorici, Vogrsko, Volčja draga, Bukovica, Vrtojba, Bilje, Dombrava, Miren, Vrtoče, Orehovlje, Nova vas, Lipa, Temnica, Hudi log, Korita na Krasu, Sela na Krasu, Lokvica, Kostanjevica na Krasu, Novelo, Vojščica, Opatje selo;

28. *volilna enota Nova Gorica II*: obsega naselja Dobrovo, Snežeče, Drnov, Biljana, Zali breg, Dolnje Cerovo, Fojana, Barbana, Golo brdo, Breg pri Golem brdu, Hlevnik, Pristavo, Kozana, Kožbana, Senik, Brezovk, Nozno, Vrhovlje (pri Kožbani), Brdce pri Kožbani, Slapnik, Belo, Medana, Neblo, Hruševlje, Plešivo, Ceglo, Slovrenc, Kozarno, Brdce pri Neblem, Višnjevnik, Krasno, Gradno, Slavče, Vipolže; Kojsko, Podsabotin, Gornje Cerovo, Vedrijan, Gonjače, Šmartno, Hum, Vrhovlje pri Kojskem, Imenje, Brestje, Snežatno, Ajba, Anhovo, Avče, Bodrež, Deskle, Dobljar, Gorenje polje, Kambreško, Kanal, Kanalski vrh, Lig, Morsko, Plave, Ročinj, Seniški breg, Ukanje, Zapotok, Kal nad Kanalom, Levpa;

29. *volilna enota Nova Gorica III*: obsega naselja Osek, Ozeljan, Šempas, Šmihel, Vitovlje, Renče, Arčoni, Lukežiči, Mrljaki, Martinuči, Mohorini, Renški Podkraj, Žigoni, Oševljek, Gradišče nad Prvačino, Branik, Steske, Spodnja Branica, Preserje, Dornberk, Tabor, Brdo, Draga, Potok pri Dornberku, Žalošče, Budihni, Saksid, Prvačina;

30. *volilna enota Nova Gorica IV*: obsega naselja Čepovan, Lokovec, Lokve, Lazna, Banjšice, Bate, Ravne, Grgar, Ravnica, Trnovo, Voglarji, Nova Gorica-mesto, Pristava, Ajševica, Rožna dolina, Kromberk, Stara gora;

31. *volilna enota Piran*: obsega območje občine Piran;

32. *volilna enota Postojna*: obsega območje občine Postojna;

33. *volilna enota Sežana I*: obsega naselje Hrpelje, Kozina, Mihele, Nasirec, Vrhpolje, Tublje pri Hrpeljah, Slope, Klanec pri Kozini, Ocizla, Beka, Petrinje, Prešnica, Podgorje, Zazid, Rakitovec, Rodik, Materija, Bač pri Materiji, Povžane, Rožice, Brezovica, Gradiščica, Odolina, Skadanščina, Slivje, Velike Loče, Markovščina, Hotična, Mrše, Orehek pri Materiji, Tatre, Kovčice, Ritomeče, Gradišče pri Materiji, Obrov, Javorje, Poljane pri Podgradu, Golac, Brezovo brdo, Artviže, Ostrovica, Betanja, Brezec pri Divači, Dane pri Divači, Divača, Gradišče pri Divači, Dolnje Ležeče, Kačiče-Pared, Lokev, Matavun, Naklo, Preloze pri Lokvi, Škocjan, Senožeče, Gabrče, Dolenja vas, Potoče, Otošče, Laže, Senadole, Barka, Dolnje Vreme, Famlje, Goreče pri Famljah, Gornje Ležeče, Gornje Vreme, Kozjane, Misliče, Podgrad pri Vremah, Vareje, Vatovlje, Vremski Britof, Škofije, Zavrhek, Brestovica pri Povirju, Gorenje pri Divači, Merčec, Plešivica, Povir, Žirje;

34. *volilna enota Sežana II*: obsega naselja Sežana, Šmarje pri Sežani, Dane pri Sežani, Lipica, Orlek, Štorje, Majcni, Kazlje, Podbreže, Senadolice, Vrabče, Veliko polje, Stomaž, Sela, Razguri, Jakovce, Griže, Tabor, Avber, Gradnje, Raša, Ponikve, Dobravlje, Filipčje brdo, Grahovo brdo, Utovlje, Tomaj, Šepulje, Križ, Godnje, Kreplje, Dol pri Vogljah, Voglje, Vrhovlje, Dutovlje, Pliskovica,

Krajna vas, Veliki dol, Kopriva, Skopo, Brje pri Koprivi, Kosovelje, Čehovini, Trebižani, Dolanci, Kodreti, Koboli, Večkoti, Krtinovica, Ravnje, Selo, Štjak, Dolenje, Gradišče pri Štjaku, Bogo, Nova vas, Mahniči, Poljane pri Štjaku, Štanjel, Kobdilj, Lisjaki, Čipnje, Hruševica, Kobjeglava, Tupelče, Lukovec, Gabrovica pri Komnu, Coljava, Volčji grad, Tomačevica, Komen, Divči, Preserje pri Komnu, Mali dol, Sveto, Škrbina, Rubije, Šibelji, Gorjansko, Brje pri Komnu, Nadrožica, Kregolišče, Škofi, Tublje pri Komnu, Brestovica pri Komnu, Vale, Klanec pri Komnu, Ivanji grad, Zagrajec;

35. *volilna enota Tolmin I*: obsega naselja Trenta, Soča, Lepena, Kal-Koritnica, Bavščica, Log pod Mangartom, Strmec na Predelu, Bovec, Plužna, Čezsoča, Log Čezsoški, Žaga, Srpénica, Trnovo ob Soči, Robidišče, Logje, Breginj, Homec, Sedlo, Stanovišče, Podbela, Borjana, Potoki, Kred, Robič, Staro selo, Sužid, Svino, Kobarid, Mlinsko, Idrsko, Livek, Livške Ravne, Avsa, Jevšček, Drežnica, Drežniške Ravne, Jezerca, Magozd, Koseč, Ladra, Smast, Libušnje, Vrsno, Krn, Kamno, Selce, Selišče, Volarje, Gabrje, Dolje, Volče, Čiginj, Kozaršče, Volčanski Rutj;

36. *volilna enota Tolmin II*: obsega naselja Tolmin, Zatoľmin, Zadlaz-Čadrg, Čadrg, Tolminske Ravne, Zadlaz-Žabče, Žabče, Poljubin, Prapetno, Ljubinj, Mosta na Soči, Modrej, Modrejce, Sela pri Volčah, Kozmerice, Tolminski Lom, Kanalski Lom, Dolgi laz, Gorenji Log, Drobočnik, Postaja, Grudnica, Bača pri Modreju, Idrija pri Bači, Slap ob Idrijci, Roče, Dolenja Trebuša, Gorenja Trebuša, Stopnik, Šentviška gora, Gorski vrh, Daber, Zakraj, Polje, Prapetno brdo, Pečine, Ponikve, Logaršče, Podmelec, Sela na Podmelcem, Loje, Kneške Ravne, Lisec, Temljine, Kneža, Klavže, Grahovo ob Bači, Bukovski vrh, Koritnica, Rut, Grant, Hudajužna, Obloke, Znojile, Stržišče, Kal, Trtnik, Poizen, Kuk.

III. V OKRAJU LJUBLJANA:

37. *volilna enota Cerknica*: obsega območje občine Cerknica;

38. *volilna enota Črnomelj*: obsega območje občine Črnomelj;

39. *volilna enota Domžale I*: obsega del občine Domžale z naselji Domžale, Depala vas, Sentpavel pri Domžalah, Dragomelj, Pšata, Mengeš, Topole, Loka pri Mengšu, Dobeno, Trzin, Homec, Preserje pri Radomljah, Jarše in Ihan;

40. *volilna enota Domžale II*: obsega ostali del območja občine Domžale, ki ni zajet v 39. volilni enoti Domžale I;

41. *volilna enota Grosuplje I*: obsega del občine Grosuplje z naselji, ki spadajo v območje matičnega urada Grosuplje in krajevnega urada Dobropolje;

42. *volilna enota Grosuplje II*: obsega del občine Grosuplje z naselji, ki spadajo v območje krajevnih uradov Višnja gora, Ivančna gorica, Šentvid pri Stični, Krka in Zagradec;

43. *volilna enota Hrastnik*: obsega območje občine Hrastnik;

44. *volilna enota Jesenice I*: obsega del občine Jesenice, ki ga zajemajo krajevna skupnost Rateče, krajevna skupnost Kranjska gora, krajevna skupnost Dovje-Mojstrana, stanovanjska skupnost Hrušica, stanovanjska skupnost Plavž-Jesenice in krajevna skupnost Planina-Podgolica;

45. *volilna enota Jesenice II*: obsega del občine Jesenice, ki ga zajemajo stanovanjska skupnost Podmožaklja-Jesenice, stanovanjska skupnost Sava, stanovanjska skupnost Javornik-Koroška Bela-Jesenice, stanovanjska skupnost Blejska Dobrava in krajevna skupnost Žirovnica;

46. *volilna enota Kamnik I*: obsega del občine Kamnik, ki zajema matični okoliš Kamnik in krajevni urad Komenda;
47. *volilna enota Kamnik II*: obsega ostali del območja občine Kamnik, ki ni zajet v 46. volilni enoti Kamnik I;
48. *volilna enota Kočevje*: obsega območja občine Kočevje;
49. *volilna enota Kranj I*: obsega del občine Kranj, ki zajema območje krajevnih uradov Naklo, Goriče, Predoslje, Preddvor in Jezersko;
50. *volilna enota Kranj II*: obsega del občine Kranj, ki zajema stanovanjske skupnosti Center, Zlato polje, Vodovodni stolp in Huje-Planina-Čirče;
51. *volilna enota Kranj III*: obsega del občine Kranj, ki zajema desni breg Save;
52. *volilna enota Kranj IV*: obsega del občine Kranj, ki zajema stanovanjske skupnosti Primskovo-Klanec in območje krajevnih uradov Senčur in Cerklje na Gorenjskem;
53. *volilna enota Litija*: obsega območje občine Litija;
54. *volilna enota Ljubljana-Bežigrad I*: obsega del občine Ljubljana-Bežigrad, ki zajema območji krajevnih skupnosti Bežigrad, »Stadion«, »Stožice« in Črnuče ter območji krajevnega odbora Ježica-Mala vas in krajevnega odbora Savlje-Kleče;
55. *volilna enota Ljubljana-Bežigrad II*: obsega del občine Ljubljana-Bežigrad, ki zajema območji krajevnih skupnosti »Boris Kidrič« in »Savsko naselje« ter območja krajevnih odborov: Tomačevo-Jarše, Nadgorica, Podgorica pri Črnučah, Beričevo in Dol pri Ljubljani;
56. *volilna enota Ljubljana-Center I*: obsega del občine Ljubljana-Center znotraj tele meje: od občinske meje na Ljubljani, Šentjakovski most, po Cojzovi cesti, Aškerčevi cesti, Trgu MDB do Tržaške ceste, zahodno po Tržaški cesti do Tobačne ulice, po tej ulici do železniške proge, severovzhodno po železniški progji do Ceste na Rožnik, po Cesti na Rožnik, dalje severno po občinski meji preko Šišenskega hriba, po Latermanovem drevoredu do Celovške ceste, po železniški progji do podvoza na Titovi cesti, po Titovi cesti proti jugu do pošte, nadalje po Čopovi ulici do Tromostovja in proti toku Ljubljanice do Šentjakobskega mostu;
57. *volilna enota Ljubljana-Center II*: obsega del občine Ljubljana-Center znotraj tele meje: po Ljubljani od Tromostovja po toku do občinske meje, nato po dolenjski železnici do viadukta na Šmartinski cesti, nato po južnem delu Vilharjeve ceste do Titove ceste, nadalje Titova cesta, Čopova ulica do Tromostovja;
58. *volilna enota Ljubljana-Center III*: obsega del občine Ljubljana-Center znotraj tele meje: od pričetka Grubarjevega kanala na Špici, po Grubarjevem kanalu do Karlovškega mostu, nadalje Hradetskega cesta, most na Poljanski cesti preko Grubarjevega prekopa na železniški prelaz na Poljanski cesti, nato po železniški progji v smer do železniškega mostu na Ljubljani, nato proti toku Ljubljanice do Špice ob pričetku Grubarjevega prekopa;
59. *volilna enota Ljubljana-Moste-Polje I*: obsega del občine Ljubljana-Moste-Polje z naselji: Moste, Zelena jama, Jarše, Šmartno ob Savi, Obrije in Hrastje;
60. *volilna enota Ljubljana-Moste-Polje II*: obsega del občine Ljubljana-Moste-Polje z naselji: Kodeljovo, Štepanja vas, Zgornja Hrušica, Fužine, Spodnja Hrušica; Bizovik, Krajevna skupnost Zadvor in krajevna skupnost Lipoglav;

61. *volilna enota Ljubljana-Moste-Polje III*: obsega del občine Ljubljana-Moste-Polje z naselji: Polje ter krajevna skupnost Besnica in krajevna skupnost Dolsko;

62. *volilna enota Ljubljana-Siška I*: obsega del občine Ljubljana-Siška, ki ga zajemajo krajevna skupnost »Milan Majcen«, krajevna skupnost »Hinko Smrekar« in krajevna skupnost »Šercerjevo«;

63. *volilna enota Ljubljana-Siška II*: obsega del občine Ljubljana-Siška, ki ga zajema krajevna skupnost Litostroj, krajevna skupnost Zg. Šiška in krajevna skupnost Dravljje;

64. *volilna enota Ljubljana-Siška III*: obsega del občine Ljubljana-Siška, ki ga zajema krajevna skupnost Šentvid, krajevna skupnost Podutik, krajevna skupnost Gunclje-Vižmarje, krajevna skupnost Stanežiče-Medno, krajevna skupnost Vižmarje-Brod, krajevna skupnost Šmartno-Tacen, krajevna skupnost Gameljne-Rašica, krajevna skupnost Vodice, krajevna skupnost Bukovica-Šinkov turn;

65. *volilna enota Ljubljana-Siška IV*: obsega del občine Ljubljana-Siška, ki ga zajema krajevna skupnost Medvode;

66. *volilna enota Ljubljana-Vič-Rudnik I*: obsega območje stanovanjskih skupnosti Rudnik-Barje, Trnovo in Kolezija;

67. *volilna enota Ljubljana-Vič-Rudnik II*: obsega območje stanovanjskih skupnosti Milan Česnik, Malči Belič, Rožna dolina in Vič;

68. *volilna enota Ljubljana-Vič-Rudnik III*: obsega območje stanovanjskih skupnosti Brdo in Vrhovci ter območja krajevne skupnosti Brezovica pri Ljubljani, Notranje Gorice, Vnanje Gorice, Kozarje, Dobrova, Horjul, Polhov Gradec in Črni vrh;

69. *volilna enota Ljubljana-Vič-Rudnik IV*: obsega območje krajevnih skupnosti Velike Lašče, Rob, Turjak, Ig, Golo, Tomišelj, Škofljica, Lavrica, Želimlje, Preserje in Rakitna;

70. *volilna enota Logatec*: obsega območje občine Logatec;

71. *volilna enota Metlika*: obsega območje občine Metlika;

72. *volilna enota Novo mesto I*: obsega del občine Novo mesto, ki zajema mesto Novo mesto, območje krajevnega urada Gotna vas in naselja: Ločna, Žabja vas, Ragovo, Bršljin, Cegelnica pri Novem mestu, Mala Bučna vas, Irča vas, Brod, Srebrniče, Prečna, Kuzarjev kal, Suhor, Podgora, Češča vas, Groblje, Zalog, Loke, Gorenje Kamence, Daljni vrh, Hudo, Velika Bučna vas, Dolenje Kamence, Muhaber in Potočna vas;

73. *volilna enota Novo mesto II*: obsega del občine Novo mesto, ki zajema območja krajevnih uradov Brusnice, Šentjernejski, Škofljica, Smarjeta in Otočec, razen naselja Ločna;

74. *volilna enota Novo mesto III*: obsega del občine Novo mesto, ki zajema območja krajevnih uradov: Mirna peč, Dolenjske Toplice, Žužemberk, Hinje in Straža brez naselja Podgora;

75. *volilna enota Radovljica I*: obsega del občine Radovljica z naselji: Bled, Bohinjska Bela, Obrne, Slamniki, Podhom, Zasip, Poljšica pri Gorjah, Bodešče, Koritno, Ribno, Kupljenik, Selo pri Bledu, Spodnje Gorje, Grabče, Krnica, Mevkuž, Perniki, Radovna, Spodnje Laze, Višelnica, Zgornje Gorje, Bohinjska Bistrica, Ravne v Bohinju, Bohinjska Češnjica, Goreljek, Jereka, Koprivnik v Bohinju, Podjelje, Srednja vas v Bohinju, Gorjuše, Nemški rovt, Bitnje, Le-

pence, Nomenj, Brod, Kamnje, Polje, Ribčev laz, Savica, Žlan, Stara Fužina, Studor v Bohinju in Ukanc;

76. *volilna enota Radovljica II*: obsega del občine Radovljica z naselji: Radovljica, Lesce, Begunje na Gorenjskem, Poljče, Zgoša, Brezje, Črnivec, Dobro polje, Noše, Brezovica, Češnjica, Dobravica, Ovsiše, Poljšica pri Podnartu, Lipnica, Prezrenje, Spodnja Dobrava, Srednja Dobrava, Zgornja Dobrava, Hraše, Studenčice, Kamna gorica, Kropa, Brda, Lancovo, Ravnica, Spodnja Lipnica, Zgornja Lipnica, Vošče, Peračica, Ljubno, Posavec, Praproče, Globoko, Gorica, Mošnje, Vrbnje, Rovte, Hlebce, Nova vas pri Lescah, Zapuže, Dvorska vas, Spodnji Otok, Zgornji Otok, Mlaka, Slatna, Srednja vas, Zadnja vas, Mišače, Otoče, Podnart in Zaloše;

77. *volilna enota Ribnica*: obsega območje občine Ribnica;

78. *volilna enota Škofja Loka I*: obsega del občine Škofja Loka z naselji: Godešič, Gosteče, Draga, Pungert, Crngrob, Križna gora, Moškrin, Papirnica, Pevno, Andrej nad Zmincem, Hosta, Ožbolt nad Zmincem, Puštal, Sv. Barbara, Gorenja vas-Reteče, Reteče, Binkelj, Stara Loka, Trnje, Vešter, Virlog, Grenc, Stari dvor, Suha, Trata, Lipica, Dorfarje, Forme, Sv. Duh, Virmaše, Podpulfrca, Škofja Loka in Vincarje;

79. *volilna enota Škofja Loka II*: obsega ostali del območja občine Škofja Loka, ki ni zajet v 78. volilni enoti Škofja Loka I;

80. *volilna enota Trbovlje*: obsega območje občine Trbovlje;

81. *volilna enota Trebnje*: obsega območje občine Trebnje;

82. *volilna enota Tržič*: obsega območje občine Tržič;

83. *volilna enota Vrhnika*: obsega območje občine Vrhnika;

84. *volilna enota Zagorje ob Savi*: obsega območje občine Zagorje ob Savi.

IV. V OKRAJU MARIBOR:

85. *volilna enota Dravograd*: obsega območje občine Dravograd;

86. *volilna enota Gornja Radgona I*: obsega tale naselja: Šratovci, Radenci, Rihtarovci, Turjanci, Hrastje, Mota, Boračeva, Janžev vrh, Kobilščak, Melanjski vrh, Žrnova, Kapeljski vrh, Radenski vrh, Paričjak, Turjanski vrh, Spodnji Kocjan, Zgornji Kocjan, Murščak, Murski vrh, Rožički vrh, Stanetinci, Rački vrh, Hrašenski vrh, Selišči, Kupetinci, Slaptinci, Blaguš, Brezje, Biserjane, Videm, Jamna, Čakova, Kraljevci, Kočki vrh, Žihlava, Stara gora, Terbegovci, Grabšinci, Mali Moravščak, Kokolanjščak, Sovjak, Ženik, Galušak, Kutinci, Gabrc, Okoslavci, Dragotinci, Kocjan, Spodnji Ivanjci, Ivanjski vrh, Grabonoš, Očeslavci, Stavešinci, Stavešinski vrh, Negova, Kunova, Gornji Ivanjci, Radvenci, Lokavci, Ivanjševci ob Ščavnici, Ivanjševski vrh in Radmošci;

87. *volilna enota Gornja Radgona II*: obsega tale naselja: Podgorje, Vratja vas, Vratji vrh, Novi vrh, Zgornje Konjišče, Spodnje Konjišče, Stogovci, Drobotinci, Grabe, Pogled, Žepovci, Žiberci, Janhova, Apače, Črnci, Mahovci, Lešane, Nasova, Segovci, Lutverci, Plitvica, Gornja Radgona, Podgrad, Hercegovščak, Police, Norički vrh, Mele, Lomanoše, Plitvički vrh, Spodnja Ščavnica, Zagajski vrh, Lastomeri, Aženski vrh, Črešnjevci, Zbigovci, Orehovci, Orehovski vrh, Ptujška cesta;

88. *volilna enota Lenart*: obsega območje občine Lenart;

89. *volilna enota Lendava I*: obsega tale naselja: Benica, Čentiba, Pince, Pince-Marof, Dolina pri Lendavi, Petišovci, Trimlini, Lendavske gorice, Dolgo-

vaške gorice, Dolga vas, Mostje, Genterovci, Banuta, Radmožanci, Kamovci, Žitkovci, Dobrovnik, Dolnji Lakoš, Gornji Lakoš, Gabrje, Kot Kapca, Lendava, Strehovci in Kobilje;

90. *volilna enota Lendava II*: obsega tale naselja: Hotiza, Brezovec (del), Velika Polana, Mala Polana, Brezovica, Nedelica, Turnišče, Renkovci, Gomilica, Trnje, Žižki, Črenšovci, Odranci, Gornja Bistrica, Srednja Bistrica, in Dolnja Bistrica;

91. *volilna enota Ljutomer*: obsega območje občine Ljutomer;

92. *volilna enota Maribor-Center I*: obsega del občine Maribor-Center znotraj tele meje: od železniškega mostu na Dravi, po železniški progi proti severu do Meljske ceste, po Meljski cesti proti zahodu do Partizanske ceste, po Partizanski cesti, Slovenski ulici, Gosposvetski cesti in v ravnem podaljšku Gosposvetske ceste do Drave, po reki Dravi do železniškega mostu;

93. *volilna enota Maribor-Center II*: obsega del občine Maribor-Center znotraj tele meje: od Trga svobode proti severu do Ulice heroja Staneta, po Ulici heroja Staneta do Ribniške ulice, po Ribniški ulici proti severu do poti na Piramido, po poti na vrh Piramide, z vrha Piramide proti vzhodu do južnega dela ceste Pod gradiščem, po cesti Pod gradiščem do hišne številke 11 v Praprotnikovi ulici, od Praprotnikove ulice številka 11 v ravni črti proti vzhodu do železniškega nadvoza na Šentiljski cesti, od železniškega nadvoza na Šentiljski cesti do Prisojne ulice, od začetka Prisojne ulice v ravni črti proti vzhodu na vrh Meljskega hriba, z vrha Meljskega hriba v ravni črti proti vzhodu do mestne meje, po mestni meji poti jugu do Drave in po Dravi proti zahodu do železniškega mostu, po železniški progi proti severu do Meljske ceste, po Meljski cesti proti zahodu do Partizanske ceste in po Partizanski cesti do Trga svobode, ter območja naselij: Malečnik, Celestrina, Hrenca, Nebova, Vodole, Metava in Trčova;

94. *volilna enota Maribor-Center III*: obsega del občine Maribor-Center znotraj tele meje: Ribniška ulica od odcepa poti na Piramido proti jugu do Ulice heroja Staneta, po Ulici heroja Staneta do Trga svobode, od Trga svobode proti zahodu po Slovenski ulici, Gosposvetski cesti do Koroške ceste, po Koroški cesti do mestne meje, po mestni meji proti severu in vzhodu tako, da zajame naselja Ribniško selo, Račji dvor in Vinarje do poti na Piramido, po poti na Piramido na vrh Piramide, z vrha Piramide v ravni črti proti vzhodu na južni del ceste Pod gradiščem, po cesti Pod gradiščem do Praprotnikove ulice št. 11, od Praprotnikove ulice št. 11 v ravni črti do železniškega nadvoza na Šentiljski cesti od železniškega nadvoza na Šentiljski cesti do začetka Prisojne ulice in od tu v ravni črti proti vzhodu na vrh Meljskega hriba, z vrha Meljskega hriba v ravni črti proti vzhodu do mestne meje tako, da zajame naselja Pod vinogradi, Košaki, Počehova in Pekel ter naselja Jelenče, Pesnica pri Mariboru, Pesniški dvor, Ranca, Spodnje Dobrenje, Dolnja Počehova in Gačnik;

95. *volilna enota Maribor-Center IV*: obsega del občine Maribor-Center, in sicer naselja: Kresnica, Šentilj v Slovenskih goricah, Cirknica, Kaniža, Štrihovec, Zgornje Dobrenje, Stara gora pri Šentilju, Ceršak, Kozjak pri Ceršaku, Selnica ob Muri, Srebotje; Dražen vrh, Spodnja Velka, Trate, Zgornja Velka, Jurjevski vrh, Plodršnica, Gradiška, Sladki vrh, Svečane, Vranji vrh (Zgornja Gradiška), Šomat; Jareninski vrh, Jareninski Dol, Polička vas, Polički vrh, Vajgen, Vukovski dol in Vukovski vrh; Drankovec, Flekušek, Kušernik, Poče-

nik, Ročica, Mali Dol, Slatenik, Spodnji Jakobski dol, Zgornje Hlapje, Spodnje Hlapje, Zgornji Jakobski dol; Dragučova, Grušova, Ložane, Pernica, Ruperče, Vosek in Vukovje;

96. *volilna enota Maribor-Center V*: obsega del občine Maribor-Center, in sicer naselja: Bresternica, Rošpoh, Kamnica, Jelovec, Srednje, Gaj nad Mariborom, Šober, Zgornji Slemen; Zgornja Kungota, Kozjak nad Pesnico, Plintovec, Zgornje Vrtiče, Grušena, Jedlovnik, Jurski vrh, Pesnica, Vršnik in Gradiška; Svečina, Ciringa, Plač, Podigrac, Slatina, Slatinski dol, Špičnik in Zgornje Vrtiče; Spodnja Selnica, Spodnji Boč, Spodnji Slemen, Veliki Boč, Zgornji Boč, Vurmat (del), Gradišče na Kozjaku, Črešnjevce ob Dravi, Fala (del) in Janževa gora (del);

97. *volilna enota Maribor-Tabor I*: obsega del mestnega območja Maribora južno od reke Drave in vzhodno od Črtomirove ulice, Murkove ulice do križišča s Koresovo ulico, tako da poteka meja po Koresovi ulici, v podaljšku po Ulici pariške komune do križišča z Betnavsko cesto, zajema ves predel vzhodno od Betnavske ceste do Streliške ceste ter v podaljšku do katastralne meje k. o. Razvanje tako, da zajame na jugu naselje Razvanje. Na južni strani in na vzhodni strani omejuje to volilno enoto občinska meja z občino Maribor-Tezno do reke Drave;

98. *volilna enota Maribor-Tabor II*: obsega del mestnega območja Maribora, ki zajema del zahodno od Črtomirove ulice, Murkove ulice, Ulice Pariške komune do Betnavske ceste v podaljšku do katastralne meje k. o. Razvanje, kjer teče južna meja po kastralni meji med katastrskima občinama k. o. Razvanje in k. o. Sp. Radvanje do občinske meje z občino Maribor-Tezno, po občinski meji do katastralne meje k. o. Pekre, kjer poteka meja na zahodu po katastralni meji med k. o. Pekre in Zg. Radvanje do Pekrske ceste, nato po bivši upravno teritorialni meji med Limbušem in Mariborom na sever do reke Drave;

99. *volilna enota Maribor-Tabor III*: obsega območja naselij: Pekre, Hrastje, Limbuš, Laznica, Vrhov dol, Bistrica pri Limbušu, Bistrica pri Rušah, Lobnica, Log, Bezena, Ruše, Fala (del), Ruta, Smolnik, Činžat, Rdeči breg (del), Rečnjak, Puščava, Kumen in Lovrenc na Pohorju;

100. *volilna enota Maribor-Tezno I*: obsega del naselja Pobrežje do Nasipne ulice 60 oziroma 31, do Ulice ob gozdu in na vzhodu do vključno Kosovelove ulice, ter naselja: Brezje, Dogoše, Zrkovci, Spodnji Duplek, Zgornji Duplek, Ciglence, Dvorjane, Vumpah, Spodnja Korena, Zgornja Korena, Žikarce, Zimica in Jablance;

101. *volilna enota Maribor-Tezno II*: obsega del naselja Pobrežje južno od Ulice ob gozdu, nadaljevanje Nasipne ulice, ulice zahodno od Kosovelove ulice, ter naselja: (Tezno), Miklavž na Dravskem polju, Rogoza, Loka, Rošnja, Starše in Zlatoličje;

102. *volilna enota Maribor-Tezno III*: obsega naselja: Spodnje Hoče, Zgornje Hoče, Trniče, Prepolje, Marjeta na Dravskem polju, Brunšvik, Dravski dvor, Dobrovce, Skoke, Bohova, Pivola, Hočko Pohorje, Slivniško Pohorje, Polana, Čreta, Slivnica pri Mariboru, Radizel, Hotinja vas, Orehova vas, Spodnja Gorica, Zgornja Gorica, Podova, Brezula, Rače, Ješenca, Požeg, Fram, Morje, Loka pri Framu, Ranče, Kopivnik in Planica;

103. *volilna enota Murska Sobota I*: obsega naselja: Lipa, Beltinci, Lipovci, Gančani, Dokležovje, Bratonci, Bogojina, Bukovnica, Filovci, Ivanci, Fokovci,

Selo, Sui vrh, Vučja gomila, Moravci, Tešanovci, Mlajtinci, Lukačevci, Krnci, Andrejci, Sebeborci, Noršinci, Nemčavci, Martjanci, Melinci in Izakovci;

104. *volilna enota Murska Sobota II*: obsega naselja: Bakovci, Gederovci, Krajna, Sodišinci, Murški Petrovci, Rankovci, Borejci, Vanča vas, Petanjci, Tišina, Tropovci, Gradišče, Murški Črnci, Krog, Satahovci, Predanovci, Kupšinci, Polana, Veščica pri Murški Soboti, Černelavci, Rakičan in mesto Murska Sobota;

105. *volilna enota Murska Sobota III*: obsega naselja: Prosenjakovci, Berkovci pri Prosenjakovcih, Pordašinci, Ivanjševci, Središče, Motvarjevci, Čikečka vas, Ratkovci, Kančevci, Ivanovci, Križevci, Domanjševci, Kukeč, Panovci, Lončarovci, Šalovci, Krplivnik, Hodoš, Dolenci, Budinci, Petrovci, Stranjevci, Šulinci, Lucova, Peskovci, Adrijanec, Čepinci, Markovci, Neradnovci in Ženavlje;

106. *volilna enota Murska Sobota IV*: obsega naselja: Dolič, Matjaševci, Trdkova, Boreča, Martinje, Kuzma, Gornji Slaveči, Motovilci, Grad, Vidonci, Kovačevci, Pertoča, Ropoča, Krašči, Večeslavci, Fikšinci, Korovci, Gornji Črnci, Topolovci, Gerlinci, Cankova, Skakovci, Domajinci, Rogaševci, Nuskova, Jurij, Serdica, Ocinje, Sotina in Kramarovci;

107. *volilna enota Murska Sobota V*: obseg naselja: Bodonci, Vadarci, Radovci, Kruplivnik, Mačkovci, Otovci, Poznanovci, Dankovci, Kuštanovci, Prosečka vas, Moščanci, Bokračiči, Dolina, Košarovci, Pečarovci, Vaneča, Brezovci, Lemerje, Strukovci, Puževci, Beznovci, Zenkovci, Mrkišavci, Puconci, Gorica in Šalamenci;

108. *volilna enota Ormož I*: obsega del občine Ormož in sicer naselja: Bratonečice, Cerovec, Dobravščak, Gomila pri Kogu, Gornji Ključarovi, Gradišče pri Ormožu, Hermanci, Hranjigovci, Hujbar, Ivanjkovci, Jastrebeci, Kajžar, Kog, Koračice, Krčevina, Lačaves, Lahonci, Libanja, Mala vas pri Ormožu, Mali Brebrovnik, Mezgovci, Mihalovci, Miklavž pri Ormožu, Pavlovski vrh, Pršetinci, Rakovci, Rucmanci, Runeč, Sejanec, Senčak, Senik, Spodnji Ključarovi, Stanovno, Strezetina, Tomaž pri Ormožu, Trnovci, Veličane, Veliki Brebrovnik, Vinski vrh, Vitan, Vodranci, Vuzmetinci, Zagorje, Zasavci, Žerovinci in Žvab;

109. *volilna enota Ormož II*: obsega ostali del območja občine Ormož, ki ni zajet v 108. volilni enoti Ormož I;

110. *volilna enota Ptuj I*: obsega del občine Ptuj, in sicer mesto Ptuj in naselja: Brstje, Budina, Krčevina pri Ptuju, Orešje, Rabelčja vas, Spuhlja, Štuki, Vičava ter območje krajevnega urada Grajena;

111. *volilna enota Ptuj II*: obsega del občine Ptuj, in sicer območja krajevnih uradov Destrnik, Juršinci, Polenšak, Rogoznica, Trnovska vas in Vitomarci;

112. *volilna enota Ptuj III*: obsega del občine Ptuj, in sicer območja krajevnih uradov Dolena, Leskovec, Podlehnik, Stoperce, Videm pri Ptuju in Žetale;

113. *volilna enota Ptuj IV*: obsega del občine Ptuj, in sicer območja krajevnih uradov Cirkulane, Dornava, Gorišnica, Markovci in Zavrč;

114. *volilna enota Ptuj V*: obsega del občine Ptuj, in sicer območja krajevnih uradov Cirkovce, Hajdina, Lovrenc na Dravskem polju, Majšperk in Ptujška gora;

115. *volilna enota Radlje ob Dravi*: obsega območje občine Radlje ob Dravi;

116. *volilna enota Ravne na Koroškem I*: obsega tale naselja: Ravne na Koroškem, Belšak, Brdinje, Breznica, Dobja vas, Dolga brda, Prevalje, Zgornja Jamnica, Stražišče, Dobrije, Koroški Selovec, Kot pri Prevaljah, Leše, Lokovica, Navrški vrh, Podgora, Kotlje, Poljana, Preški vrh, Sele (del), Strojna, Suhi vrh, Spodnja Jamnica, Tolsti vrh pri Ravnah na Koroškem, Uršlja gora, Podkraj, Zagrad in Zelen breg;

117. *volilna enota Ravne na Koroškem II*: obsega del naselja: Bistra, Črna, Fristava, Žerjav, Javorje, Jazbina, Koprivna, Lom, Ludranski vrh, Mežica, Onkraj Meže, Podkraj pri Mežici, Polena, Plat, Podpeca in Topla;

118. *volilna enota Slovenska Bistrica I*: obsega del občine Slov. Bistrica, in sicer naselja: mesto Slov. Bistrica, Bojtina, Brezje pri Slov. Bistrici, Bukovec, Cigonca, Črešnjevce, Devina, Farovec, Fošt, Frajhajm, Gabrnik, Gladomes, Jurišna vas, Kalše, Klopce, Kočno pri Polskavi, Korplje, Kostanjevec, Kovača vas, Leskovec, Lokanja vas, Malo Tinje, Ogljenšak, Ošelj, Flanina pod Sumikom, Pokoše, Preloge, Prepuž, Pretrež, Prihova, Rep, Ritoznoj, Sele pri Polskavi, Sevec, Smrečno, Spodnja Ložnica, Spodnja Nova vas, Spodnja Polskava, Spodnje Prebukovje, Šentovec, Šmartno na Pohorju, Tinjska gora, Trnovec, Turiška vas na Pohorju, Urh, Veliko Tinje, Videž, Vinarje, Visole, Vrhloga, Vrhole pri Slovenskih Konjicah, Zgornja Bistrica, Zgornja Ložnica, Zgornja Nova vas, Zgornja Polskava in Zgornje Prebukovje;

119. *volilna enota Slovenska Bistrica II*: obsega del občine Slovenska Bistrica, in sicer naselja: Božje, Brezje, Brezje pri Poljčanah, Cezlak, Čadram, Čadramska vas, Dežno pri Makolah, Dobriška vas, Dobrova, Dolgi vrh, Drumlažno, Gaj (del), Globoko, Gorica, Hošnica, Hrastovec, Jelovec, Ješovec, Kebelj, Kočno ob Ložnici, Koritno, Kot, Kovaški vrh, Krasna, Križeča vas, Lačna gora, Laporje, Levič, Ljubično, Lovnik, Ložnica, Lukanja, Lušečka vas, Makole, Malahorna, Markečica, Modraže, Modrič, Mostečno, Nadgrad, Novake, Okoška gora, Oplotnica, Pečke, Pobrež, Podboč, Podgrad, Poljčane, Pragersko, Raskevec, Razgor, Savinsko, Spodnja Brežnica, Spodnje Poljčane, Stanovsko, Stari grad, Stari Log, Stopno, Stranske Makole, Straža, Strug, Studenice, Statenberg, Ugovec, Varoš, Vrhole pri Laporju, Zgornja Brežnica, Zgornje Grušovje, Zgornje Poljčane, Zlakova, Zlogona gora, Zlogona vas in Žabljek;

120. *volilna enota Slovenj Gradec*: obsega območje občine Slovenj Gradec.

2. člen

Za volitve poslancev Gospodarskega zbora Skupščine SRS se ozemlje SR Slovenije razdeli na 70 volilnih enot, v katerih se voli po en poslanec Gospodarskega zbora, in sicer:

I. V OKRAJU CELJE

1. *volilna enota Brežice*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Brežice;

2. *volilna enota Celje I*: obsega vse gospodarske organizacije na delu območja občine Celje jugovzhodno od Savinje in južno od Voglajne vštveši Tovarno emajlirane posode, Lesnoindustrijski kombinat »Savinja«, podjetje »Ingrad« in železniško postajo Celje;

3. *volilna enota Celje II*: obsega vse ostale gospodarske organizacije na delu območja Celje, ki ni zajet v 2. volilni enoti Celje I;

4. *volilna enota Laško*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Laško;
5. *volilna enota Mozirje*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Mozirje;
6. *volilna enota Sevnica*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Sevnica;
7. *volilna enota Slovenske Konjice*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Slovenske Konjice;
8. *volilna enota Šentjur pri Celju*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Šentjur pri Celju;
9. *volilna enota Šmarje pri Jelšah*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Šmarje pri Jelšah;
10. *volilna enota Velenje*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Velenje;
11. *volilna enota Videm-Krško*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Videm-Krško;
12. *volilna enota Žalec*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Žalec;

II. V OKRAJU KOPER:

13. *volilna enota Ajdovščina*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Ajdovščina;
14. *volilna enota Idrija*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Idrija;
15. *volilna enota Ilirska Bistrica*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Ilirska Bistrica;
16. *volilna enota Koper*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Koper;
17. *volilna enota Nova Gorica I*: obsega gospodarske organizacije na območju 27. in 28. volilne enote Nova Gorica I in II za volitve poslancev Republiškega zbora Skupščine SRS;
18. *volilna enota Nova Gorica II*: obsega gospodarske organizacije na območju 29. in 30. volilne enote Nova Gorica III in IV za volitve poslancev Republiškega zbora Skupščine SRS;
19. *volilna enota Piran-Izola*: obsega gospodarske organizacije na območju občin Piran in Izola;
20. *volilna enota Postojna*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Postojna;
21. *volilna enota Sežana*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Sežana;
22. *volilna enota Tolmin*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Tolmin.

III. V OKRAJU LJUBLJANA

23. *volilna enota Cerknica-Ribnica*: obsega gospodarske organizacije na območju občin Cerknica in Ribnica;
24. *volilna enota Črnomelj-Metlika*: obsega gospodarske organizacije na območju občin Črnomelj in Metlika;

25. *volilna enota Domžale*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Domžale;

26. *volilna enota Grosuplje*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Grosuplje;

27. *volilna enota Jesenice*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Jesenice;

28. *volilna enota Kamnik*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Kamnik;

29. *volilna enota Kočevje*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Kočevje;

30. *volilna enota Kranj*: obsega gospodarske organizacije na delu območja občine Kranj, ki ni zajet v 31. volilni enoti Kranj-Tržič;

31. *volilna enota Kranj-Tržič*: obsega gospodarske organizacije na območju dela občine Kranj, ki ga zajemajo področja krajevnih uradov Naklo, Goriče, Predoslje, Preddvor ter Jezersko, in območje občine Tržič;

32. *volilna enota Litija*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Litija;

33. *volilna enota Ljubljana-Bežigrad*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Ljubljana-Bežigrad;

34. *volilna enota Ljubljana-Center I*: obsega gospodarske organizacije na območju dela občine Ljubljana-Center, in sicer od občinske meje občine Ljubljana-Moste-Polje z občino Ljubljana-Center pri podvozu na Domžalski cesti, po Domžalski cesti na Vodmatski trg, nato po Šlajmarjevi in Zaloški cesti preko Hrvatskega trga in Trubarjevi ulici do križišča z Rozmanovo ulico, nato po Rozmanovi ulici do Šempetrskega mostu in po strugi Ljubljanice do Tromostovja, po Prešernovem trgu in Čopovi ulici na Titovo cesto, in po Titovi cesti do Erjavčeve ceste in po Erjavčevi cesti do križišča s Prešernovo cesto ter nato po Prešernovi cesti do občinske meje z občino Ljubljana-Vič-Rudnik ter dalje po tej občinski meji do meje z občino Ljubljana-Šiška in po meji z občino Ljubljana-Bežigrad do podvoza na Domžalski cesti;

35. *volilna enota Ljubljana-Center II*: obsega gospodarske organizacije na ostalem delu območja občine Ljubljana-Center, ki ni zajet v 34. volilni enoti Ljubljana-Center I;

36. *volilna enota Ljubljana-Moste-Polje*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Ljubljana-Moste-Polje;

37. *volilna enota Ljubljana-Šiška I*: obsega gospodarske organizacije na območju dela občine Ljubljana-Šiška, ki zajema stanovanjske skupnosti »Milan Majcen«, »Hinko Smrekar«, »Šercerjevo«, »Litostroj« in »Zg. Šiška«;

38. *volilna enota Ljubljana-Šiška II*: obsega gospodarske organizacije na ostalem delu območja občine Ljubljana-Šiška, ki ni zajet v 37. volilni enoti Ljubljana-Šiška I;

39. *volilna enota Ljubljana-Vič-Rudnik I*: obsega gospodarske organizacije na območju dela občine Ljubljana-Vič-Rudnik, ki ga zajemajo območja stanovanjskih skupnosti Trnovo, Kolezija, »Milan Česnik«, »Malči Belič«, Vič, Brdo, Vrhovci in Kozarje;

40. *volilna enota Ljubljana-Vič-Rudnik II*: obsega gospodarske organizacije na območju dela občine Ljubljana-Vič-Rudnik, ki ga zajemajo območja stanovanjske skupnosti Barje in območje krajevnih skupnosti Lavrica, Škofljica, Velike Lašče, Rob, Turjak, Želimlje, Golo, Ig, Rakitna, Preserje, Notranje

Gorice, Vnanje Gorice, Brezovica pri Ljubljani, Dobrova, Horjul, Polhov Gradec in Črni vrh;

41. *volilna enota Novo mesto I*: obsega gospodarske organizacije na območju dela občine Novo mesto, ki leži na levi strani Trdinove ceste, z izhodiščno točko križišča v Gotni vasi do cestnega mostu v Kandiji, na desni strani Krke, od cestnega do železniškega mostu, na levi strani Ljubljanske ceste od predora do križišča s Cesto herojev, na levi strani Ceste herojev, od križišča z Ljubljansko cesto do Ločne, naselja Bršljin, Gorenje Kamence in Dolenje Kamence, Prečna in Irča vas ter celotnega območja krajevnih uradov Straža, Žužemberk, Hinje, Dolenjske Toplice in Gotna vas;

42. *volilna enota Novo mesto II*: obsega gospodarske organizacije na delu območja mesta Novo mesto, ki ni zajet v 41. volilni enoti Novo mesto I, z naseljem Ločna ter na območjih krajevnih uradov Brusnica, Šentjernej, Škocjan, Šmarjeta, Otočec in Mirna peč;

43. *volilna enota Radovljica*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Radovljica;

44. *volilna enota Škofja Loka*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Škofja Loka;

45. *volilna enota Trbovlje-Hrastnik*: obsega gospodarske organizacije na območju občin Trbovlje in Hrastnik;

46. *volilna enota Trebnje*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Trebnje;

47. *volilna enota Vrhnika-Logatec*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Vrhnika in Logatec;

48. *volilna enota Zagorje ob Savi*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Zagorje ob Savi.

IV. V OKRAJU MARIBOR

49. *volilna enota Gornja Radgona*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Gornja Radgona;

50. *volilna enota Lenart*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Lenart;

51. *volilna enota Lendava*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Lendava;

52. *volilna enota Ljutomer*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Ljutomer;

53. *volilna enota Maribor-Center I*: obsega gospodarske organizacije na delu območja občine Maribor-Center znotraj tele meje: od Drave po Kopališki ulici proti severu do Partizanske ceste, po Partizanski cesti in Meljski cesti proti vzhodu do mestne meje ter po mestni meji do Drave;

54. *volilna enota Maribor-Center II*: obsega gospodarske organizacije na delu območja občine Maribor-Center znotraj tele meje: od Drave po Kopališki ulici do Partizanske ceste, po Partizanski cesti in Meljski cesti do železniškega nadvoza, po železniški progi proti severu do podaljška Tomšičeve ulice, po Tomšičevi ulici proti zahodu in preko parka do Trubarjeve ulice, po Trubarjevi ulici proti jugu do Mladinske ulice, po Mladinski ulici proti zahodu do Štrosmajerjeve ulice, po Štrosmajerjevi ulici in Pristaniški ulici proti jugu do Drave;

55. *volilna enota Maribor-Center III*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Maribor-Center razen območja znotraj tele meje: od Drave po Pristaniški ulici in Štrosmajerjevi ulici proti severu do Mladinske ulice, po Mladinski ulici proti vzhodu do Trubarjeve ulice, po Trubarjevi ulici proti severu do sečišča podaljška Tomšičeve ulice, po Tomšičevi ulici proti vzhodu do železniške proge, po železniški proggi proti jugu do Meljske ceste, po Meljski cesti proti vzhodu do mestne meje in po mestni meji do Drave;

56. *volilna enota Maribor-Tabor I*: obsega gospodarske organizacije na delu območja občine Maribor-Tabor zahodno od Črtomirove ulice, Murkove ulice in Engelsove ceste v podaljšku do južne občinske meje ter območja naselij Pekre, Hrastje, Limbuš, Laznica, Vrhov dol, Bistrica pri Limbušu, Bistrica pri Rušah, Lobnica, Log, Bezena, Ruše, Fala (del), Ruta, Smoltnik, Cinžat, Rdeči breg (del), Recenjak, Puščava, Kumen, in Lovrenc na Pohorju;

57. *volilna enota Maribor-Tabor II*: obsega gospodarske organizacije na delu območja občine Maribor-Tabor na mestnem predelu vzhodno od Črtomirove ulice, Murkove ulice in Engelsove ceste v podaljšku do južne občinske meje;

58. *volilna enota Maribor-Tezno I*: obsega gospodarske organizacije na območju naselij: del naselja Tezno zahodno od Ulice heroja Volodje in Ulice heroja Nandeta, naselja Bohova, Spodnje Hoče, Zgornje Hoče, Pivola, Hočko Pohorje, Slivniško Pohorje, Polana, Čreta, Slivnica pri Mariboru, Radizel, Rotinja vas, Orehova vas, Spodnja Gorica, Zgornja Gorica, Podova, Brezula, Rače, Ješenca, Požeg, Fram, Morje, Loka pri Framu, Ranče, Koprivnik in Planica;

59. *volilna enota Maribor-Tezno II*: obsega gospodarske organizacije na območju naselij: Pobrežje, Brezje, Dogoše, Zrkovci, Spodnji Duplek, Zgornji Duplek, Ciglenca, Dvorjane, Vumpah, Spodnja Korena, Zgornja Korena, Žikarce, Zimica, Jablanca, Zlatoličje, Loka, Rošnja, Starše, Miklavž na Dravskem polju, Rogoza in del naselja Tezno do vključno Ulice heroja Nandeta in vključno Ulice heroja Volodje.

60. *volilna enota Murska Sobota I*: obsega gospodarske organizacije na območju naslednjih naselij: Mačkovci, Otovci, Prosečka vas, Poznanovci, Kuštanovci, Košarovci, Moščanci, Dankovci, Pečarovci, Puconci, Gorica, Vaneča, Dolina, Bokračiči, Šalamenci, Brezovci, Predanovci, Puževci, Strukovci, Lemerje, Zenkovci, Beznovci, Vadarci, Radovci, Bodonci, Kruplivnik, Grad, Dolnji Slaveči, Motovilci, Vidonci, Kovačevci, Kuzma, Gornji Slaveči, Dolič, Matjaševci, Trdkova, Cankova, Domajinci, Gerlinci, Gornji Črnci, Korovci, Skakovci, Topolovci, Pertoča, Večeslavci, Ropoča, Krašči, Fikšinci, Jurij, Kramarovci, Nuskova, Ocinje, Rogašovci, Serdica in Sotina;

61. *volilna enota Murska Sobota II*: obsega gospodarske organizacije na območju mesta Murska Sobota in v naslednjih naseljih: Bakovci, Černelavci, Borejci, Kupšinci, Polana, Veščica pri Murski Soboti, Gederovci, Krajna, Murski Petrovci, Sodišinci, Krog, Satahovci, Rakičan, Tišina, Gradišče, Murski Črnci, Petanjci, Rankovci, Tropovci, Vanča vas, Nemčavci, Markišavci, Beltinci, Brantonci, Dokležovje, Gančani, Ižakovci, Lipa, Lipovci in Melinci;

62. *volilna enota Murska Sobota III*: obsega gospodarske organizacije na območju dela občine Murska Sobota, ki ni zajet v volilnih enotah 60 in 61 Murska Sobota I in II;

63. *volilna enota Ormož*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Ormož;

64. *volilna enota Ptuj I*: obsega gospodarske organizacije na območju dela občine Ptuj, in sicer v mestu Ptujju na levem bregu Drave, severno od železniške proge Pragersko—Ormož, na območjih krajevnih uradov Destrnik, Grajena, Juršinci, Polenšak, Rogoznica, Trnovska vas in Vitomarci ter v naseljih Krčevina pri Ptujju, Orešje, Rabeljčja vas, Štuki in Vičava;

65. *volilna enota Ptuj II*: obsega gospodarske organizacije na območju dela občine Ptuj, in sicer v mestu Ptujju na desnem bregu Drave in na levem bregu Drave južno od železniške proge Ormož—Pragersko, na območjih krajevnih uradov Cirkulane, Dolena, Dornava, Gorišnica, Leskovec, Markovci, Podlehnik, Stoperce, Videm pri Ptujju, Zavrč in Žetale ter v naseljih Brstje, Budina in Spuhlja;

66. *volilna enota Ptuj III*: obsega gospodarske organizacije na območju dela občine Ptuj, in sicer na območjih krajevnih uradov Cirkovce, Hajdina, Lovrenc na Dravskem polju, Majšperk in Ptujska gora;

67. *volilna enota Radlje ob Dravi-Dravograd*: obsega gospodarske organizacije na območju občin Radlje ob Dravi in Dravograd;

68. *volilna enota Ravne na Koroškem*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Ravne na Koroškem;

69. *volilna enota Slovenska Bistrica*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Slovenska Bistrica;

70. *volilna enota Slovenj Gradec*: obsega gospodarske organizacije na območju občine Slovenj Gradec;

3. člen

Za volitve poslancev Prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SRS se ozemlje SR Slovenije razdeli na 70 volilnih enot, v katerih se voli po en poslanec Prosvetno-kulturnega zbora, in sicer:

I. V OKRAJU CELJE

1. *volilna enota Brežice*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Brežice;

2. *volilna enota Celje I*: obsega naslednje delovne organizacije s področja šolstva, kulture, prosvete in znanosti severno in severozahodno od magistrale Ljubljana—Maribor; skozi mestno območje Celja predstavljajo to magistralo: Ljubljanska cesta, Gregorčičeva ulica, Levstikova ulica in Mariborska cesta v številni gimnaziji in ekonomsko srednjo šolo;

3. *volilna enota Celje II*: obsega ostale delovne organizacije s področja šolstva, kulture in znanosti na ostalem delu območja občine Celje, ki ni zajet v 2. volilni enoti Celje I;

4. *volilna enota Laško*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Laško;

5. *volilna enota Mozirje*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Mozirje;

6. *volilna enota Sevnica*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Sevnica;

7. *volilna enota Slovenske Konjice*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Slovenske Konjice;

8. *volilna enota Šentjur pri Celju*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Šentjur pri Celju;
9. *volilna enota Šmarje pri Jelšah*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Šmarje pri Jelšah;
10. *volilna enota Velenje*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Velenje;
11. *volilna enota Videm-Krško*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Videm Krško;
12. *volilna enota Žalec*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Žalec.

II. V OKRAJU KOPER

13. *volilna enota Ajdovščina*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Ajdovščina;
14. *volilna enota Idrija*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Idrija;
15. *volilna enota Ilirska Bistrica*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Ilirska Bistrica;
16. *volilna enota Koper*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Koper;
17. *volilna enota Nova Gorica I*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju 27. in 28. volilne enote Nova Gorica I in II za volitve poslancev Republiškega zbora Skupščine SRS;
18. *volilna enota Nova Gorica II*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju 29. in 30. volilne enote Nova Gorica III in IV za volitve poslancev Republiškega zbora Skupščine SRS;
19. *volilna enota Piran-Izola*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občin Piran in Izola;
20. *volilna enota Postojna*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Postojna;
21. *volilna enota Sežana*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Sežana;
22. *volilna enota Tolmin*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Tolmin.

III. V OKRAJU LJUBLJANA:

23. *volilna enota Cerknica-Ribnica*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Cerknica in Ribnica;
24. *volilna enota Črnomelj-Metlika*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občin Črnomelj in Metlika;
25. *volilna enota Domžale*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Domžale;
26. *volilna enota Grosuplje*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Grosuplje;
27. *volilna enota Jesenice*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Jesenice;

28. *volilna enota Kamnik*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Kamnik;

29. *volilna enota Kočevje*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Kočevje;

30. *volilna enota Kranj*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na delu območja občine Kranj, ki ni zajet v 31. volilni enoti Kranj-Tržič;

31. *volilna enota Kranj-Tržič*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju dela občine Kranj, ki ga zajemajo področja krajevnih uradov Naklo, Goriče, Predoslje, Preddvor ter Jezersko in območje občine Tržič;

32. *volilna enota Litija*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Litija;

33. *volilna enota Ljubljana-Bežigrad*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Ljubljana-Bežigrad;

34. *volilna enota Ljubljana-Center I*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju dela občine Ljubljana-Center, in sicer od občinske meje občine Ljubljana-Moste-Polje z občino Ljubljana-Center pri podvozu na Domžalski cesti, po Domžalski cesti na Vodmatski trg, nato po Šlajmarjevi in Zaloški cesti preko Hrvatskega trga in Trubarjevi ulici do križišča z Rozmanovo ulico, nato po Rozmanovi ulici do Šempetrskega mostu in po strugi Ljubljanice do Tromostovja, po Prešernovem trgu in Čopovi ulici na Titovo cesto, po Titovi cesti do Erjavčeve ceste in po Erjavčevi cesti do križišča s Prešernovo cesto ter nato po Prešernovi cesti do občinske meje z občino Ljubljana-Vič-Rudnik ter dalje po tej občinski meji do meje z občino Ljubljana-Šiška in po meji z občino Ljubljana-Bežigrad do podvoza na Domžalski cesti;

35. *volilna enota Ljubljana-Center II*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na ostalem delu območja občine Ljubljana-Center, ki ni zajet v 34. volilni enoti Ljubljana-Center I;

36. *volilna enota Ljubljana-Moste-Polje*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Ljubljana-Moste-Polje;

37. *volilna enota Ljubljana-Šiška I*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju dela občine Ljubljana-Šiška, ki zajema stanovanjske skupnosti »Milan Majcen«, »Hinko Smrekar«, »Šercerjevo«, »Litostroj« in »Zg. Šiška«;

38. *volilna enota Ljubljana-Šiška II*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na ostalem delu območja občine Ljubljana-Šiška, ki ni zajet v 37. volilni enoti Ljubljana-Šiška I;

39. *volilna enota Ljubljana-Vič-Rudnik I*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju dela občine Ljubljana-Vič-Rudnik, ki ga zajemajo stanovanjske skupnosti Rudnik-Barje, Trnovo in Kolezija ter krajevne skupnosti Velike Lašče, Rob, Turjak, Ig, Golo, Tomišelj, Škofljica, Lavrica, Želumlje, Preserje in Rakitna;

40. *volilna enota Ljubljana-Vič-Rudnik II*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na ostalem delu območja občine Ljubljana-Vič-Rudnik, ki ni zajet v 39. volilni enoti Ljubljana-Vič-Rudnik I;

41. *volilna enota Novo mesto I*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju dela občine Novo mesto, ki ga zajema del mesta

Novo mesto, ki leži na levi strani Trdinove ceste, z izhodiščno točko križišče v Gotni vasi do cestnega mostu v Kandiji, na desni strani Krke, od cestnega do železniškega mostu, na levi strani Ljubljanske ceste od predora do križišča s Cesto herojev, na levi strani Ceste herojev, od križišča z Ljubljansko cesto do Ločne, naselja Bršlin, Gorenje Kamence in Dolenje Kamence, Prečna in Irča vas ter celotnega območja krajevnih uradov Straža, Žužemberk, Hinje, Dolenjske Toplice in Gotna vas;

42. *volilna enota Novo mesto II*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na delu območja mesta Novo mesto, ki ni zajet v 41. volilni enoti Novo mesto I, z naseljem Ločna ter na območjih krajevnih uradov Brusnice, Šentjernej, Škocjan, Šmarjeta, Otočec in Mirna peč;

43. *volilna enota Radovljica*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Radovljica;

44. *volilna enota Škofja Loka*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Škofja Loka;

45. *volilna enota Trbovlje-Hrastnik*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občin Trbovlje in Hrastnik;

46. *volilna enota Trebnje*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Trebnje;

47. *volilna enota Vrhnika-Logatec*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občin Vrhnika in Logatec;

48. *volilna enota Zagorje ob Savi*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Zagorje ob Savi.

IV. V OKRAJU MARIBOR

49. *volilna enota Gornja Radgona*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Gornja Radgona;

50. *volilna enota Lenart*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Lenart;

51. *volilna enota Lendava*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Lendava;

52. *volilna enota Ljutomer*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Ljutomer;

53. *volilna enota Maribor-Center I*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju dela občine Maribor-Center znotraj tele meje: od Drave po Pristaniški ulici in Štrosmajerjevi ulici do Slovenske ulice, po Slovenski ulici do Trga svobode, od Trga svobode proti severu do Ulice heroja Staneta, po Ulici heroja Staneta do Maistrove ulice, po Maistrovi ulici proti vzhodu do železniške proge in po železniški progi proti jugu do Drave;

54. *volilna enota Maribor-Center II*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju dela občine Maribor-Center znotraj tele meje: od Drave po Pristaniški ulici in Štrosmajerjevi ulici do Slovenske ulice, po Slovenski ulici proti vzhodu do Trga svobode, po Trgu svobode proti severu do Ulice heroja Staneta, po Ulici heroja Staneta in Ribniški ulici do mestne meje, po mestni meji proti zahodu in jugu do Drave;

55. *volilna enota Maribor-Center III*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Maribor-Center razen območja

znotraj tele meje: od Drave po železniški progi proti severu do podaljška Kopitarjeve ulice, po Kopitarjevi in Maistrovi ulici proti zahodu do Ulice heroja Staneta, po Ulici heroja Staneta in Ribniški ulici proti severu do mestne meje, po mestni meji proti zahodu in na jugu do Drave;

56. *volilna enota Maribor-Tabor I*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju dela občine Maribor-Tabor vzhodno od Črtomirovne ulice, Murkove ulice in Engelsove ceste v podaljšku do južne občinske meje;

57. *volilna enota Maribor-Tabor II*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju dela občine Maribor-Tabor zahodno od Črtomirove ulice, Murkove ulice in Engelsove ceste v podaljšku do južne občinske meje ter območja naselij Pekre, Hrastje, Limbuš, Laznica, Vrhov dol, Bistrica pri Limbušu, Bistrica pri Rušah, Lobnica, Log, Bezena, Ruše, Fala (del), Ruta, Smolnik, Činžat, Rdeči breg (del), Recenjak, Puščava, Kumen in Lovrenc na Pohorju;

58. *volilna enota Maribor-Tezno I*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju dela občine Maribor-Tezno z naselji: Pobrežje, Brezje, Dogoše, Zrkovci, Spodnji Duplek, Zgornji Duplek, Ciglenca, Dvorjane, Vumpah, Spodnja Korena, Zgornja Korena, Žikarce, Zimica, Jablance, Zlatoličje, Loka, Rošnja, Starše, Miklavž na Dravskem polju, Rogoza in delom naselja Tezno do vključno Ulice heroja Nandeta in vključno Ulice heroja Volodje;

59. *volilna enota Maribor-Tezno II*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju dela občine Maribor-Tezno z delom naselja Tezno zahodno od Ulice heroja Volodje in Ulice heroja Nandeta ter z naselji: Bohova, Spodnje Hoče, Zgornje Hoče, Pivola, Hočko Pohorje, Slivniško Pohorje, Polana, Čreta, Slivnica pri Mariboru, Radizel, Hotinja vas, Orehova vas, Spodnja Gorica, Zgornja Gorica, Podova, Brezula, Rače, Ješenca, Požeg, Fram, Morje, Loka pri Framu, Ranče, Kopivnik in Planica;

60. *volilna enota Murska Sobota I*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju mesta Murska Sobota;

61. *volilna enota Murska Sobota II*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju naselij: Tišina, Cankova, Puconci, Rogašovci, Kuzma, Grad, Bodonci in Mačkovci;

62. *volilna enota Murska Sobota III*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju naselij: Gornji Petrovci, Šalovci, Markovci, Križevci, Hodoš, Fokovci, Bogojina, Beltinci, Dokležovje in Rakičan;

63. *volilna enota Ormož*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Ormož;

64. *volilna enota Ptuj I*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju dela občine Ptuj, in sicer v mestu Ptuj na levem bregu Drave, severno od železniške proge Pragersko—Ormož, na območjih krajevnih uradov Destrnik, Grajena, Juršinci, Polenšak, Rogoznica, Trnovska vas in Vitomarci ter v naseljih Krčevina pri Ptuj, Orešje, Rabeljčja vas, Štuki in Vičava;

65. *volilna enota Ptuj II*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju dela občine Ptuj, in sicer v mestu Ptuj na desnem bregu Drave in na levem bregu Drave južno od železniške proge Ormož—Pragersko, na območjih krajevnih uradov Cirkulane, Dolena, Dornava, Goriš-

nica, Leskovec, Markovci, Podlehnik, Stoperce, Videm pri Ptujju, Zavrč in Žetale ter v naseljih Brstje, Budina in Spuhlja;

66. *volilna enota Ptuj III*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju dela občine Ptuj, in sicer na območjih krajevnih uradov. Cirkovce, Hajdina, Lovrenc na Dravskem polju, Majšperk in Ptujjska gora;

67. *volilna enota Radlje ob Dravi-Dravograd*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občin Radlje ob Dravi in Dravograd;

68. *volilna enota Ravne na Koroškem*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Ravne na Koroškem;

69. *volilna enota Slovenska Bistrica*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Slovenska Bistrica;

70. *volilna enota Slovenj Gradec*: obsega delovne organizacije na področju prosvete in kulture na območju občine Slovenj Gradec.

4. člen

Za volitve poslancev Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SRS se ozemlje SR Slovenije razdeli na 70 volilnih enot, v katerih se voli po en poslanec Socialno-zdravstvenega zbora, in sicer:

I. V OKRAJU CELJE

1. *volilna enota Brežice*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Brežice;

2. *volilna enota Celje I*: obsega delovne organizacije na območju Splošne bolnišnice Celje;

3. *volilna enota Celje II*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na ostalem delu območja občine Celje, ki ni zajet v 2. volilni enoti Celje I;

4. *volilna enota Laško*: obsega vse delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Laško;

5. *volilna enota Mozirje*: obsega vse delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Mozirje;

6. *volilna enota Sevnica*: obsega vse delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Sevnica;

7. *volilna enota Slovenske Konjice*: obsega vse delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Slovenske Konjice;

8. *volilna enota Šentjur pri Celju*: obsega vse delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Šentjur pri Celju;

9. *volilna enota Šmarje pri Jelšah*: obsega vse delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Šmarje pri Jelšah;

10. *volilna enota Velenje*: obsega vse delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Velenje;

11. *volilna enota Videm-Krško*: obsega vse delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Videm-Krško;

12. *volilna enota Zalec*: obsega vse delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Zalec.

II. V OKRAJU KOPER

13. *volilna enota Ajdovščina*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Ajdovščina;

14. *volilna enota Idrija*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Idrija;

15. *volilna enota Ilirska Bistrica*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Ilirska Bistrica;

16. *volilna enota Koper*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Koper;

17. *volilna enota Nova Gorica I*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju 27. in 28. volilne enote Nova Gorica I in II za volitve poslancev Republiškega zbora Skupščine SRS;

18. *volilna enota Nova Gorica II*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju 29. in 30. volilne enote Nova Gorica III in IV za volitve poslancev Republiškega zbora Skupščine SRS;

19. *volilna enota Piran-Izola*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občin Piran in Izola;

20. *volilna enota Postojna*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Postojna;

21. *volilna enota Sežana*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Sežana;

22. *volilna enota Tolmin*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Tolmin.

III. V OKRAJU LJUBLJANA:

23. *volilna enota Cerknica-Ribnica*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občin Cerknica in Ribnica;

24. *volilna enota Črnomelj-Metlika*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občin Črnomelj in Metlika;

25. *volilna enota Domžale*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Domžale;

26. *volilna enota Grosuplje*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Grosuplje;

27. *volilna enota Jesenice*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Jesenice;

28. *volilna enota Kamnik*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Kamnik;

29. *volilna enota Kočevje*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Kočevje;

30. *volilna enota Kranj*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na delu območja občine Kranj, ki ni zajet v 31. volilni enoti Kranj-Tržič;

31. *volilna enota Kranj-Tržič*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju dela občine Kranj, ki ga zajemajo področja krajevnih uradov Naklo, Goriče, Predoslje, Preddvor ter Jezersko in območje občine Tržič;

32. *volilna enota Litija*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Litija;

33. *volilna enota Ljubljana-Bežigrad*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Ljubljana-Bežigrad;

34. *volilna enota Ljubljana-Center I*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju dela občine Ljubljana-Center, in sicer od občinske meje občine Ljubljana-Moste-Polje z občino Ljubljana-Center pri podvozu na Domžalski cesti, po Domžalski cesti na Vodmatski trg, nato po Slajmarjevi in Zaloški cesti preko Hrvatskega trga in Trubarjevi ulici do križišča z Rozmanovo ulico, nato po Rozmanovi ulici do Sempetrskega mostu in po strugi Ljubljanice do Tromostovja, po Prešernovem trgu in Čopovi ulici na Titovo cesto, po Titovi cesti do Erjavčeve ceste in po Erjavčevi cesti do križišča s Prešernovo cesto nato po Prešernovi cesti do občinske meje z občino Ljubljana-Vič-Rudnik ter dalje po tej občinski meji do meje z občino Ljubljana-Šiška in po meji z občino Ljubljana-Bežigrad do podvoza na Domžalski cesti;

35. *volilna enota Ljubljana-Center II*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na ostalem območju občine Ljubljana-Center, ki ni zajet v 34. volilni enoti Ljubljana-Center I;

36. *volilna enota Ljubljana-Moste-Polje*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Ljubljana-Moste-Polje;

37. *volilna enota Ljubljana-Šiška I*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju dela občine Ljubljana-Šiška, ki zajema stanovanjske skupnosti »Milan Majcen«, »Hinko Smerkar«, »Šercerjevo«, »Litostroj« in »Zg. Šiška«;

38. *volilna enota Ljubljana-Šiška II*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na ostalem območju občine Ljubljana-Šiška, ki ni zajet v 37. volilni enoti Ljubljana-Šiška I;

39. *volilna enota Ljubljana-Vič-Rudnik I*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju dela občine Ljubljana-Vič-Rudnik, ki ga zajemajo stanovanjske skupnosti Rudnik-Barje, Trnovo in Kolesija ter krajevne skupnosti Velike Lašče, Rob, Turjak, Ig, Golo, Tomišelj, Škofljica, Lavrica, Želimlje, Preserje in Rakitna;

40. *volilna enota Ljubljana-Vič-Rudnik II*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na ostalem delu območja občine Ljubljana-Vič-Rudnik, ki ni zajet v 39. volilni enoti Ljubljana-Vič-Rudnik I;

41. *volilna enota Novo mesto I*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju dela občine Novo mesto, ki leži na levi strani Trdinove ceste, z izhodiščno točko križišče v Gotni vasi do cestnega mostu v Kandiji, na desni strani Krke, od cestnega do železniškega mostu, na levi strani Ljubljanske ceste od predora do križišča s Cesto herojev, na levi strani Ceste herojev, od križišča z Ljubljansko cesto do Ločne, naselja Bršlin, Gorenje Kamence in Dolenje Kamence, Prečna in Irča vas ter celotnega območja krajevnih uradov Straža, Žužemberk, Hinje, Dolenjske Toplice in Gotna vas;

42. *volilna enota Novo mesto II*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na delu območja mesta Novo mesto, ki ni zajet

v 41. volilni enoti Novo mesto I, z naseljem Ločna ter na območjih krajevnih uradov Brusnice, Sentjerne, Skocjan, Šmarjeta, Otočec in Mirna peč;

43. *volilna enota Radovljica*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Radovljica;

44. *volilna enota Škofja Loka*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Škofja Loka;

45. *volilna enota Trbovlje-Hrastnik*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnega varstva na območju občin Trbovlje in Hrastnik;

46. *volilna enota Trebnje*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Trebnje;

47. *volilna enota Vrhnika-Logatec*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občin Vrhnika in Logatec;

48. *volilna enota Zagorje ob Savi*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Zagorje ob Savi.

IV. V OKRAJU MARIBOR:

49. *volilna enota Gornja Radgona*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Gornja Radgona;

50. *volilna enota Lenart*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Lenart;

51. *volilna enota Lendava*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Lendava;

52. *volilna enota Ljutomer*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Ljutomer;

53. *volilna enota Maribor-Center I*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju dela občine Maribor-Center znotraj tele meje: od železniškega nadvoza na Meljski cesti, Meljska cesta proti zahodu, po Partizanski cesti do Trga svobode. Trg svobode proti severu do Ulice heroja Staneta, po Ulici heroja Staneta do Tomšičeve ulice, po Tomšičevi ulici proti vzhodu do železniške proge in po železniški progi proti jugu do Meljske ceste;

54. *volilna enota Maribor-Center II*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju dela občine Maribor-Center znotraj tele meje: od železniškega nadvoza na Meljski cesti, Meljska cesta proti zahodu, Partizanska cesta, Slovenska ulica, Gosposvetska cesta in podaljšek Gosposvetske ceste do Drave, po Dravi proti vzhodu do železniškega mostu in po železniški progi proti severu do Meljske ceste;

55. *volilna enota Maribor-Center III*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Maribor-Center razen območja znotraj tele meje: železniški most na Dravi po železniški progi proti severu do Tomšičeve ulice, Tomšičeva ulica proti zahodu do Ulice heroja Staneta, Ulice heroja Staneta proti jugu do Trga svobode, Trg svobode do Partizanske ceste, od Partizanske ceste po Slovenski ulici proti zahodu, Gosposvetska cesta, podaljšek Gosposvetske ceste proti Dravi, in po Dravi proti vzhodu do železniškega mostu;

56. *volilna enota Maribor-Tabor I*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Maribor-Tabor zahodno od

Tržaške ceste do železniškega prelaza, tako da ga na jugu in vzhodu omejuje železniška proga Maribor-Dravograd;

57. *volilna enota Maribor-Tabor II*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na ostalem območju občine Maribor-Tabor, ki ni zajeto v 56. volilni enoti Maribor-Tabor I;

58. *volilna enota Maribor-Tezno I*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju naselij: Podbrežje, Brezje, Dogoše, Zrkovci, Spodnji Duplek, Zgornji Duplek, Ciglence, Dvorjane, Vumpah, Spodnja Korena, Zgornja Korena, Žikarce, Jablance, Zlatoličje, Loka, Rošnja, Starše, Miklavž na Dravskem polju, Rogoza, Tezno, Bohova, Spodnje Hoče, Čreta, Radizel, Slivnica pri Mariboru, Hotinja vas, Orehova vas, Spodnja Gorica, Zgornja Gorica, Podova, Brezula, Rače, Ješenca, Požeg, Fram, Morje, Loka pri Framu, Ranče, Kopivnik in Planica;

59. *volilna enota Maribor-Tezno II*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju naselij: Pivola, Hočko Pohorje, Slivniško Pohorje in Polana;

60. *volilna enota Murska Sobota I*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju naselja Rakičan ter na območju dela mesta Murska Sobota znotraj meje, ki jo tvorijo ulica Arhitekta Novaka, del Titove ulice od odcepa ulice Arhitekta Novaka do Kerencičeve ulice, Kerencičeva ulica do odcepa na Ulico 17. oktobra, Ulica 17. oktobra, del Cankarjeve ulice od odcepa Ulice 17. oktobra do Kerencičeve ulice, Kerencičeva ulica do odcepa Cankarjeve ulice do železniške proge in železniške proge od prehoda Kerencičeve ulice do Ulice arhitekta Novaka;

61. *volilna enota Murska Sobota II*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju naselij Cankova in Grad ter na območju dela mesta Murska Sobota znotraj meje, ki jo tvorijo: Kopališka ulica, Grajska ulica, Lendavska cesta do mostu na Ledavi in potok Ledava od Lendavske ceste do Kopališke ulice;

62. *volilna enota Murska Sobota III*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju ostalega dela občine Murska Sobota, ki ni zajet v 60. in 61. volilni enoti Murska Sobota I in II;

63. *volilna enota Ormož*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Ormož;

64. *volilna enota Ptuj I*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju dela občine Ptuj, in sicer v mestu Ptuj na levem bregu Drave, severno od železniške proge Pragersko-Ormož, na območju krajevnih uradov Destrnik, Grajena, Juršinci, Polenšak, Rogoznica, Trnovska vas in Vitomarci ter v naseljih Krčevina pri Ptuj, Orešje, Rabeljčja vas, Štuki in Vičava;

65. *volilna enota Ptuj II*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju delu občine Ptuj, in sicer v mestu Ptuj na desnem bregu Drave in na levem bregu Drave južno od železniške proge Ormož-Pragersko, na območjih krajevnih uradov Cirkulane, Dolena, Dornava, Gorišnica, Leskovec, Markovci, Podlehnik, Stoperce, Videm pri Ptuj, Zavrc in Žetale ter v naseljih Bratje, Budina in Spuhlja;

66. *volilna enota Ptuj III*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju dela občine Ptuj, in sicer na območjih

krajevnih uradov Cirkovce, Hajdina, Lovrenc na Dravskem polju, Majšperk in Ptujška gora;

67. *volilna enota Radlje ob Dravi-Dravograd*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občin Radlje ob Dravi in Dravograd;

68. *volilna enota Ravne na Koroškem*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Ravne na Koroškem;

69. *volilna enota Slovenska Bistrica*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Slovenska Bistrica;

70. *volilna enota Slovenj Gradec*: obsega delovne organizacije na področju zdravstva in socialnih služb na območju občine Slovenj Gradec.

5. člen

Za volitve poslancev Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SRS se ozemlje SR Slovenije razdeli na 70 volilnih enot, v katerih se voli po en poslanec Organizacijsko-političnega zbora, in sicer:

I. V OKRAJU CELJE:

1. *volilna enota Brežice*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Brežice;

2. *volilna enota Celje I*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na delu območja občine Celje, ki ga na jugu omejuje Savinja, na vzhodu Voglajna, na severu Titov trg, Prešernova ulica, Trg petega kongresa in del Ljubljanske ceste ter na zahodu Jurčičeva ulica;

3. *volilna enota Celje II*: obsega vse ostale delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na ostalem delu območja občine Celje, ki ni zajet v 2. volilni enoti Celje I;

4. *volilna enota Laško*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Laško;

5. *volilna enota Mozirje*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Mozirje;

6. *volilna enota Sevnica*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Sevnica;

7. *volilna enota Slovenske Konjice*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Slovenske Konjice;

8. *volilna enota Šentjur pri Celju*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Šentjur pri Celju;

9. *volilna enota Šmarje pri Jelšah*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti, v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju Šmarje pri Jelšah;

10. *volilna enota Velenje*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Velenje;

11. *volilna enota Videm-Krško*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Videm-Krško;

12. *volilna enota Žalec*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Žalec.

II. V OKRAJU KOPER:

13. *volilna enota Ajdovščina*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Ajdovščina;

14. *volilna enota Idrija*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Idrija;

15. *volilna enota Ilirska Bistrica*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Ilirska Bistrica;

16. *volilna enota Koper*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Koper;

17. *volilna enota Nova Gorica I*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju 27. in 28. volilne enote Nova Gorica I in II za volitve poslancev Republiškega zbora Skupščine SRS;

18. *volilna enota Nova Gorica II*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju 29. in 30. volilne enote Nova Gorica III in IV za volitve poslancev Republiškega zbora skupščine SRS;

19. *volilna enota Piran-Izola*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občin Piran in Izola;

20. *volilna enota Postojna*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Postojna;

21. *volilna enota Sežana*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Sežana;

22. *volilna enota Tolmin*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Tolmin.

III. V OKRAJU LJUBLJANA

23. *volilna enota Cerknica-Ribnica*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občin Cerknica in Ribnica;

24. *volilna enota Črnomelj-Metlika*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občin Črnomelj in Metlika;

25. *volilna enota Domžale*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Domžale;

26. *volilna enota Grosuplje*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Grosuplje;

27. *volilna enota Jesenice*: obsega delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Jesenice;

28. *volilna enota Kamnik*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Kamnik;

29. *volilna enota Kočevje*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Kočevje;

30. *volilna enota Kranj*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na delu območja občine Kranj, ki ni zajet v 31. volilni enoti Kranj-Tržič;

31. *volilna enota Kranj-Tržič*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju dela občine Kranj, ki ga zajemajo področja krajevnih uradov Naklo, Goriče, Predoslje, Preddvor ter Jezersko in območje občine Tržič;

32. *volilna enota Litija*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Litija;

33. *volilna enota Ljubljana-Bežigrad*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Ljubljana-Bežigrad;

34. *volilna enota Ljubljana-Center I*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju dela občine Ljubljana-Center, in sicer od občinske meje občine Ljubljana-Moste-Polje z občino Ljubljana-Center pri podvozu na Domžalski cesti, po Domžalski cesti na Vodmatski trg, nato po Šlajmarjevi in Zaloški cesti preko Hrvatskega trga in Trubarjevi ulici do križišča z Rozmanovo ulico, nato po Rozmanovi ulici do Šempetrskega mostu in po strugi Ljubljanice do Tromostovja, po Prešernovem trgu in Čopovi ulici na Titovo cesto, po Titovi cesti do Erjavčeve ceste in po Erjavčevi cesti do križišča s Prešernovo cesto ter nato po Prešernovi cesti do občinske meje z občino Ljubljana-Vič-Rudnik ter dalje po tej občinski meji do meje z občino Ljubljana-Šiška in po meji z občino Ljubljana-Bežigrad do podvoza na Domžalski cesti;

35. *volilna enota Ljubljana-Center II*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in dru-

štvih na ostalem delu območja občine Ljubljana-Center, ki ni zajet v 34. volilni enoti Ljubljana-Center I;

36. *volilna enota Ljubljana-Moste-Polje*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvi na območju občine Ljubljana-Moste-Polje;

37. *volilna enota Ljubljana-Šiška I*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvi na območju dela občine Ljubljana-Šiška, ki zajema stanovanjske skupnosti »Milan Majcen«, »Hinko Smrekar«, »Šercerjevo«, »Litostroj« in »Zg. Šiška«;

38. *volilna enota Ljubljana-Šiška II*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvi na ostalem delu območja občine Ljubljana-Šiška, ki ni zajet v 36. volilni enoti Ljubljana-Šiška I;

39. *volilna enota Ljubljana-Vič-Rudnik I*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvi na območju občine Ljubljana-Vič-Rudnik, ki ga zajemajo stanovanjske skupnosti Rudnik-Barje, Trnovo in Kolezija ter krajevne skupnosti Velike Lašče, Rob, Turjak, Ig, Golo, Tomišelj, Škofljica, Lavrica, Želumlje, Preserje in Rakitna;

40. *volilna enota Ljubljana-Vič-Rudnik II*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvi na ostalem delu območja občine Ljubljana-Vič-Rudnik, ki ni zajet v 39. volilni enoti Ljubljana-Vič-Rudnik I;

41. *volilna enota Novo mesto I*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvi na območju dela občine Novo mesto, ki leži na levi strani Trdinove ceste, z izhodiščno točko križišče v Gotni vasi do cestnega mostu v Kandiji, na desni strani Krke, od cestnega do železniškega mostu, na levi strani Ljubljanske ceste od predora do križišča s Cesto herojev, na levi strani Ceste herojev, od križišča z Ljubljansko cesto do Ločne, naselja Bršljin, Gorenje Kamence in Dolenje Kamence, Prečna in Irča vas ter celotnega območja krajevnih uradov Straža, Žužemberk, Hinje, Dolenjske Toplice in Gotna vas;

42. *volilna enota Novo mesto II*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvi na delu območja mesta Novo mesto, ki ni zajet v 41. volilni enoti Novo mesto I z naseljem Ločna ter na območjih krajevnih uradov Brusnice, Šentjernej, Škocjan, Šmarjeta, Otočec in Mirna peč;

43. *volilna enota Radovljica*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvi na območju občine Radovljica;

44. *volilna enota Škofja Loka*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvi na območju občine Škofja Loka;

45. *volilna enota Trbovlje-Hrastnik*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvi na območju občin Trbovlje in Hrastnik;

46. *volilna enota Trebnje*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvi na območju občine Trebnje;

47. *volilna enota Vrhnika-Logatec*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občin Vrhnika in Logatec;

48. *volilna enota Zagorje ob Savi*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Zagorje ob Savi.

IV. V OKRAJU MARIBOR:

49. *volilna enota Gornja Radgona*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Gornja Radgona;

50. *volilna enota Lenart*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Lenart;

51. *volilna enota Lendava*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Lendava;

52. *volilna enota Ljutomer*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Ljutomer;

53. *volilna enota Maribor-Center I*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju dela občine Maribor-Center znotraj tele meje: od Drave po Pristaniški ulici, Štrosmajerjevi ulici do Slovenske ulice, po Slovenski ulici proti vzhodu do Kopališke ulice, po Kopališki ulici proti jugu do Drave;

54. *volilna enota Maribor-Center II*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju dela občine Maribor-Center znotraj tele meje: od Drave po Kopališki ulici proti severu do Partizanske ceste, po Partizanski cesti proti vzhodu do Meljske ceste, po Meljski cesti do železniškega nadvoza in po železniški progi proti jugu do Drave;

55. *volilna enota Maribor-Center III*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Maribor-Center razen območja znotraj tele meje: od Drave po Pristaniški ulici in Štrosmajerjevi ulici do Slovenske ulice, po Slovenski ulici proti vzhodu do Partizanske ceste, po Partizanski cesti do Meljske ceste, po Meljski cesti do železniškega nadvoza in po progi proti jugu do Drave;

56. *volilna enota Maribor-Tabor I*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju dela občine Maribor-Tabor, južno od Dvořakove ulice, zahodno od Masarykove ulice in severno od Ulice Moše Pijade do križišča v Dvořakovo ulico;

57. *volilna enota Maribor-Tabor II*: obsega delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na ostalem območju občine Maribor-Tabor, ki ni zajeto v 56. volilni enoti Maribor-Tabor I;

58. *volilna enota Maribor-Tezno I*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na

območju dela naselja Tezno (Zagrebska ulica, Poljska ulica, Janševa ulica in Prvomajska ulica št. 1);

59. *volilna enota Maribor-Tezno II*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju dela naselja Tezno (brez Zagrebske ulice, Poljske ulice, Janševе ulice in Prvomajske ulice št. 1) ter naselij: Pobrežje, Brezje, Dogoše, Zrkovci, Spodnji Duplek, Zgornji Duplek, Ciglenca, Dvorjane, Vumpah, Spodnja Korena, Žikarice, Zimica, Jablanca, Zlatoličje, Loka, Rošnja, Starše, Miklavž na Dravskem polju, Rogoza, Bohova, Spodnje Hoče, Zgornje Hoče, Pivola, Hočko Pohorje, Slivniško Pohorje, Polana, Čreta, Slivnica pri Mariboru, Radizel, Hotinja vas, Orehova vas, Spodnja Gorica, Zgornja Gorica, Podova, Brezula, Rače, Jenšenca, Požeg, Fram, Morje, Loka pri Framu, Ranče, Kopivnik in Planica;

60. *volilna enota Murska Sobota I*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju dela Titove ulice v Murski Soboti od križišča Lendavske, Grajske in Titove ulice do odcepa na Trubarjev drevored;

61. *volilna enota Murska Sobota II*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju dela mesta Murska Sobota znotraj meje, ki jo tvorijo razbremenilni kanal od mostu na Tišinski cesti do Ciril Metodove ulice, Ciril Metodova ulica, Kopališka ulica do potoka Ledava, potok Ledava do Lendavske ceste, Lendavska cesta, Grajska ulica do odcepa na ulico Alije Kardoša, Ulica Alije Kardoša, Trubarjev drevored do Titove ulice, Titova ulica od Trubarjevega drevoreda do Kerenčičeve ulice, Kernečičeva ulica do odcepa na Cankarjevo ulico, Cankarjeva ulica, Borisa Kidriča ulica od odcepa Cankarjeve ulice do Tišinske ceste in Tišinska cesta do mostu na razbremenilnem kanalu;

62. *volilna enota Murska Sobota III*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju dela občine Murska Sobota, ki ni zajet v 60. in 61. volilni enoti Murska Sobota I in II;

63. *volilna enota Ormož*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Ormož;

64. *volilna enota Ptuj I*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju dela občine Ptuj, in sicer v mestu Ptuj na levem bregu Drave, severno od železniške proge Pragersko-Ormož, na območjih krajevnih uradov Destrnik, Grajena, Juršinci, Polenšak, Rogoznica, Trnovska vas in Vitomarci ter v naseljih Krčevina pri Ptuj, Orešje, Rabelčja vas, Štuki in Vičava;

65. *volilna enota Ptuj II*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju dela občine Ptuj, in sicer v mestu Ptuj na desnem bregu Drave in na levem bregu Drave južno od železniške proge Ormož-Pragersko, na območjih krajevnih uradov Cirkulane, Dolena, Dornava, Gorišnica, Leskovec, Markovci, Podlehnik, Stoperce, Videm pri Ptuj, Zavrč in Žetale ter v naseljih Brstje, Budina in Spuhlja;

66. *volilna enota Ptuj III*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju

dela občine Ptuj, in sicer na območjih krajevnih uradov Cirkovce, Hajdina, Lovrenc na Dravskem polju, Majšperk in Ptujška gora;

67. *volilna enota Radlje ob Dravi-Dravograd*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občin Radlje ob Dravi in Dravograd;

68. *volilna enota Ravne na Koroškem*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Ravne na Koroškem;

69. *volilna enota Slovenska Bistrica*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Slovenska Bistrica;

70. *volilna enota Slovenj Gradec*: obsega delovne organizacije in delovne skupnosti v državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih na območju občine Slovenj Gradec.

6. člen

Z izrazom »gospodarske organizacije« v 2. členu tega zakona se razumejo delovne organizacije in delovne skupnosti na področju gospodarstva ter kmetijski in obrtniški delavci, ki delajo izven gospodarske organizacije.

Z izrazom »delovne organizacije« v 3. in 4. členu tega zakona se razumejo tudi delovne skupnosti z ustreznega območja.

7. člen

V prvi mandatni dobi Skupščine Socialistične republike Slovenije bodo izvoljeni za dve leti poslanci v tehle volilnih enotah:

a) v volilnih enotah za volitve v Republiški zbor, v Gospodarski zbor in v Prosvetno-kulturni zbor Skupščine SRS, ki so v 1., 2. in 3. členu tega zakona oštevilčene z lihimi števili;

b) v volilnih enotah za volitve v Socialno-zdravstveni zbor in v Organiza-cijsko-politični zbor Skupščine SRS, ki so v 4. in 5. členu tega zakona oštevilčene s sodimi števili.

8. člen

Ta zakon velja od dneva objave v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Po ustavi SRS šteje Republiški zbor Skupščine SR Slovenije 120 poslancev, vsak zbor delovnih skupnosti pa po 70 poslancev. Poslanci se volijo kot delegati občin po pravilu, da se voli en poslanec na približno enako število prebivalstva.

Po zakonu o volitvah in odpoklicu poslancev Skupščine SR Slovenije pripada od skupnega števila poslanskih mest za posamezni zbor Skupščine SR Slovenije vsaki občini toliko mandatov, kot ji pripada glede na število prebivalstva po količniku; količnik se določi po razmerju med številom prebivalcev v SR Sloveniji in številom poslancev posameznega zbora. Poslanska mesta, ki preostanejo, pripadajo po vrsti občinam, ki imajo največji ostanek nad količnikom.

Občina, ki po gornji razdelitvi ne dobi nobenega poslanskega mandata v zborih delovnih skupnosti Skupščine SRS, se združi s sosednjo občino v enotno območje, na katerem se voli eden ali več poslancev v zборе delovnih skupnosti Skupščine SRS.

SR Slovenija ima po zadnjem ljudskem štetju 1 591 523 prebivalcev. Glede na to število prebivalstva znaša količnik za eno poslansko mesto Republiškega zbora 13 262, za eno poslansko mesto vsakega zbora delovnih skupnosti pa 22 726.

Volilne enote so zato določene v posameznih občinah za vsak zbor Skupščine SRS tako, da se voli v vsaki volilni enoti po en poslanec ustreznega zbora Skupščine SR Slovenije. Občina, v kateri se voli samo en poslanec ustreznega zbora Skupščine SRS, je volilna enota za volitve v ta zbor. Občina, v kateri se voli več poslancev posameznega zbora Skupščine SRS, se deli na toliko volilnih enot za volitve v ta zbor, kolikor poslancev se voli v občini.

Volilna enota za volitve v vsak zbor delovnih skupnosti Skupščine SRS je v tistih primerih, ko neka občina po številu prebivalstva ne doseže količnika oziroma ustreznega ostanka nad količnikom in se zato pridruži sosednji občini, enotno območje dveh občin, če se voli na tem območju samo en poslanec (Piran-Izola, Cerknica-Ribnica, Trbovlje-Hrastnik, Vrhnika-Logatec in Radlje-Dravograd). V primerih, ko se na takem združenem območju volita dva poslanca; je to območje razdeljeno na dve volilni enoti (Kranj-Tržič).

Po ustavi SRS se volijo poslanci Skupščine SRS za štiri leta. Vsako drugo leto se voli polovica poslancev vsakega zbora Skupščine.

Po zakonu o izvedbi ustave SR Slovenije je treba v zakonu o volilnih enotah določiti tudi volilne enote, v katerih bodo v prvi mandatni dobi poslanci izvoljeni samo za dve leti. To je določeno v 6. členu predloga tega zakona. Pri določitvi teh volilnih enot se je pazilo na to, da so te volilne enote enakomerno porazdeljene po vsem teritoriju LR Slovenije in po vseh občinah.

PREDLOG ODLOKA

o razpisu splošnih volitev v občinske in okrajne skupščine

Na podlagi 29. člena zakona o izvedbi ustave SR Slovenije je Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije na seji Republiškega zbora dne 9. aprila 1963 sprejela

o d l o k

o razpisu splošnih volitev v občinske in okrajne skupščine

I

Razpišejo se splošne volitve v občinske in okrajne skupščine na vsem območju Socialistične republike Slovenije.

II

Volitve v občinske zборе občinskih skupščin bodo v vsej Socialistični republici Sloveniji v nedeljo 26. maja 1963.

III

Volitve v zbere delovnih skupnosti občinskih skupščin bodo v vsej Socialistični republiki Sloveniji dne 24. maja 1963.

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka volijo v zbere delovnih skupnosti občinskih skupščin delovni ljudje, ki delajo na področju kmetijstva, v nedeljo dne 26. maja 1963.

IV

Volitve v okrajne skupščine bodo v vseh občinskih skupščinah v Socialistični republiki Sloveniji dne 3. junija 1963.

V

Roki za volilna opravila, ki se po zakonu o volitvah odbornikov občinskih in okrajnih skupščin računajo od razpisa volitev, se računajo od 10. aprila 1963.

VI

Za izvršitev tega odloka skrbi Republiška volilna komisija za volitve odbornikov občinskih in okrajnih skupščin.

VII

Ta odlok velja z dnem objave v Uradnem listu LRS.

OBRAZLOŽITEV

Do sedaj je splošne volitve v občinske in okrajne ljudske odbore razpisoval Izvršni svet Ljudske skupščine LRS. Po 29. členu predloga zakona o izvedbi ustave SR Slovenije razpiše prve splošne volitve v občinske oziroma v okrajne skupščine na podlagi nove ustave Republiški zbor Skupščine SRS.

Po predlogu novega zakona o volitvah odbornikov občinskih in okrajnih skupščin morajo biti volitve v občinski zbor v nedeljo, dočim so lahko volitve odbornikov v zbor delovnih skupnosti občinske skupščine tudi na delavnik, vendar pa morajo biti volitve v občinski zbor in v zbor delovnih skupnosti občinske skupščine, opravljene v časovnem razmiku osmih dni.

Volitve v okrajno skupščino morajo biti opravljene najpozneje v enem mesecu potem, ko so končane volitve v občinsko skupščino.

PREDLOG ODLOKA

**o razpisu volitev za Republiški zbor in za zbere delovnih skupnosti
Skupščine SR Slovenije**

Na podlagi 28. člena zakona o izvedbi ustave SR Slovenije je Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije na seji Republiškega zbora in Zbora proizvajalcev dne 9. aprila 1963 sprejela

odlok

o razpisu volitev za Republiški zbor in za zbere delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije.

I

Razpišejo se volitve poslancev v Republiški zbor in v zbor delovnih skupnosti Skupščine Socialistične republike Slovenije.

II

Volitve poslancev v vse zборе Skupščine SR Slovenije bodo v vseh občinskih skupščinah na vsem območju SR Slovenije dne 3. junija 1963.

III

Neposredne volitve poslancev Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije bodo na vsem območju SR Slovenije v nedeljo dne 16. junija 1963.

IV

Roki za volilna opravila, ki se po zakonu o volitvah poslancev Skupščine SR Slovenije računajo od razpisa volitev, se računajo od 10. aprila 1963.

V

Za izvršitev tega odloka skrbi Republiška volilna komisija za volitve poslancev v Skupščino SR Slovenije.

VI.

Ta odlok velja z dnem objave v Uradnem listu LRS.

OBRAZLOŽITEV

Do sedaj je splošne volitve za Republiški zbor in za Zbor proizvajalcev Ljudske skupščine LRS razpisoval Izvršni svet Ljudske skupščine LRS. Po 28. členu predloga zakona o izvedbi ustave SR Slovenije pa razpiše prve volitve poslancev Skupščine SRS Ljudska skupščina LRS na sejah obeh zborov.

Po novem zakonu o volitvah in odpoklicu poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije se morajo volitve poslancev za vse zборе Skupščine SRS opraviti na isti dan v vseh občinskih skupščinah na vsem območju SR Slovenije.

Neposredne volitve poslancev Republiškega zbora Skupščine SRS, ki so bili izvoljeni v občinskih skupščinah, pa morajo biti v vsej SR Sloveniji isti dan, in sicer v nedeljo.

PREDLOG SKLEPA

o imenovanju Republiške volilne komisije za volitve odbornikov občinskih in okrajnih skupščin

Na podlagi 26. člena zakona o volitvah odbornikov občinskih in okrajnih skupščin je Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije na seji Republiškega zbora dne, 9. aprila 1963 sprejela

s k l e p

o imenovanju Republiške volilne komisije za volitve odbornikov občinskih in okrajnih skupščin

I. Za volitve odbornikov občinskih in okrajnih skupščin se imenuje Republiška volilna komisija, ki jo sestavljajo:

predsednik	Matej Dolničar, sodnik Vrhovnega sodišča LRS,
namestnik	Stana Brezar, sodnik Vrhovnega sodišča LRS,
tajnik	dr. Kostja Konvalinka, pomočnik sekretarja IS za zakonodajo in organizacijo,
namestnik	Janez Šmidovnik, samostojni svetnik v Sekretariatu IS za zakonodajo in organizacijo,
član	Ivan Repinc, član Glavnega odbora SZDL Slovenije,
namestnik	Ivan Rojšek, predsednik delavskega sveta »Emona«, Zalog,
član	Humbert Gačnik, predsednik Republiškega odbora sindikata prometa in zvez,
namestnik	Dinko Gregorin, odvetnik pri Republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije,
član	Andrej Petelin, podpredsednik Glavne združne zveze Slovenije,
namestnik	Cilka Malešič, šef odseka za ekonomiko pri Centralnem zavodu za napredek gospodinjstva, Ljubljana,
član	dr. Rastko Močnik, strokovni sekretar Zbora proizvajalcev Ljudske skupščine LRS,
namestnik	Mara Šircelj, referent v Državnem sekretariatu za notranje zadeve LRS,
član	Rajko Kiauta, direktor zavoda za Statistiko LRS,
namestnik	dr. Živko Šifrer, pomočnik direktorja Zavoda za statistiko LRS.

OBRAZLOŽITEV

Po 26. členu zakona o volitvah odbornikov občinskih in okrajnih skupščin imenuje Republiško volilno komisijo za volitve odbornikov občinskih in okrajnih skupščin Republiški zbor. Po dosedanjih predpisih je Republiško volilno komisijo imenoval Izvršni svet. Republiška volilna komisija je stalen organ, njena mandatna doba traja 4 leta.

Pripominjamo, da pošilja Izvršni svet hkrati poseben predlog, po katerem naj bi Republiški zbor Ljudske skupščine LR Slovenije imenoval v enakem

sestavu tudi Republiško volilno komisijo za volitve poslancev v Skupščino SR Slovenije in predlagal Zveznemu izvršnemu svetu, da se imenuje v enakem sestavu tudi Republiška volilna komisija za volitve zveznih poslancev.

PREDLOG SKLEPA

o imenovanju Republiške volilne komisije za volitve poslancev v Skupščino Socialistične republike Slovenije

Na podlagi 31. člena zakona o volitvah poslancev Skupščine SRS je Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije na seji Republiškega zbora dne 9. aprila 1963 sprejela

s k l e p

o imenovanju Republiške volilne komisije za volitve poslancev v Skupščino Socialistične republike Slovenije

I. Za volitve poslancev v Skupščino SRS se imenuje Republiška volilna komisija, ki jo sestavljajo:

predsednik	Matej Dolničar, sodnik Vrhovnega sodišča LRS,
namestnik	Stana Brezar, sodnik Vrhovnega sodišča LRS,
tajnik	dr. Kostja Konvalinka, pomočnik sekretarja IS za zakonodajo in organizacijo,
namestnik	Janez Šmidovnik, samostojni svetnik v Sekretariatu IS za zakonodajo in organizacijo,
član	Ivan Repinc, član Glavnega odbora SZDL Slovenije,
namestnik	Ivan Rojšek, predsednik delavskega sveta »Emóna«, Zalog,
član	Humbert Gačnik, predsednik Republiškega odbora sindikata prometa in zvez,
namestnik	Dinko Gregorin, odvetnik pri Republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije,
član	Andrej Petelin, podpredsednik Glavne zadružne zveze Slovenije,
namestnik	Cilka Malešič, šef odseka za ekonomiko pri Centralnem zavodu za napredek gospodinjstva, Ljubljana,
član	dr. Rastko Močnik, strokovni sekretar Zbora proizvajalcev Ljudske skupščine LRS,
namestnik	Mara Šircelj, referent v Državnem sekretariatu za notranje zadeve LRS,
član	Rajko Kiauta, direktor zavoda za Statistiko LRS,
namestnik	dr. Živko Šifrer, pomočnik direktorja Zavoda za statistiko LRS.

OBRAZLOŽITEV

Po 31. členu predloga zakona o volitvah poslancev Republiške skupščine SR Slovenije imenuje Republiško volilno komisijo Republiški zbor. Po dosedanjih predpisih je Republiško volilno komisijo za volitve republiških poslancev ime-

noval Izvršni svet. Republiška volilna komisija je stalen organ. Njena mandatna doba traja 4 leta.

Pripominjamo, da pošilja Izvršni svet hkrati poseben predlog, po katerem naj bi Republiški zbor Ljudske skupščine LR Slovenije v enakem sestavu imenoval tudi Republiško volilno komisijo za volitve odbornikov občinskih in okrajnih skupščin, in da je predlagal Zveznemu izvršnemu svetu naj bi bila imenovana v enakem sestavu tudi Republiška volilna komisija za volitve poslancev v Zvezno skupščino.

**LJUDSKA SKUPŠČINA
LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE**

Predsednik:

Vida Tomšič

Podpredsednika:

dr. Heli Modic Stane Kavčič

Tajnik:

dr. Miha Potočnik

**ODBORI IN KOMISIJE
LJUDSKE SKUPŠČINE LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE**

ODBOR ZA DRUŽBENO NADZORSTVO

Matija Maležič, predsednik

Miha Berčič, podpredsednik

Julij Beltram, tajnik

Štefan Antalič
Milan Apih
Angela Boštjančič
inž. Jože Drnovšek
Stane Dolenc
Maks Dimnik
Slava Faletič
Davorin Ferligoj
Rudolf Ganziti
inž. Ivo Klemenčič

Tone Kropušek
Franc Leskošek
inž. Štefka Lorbek
Franc Naglič
inž. Boris Pipan
Mirko Remec
Jože Slavič
Peter Tomazin
Viktor Zupančič

ODBOR ZA VLOGE IN PRITOŽBE

Jože Kladivar, predsednik

Mica Marinko, tajnik

Franc Fale
Rudolf Ganziti
Albin Jensterle

dr. Sonja Kukovec
Stanko Rebernik

ADMINISTRATIVNI ODBOR

Ivan Novak, predsednik

Jože Kladivar, tajnik

Leopold Maček
Mirko Remec

Jakob Žen

ODBOR ZA VOLITVE

Tine Remškar, predsednik
 Andrej Babnik, tajnik

Ivan Alt

inž. Vilma Pirkovič

Ivan Žmahar

KOMISIJA ZA RAZLAGO ZAKONOV

Lojze Piškur, predsednik
 Karel Lutar, tajnik

Ivan Gorjup
 Albert Jakopič
 Ivan Kovač
 Pavel Mrak

dr. Miha Potočnik
 inž. Pavle Žaucer
 Ciril Knez

KOMISIJA ZA LJUDSKE ODBORE

Tomo Brejc, predsednik

Milan Apih
 Davorin Ferligoj
 Ivan Horvat

Mirko Rovšček
 Slavica Zirkelbach
 Marija Zupančič

REPUBLIŠKI ZBOR

Predsednik:

inž. Pavle Žaucer

Podpredsednik:

Franc Pirkovič

Zapisnikarji:

Stane Sotlar

Drago Seliger

Slavica Zirkelbach

ODBORI REPUBLIŠKEGA ZBORA

ODBOR ZA GOSPODARSTVO

Franc Leskošek, predsednik
 Franc Popit, podpredsednik
 Franc Pirkovič, tajnik

Davorin Ferligoj
 Miran Cvenk
 Mihaela Dermastia

Matevž Hace
 Albert Jakopič
 Ivo Janžekovič

Slavko Jež
inž. Ivo Klemenčič
Franc Kralj
Tine Lah
Karel Lutar

Jože Marolt
Lojzka Stropnik
Edo Zorko
Viktor Zupančič

ODBOR ZA ORGANIZACIJO OBLASTI IN UPRAVO

Milan Apih, predsednik
Franc Pirkovič, podpredsednik
inž. Pepca Perovšek, tajnik

Franc Bera
Stane Brečko
Nerino Gobbo
Alfonz Grmek
Ivan Hercog
Vlado Jurančič

Koloman Korpič
Cvetka Vodopivec
Martin Košir
Tine Remškar
Stane Sotlar
Stane Vrhovec

ODBOR ZA PROSVETO IN KULTURO

France Perovšek, predsednik
Lojze Piškur, podpredsednik
Franc Šušteršič, tajnik

Marija Aljančič
Maks Dimnik
Stefan Gyöfi
Franc Kimovec
Ivan Krajnčič
Tone Kropušek

Ivan Potrč
Stane Ravljen
Maks Vale
Janez Vipotnik
Milo Vižintin
Jelka Vrhovšek

ODBOR ZA ZDRAVSTVO IN SOCIALNO POLITIKO

Mira Svetina, predsednik
dr. Ivan Kopač, podpredsednik
Franc Krese, tajnik

Tomo Brejc
dr. Draga Černelč
Jože Globačnik
Albin Jensterle
Ivan Kovačič
Albin Kuret
Janko Rudolf

Vinka Simonič
Poldka Skrbiš
Franc Šebjanič
dr. Ruža Šegedin
Karel Šterban
Anton Vrhovšek
Martin Zakonjšek

ODBOR ZA PRORAČUN

Branko Babič, predsednik
 Jakob Žen, podpredsednik
 Franc Skok, tajnik

Adolf Černec
 Marija Levar
 Alojz Libnik
 inž. Štefka Lorbek

Stane Nunčič
 Ivan Rančigaj
 Jože Slavič
 Jože Vonta

ZAKONODAJNI ODBOR

dr. Heli Modic, predsednik
 dr. Miha Potočnik, podpredsednik.
 dr. Sonja Kukovec, tajnik

Franc Belšak
 Lado Božič
 Vera Kolarič
 Stane Nunčič

Lado Oblak
 Ivan Ros
 Franc Treven
 Marija Zupančič

MANDATNO-IMUNITETNI ODBOR

Mihaela Dermastia, predsednik
 Humbert Gačnik, tajnik

Milan Frančeškin
 Franc Kimovec

Marinka Ribičič

ZBOR PROIZVAJALCEV

Predsednik:

Lojze Ocepek

Podpredsednik:

Miha Berčič

Zapisnikarji:

Ivan Videnič

Mara Fras

Franc Perše

ODBORI ZBORA PROIZVAJALCEV

ODBOR ZA GOSPODARSTVO

Jože Gerbec, predsednik
Herman Slamič, podpredsednik
Stane Fele, tajnik

Ivan Avsec
Tončka Banovac
Henrik Cigoj
Jože Jerman
inž. Desanka Kozič
Ivan Knez
Jože Knez

Štefan Pavšič
Janez Petrovič
inž. Boris Pipan
Anton Seljak
Jože Ulčar
Ivan Vičič
Marija Vild

ODBOR ZA GOSPODARSKE ORGANIZACIJE

Ivan Gorjup, predsednik
Tone Hafner, podpredsednik
Nada Božič, tajnik

Viktor Grča
Franjo Jeraj
Marko Klemenčič
Ivan Kovač

Anton Martinšek
Milan Ogris
Tine Ravnikar
Ernest Tramšek

ODBOR ZA VPRAŠANJA DELA IN SOCIALNEGA ZAVAROVANJA

Jože Bergant, predsednik
Stane Dolenc, podpredsednik
Stanko Kuntu, tajnik

Štefan Antalič
Angela Boštjančič
Stanislav Brovinsky
Karel Grm
Slavko Kobal

Dana Košak
Miro Posega
Jože Šegula
Pavel Žerovnik
Ivan Žmahar

ODBOR ZA PRORAČUN

Mirko Remec, predsednik
Anton Pirc, podpredsednik
Ivanka Kukovec, tajnik

Ivan Krofl
Franc Mencinger

Stane Rebernik
Peter Tomazin

ZAKONODAJNI ODBOR

Andrej Babnik, predsednik
inž. Jože Drnovšek, podpredsednik
Janko Lukan, tajnik

Elica Dolenc
Bojan Leskovar

Janez Lesjak
Franc Naglič

MANDATNO-IMUNITETNI ODBOR

Stane Škof, predsednik
Pepca Jež, tajnik

Milka Jovan

Peter Plevel

Anton Sihur

POSLANCI
LJUDSKE SKUPŠČINE LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Republiški zbor

Aljančič Marija	Kocijančič Boris	Regent Ivan
Alt Ivan	Kolarič Vera	Remškar Tine
Apih Milan	Kopač dr. Ivan	Ribičič Marinka
Avbelj Viktor	Korpič Koloman	Ribičič Mitja
Babič Branko	Košir Martin	Ros Ivan
Belšak Franc	Košmelj Miran	Rudolf Janko
Beltram Julij	Kotnik inž. Viktor	Seliger Drago
Bera Branc	Kovačič Ivan	Simonič Vinka
Bole Tone	Kraigher Boris	Skok Franc
Božič Lado	Krajncič Ivan	Skrbiš Poldka
Brečko Stanko	Kralj Franc	Slavič Jože
Brejc Tomo	Krese Franc	Smole Janko
Cvenk Miran	Krivic Ada	Sotlar Stane
Čačinovič Rudi	Kropušek Tone	Stropnik Lojzka
Černek Adolf	Kukovec dr. Sonja	Svetina Mira
Černelč dr. Draga	Kuret Albin	Šebjanič Franc
Dermastia Mihaela	Lah Tine	Šegedin dr. Ruža
Dimnik Maks	Leskošek Franc	Šilih Niko
Fajfar Tone	Levar Marija	Sterban Karel
Ferligoj Davorin	Libnik Alojz	Šušteršič Franc
Frančeškin Milan	Lorbek inž. Štefka	Tomšič Vida
Gačnik Humbert	Lutar Karel	Tramšek Jože
Globačnik Jože	Maček Ivan	Treven Franc
Gobbo Nerino	Maček Leopold	Vale Maks
Goršič Milko	Majhen Vlado	Vilfan dr. Joža
Grmek Alfonz	Maležič Matija	Vipotnik Janez
Gyöfi Stefan	Marinko Mica	Vižintin Milo
Hace Matevž	Marinko Miha	Vodopivec Cvetka
Hercog Ivan	Marolt Jože	Vonta Jože
Horvat Ivan	Modic dr. Heli	Vrabič Olga
Hrast Silvo	Nunčič Stane	Vrhovec Stane
Ingolič Jože	Oblak Lado	Vrhovšek Anton
Jakopič Albert	Perovšek France	Vrhovšek Jelka
Janžekovič Ivo	Perovšek inž. Pepca	Zakonjšek Martin
Jensterle Albin	Pirkovič Franc	Zirkelbach Slavica
Jerman Riko	Pirkovič inž. Vilma	Zlatnar Mirko
Jež Slavko	Piškur Lojze	Zorko Edo
Jurančič Vlado	Polak Bojan	Zorko Peter
Kimovec Franc	Popit France	Zupančič Beno
Kladivar Jože	Potočnik dr. Miha	Zupančič Marija
Klemenčič inž. Ivo	Potrč Ivan	Zupančič Viktor
Knez Ciril	Rančigaj Ivan	Žaucer inž. Pavle
Kobal Svetko	Ravljen Stane	Žen Jakob

Zbor proizvajalcev

Antalič Štefan	Jerman Jože	Perše Franc
Avsec Ivan	Jež Pepca	Petrovič Janez
Babnik Andrej	Jovan Milka	Pintarič Viktor
Banovac Tončka	Kavčič Stane	Pipan inž. Boris
Berčič Miha	Klemenčič Marko	Pirc Anton
Bergant Jože	Knez Ivan	Plevel Peter
Bevk Francka	Knez Jože	Posega Miro
Boštjančič Angela	Kobal Slavko	Ravnikar Tine
Božič Nada	Košak Dana	Rebernik Stanko
Bračun Jože	Kovač Ivan	Remec Mirko
Brovinsky Stanislav	Kozič inž. Desanka	Rovšček Mirko
Cigoj Henrik	Krofl Ivan	Seljak Anton
Dolenc Elica	Kukovec Ivanka	Sihur Anton
Dolenc Stane	Kuntu Stanko	Slamič Herman
Drnovšek inž. Jože	Lesjak Janez	Šegula Jože
Fale Franc	Leskovar Bojan	Škof Stane
Faletič Slava	Lukan Janko	Tomazin Peter
Fele Stane	Martinšek Anton	Tramšek Ernest
Fras Mara	Mencinger Franc	Ulčar Jože
Ganziti Rudolf	Mrak Pavel	Vičič Ivan
Gerbec Jože	Naglič Franc	Videnič Ivan
Gorjup Ivan	Novak Ivan	Vild Marija
Grča Viktor	Ocepek Lojze	Žerovnik Pavel
Grm Karel	Ogris Milan	Žmahar Ivan
Hafner Tone	Orešič Ivan	
Jeraj Franjo	Pavšič Štefan	

POSLANCI IZVOLJENI V ZVEZNO LJUDSKO SKUPŠČINO

Viktor Avbelj, Tone Fajfar, Jože Ingolič, Boris Kraigher, Franc Leskošek, Ivan Maček, Vlado Majhen, Miha Marinko, Vida Tomšič, Olga Vrabič.

IZVRŠNI SVET
LJUDSKE SKUPŠČINE LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik:

Viktor Avbelj

Podpredsednik:

dr. Joža Vilfan

Janko Smole

Sekretar:

Peter Zorko

Člani:

Rudi Čačinovič, Tone Fajfar, Milko Goršič, Silvo Hrast, Riko Jerman, Boris Kocijančič, Miran Košmelj, inž. Viktor Kotnik, Ada Krivic, Vlado Majhen, Bojan Polak, Mitja Ribičič, Niko Šilih, Jože Tramšek, Beno Zupančič.

VRHOVNO SODIŠČE
LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik:

Vladimir Krivic

Člani:

dr. Vilko Androjna, Stanislava Brezar, Jože Černe, dr. Viktor Damjan, Albin Dobrajc, Matej Dolničar, Alojz Hartman, Stanko Hribar, Karel Kirn, Jože Kobal, Karel Košenina, Henrik Kužnik, Karel Mejak, dr. Franjo Omladič, Alojz Peric, Niko Pogačar, Marko Simčič, Franc Sok, dr. Jakob Svet, Jože Šegedin, Alojz Šmid, Albin Torelli, Martin Žalik.

VIŠJE GOSPODARSKO SODIŠČE
LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik:

Jože Pernuš

Člani:

dr. Ivan Dougan, Dušan Jaklič, dr. Ciril Jurca, Stane Kovač, dr. Marjan Mehle, Franc Špendal, dr. Anton Vidic.

SEZNAM GOVORNIKOV

Skupna seja

Jerman Riko: 32	Skok Franc: 41
Kolarič Vera: 34	Tomšič Vida: 52
Košir Martin: 27	Vilfan dr. Joža: 48
Marinko Miha: 16	Vild Marija: 47
Perovšek Pepca: 37	Vižintin Milo: 45
Pirkovič Vilma: 30	Vonta Jože: 36
Ravljen Stane: 39	Zakonjšek Martin: 42

VSEBINA

Republiški zbor

36. seja — 9. aprila 1963

Pred dnevnim redom:

1. Čitanje in odobritev zapisnika 35. seje	3
2. Določitev dnevnega reda	3
3. Odsotnost ljudskih poslancev	5

Dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu ustave Socialistične republike Slovenije	5
2. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije	6
3. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o volitvah odbornikov občinskih in okrajnih skupščin	6
4. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o volitvah poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije	6
5. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o organizaciji in delu Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije	7
6. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o določitvi volilnih enot za volitve poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije	7
7. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o razpisu splošnih volitev v občinske in okrajne skupščine	7
8. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o razpisu volitev za Republiški zbor in za zbere delovnih skupnosti Skupščine Socialistične republike Slovenije	8
9. Obravnava in sklepanje o predlogu sklepa o imenovanju republiške volilne komisije	
a) za volitve odbornikov občinskih in okrajnih skupščin	8
b) za volitve poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije	8
10. Sklepanje o predlogu odloka o razpustu Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije	8

Zbor proizvajalcev

36. seja — 9. aprila 1963

Pred dnevnim redom:

1. Čitanje in odobritev zapisnika 35. seje	10
2. Določitev dnevnega reda	10

Dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu ustave Socialistične republike Slovenije	12
2. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije	12
3. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o volitvah odbornikov občinskih in okrajnih skupščin	13
4. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o volitvah poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije	13
5. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o organizaciji in delu Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije	13
6. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o določitvi volilnih enot za volitve poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije	14
7. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o razpisu volitev za Republiški zbor in za zборе delovnih skupnosti Skupščine Socialistične republike Slovenije	14
8. Sklepanje o predlogu odloka o razpustu Ljudske skupščine LRS	14

SKUPNA SEJA

Republiškega zbora in Zbora proizvajalcev

36. seja — 9. aprila 1963

Pred dnevnim redom:

1. Čitanje in odobritev zapisnika 35. seje	16
2. Določitev dnevnega reda	16

Dnevni red:

1. Obrazložitev in načelna razprava o predlogu ustave Socialistične republike Slovenije	16

Govorniki:

Miha Marinko	16
Martin Košir	27
Vilma Pirkovič	30
Riko Jerman	32
Vera Kolarič	34
Jože Vonta	36
Pepca Perovšek	37
Stane Ravljen	39
Franc Skok	41
Martin Zakonjšek	42
Milo Vižintin	45
Marija Vild	47

2. Obrazložitev in načelna razprava o predlogu zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije	48
Govornik:	
dr. Joža Vilfan	48
3. Čitanje odloka o razglasitvi ustave Socialistične republike Slovenije	52
4. Čitanje odloka o razglasitvi zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije	52
5. Zaključni govor predsednika Ljudske skupščine LRS tovarišice Vide Tomšič	52

PRILOGE

1. Predlog ustave Socialistične republike Slovenije	54
Poročilo o delu komisije za pripravo republiške ustave	104
2. Predlog zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije Obrazložitev	107 114
3. Predlog zakona o volitvah odbornikov občinskih in okrajnih skupščin Obrazložitev	116 149
4. Predlog zakona o volitvah poslancev Skupščine Socialistične repub- like Slovenije	151
Obrazložitev	187
5. Predlog zakona o organizaciji in delu Izvršnega sveta Skupščine So- cialistične republike Slovenije	191
Obrazložitev	197
6. Predlog zakona o določitvi volilnih enot za volitve poslancev Skup- ščine Socialistične republike Slovenije	198
Obrazložitev	229
7. Predlog odloka o razpisu splošnih volitev v občinske in okrajne skupščine	230
Obrazložitev	231
8. Predlog odloka o razpisu volitev za Republiški zbor in za zборе delov- nih skupnosti Skupščine SR Slovenije	231
Obrazložitev	232
9. Predlog sklepa o imenovanju Republiške volilne komisije za volitve občinskih in okrajnih skupščin	233
Obrazložitev	233
10. Predlog sklepa o imenovanju Republiške volilne komisije za volitve poslancev v Skupščino Socialistične republike Slovenije	234
Obrazložitev	234
11. Ljudska skupščina LRS	236
Odbori in komisije	236
12. Republiški zbor	237
Odbori	237
13. Zbor proizvajalcev	239
Odbori	240
14. Poslanci Ljudske skupščine LRS	242
Poslanci izvoljeni v Zvezno ljudsko skupščino	243
15. Izvršni svet Ljudske skupščine LRS	243
16. Vrhovno sodišče LRS	244
17. Višje gospodarsko sodišče LRS	244
18. Seznam govornikov	244

Urednik
Milan Megušar
Natisnila
Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani
avgusta 1963
v 400 izvodih
Obseg 248 strani
Izdala in založila
Ljudska skupščina LRS

